Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Libellus super iure canonico

https://hdl.handle.net/1874/339256

Hs.
6 K 21

MS. VAR.
384

Kst VI. pl K.
21.

630 *(Var. 384.) Membr. 4°. 95 pp. Saec. XIV.*

(Roffredus Epiphanii), Libellus super jure canonico, fol. 1—17.

Fol. 1a. Incipit libellus super iure canonico compositus a domino a beneuento in quo tractatur de XII articulis quae nominantur in hoc prohemio siue prologo. Super actionibus omnibus compositi sunt, cet. Fol. 17a. Qualiter formatur libellus super iure patronatus archidiaconatus. xvii. Fol. 17b (in fine) ... extra de officio iudic. or. c. duo.

Versus decretorum, fol. 18, 19.

Fol. 18a. Cardo presul odo (sic) metrico decreta modo do, cet. Fol. 19b. In presente (sic) rota Lis est durissima mota, cet.

Diplomata quaedam ecclesiarum Bellovacensis, Eduensis, Cabillonensis, cet. saeculi XIII exeuntis, fol. 20—29, 84—94.

Fol. 20a. Uniuersis presentes litteras Inspecturis Nos magister Petrus de Arcyano Canonicus et officialis Eduensis, cet.

Petrus Blesensis archidiaconus Bathoniensis, Epistolae, fol. 30—83.

Initium deëst.

Praecepta quaedam ad conservandum usum oculorum, cet., fol. 94b—95a.

Antea in archivo provinciae Ultrajecti.

N 1540 N° 32 7981 Var. 384

Incipit libell. sr iur canonico o pont. a dno. a. bñuē... ...tat
...m. articlis q̄ ...ā... ... i hoc . ... p̄hemio siue plogo

Super accionibus omnibz compositi sunt libelli p gram ihu
xpi. que de iure ciuili fuerunt inuente. seu de iure pre
torio. puta de edictis et interdictis. et io dignum duxi iniste
rere quosdam libell' de iure canonico et maxime
secundum formam q in romana curia frequentatur et hoc prt legi
stas qui uel parum uel nichil sciunt de iure canonico. non quod inscia
illa me pfitear disciplin uel doctore. vn remota inuidia hoc opus
scolares accipiant ex magistro et discretioni docentium in iure cano
co corrigendum relinquo. et ipi ex eorum scia suppleant q inuenerint
canonici facundia non ministrat de multis tractabo. ¶ Et primo
de electionibus et postulationibus. ¶ Secundo de iuribz episcopalibz ...
politicis et archidiaconalibz. ¶ Tercio sup sponsalibz. et matrimonij
... et impedimentis eorum ¶ Quarto sup decimis. ¶ Quinto sup iu
ribz patronatus. ¶ Sexto sup iuribz cum quis se dicit spoliatum.
et sup aliis diuersis articlis ... Septimo sup accusationibz. inquisitionibz.
et denunciationibz. ¶ Octauo sup excōicationibz qui dicuntur iniuste uel
iuste. ¶ Nono sup iudicibz. et arbitris eligendis. ¶ Decimo sup
appellationibz. ¶ Undecimo sup execucione rei iudicate. ¶ Duode
cimo sr gra petenda que non in figura iudicii pefeti conceditur
et primo sup facto electionis incipio eam sic distinguo. dicemus aut
vnus est electus aut duo si est vnus electus accipies sic li
bellum. que formarius libell ... prima forma electionis. i.

libll' Coram uobis pat sce. s. coram dno pp. si aut es coram dno cardinali dices
sic. coram nobis venande pr dne. G. tituli sce sabine pbr cardinali. et
sic dices si es coram pbris cardinalibz. si aut es coram diacono ... dices sic.
sic dices si es coram pbris cardinalibz ... sci nicholai in carcere tulliano libllus
Coram nobis dne venande pr ... cardinal'. n. non habent titulum. i. ecclam ...
diacone cardinal'. diaconi cardinal' ... ¶ Coram nob venande pat ...
sic. si aut es coram epis dices sic. ... coram cardinalibz epis ...
nunc sabinensis uel dne hostiensis. et si coram cardinalibz epis supprimes
et nomen tituli et nomen cardinalis. ... procedes sic. libellus. ¶ Coram uo
bis venerande pr pbri a dno pp auditore concesso. proponit laurencius procura
tor capli rothomagensis. q ecclia roth. uacante uocatis omnibz qui uole
runt et debuerunt. et potuint comode interesse et consencientibz in ecclia cathe
drali fuerunt electi ab ipo caplo tres de collegio fide digni. i quos ab omni
bz fuit collata potas. ut deberent de pastore induiare ecce vice omnium
puidere qui de magistro uiro puido lrato et honesto. et de limo matrimonio
puidere ... vice omnium puiderunt. et elegerunt ipm i archiepm ecce
nano ... vice omnium puiderunt. ... ipam a uob sce pr fcam canonice co
memorare. quare petit electionem ipam a uob ... si aut es coram cardinalibz ... sic. que
firmari. et hoc si es coram dno pp. si aut es coram cardinalibz ... sic. que
petit dcs procurator pdcam electionem auctoritate aplica confirmari. Sic
cōcipies libllum qui fuit fca elco p copromissum. si aut fiat elco p scrutiniu
dicas sic. libllus Coram nobis et c. pponit l. procurator capli ecce rothoma.
q cum ipa eccia uocaret uocatis omnibz absentibz et psentibz in eccia cath.

Aevum recens.
Scripta varii arg.
N° 384

qui uolunt. debent. et possunt. co(m)mo
de inter(esse) assumptis t(ame)n de collegio fide
dignis. uidelicet talibus q(ui) secrete et sigillati
(m) cunctorum nominauit uota concto(rum) canonicor(um) et re
dacta in scriptis mox publicauit i(n)
co(mmun)i et collatione habita. inuentu(m) est maio
rem et saniorem partem in magistru(m) G.
consensisse quem talis de mandato o(mn)i(um) et
vice ipsorum in archiepiscopum elegit ip(s)i(us)
eccl(esi)e quare petit a uobis p(re)dictam
electionem p(ate)r s(an)c(t)e factam canonice confir
mari. Si a(utem) sit facta sit el(ecti)o per inspiratio
nem s(an)c(t)i sp(iritu)s. ut hec n(on) est for(ma). concipi
es sic libellum. libellus. cora(m) uobis p(ate)r
s(an)c(t)e p(ro)ponit. l. petru(s) et c(etera). q(uod) cu(m) eccl(esi)a roth(omagensis).
pastore uacaret capitulum ip(s)i(us) eccl(esi)e p(er) in
spiratione(m) sp(iritu)s s(an)c(t)i. G. in archiepiscopum
ip(s)i(us) eccl(esi)e elegerunt. q(ua)r(e) petit electione(m)
ip(s)i(us) p(er) uos pat(er) s(an)c(t)e confirmari. q(uod) ita
sicut concipiendi libellu(m). s(ecundu)m ueritha
te(m) istarum for(marum). dicit dec(retum) ex(tra) de el(ectio)ne
. c. q(uia) p(ro)p(ter) diuisas. q(uod) talis sit petitio fa
cienda. s(cilicet) q(uod) confirmetur el(ec)tus. dic(it).
dec(retalis). alex(andri). iij. ex(tra) de elec. c. post(ea). Si a(utem)
sit contemptio int(er) duos el(ec)tos. s(ecundu)m ip(s)i
eam p(ro)sequatur electionem sui eligen
tes concipietur sic libellus. libellus.
Cora(m) uob(is) et c(etera). s(ci)l(icet). s. q(uod) eccl(esi)a rotho(magensis).
vacante p(rese)ntibus o(mn)ibus q(ui) uoluerunt
debuerunt et potuerunt co(m)mode in
t(er)esse. electi fuerunt tres de collegio fi
de digni. qui p(er) formam scrutinij p(re)ce
dentes examinatis diligent(er). uotis
singulorum secrete. et sigillatim red
actis. in scriptis. et mox publicatis
in co(mmun)i. collatione habita. dec(anus). Jo. vice
maioris et sanioris p(ar)tis capituli. t.
in archiepiscopum Rothom(agensem). elegit minor
vero pars ip(s)i(us) capituli Rothom(agensis). R. e
legit. quare petit procurator ma
ioris et sanioris p(ar)tis capituli. roth(omagensis).
electionem. de. T. factam. confirmari p(er) uos
p(ate)r s(an)c(t)e. uel auctoritate ap(osto)lica confir

mari. et electionem. de. R. factam sim(i)l(ite)r
petit irritari. seu irritam nu(n)ciari. seu
infirmari. eodem modo concipies libellum.
si esset coram metropolitano. loco ut
dicas. peti auctoritate metropolitica
na. confirmari. et adicias etiam quia i(n)
facta est a maiori p(ar)te capituli. Item quia
factis post appellatione(m) lite(m) inte(n)tatam.
fuit n(on). appellatu(m). ut n(on) fieret. eius
canonica. Item q(uod) facta electio est de ui
ro min(us) ydoneo. et indigno. q(uod) ita
sit concipiendus libellus. dicit uita. i.
ex(tra) de elec. dudu(m) et c(etera). ad audiam in
fi(ne). et c. cu(m) int(er) canonicos. et c. cu(m) nobis
olim. et c. cora(m) et c. cumana. et c. con
gregato. q(uesti)o. Contingit multoci
ens. q(uod) aliquis canonice eligitur et pre
sentatur metropolitano suo et me
tropolitanus ip(su)m confirmare recusat.
q(ui)d faciet iste. electus ad que(m) curret
qualit(er) libellum concipiet. s(ecundu)m recurret
ad superiorem. puta ad d(omi)n(u)m papam et co
ram eo uel cora(m) auditore. ab eo dato co(n)
cipiet sic libellum. libellus. Cora(m) nobis
pat(er) s(an)c(t)e. p(ro)ponit. l. procurator talis electi
uel talis capituli. si capitulum e(tia)m illam uult
p(ro)sequi q(uod) eccl(esi)a belnacens(is) vacante. ipse a
belnac(ensi). capitulo p(er) formam co(m)promissi. seu
scrutinij. elig(i)t aliq(ue)m istarum formarum.
s(ecundu)m q(uod) fuit de f(ac)to. uel q(uam)cu(m)q(ue) forma. h(abe)n
possit ut canonice sit electus fuit electus
canonice. et eius electio fuit suo me
tropolitano. d(omi)no Rotho(magensi). archiep(iscop)o
p(rese)ntata. s(ed) archiep(iscopu)s electionem de ip
so factam renuit confirmare. q(ua)re
petit p(er) uos p(ate)r s(an)c(t)e electionem p(re)dictam fac
tam canonice confirmari. si a(utem) es
coram auditore. dicas auctoritate
ap(osto)lica. confirmari. q(uod) ita concipiendus
libellus. dicit una p(re)dictarum et dec(retalis). c. dnu.
. q. iij. artald(us). et ex(tra). de elec. q(uia) p(ro)p(ter) diuisas.
Videam(us) q(ua)re o(mn)ia. q(ua)re o(mn)ia ista ponu(n)t(ur). u(e)l libell(us)
ista ponat i(n) libellis predictis et si ponantur
n(on)

an libelli viciaretur. et ipsa electio viciaretur. Pro viciatur libelli et ipsa electio viciatur. io. n. dicitur in libello in vetere forma quod ecclesia rothomagensis vacante et c. quia si ecclesia non vacaret electio nulla esset. Nam qui in minorum sacerdotum loco ponitur hoc ipso fuit a canone pellendi. quia pares si fuerit successores unius sacerdotibus adhibiti. ut extra de iudic. c. qui minorum et dicitur vacare ecclesia et de facto et de iure. ut extra de concess. preben. vel eccl. non vaca. c. cum nostris. imo plus quod si fiat electio mortuo prelato et corpore nondum tradito sepulture ipsa nulla est. ut extra de electionibus bone memorie. s. cenomanensis. et in decreto ita videtur. ut. viii. q. i. c. episcopo. cum capitulis sequentibus. et hoc etiam est in iure civili quod non debet quis esse sollicitus de hereditate viventis. ff. de vulg. et pu. substi. l. ii. C. qui admit. ad bo. pos. l. ex diu. C. de capt. et postli. re. l. nec nos. C. de iure et fac. igno. l. ii. ff. de don. l. quidam. § fi. Contemptis vocatis omnibus et c. hoc io ponitur. quia si uno non vocato etiam quod etiam de uno intelligas videtur contempti. et sic hic unus contemptus ipsam electionem reddet irritam. non autem reddet ipsam electionem ipso iure nullam. quia contempti vel contemptus prosequentur contemptum suum aut irritarent ipsam electionem. non autem intelligas [illegible] quod ego qui non sum contemptus [illegible] possum prosequi contemptum illius [illegible] ut per hoc dicam electionem illam ad [illegible] nullam dum si illi [illegible] contempti consen-

ciant electio valebit et si intelligimus verba illa plus notat contemptus unius quam conditio multorum. hoc probatur extra de electione. quod sic. c. venerabilem et c. bone memorie. s. cenomanensis. et sic non quod valebit electio post novum consensum ad hunc et est simile extra de co

qui duxit in matrimonium quondam pol. pro ad ult. c. veniens quod debeam intelligas non de iuris rigore. sed equitate. et hoc io quia nullus per iudicium probatur. Item hoc ita attende quod electio erat annullanda. ceterum si esset ipso iure nulla tunc non posset confirmari per sequentem consensum. puta quia facta fuit ab excommunicatis. vel excommunicato ut extra de elec. auditis vel quia facta fuit a paucioribus vel post appellationem legitimam et hoc et iure civili. quia obligationes in prohibitis iuribus non consistunt. nec pretorio iure confirmantur. ut ff. de acc. et ob. l. obligationes. et sic non. quod in spiritualibus et temporalibus locum habet in nulla decisione quod sic. et in decretis. ix. q. iii. cum commissis. et ii. q. i. in primis. et extra de iure patronatus. cura pastoralis. et extra de pact. c. ii. qo. Sed nunquid in hoc casu possunt primi electores ab electione sua resilire. si absentes voluerint consentire. Dicunt quod sic. si diffidunt de iure suo. ut extra de postu. c. bone memorie. lxiii. di. c. iiii. Sed dicendum est quod non. ut extra de elec. cum inter canonicos in fi. et ff. de servit. urb. pre. l. per fundum. et ff. de op. no. l. si tibi. § ult. et extra de elec. cum in causis.

qo Questio. Item pone quod illi qui contempti fuerunt mortui sunt. et alii loco ipsorum sunt substituti. nunquid exigitur consensus illorum substitutorum ita quod si consenserint quod electio valeat. Dicunt non est necessarius substitutorum consensus. nec possunt electionem irritare. si ipsi vel alii eorum essent consimiles quibus successerunt in ratione et honore et quod talis una cum [illegible] censetur cum primo vel prima. ut extra de offi. del. quoniam abbas et

extra de off. or. d. pastoralis. Sed uiue canonico secus est. ut extra de testibus irresisti. oppo. Item pone quod illi qui conseserunt. mortui sunt et alii similiter substituti. nunquam sufficit. si contempti uelint modo consentire dic. Jo. gallensis quod non. quod non inueniuntur ipsi consensus quorum confirmetur. ar. ff. omnia. pro di. receptum est. ubi dicitur. si is cui pecunia. cessit defunctus sit. uel alio genere uel alio modo. Item suam alienauit post demum. successit inde agetur contra dic. contrarium quod aliud in illa l. et aliud hic. quod in cessione. ubi ultima cessio. tamen valet ac si omnes cederent. quod alii ultimus dedit. sed secus est hic. quod primum petitur consensus istorum ac si omnes retro consensissent. et quod ad tempus electionis fiat relatio dic. dec. extra de electione dudum eta fi. ¶ Sequitur vocatis. quo. Sed quia aliquando remoto. loco uocandi sunt uel expectandi. canonici absentes. Responsione istam colligere. ex uerbis quod uocantur a tanto spacio. quantum est a roma usque ad mediolanum. ut. lxiii. di. c. quanto. Item citantur a tanto. quantum est a capua usque ad panormum. ut extra de electione. cum inter universas. Item uocandi sunt. si sine periculo uocari possunt. ut extra de electione. quod sic crederem. aut eos uocandos qui in eadem prouincia. quia presens dicitur qui in eadem prouincia est. ut C. de prescrip. lon. tem. l. ult. alias si aliquid agetur. maior pars reuocare. propter absentiam paucorum immo etiam paucorum. si potuit commode uocari. alioquin non. ut C. decur. l. nominationum l. x. in aliis autem negociis pars edis. si hora certa est ad illa facienda. sufficit uideri pulsato campane. ut extra de elec. in causis. et extra de elec.

bone memorie. Mille archiepiscopo. et extra de offi. custod. c. i. illi autem uocandi sunt ad urbem qui intra urbem consistunt. ut. C. de l. l. xii. l. fi. hodie autem statuitur equaliter absentes sint ad electionem uocandi. ut extra de electione. quod propter diversas. Nam nemo extra prouinciam uocandus est. ut extra de elec. c. coram. quo. Item quid ecce illi citati non uenerunt. nunquam presentes statim possunt eligere. uel. j. quantum tempus potuit eos expectare. Vi. enim quod presentes statim possunt eligere. ut extra de electione cum olim. et. c. quod sic. et extra de testi. c. in nomine domini. lxx. di. si forte. extra de offic. iud. del. cum ff. marie cum mora sit in elec. suspecta. immo sepe dampnosa ut extra de elec. cum inter. et ar. ff. de adm. tu. l. tutor qui repertorium. §. i. et extra ut lite non contestata. c. fre. et. C. de adm. tu. insti. et in. quod teneantur expectare. usque ad finem sex mensium. ar. ij. q. vi. c. appellatore. et extra de off. iud. del. consuluit. et xvi. q. iii. placuit. quod sepe sunt uocandi ad electionem faciendam. ut. lxiii. di. c. plures. Nam et reus absens expectatur usque ad finem termini. ut. C. de iudi. l. properandum. et ar. ff. de excu. tu. l. non tamen. et ff. de e. ob. l. si insulam. Jo. dixit. quod procedere possunt presentes ad electionem. extra fi. sex mensium. nec precipita festinatione. si nimia cunctatione. ar. ff. de adm. tu. l. tutor. qui repertorium. §. i. et extra. de offic. iud. del. c. consuluit. t. dixit [illegible] quod hodie. cathedralis ecclesia regularis [illegible] non debet uacare ultra tres [illegible] menses. ut. [illegible] extra de electione. ne pro defectu. non tamen presentes dicunt expectare absentes. usque ad finem trium mensium. si uocati non uenerunt. usque ad tempus eis statutum considerata. qualitate locorum et aliorum circumstantiarum. ex tunc presentes eligunt. ut probantur hec per multas

côcordantias. ut ex̄ de ap. cū sit romā
na. et ex̄ de offi. del. cōsuluit. quo Item
q̄r. pone q sit cōtentō tal'. q illi ab
sentes. dñt se. nō citatos. isti p̄sentē
dñt se citasse eos. si nō plenī' citati.
p q̄bꝫ p̄sumē. R'o. p̄sumo absentes
nō exactos nisi citati plenī'. ut ex̄
de electōe. q si aut. et. iiij. q. v. c. i.
et ar. ex̄. de ap. cū pati. ar. ɔtra. i
lxxxi. di. c. posuisti. Nam nuncō cre
dit' q̄n aliq̄s sit citatus. ut. lxx. di.
c. ult. et ex̄ de elec. venabilem. ff. de
rebꝫ eoꝝ qui sub tu. vl'. cu. sūt l. mag
ꝰ. illud. l. dicit q suo sacm̄eto pot
quis ɔtrariū probare. ut ex̄ de peni.
c. ex insinuatōe. s. n. inctitur in cā
absentie. plena probatō. ut ex̄ de de
fen. et reus. cū bealdus. Nam sacra
mentū vni' elidit ualidam p̄sūptō
nem. xxxv. q. ui. ex̄ ordinat'. ar. ɔ.
ex̄ de integ. resti. ex litis. t. dicit q
ꝓprio ii sacm̄eto nō potit pbare.
quis. q nō sic uocatus. ut ex̄ de electōe
c. bon memorie. ¶ Req̄ritur in libello.
omībꝫ hoc lō ponit' q p ꝯquā cūcꝫ
fōam pcedatur. oꝫ q om̄s uocentur.
et si uenerint ecce. bene. si' aūt. est
q sibi debeant. iputare et lō ponit'.
q om̄s electō. dꝫ ēē cōis. concors et
canōica. lxxix. di. sicq̄s pecuniam. hoc
ēt. idem est. in postulatōe. ut ex̄ de
postulat. c. bone. me. et lxiii. di. c.
nullus. nisi canōice. et. c. nullus lay
cor. et q dico cōis intelligas ab oī
bꝫ uel a maiori pte. et sanori capli.
ut ex̄ de electōe lic. in fine. et c. cū i
t' canon. c. q ꝓp. c. cumana. et c.
congregatē. si. n. sūt omīa p̄ia sta
bitur. nio maiori. ut ex̄ de electōe

dudū. si aut sit ex una pte numō'
maior. et ex alia minor uin q isto
maiori est auctoritas. et electus
est maior' nū tūc statur studio
maioris ptis. ut ex̄ de elec. ecta
ura. et lō ad ditur sanori. Itē
licꝫ dicat constituto p̄sentibus
omībꝫ et uocatis omībꝫ. et alit'
electō fcā nō ualeat et c. hodie
tamē. p dām gg. nouū sic restri
git' ut illud alit' referat' ad illa
q̄stione de foā. seu de sba electōis
et nō ad illa presentibꝫ omnibus
et c. ut ex̄ de elec. ecta ura desti
tuta. q sic dixi. cōtēpt' nō reddit
electōem. ipō iure nullā. si ad nul
landā. et sic intelligit' illud. plus
noꝫ cōtēptus vnī' et c. ut ex̄ de e
lectōe. q sicut. et c. uenabilem. et
c. bon me. s. canon. q illi cōtēp
ti. possūt h're tota illā electōe.
ut nulla de ēal'. q fiant ut su
p' dixi. ¶ Item q dicitur q
dꝫ ēē concors. seu ɔsona. illud lō
ponit. q nō dꝫ ēē concors. seu ɔ
sona electō. in malo q tūc electō
uiciaretur. Cetm lic nō sit con
cors seu consona. l. q nō sil' con
sentiunt. si sūt uota diuisa. ul'
diuisa ī bonū' ual; electō ut illa
p̄ualeat. q a maiori et sanori p
te et c. sicut sup' dixi. et pbat'
p dec. dudū. ex tra de electōe. q
nō est nouū. n' rep'h'nsibile. quod
eligētiū diuidantur. in duo. uel
xvi. q. i. c. nec nouū. Itē q dic
canōica illud lō dr. q si cō tra
uis canōicū fiat uiciatur. electō
sic. i. ponent' omīa impedimta.

que uiciātur electōem. ¶ Seq̄tur
in libello. qui noluerint et c. id est nō in c.
Nam nolle et uelle. ista sunt similia.
ut ff. de [illegible] l. i. si ergo [illegible] no
lunt [illegible] sufficit. ut supra dixi
mus. Sequitur potuerint et c. in
telligas hoc. de utraque potencia
tam facti quam iuris de qua utraque po
tencia loquitur dec. quam de suprascripta
tus. q°. [illegible] simul in tōes si
non [illegible] pōt dare pro se procuratorem.
Sed hodie ista q° pro consilium termi
nata est. Nam [illegible] pōt. si sit
absens [illegible] debuerat uo
cari. et si eps fuit fidem faciat ille
absens iuramento suo. s. quod tali im
pedimento. s. facti et non intelligas. hoc
de impedimento iuris. ut statim dicam
uenire non pōt et tunc non faciet procura
torem aliquem extraneum. sed committet
uni de collegio. uices suas. ut ext. de
electione c. pp. ille habebit uicem duorum
s. pro se et pro illo. cui uices suas committit.
bn dixi de impedimento facti.
q. si aliquis pōit de impedimento
iuris. ut dicit illa dec. scisscitatus.
ille non habet uocem in electione. et sic
non potest committere. q°. [illegible] ista
uidi q°nes mouere de facto cum
est. n. in electione ubi mora periculosa est.
pro ut dic. c. quod propter. et c. cum post
petitam. sed q° posset fieri istud mox cum
cum inter uniusas. ext. de electione et io no
lunt consilium. quod cum per formam scruti
nii procedatur. quod omnia fiant. q. in
momento. uel mox. ut dic. c. quod
pp. et c. cum post petitam. sed q° pōt
fieri istud mox. Nam primo de co
stare de impedimento. salui pro sacra
mentum illius absentis et postea
de committere. et postea ille cui committi
tur. d3 examinari. q. ita dixe
runt committat illud ad [illegible] tune
examinatōe tempus significat. ut
ff. de odic. et demon. l. tin. § fi.

q°stio. Item pone quod saluo per unam
dietam absens ille est remotus quo si
cret. ista mor. sed. sic procedatur mor
tuo plato et sepulto conuenerunt cano
nici in capitulo qui presentes sunt et ordinant
quod uocentur omnes absentes qui in loco sunt.
unde possunt uocari. et scribunt et man
dant eis ut tali die ueniant ad eligen
dum [illegible] n. dicunt de die in qua di
eunt eligere alioquin quomodo possent
scire absentes. uel presentes quo die
[illegible] modo ut ext.
de electione [illegible] dies obmis
[illegible] electionem. [illegible]
stipulacionem. ut ff. qui [illegible]
die [illegible] capitulum [illegible]
[illegible] [illegible] tant
[illegible] de electione [illegible]
uen. in quibus litteris [illegible].
de litteris excusatoriis missis a canoni
co absente ad capitulum sic electione. n.
Dilectis uiris capitulo Rothom.
I. eorum concanonicus absens in
tali loco salutem. Noueritis me
a uobis citatum fuisse. ut die tali. e
lectionis tractatui debeam interesse unde si
possem libenter electionis tractatui uellem
interesse. uerum quia de morbo grauii sum ad
presens grauiter impeditus. ita quod inter
esse non possum. io uobis significo quod pa
ratus sum hoc sacramento firmare. si in
dubium reuocatis. Preterea tali commito uo
in anima mea iurare sic et preterea tali fra
tri meo et concanonico uices meas comm
itto et quod dic. litteras si opus fuit. i. si ca
pitulum non credit et io iurabit ille uel
per se uel per alium. non postulare uel. qui
per alium postulat. ut ff. de fideius.
tu. l. postulat. iurare. n. quis per se in cre
dulitate alterius. ut ext. de electione signi
ficasti et ext. de iureiur. et c. [illegible].
Sequitur in libello et debimur et c. hoc
refertur ad uos. i. qui deuium dis
interesse ubi. n. debitum ad uos eligendi
refertur ut ext. de sa. post et pre

parte. c. i. ecclesia sua. Item si fuerit
ita quod possessore iure eligendi. et sic uel
si fiat electio erit electio annullanda ut
in preallegata dec. c. i. ecclesia sua. et hoc si
possessoria iudicium contendamus. Si autem
iudicium petitorium attenditur. tunc
quod preterea aliquibus acquiritur. etiam
aliquibus uicibus interfuit electioni. ut
extra de elec. cum nana. Si autem si illi uis
fuit aliquibus abbas et quod concessit ut
electioni interessent. ut extra de electione
consuetius. ¶ Sequitur in libello.
omnino de iure. si. n. non possunt eo
modo interesse. interesse non dicuntur si in
terdicunt. et si iusto impedimento
to teneantur. sed quia quod super diximus
id quod uidetur posse facere et cum com
moditate facere possumus. ut ff.
de tabor. sig. l. nepos proculo. ff. de
sta. li. l. si peculium. in fi. simile. xvii. q.
v. faciat hoc. Sequitur in libello. conuenientibus in ecclesia cathedrali et c. hoc ideo
ponitur quod si potest dici in ecclesia cathedrali
fieri electio. ut extra de electione quod sicut.
q°. q°. Quid si fiat alibi certe non credo
propter hoc electionem uiciari. de honestate
tamen si potest dici fieri electio in ecclesia cathe
drali quod conuenientius. Sequitur in
libello. electi fuerunt tres in capitulo
de colegio fidedigni. hoc ideo ponitur
quod si per capitulum non eligantur. electio
illa nulla est. puta electi fuerunt per
laycos uel potestatem secularem. uel per illos
qui non habent ius in electione. sicut. l. di
cemus tres de collegio et c. hoc
attende secundum formam compromissi. in con
silio. n. non cauetur de tribus necessari
o de collegio. sed dicitur aliquibus ui
ris ydoneis. sed ideo posui in libello.
tres de collegio propter aliam formam
que procedit in constitutione. s. formam
seruitimi. Nam ibi assumi dicuntur tres
de collegio fide digni. si ergo in ex
animaduis uotis ex min est assu
muntur. tres de collegio intitulatum
fortius in ista forma ubi maior po
testas eis attribuitur. alii dicunt aliqui

bus uiris ydoneis. ponitur duobus
quod pluralis loquutio est contenta
ta duorum numero. ut. ff. de testi.
l. ubi. et inst. de iur. et y unicum
tem si conditori canonis. continue
placuisset bonum posuisset de tribus et de
collegio. sicut in. C. de caduc.
tol. l. unica. §. pl. Nam et alibi.
hoc quod si conditor canonis intellexi
sset de nouali ubi posuit de la
boribus de nouali possumus. ut
extra de decimis ad audientiam. et prima
expositione facit ut demum primum
referatur ad sub sequens. et in
telligatur et repetitum. ut. C. de o
pi. li. l. titius. et ff. de cod. et de.
l. anna. curia tamen romana sequitur
primam oppositionem. fidedigni. quod
eo ipso presumitur quod contrarium non pro
batur quibus. n. presumitur bonus
et fidedignus. nisi in contrarium
probetur. ff. de re. iudi. l. a non
omnis. §. a barbaris. et extra de pre
sup. c. fi. et extra de sponsa. c. ueni
ens. ymi in credendo. c. filii. dicitur aliqui
bus uiris ydoneis. et tamen sonat aliis
ydoneis. quod tamen fidedignis. Seq
tur in libello. in quos fuit colla
ta potestas ut uice omnium prouideret
ecclesie prouideret et c. q°. Quid q°
si electi fuerint plures electores.
pone. vii. vi. ut. v. et ipsi pro
uiderunt uice omnium. Non propter hoc ele
ctio non uiciatur quod non solent ea
quo superhabundatur uiciare. ut
ff. de reg. iur. l. eli que tenet. n.
electio si. vii. fuerint electores. ut
extra de electione. c. in iure. q°. Item q°
quod pone quod aliquis eligitur a capi
tulo ut eligantur electores illi
electi eligunt. electores tres. uel
quatuor. uel plures. uel pauciores.
et illi electores eligunt numerum
tem electi. q°. Item queritur
pone quod capitulum facit electo
res ut ydoneam personam
eligant numerum certum electo. et ut.

mutte q̄ cāu q̄ nō. pp̄ u̇ba cōsti
tucionis cōsilii q̄ ppt̄. ũ dicit̄
q̄ electō alr̄ f̄c̄a non valeat
et etiā ibi additur. qui ō p̄dc̄as
formas elegerint. eligendi pōta
te ea uice priuentur ipso et
dico. ꝗ utroq̄ cāu electōem ua
lere. ut ex̄ de electōe. cū inciuetis.
iustis. n. casibꝫ non est aliq̄d
f̄cm cōtra fōrās nam si sint e
lectores. electi ut alios electo
res eligant nō est ptēm in
forma. immo ut s̄uaretur i
fōr. et fuit bona cautela q̄ in
eligendis. electoribꝫ possent di
ssentire. Jt̄e si fuit prestitū
iuramētū q̄ malū. immo ē
te bonū est q̄ et dolus et fraus
uidetur esse remota. nam et
iure ciuili hoc ē quis elect̄
ab uniu̇sitate. tēꝫ electō. et
uidetur a tota uniu̇sitate.
electos ut ff. q̄ cui q̄ uniu̇si. l.
mi eor. §. si decuriones. q̄stō q°
Jt̄e q̄d si eligatur unus a toto
caplo ut eligat uice oīum. R̄o
tenꝫ electō et s̄uat curia romā
na. h̄ in alia fōr. q̄ue fit p̄ scru
tiniū. nō obs̄uet. q̄ tūc posset
fraus cōmitti. q̄ ille solus posset
dicere in talem oēs consensere.
et cōtrariū forte eēt et ideo. du
obus uel tribꝫ illa forma com
mittitur et libentius duobꝫ q̄
uni illa rōne qua sup̄ dc̄m ē.
et libentius tribꝫ q̄ duobꝫ et po
test ēē rō q̄ ubi sūt duo nō
possūt bn̄ cōcordare s̄ ubi
sūt tres nō ita q̄ licꝫ unus
disentiat. saltim duo consenti
ent. ar. ꝑ hoc. ff. de arbitr̄. l.
Jt̄e si unus. §. s̄ in duos. ut in

tegrum sit scrutiniū q̄ pluri
ū testimonio approbatur ut alias
in iudicibꝫ delegatis ut extra de
de off. et pōt. indi. del. prudenti
am. ¶ Sequitur in libello. q̄ uice
oīum elegerūt talem. q̄o. hic q°
q̄r utrū oēs electores. debeant
elig̃e cōcordit̄ ita q̄ q̄lꝫ loq̄tur
uel sufficit q̄ unus elector p̄ se et
aliis electoribꝫ eligat. et sic ip̄e
solus loq̄tur. s̄ o simil̄ q̄o nota
tur in tribꝫ arbitris. ff. de arbi.
l. si in tres. et uidetur. ut ex il
la. l. ꝑparꝫ. et l. sequētibꝫ. quod
oēs debeant elig̃e. nam et ibi
dic̄ q̄ oēs iudicasse paulam
est actus eīn iste. i. p̄ferendi sen
tenciam eligendi et instituendi. p̄ ali
ū expediri nō potest. ut. C. de sē.
ex p̄iic. l. plr̄. et l. i. et ex̄ de of.
iud. del. c. si. s̄ ui cōc q̄ sufficeret. q̄
unus elector de mādato aliorū coelec
torū p̄sentiū eligat. p̄ dec. dn̄i. gg.
ix. extra de elec. c. in genesi et sic
s̄uat de f̄c̄o curia romana et hoc
n̄ra etiā glosa posita in p̄ dc̄a. l.
q° q̄stō Jt̄e queritur qualit̄ iste de
beat u̇ba electōis p̄ferre. R. sic.
dicat ecc̄a rotho. uacāte. placuit
caplo vocatis oībꝫ et p̄sentibꝫ q̄
uoluerūt et potuit et debuerūt
intēē. nam elig̃e cōpmissi. et sic
eligit tales et me cum eis. in q̄s
potestatē trāstulit uice oīū
debem⁹ puidere rotho. ecc̄e apa
store et sic nos tales sumus electi
uice oīum. uīi iā ego p̄ eis uice
ipsoꝝ et omniū uīm. et p̄ me de
mādato et uirin. dn̄m. p. de cole
gio eligo in pastorē ecc̄e rotho.
q° q̄stio. Jt̄e q̄r in hac fōr. cōpromis
si. unus forte disentit et nō uult

cōpromitte. omīs alij ꝯ ꝑmittūt. te
nebit ne electō uel pōt cōpsli. ut
cōpromittat uidetur ꝙ sic. ꝙ se
ꝑ indito maiori ptis. ut ff. ad
munit. l. ꝙ maior ꝯ ff. de reg. iur.
l. aliud. s. refertur. et ex de elec. c.
dil. et ut. s. rom. Jtē ꝑs turpis est
illa q alio discrepat vniūso. ut ex
de spon. duo duas d̄ne ū vn ipse in
de cōpl'endis. p. l. inst. de sacdat. tu.
ꝯ ff. de lib's. ag. l. i. et l. sicut ai ins
s. sicut ex hiis pro et dico electōem
nullam nec illū posse cōpsli.
et sic s'uat curia romana et assig
natur i'o ordinaria. n. forma et
cōis est illa q fit ꝑ scrutiniū. for
aūt cōpmissi e. forma ex ordinaria.
vn nō teneor nec debeo dimitte
ordinariū auxiliū pro extraor
dinario. ut ff. de mun. l. meam
se. Jtē nō sum cōpellēdus. eligē
paliū. ꝙ ht fieri ꝑ cōpmissū.
cum uelim ꝑ me elige. Jtē omē
cōpmissum est uoluntariū.

de sa forma electionis.

Nunc videamus. iij.
de scdo lib'lo. cocepto s'
sa for. s. qn electō fit ꝑ scrutini
ū. vn est quare illa tūba singlā
ria in libello ponatur. Rō in ...
primis omīa que diximus. qst
s. usque ad uerbum qui sec... tim
to et c. intelligatur rec
te repetita. Sz quest due sunt
forme prima est scrutiniu et pri
ma primo in cōsilio poit. sa est
cōpmissi. et pōitur in loco scō.
que for est tutior. seu melior est
illam for scrutinij multis subia
cet cōnibz et ꝯpchis. sicut ex tex
tu cstōmis apparet. et j. uidebitis.
qo Jtē qr que for est ordinari
a. Rō. forma scrutinij. for aūt
cōpmissi est for extraordinaria

de sa for electōis iij

sicut sup notam. et io de ca
tanes de ordinaria ꝑ me poit
in cōsilio. ¶ Sequitur in libello q
secreto et c. hoc pōitur et est
de suba electōis ut quilibz libius
possit uolūtatē suam exprimere.
coram uel tribz inquisitoribz. s.
n. alte clamare forte nōiaret
illū que non habz in volūtate
nōiandi. uel tīmore timoris uel
ꝙ suo duceret pudori parcendo.
preterea si ego alta uoce et non
secreto nōiare illū ꝙ forte ali
quis potens erat nōiatus forte
aliq uel alij obstarent uel obcla
marent et illū enōiarent aliis
nō nōiatibz et sic fieret electō in
oībz eligētibz et cū clamore et
dissensu. qstio Jtem qritur quō
fiet secreto. Rō statuunt isti in
qsitores in uno angulo uel loco ca
pli et uocabunt gradatim quē
libz de caplo ꝑ se. et illius uotū
inscribent et facient redigi in scrip
turam publicam. ꝑ manum tabel
lionis nec ptea uideatur elec
to. ꝙ interest notarij uel la
yeus. Nōlat ꝯ adhibi et a acta
iudicij. ut ipi inqsitores scribūt
et querant sic. Fr dn̄ ꝑ ꝙ chis ha
beas remoto oim odio amore et
huana gra ut dicit canon. l.
lxxix. di. c. Sz quas ꝑenaria i que
cōsentis cōsidera meliorem et
utiliore ꝑ ista eccā q possit eccē
iura tueri. ut dicit canon. et
ille dicet dn̄e ego cōsento in do
minū p. canonicū istū et ipm
nōio et eligo in pastorē eccē io
tho. et sic dein illius scribent. qo
Sz qritur utrū scribent in tcia ꝑ
sona vel in pma isti i qsitores uo
tū illius. Rō nō curo. si scribant
in tcia ꝑsona sic. talis cōsenciit

in talem. et q̄m nõlauit. et eleg̃
in pastorem. certe tantum. sine dicam
in p̄rima psona. ut scribant sic. q̄
sumus. et alii in quē consentiret et
ipse ita uotum suū expssit ego tal'
in talem consen̄. et pari t̃ elego et nõio
in pastorē. et hoc quod melius ut
in p̄rima psona scribant. ff. de cētu
electoris. et dz fi. J. notabo. sequitur:
sigillatim. et c. istud ideo ponit
ex quib3 p se et singulariter et so
lus dz examinari. et hoc quoq3 da
mel. qui secreto et sigilatim. test
sumūe examinauerunt. et hoc etiā
de iure ciuili. ut. C. de testi. l. nul
lum. et eo quib3 solus dz in ire roga
ri. ut dixi. ut liberius uoluntatem
suam exprimat. et ne uideatur
ad inuicem. de aliis etiā psona cōdixi
sse. si. ij. hoc seruatur in testibus
quod singulariter interrogentur. et si
vnus sciat dein alter ne falsitas co
mittatur. et ne uideantur subor
nari. multo fortius dz hoc in elc
tōe suari. ar. C. de fidi com. l. qsti
onem. ⸿ Sequitur examinaūt
uota cunctorum ergo mistus dz o
mitti. et hoc est de substātia ele
tōis. immo plus. et et ipi exa
minatores dnt examinare uota sua
hoc modo. vnus dicat. alii post
examinaūt uota aliorum et tu sc̄
in quē cōsentis. alioqui electō ni
ciatur. et nō inuenientur ex
aminata uota cunctorum de collegio
cum ipi examinatores sint de col
legio. et sic suat de facto curia
romana vn multas uidi electōes
cassari. de quo sibi nō pcauebant
eligentes. ⸿ Sequitur redacta in
scriptis et c. hoc est de suba elec
tōis et est vnus de causibz illis.
in quibz scriptura est necca sicut
sit et quidam alii. et cā et duos
pono. z. C. de suffra. l. unica. et
C. de fid instru. l. cōtractus. al'

nō est necca. ut. C. de pact. l. pac
tū. q bona fide. C. de pbat. cū res.
et io debent redigi in scptis nota.
et nō poss3 alio modo. collo fieri.
que de subsequen de qua dicemus.
nec ita bene poss3 sciri qui in quem
consenserunt. nec ita possent in
quisitores memorie cōmendare. ma
xime ubi sunt multi electores. redacta
in scriptis uel p tabelliones uel
p ipos inquisitores. s3 nunq credi
tur eis. sz̄o vtriq3 et ipse etiam eta
am tabellioni creditur. ut confirmo
dicit q̄m ō flor extra de pbatōe
et sic ipsis inquisitoribus credit. ut
ex de confir uti uel inuti. c. dilecte
redituri et maiori. ut ff. de tebr
cor qui sub tu' eu sūt. l. mag. puto
mox et c. i. nullo actu cōtrario
interueniente ut statim sumitur
istud mox ut si aliquis p tractu
inueniat. et electō uicietur. ut ex
de elec. cū post petita. alibi lz
inueniatur. mox nō tamē sumitur
ita stricte si cū aliquo tpe interuam
to. tpris. et nec pcipiti: festinatōe
nec moratoria cunctatōe acci
piendum est. ut. ff. de adminī. tu.
l. tutor qui repertorium. §. i.
tale mox inuenitur in omnibz istis
ica . l. C. de adm. tu. l. tutores
plo uel curatores mox. C. vn.
luc vi. l. meminimit. et ff. de
-- neg ge. l. si pupilli. §. is ut
ff. de in ac. l. et post rem iudic. §. fi.
et. l. cū hu cam. trisact. ff. de dolo
. l. si quis affirmauit. §. ij. et ff.
de iud. l. ad pemptor. et ff. de
acq her. l. cum quidam. alibi accipi
tur p statim. ut ff. de pec. her. l. i.
. §. cum apd uil. C. ubi. in rem ac.
. l. ij. C. de sen. et infe. o. iud. ac
et consequetur. ff. de pact. dotal.
ob res. §. si conueniet. ff. ex quibz cau
sis. ma. minr rei. l. si cui. §. tam
diu et ff. ad uell. l. de litis. §. i. ff.

de neg g. l. diuortio. alibi mucitur
in continenti. ut ff. de in. et in an.
l. deinceps et ff. ab. l. ul' de adult. l.
q' ait et ff. ab. l. fal. l. i. §. ego alibi
inuenitur pro cofestim. ff. ad intestat
l. ij. §. confestim. ff. de intrest. l.
diuis. que omnia uba sumuntur. cum
aliquo temporis spacio. ut in p'deis. l.
et in speciali intitulo ad trill. et ar.
ff. de duobus re. l. duos et l. si. ex du
obus. qo Set queras in ista constoe
qd tepus intelligatur. pro illud inox
Rx ualde modicissimu qd pectus in
telliu eloquitoe. exprimi. rot. ut
ff. de dol'. l. ratu. Sequitur pu
blitatis in oi et e. hoc io ponitur
et io sit ut sact. cum qui in eque
cosenserit et ut no fiat in te
nebris. uel in occulto. qd clam
destine elect'oni es reprobantur.
ut ex de eloc. qr sp in fi. Sic pu
blicantur uota eligetiu. sicut
alibi publicantur. dca testiu qui
secreto recipiuntur. ut in aut de
testi. §. qm no sepe. Jt et ip alius
fit publicato. s. ut postea collo
fieri. qd di subsequn incontinenti de
qua s. dicemus et io ter modi. ex q
qua a. dicem. et io te modi. qd q
minus dz electo subsequi. et no singu
laris ut ex de ele. in genere et ideo
qr qd omnes tangit. dz ab omnibus ap
probari. ut. C. de auc tu. l. fi. qstio. qo
ga illos qr qui publicabant in coi.
Ro illi inquisitores. et hoc dicit illa
litta. examinent et publicent. uni
fit ita de facto dm uos secreto. et
sigillatim. uota cunctorum de una ex
aminauimus placet ne uobis qd ea
publicemus. et illi dnt placet et sic
publicatu. i. publice legantur
qd fcm fuerat. occulte et secreto
sciatur quida. cum stulti. aliqua
do appellatoem imposuit ne publi
centur uota. et te tal appllo nul
la est appllonis obstaculo inietto.
quida sn. ex illo ubo incoi. dnt

q' in fco elloms no dz appllari Ro
no est ypu. si tal appllone. intelligas
et alias. uelsi res no capit dilo
nem. applio non requiritur. s. ne
tem. c. fiatur. ne sit' uba in po
ssone. ditatur. ne annona in
litibus tribuatur. ut ff. de appla
ren. l. no. l. sires dilone. applio cu
aliqua. in fco electonis recipitur pu
ta appllat quis. ne fiat electo si
ca. talis uacat appllo. cu aliqua
in fco electonis. recipitur // ut ecce
tu sequis appllat. ut no fiat electo.
talis applio nulla est. ut ex de ele
ctoe. ca nobis et c. audito. qstio qo
Quid aut si publicatoe uotorum
celebrata uolunt aliqui uota sua
a mutare. et in aliu consentire.
nunquid possint. Ro no. sine elect'
consenciat sine patus fuit consen
tire. ut ex de electoe. cu inter cum
et ex de postul. bo. me. sine ho
ne p dnm gg. ix. publicato i
stitutio uariare uideantur ele
ctores. cum sit facienda collato.
et electo celebranda ad qd supi
orem. si optunt appllantur.
ut ex de ele. publicato. cu in su
consentiat hodie iste
electus sit no. sn sit patus
consentire sn no no pos
sunt uari ar. l. alibi pre
tor. uariante no repplat. et
consiliu mutantis no aspnet.
ut ff. de test. bo. l. no ynequi et
.l. pap. l. uarius elec fuit. ut
.C. de fine. l. ult. et aug. co sili
um sui mutaunt. in melius
ut xii. q. i. c. ego sum qui
statuera. ut in aut. l. fcm. si in
tu. coll. ix. diliget. hoc io pont
pp multorum inquisitorum ne
glentiam. et hoc deberet ee dili
gentia. eorum sicut supius dixi. qd
dnt dicere inquisitores uide fr
qd cosideratis omnibus inuitiore

consenciat. quia quidam ita expediunt
se. tu in quantum consentis. et tu in quantum.
et sic cum festinatione currit que
festinatio posset incurrere vicium.
et est simile quod alibi de transactione
alimentorum legitur. ut diligentiam
debeat adhibere pretor de modo,
et causa. et persona. si autem negligenter
auctoritas. uero transactio ea quam
tres. diligenter inuestigata est non
autem negligenda. nec donanda. ff.
de transact. l. cum hii. §. si pretor adi
tus et ar. ff. de offi. procon. l. i.

Sequitur in constitutione ut is
collatione habita illud ut ponitur et mo
do denotat. sicut et al. C. de his qui
sibi materia per rebus l. fi. Nam sacro in
autem quod ut modus est. si conditio quia
causa. licet frequenter alibi ponatur ut
consentiue. ut illud. si actor affu
erit. ut reus multiplici dilatione fa
tigetur. ut. C. de iu. d. l. properanda et il
lud natus est homo ut moreretur. et
illud ut vincas dum iudicaris. si
licet sic ponatur in constitutione ius et c.
in libello tamen ponitur et is collatione ha
bita. hoc ideo ponitur quia nisi fieret
collatio non posset sciri quis a maiori
parte esset electus collatione nem
autem attende. circa tamen primo numeri
ad numerum. secundo zeli ad zelum. tertio
meriti ad meritum. quartum forte au
ctoritatum et dignitatum. et hoc
est de substantia ipsius electionis. quia collatio sit
facienda in ista ad numerum. dicitur decre. extra
de electione dudum. et c. cum inter. quia zeli
ad zelum. et meriti ad meritum. dicitur decre.
extra. et c. ingenesi. post duo attendun
tur circa electores. quorum numerus sit ma
ior et qui habuerint meliorem ze
lum. Nam forte quidam non sunt
ad eligendum. quia caro et sanguis in
monet eos. istorum zelus malus est.
alii moti sunt propter deum. considerando
personam utiliorem istorum zelus bonus
est et ideo apostoli. xi. reprobato iuda
cum esset contentio inter Ioseph qui cog
nominatus est iustus et qui habebat. vi.
consanguineos. inter discipulos domini et
mathiam. elegerunt mathiam et sic
fuit zelus eorum bonus. quia noluerunt eli
gere consanguineum. nec hominem
quietis. quia sic interpretatur mathias.
prelatus. n. non debet quiescere sicut fa
ciunt multi. sed debitis esse sollicitus. et
inuigilare circa gregem suum. in dubi
o tamen ubi maior est numerus. ibi melior in
zelus presumitur ut extra de elec. cum inter.
et. c. ecclesia uestra meriti ad meritum. hoc quan
tum ad electionem quis melior. quis uti
lior. quis sanctior quarto pone. quod
ex una parte sunt meriti et plures quan
tum ad numerum. ex alia parte est melior
zelus. et auctoritas. est dignitas. quia
sunt persone ecclesiastice ut archidiacho
nus. prepositus. archipresbiter. et primicerius.
et electus est maior. meriti. quis electus
preferetur. Responsio utraque electio uiciatur.
prima. ideo quia licet maior non tamen in
sanior. secunda ideo quia minor numerus. Sic le
gitur extra. eod. ti. in illa decretali. ec
clesia uestra destituta. quod quidam ele
ctus fuit a maiori numero. scilicet a xxviii. et
cardinalis fuit electus. a xiiii. et sic
a minori quia tamen cardinalis fuit maioris
meriti et auctoritatis. et qui elege
runt eum maioris auctoritatis fuerunt
et dignitatis. minoris tamen numero ideo
illius electio qui maiori parte capituli quan
tum ad numerum fuit electus. reprobatur.
quia licet habuit maiorem partem quantum ad
numerum. non tamen habuit saniorem. Questio
De cardinali autem que questio quare reprobatur
eius electio. Responsio licet hoc non noceatur in
decre. ideo forte fuit reprobata quia eccl. ca
ro. non tanto membro carere et for
te cardinalis noluit consentire. stul
tum enim reputarem cardinalem qui
uellet locum et dignitatem mutare et
fieri de domino subditus. cum omnes prelati
de mundo ipsos cardinales reputent
dominos speciales. et eum semper uideant de
um facie ad faciem. et sic contingit
extra de postul. c. bone me. archiepiscopo

uno omnib[us]. cu[m] p[ro]ib[us]. s[ecundu]m nu[merus] attendi
tur. ut ex. de elec. dudu[m]. q[uaestio] s[ed] illud q[uaestio]
cir. dicit c[on]sto et dicit in libello collo
ne b[e]n[e] ita et n[on] dicit a quo uel a qui
b[us] uel ap[u]d quos. q[uaer]o q[uod]. q[ui] facient il
lam collo[ne]m. R[espo]n[deo]. satis crederem illos
inquisitores posse face[re] collo[ne]m il
lam cu[m] collo sit sequela. publico[ru]m
uotor[um] et uotor[um] publi[ca]to p[er]tineat ad
illos et hoc melius credo. q[uonia]m p[ro]ualu
eligetur. de nouo. in quib[us] eligend[um]
fuisset et dissentio. et erat. ff. de uac.
mun. l. p[ro]tor. §. ultimo. q[uaestio]. It[em] q[uaer]itur q[uaestio]
q[ua]l[ite]r fiat. et q[ua]n[do] ista collo. R[espo]n[deo]. sic
erunt isti inq[ui]sitores in medio capli.
et publicatis uotis in co[m]m[un]i incipient
a capite scripture. sic dicendo. Jo.
c[on]sensit in petrum. et sic c[on]iugent.
cu[m] Jo. o[mn]es illos qui c[on]sentiunt in eu[n]
dem. p. et scribent. ex una p[ar]te. It[em]
ex alia p[ar]te accipient nom[in]e eius p[ri]
mo c[on]sensit. in thoma. c[on]iugent
o[mn]es illos. qui c[on]senserunt in thoma
et sic computabu[n]t et dicent d[omi]ni i
nos inuenim[us] maiore[m] numeru[m] con
sensisse in p. q[ui]a cu[m] xl. sunt tan[tum] xxv.
consenserit in p. et xv. in thoma.
Item inuenimus meliore[m] zelum ex
p[ar]te eligentiu[m]. p. q[ua]m th. It[em] inuenim
mus. p. meliora[m] merita et pruden
dentior sagatior melior clericus.
magis honestius. q[ua]m th. et melius
p[ot]est eccle[sia]e uita tueri et ex sic fit fa
cienda. collo uidi ita fi[eri] de facto. h[ic] de
aliis ciuitatu[m]. p[ro]bu[n]t et uita. ar. q[uod]
de aliis collo[n]ib[us] tractant. Nam sic
d[ebe]t fieri collo bonor[um]. hinc inde ex u
na p[ar]te queritur. quid et q[ua]ntum
h[abe]nt aliis et sic conferentur. illa
bona et succendent. Item uero e[st]
in collo[n]e dotis. Nam si soror ma
ritata et dodata uult succedere.
dicit fr[ater] sorori mea bona c[on]feras
dotem et sic c[on]sid[er]abit
quid et quantu[m]. h[abe]nt
nomine dotis. ut illa c[on]
ferat. ut. C. de coll.

.l. ini. et ff. de coll. bo. l. dotis. ite[m]
optima est. l. p[ri]ma arcima collo[n]is
ff. de condit et de. cu[m] in suis. &c.
¶ Sequitur in libello. et que
tu[m] est maiore[m] p[ar]tem et saniorem.
consensisse i[n] m[agistr]o. Ista sunt de
f[or]ma electo[n]is et io d[icitu]r sanior. q[ui]a si
maior p[ar]s p[ro] erant puta eligere
do indignum p[ot]estas transfertur
ad pauciores ut extra. e. t. cap.
congregato. ista indicant quare
collo sit facienda. q[uaestio]. S[ed] q[uae]rit[ur] q[uaestio]
eque dicatur maior et sanior
pars. R[espo]n[deo] maior intelligitur q[uan]tu[m]
ad nu[merum] ut supius dixi. p[er] de[cretalem]
illam ex. e. cu[m] in c[unctis]. et. e. ecc[lesi]a uita
destituta. sanior intelligitur q[uan]tu[m] ad
zelu[m]. q[uan]tu[m] ad mita electi. et q[uan]tu[m]
ad auctem. et dignitate[m] eligentium
et n[on] sunt oponitur. ista duo maior et
sanior. q. quod utru[m]q[ue] requiratur. sicut
sup[er]i[us] dixi. It[em] alibi alio modo acci
pitur maior ut. ff. de pactis. l. ma
iorem. C. qui bona pos. l. ult. alibi
accipitur s[ecundu]m q[uod] hic. ff. ad municipl.
cu[m] maior d[icitu]r. ar. hoc ff. de reg. iur. l.
aliud. §. refertur intelligatur maio
rem p[ar]te[m]. totius capli n[on] maiorem
q[uan]tu[m] ad nu[merum] aduersariorum. v. g. sunt
in caplo xl. canonici. et sunt o[mn]es p[rese]n
tes. xv. consenserunt in unum. x. c[on]
senserunt in aliu[m]. alii xv. uarii in ua
rios consenserunt. e[st] ecce utraq[ue] electio
cassatur. q[ui]a licet ille habeat maiore[m]
p[ar]te[m] q[uan]tu[m] ad nu[merum]. ad aduersarios n[on]
ta[men] h[ab]unt maiore[m] parte[m] toci[us] capli.
alt[er]a similit[er] cassatur q[ui]a l[ice]t sine du
bio minore[m] ut dic[itur] dec. ex. e. t. c.
eccl[esi]a uita destituta. c[on]trariu[m] est. ar.
ff. de v. sig. l. maiore[m] q[uaestio] It[em] q[uaestio]. q[uaestio]
pone q[uod] xl. sint canonici. x. sunt ab
sentes n[on] in tali loco u[bi] n[on] erant
uocandi uel uocati uenire nolu
erunt. xxx. fuerunt presentes. et de
istis. xvi. consenserunt in unu[m]. et
quatuordecim in aliu[m]. uidetur
q[uod] ille sit electus de iure qui a ma

maior pte psentiū sit electus. C. l. .x. de cur. l. nominationū. costo cū sit. pdca requirit maiorē ptem tocius capli. ın durū ē contra stimulū calcitrare. Sequitur in libello. quē talis vice omnium in pastorē elegit. Illud ideo ponitur q est de sba electois. Nam si omittatur l3 omia alia intueantur. tn electo viciatur. otto. Et pone q omnib3 pmis pcedentib3. Fuans totū capitulū depositauerunt ipm ad sedem et intronizauerit eum. et ipse consenserit. et sic videtur re ipsa elige. et cū electo nulla est sequta. qa erit. Ro nulla est electo. n vnus pro pte omnium eligat. ut omt ıura extra. e. ti. eccla ıra et .c. ingenesi. Vn necca sut uba ut dicat vnus vice oium. ego ipm eligo. sicut in stiplatone. q l3 aliquis cosenciat. et annuat tn stiplo no cotrahitur. nec uba intueantur. ut. ff. de v. o. l. i. et id redditur. in dec. illa ingenesi. q l3 quil3 dicat. eligo. electo p hoc no insurgit. ex ill' singularib3 consensibus. l3 o3 q insurgat q coi consensu. q edis d3 e electo. Si quis qd si eētū sit q omis cosenserit in p. et tres in th. et etū sit q. p. sit innocas in ti. quā th. mēcād facienda est collo no ın q inmētis no in ētis locus est comittiis. ut in aut de testib3. et ea que pa. in xi. mēse collo .ix. et. ff. de v. obli. l. continuus. ctrarium. tn est q l3 ita sit. tn e facienda collo cū mel' sit de solēpnitatib3 omittendū. ut. ff. de in int. rest. l. diuus. et hodie si aliqd de his. q sic de sba. siue solempnitate. omittatur. electo uiciatur. ut ex. de elec. et. ıra in sca eccla ıra. Sequitur in libello. qua electionem. uel eius electioi petit ofirmari. et c. istud est necm. q omia prima ueniunt in narratone. illud solū uenit in petitione. Et omia pma parū pdessent nisi cofirmato sequeretur ex electoe. Cū l3 electo ius quiratur. quātū ad hoc ut possit ius suum psequi tn ipi noiato. nullus ius adqritur. ut ex. e. ti. q sicut. ex cōfirmatoe. ad quiritur ius ei in eccla in qua est electo celebrata. ut ex. e. ti. transmissa. sicut et ex postulatone ex qua nullū ius qritur. postulato. ut extra de postul. postulatom i fine attende. q hec omia q diximus. in ipa constone ocilii quasi sp attendit. et suat. eccla romana. in epatib3 et abbatib3 et omib3 dignitatib3. que hnt curam aiarū. Verum si tractem' de electoe alicui' dignitatis que no ht curā aiarū. si no sint suate pomia fore l3 sit alifca. electo. yt et sic pnunciauit dns otto. sci Nicholay in carcetulliano. dyaconus cardinal' in cā guill. de trausgrillo. in ppositura i scē marie. ut dunensis. in qua fuit datus auditor. Sequitur de tcia for electonis.

De tcia forma electois.

De tcia forma electois. .iiii.

Sequitur tcia for. .iiii. que ıst. l3 no est. illud solū qritur. quo istud possit e. Nam no in q q ista electo sit alıq. Na no ta manumissio. que sit ad uocem … ppli. ut ff. qui … et quib3. in. li. n. fi. l.

ille. priuatus. et uane voces populi non
sunt audiende. ut. C. de pen. l. decu
rionum. Non bene potest esse electio. si gra
mortuo prelato conueniunt omnes in ec
clesia cathedrali. et aliquis proponit
ubi de substituendo pastore et omnes
vnanimiter dicunt. Nos eligimus talem
in pastorem et bene dicunt electio. que per inspi
rationem spiritus sancti quia nunquam uel numquam
fit. cotidie hodie talis electio quin
aliqui inueniantur discordes. et ideo
non multum prosequor. quia uel raro
uel numquam illa forma contingit. Nam
quandoque contentio est inter duos electos.
ideo petit vterque. scilicet quod electio facta a
maiori parte et saniori parte capituli
confirmetur. et alia infirmetur
quia sic postea. debet pronunciari. si
esto quod petetur. tantum vnam e
lectionem. confirmari. esse si
confirmatur. esse bene. quia per con
sequentiam illa infirmatur.
Nam si pronunciatur istum electum.
per consequentiam pronunciatur illum
non electum. Nam si pronunciatur rem
meam esse per consequentiam pronunciat
rem tuam non esse. ut. ff. de petitione
l. pap. et ff. de except. rei iud. l.
sint. me et si pronuncior ego pro
nus. per consequentiam pronunciaris
te non esse pronum. ut. ff. de iur. iur.
l. duo pron. Si autem pronunciare
tur meam electionem. non esse confir
mandam. et de alia electione nichil
dicetur. remanet illa electio in suo
statu. et ideo bonum est quod de vtroque
dicatur. scilicet quod petatur una confir
mari. et altera infirmari. ut extra
de elec. dudum in fine et. c. con
gregato. in ultimis consilio pro hone
state. ipsi electo. ut electionem su
am per se non prosequatur. si presump
tat eam prosequi. ab ulli electori
bus. Nam si confirmetur cuius ele

ctio maior erit ei honor. si autem in
firmabitur non erit. et ita uetiretur
odium. ut uideatur ab ambitu.
esse potius. ut. C. de epis. et cl. l. si
quamquam. De causis propter quas ipso iure irritatur electio. De causis propter quas ipso iure irritatur electio.

Ultimo premittendum
inserendas causas propter quas
electio uiciatur. ita quod reddatur
tur electio ipso iure. nulla et causa
ille sunt. xxx. iii. ut facile quis uide
possit an electio pretextu aliquarum
causarum illarum sit repellenda. ¶ Pri
ma causa est. si omittatur forma tradi
ta in constitutione concilii. ut extra de
electione quia propter. nam si ibi dicitur aliter
electio facta non ualeat. ¶ Secunda causa
est. si tractatus incepit. de electione.
et eligunt corpus primi episcopi. non dum
tradito. sepulture ut extra de elec.
c. bone. m. scilicet cum autem electionem ¶
Tertia causa est. si fuit habitus trac
tatus seu colloquium cum illo qui ui
cerat eligendus uel cum amicis. ab
illis qui debebant eum eligere. ut
extra de elec. c. per inquisitionem ¶
Quarta est si prestitit assensum.
sue electioni post publicationem notorum
ante quam eligeretur. ut extra eo. ti.
cum post petitam. ¶ Quinta
si facta fuit particularis potestatis.
abusum quia dicunt aliqui sciatis. ego propter
consuetudinem esse non est usus sed ab
usus. imo grauissime punitur
ille. qui consentit tali electioni de
se facte. ita quod perpetuo sit ineligi
bilis. et eligentes potestate eligendi
et officiis et beneficiis suspendan
tur. per triennium. ut extra. c. ti. quis
quis. lxiii. di. nullus. primo la
ycus pronus non eliget in eccl
collegiata. etiam si probetur
ex consuetudine facta. tum electio p
sentatur prono. layco propter hono
rem. ut si uoluit probeat sinum

.assensum ut ex. e. ti. sacrosca. immo
etiam tollitur illa impia cosuetu
do. qua cosueuerant electores die
maiore pricipis psona electam.
regis tn assensus requiritur ii
de sua licia eligant. et sic suatu
in regno sicilie et ecca. io. hoc tol
lat. ut ex. e. ti. cu tra. et. c. cu in
ynuisas et est ar. ad hoc. xix. q. i.
caplo abbate. ¶ Sexta causa est
si electo fca sunt. p canonicos etia
ycos. no obstante cosuetudie. ut
ex. e. ti. c. massana ecca. ¶ Sep
tima si electores eligant con
tra formam eis datam ut ex. e.
ti. c. dilectus. ¶ Octaua si fiat
electo ad clamorem ppli. ut ex.
. e. ti. c. osius. na nec manumis
sio tz que fit ad clamore ppli. ut
ff. q. et a quibz. ma. li. i fi. ille p
uatus qui uane uoces ppli. non
sunt audiende. ut. C. de pen. l. de
curionu. lz aliqn iuste uoces cor
ppli audiantur. ut. C. de off.
rec. pui. l. iustissimos. ¶ No
na causa est. si fiat electo post
appllatoem lime intpoitam. ut
ex. e. considam9 et. c. cu nob oli
et. c. auditis decima si no fiat
electo in ecca cathedrali ut. ex
. e. ti. q sicut. lz illud credo con
siliu. cq. honestius est ut fiat ibi.
et q tea ponitur ibi. si fieri pot ali
oqui. si fiat alibi. no credo electo
nem uiciari. du modo in unum
omis couenant ob suada obser
uent. ut ex. e. cu tra. ¶ Vndecima si
electo fiat clam de sine. ut ex. e. t.
cq. ss in fine. ¶ Duodecima si fi
at electo post tps acmone p sup
tu. s. triu mensiu. na in ecca ca
thedrali et regulari statu est.
ut caplm eligat. i. tres menses.
et si no eligut. i. illos. tres meses

potas eligedi deuoluitur ad metro po
litanu. i. alios. iij. menses. et si no
eligat metropolitanus. i. illos
. iij. menses potestas deuoluitur
ad papa. cora quo sine dapno mo
re manz intacta. et h ita f nt ii
iusto impedimeto ita fuerint i
pediti. q. i. p dem tps no potuint
elige. ut ex. e. ti. ne p de fcu. et in
c. de ap. coll'. iiij. tps aut illo
triu mesiu. cu sit cotinuu credo
c curere. lz ss impedimetu. fi
at ei restituto ex genali clausula.
siqua iusta causa esse uidebitur.
ut ff. ex quibz. ca. ma. l. i. et l. fz et
si pretorem. §. hiferie. in aliis at
ecclesiis in qbz sut prom tps
. iiij. mensiu est statutu. i. qd
illi ecce de rectore dz puide et qo
si qua oritur int p2d nos tmina
ri alioquin epe eam ordinabit. ut
extra de iur pa. c. qm in quibz da.
et. c. cu ss et. c. si uero. in prebed
uero cofereds. statutu est. sex me
siu tpe. ut ex de concessis pbend.
uel ecc. no va. c. nulla. et in istis
mesibz no computatur tpe suspe
sionis. nec tps absentie. et no curr
misi a tpr scie. ut extra de conces
pbn uel ec. no ua. c. qz diuersitate.
et forte idem in illo tpr. triu men
sium. lz primu minus est. ut ex.
e. t. c. ult. ¶ Tertia decima ca
est. si fiat electo a minori pte capli
ut. ex. e. t. c. cumana et. c. congre
gato. ¶ Quarta decima si no fiat
a maiori pte capli. et sanori. utz
. n. desideratur. et intelligas ma
iore hito r. ad totu capitulu. et
no ad ad usariu. ut ex. e. t. c. q
ss diuisas et. c. lic3 in fi. et. c. cu it.
can. et. c. cogregato. et. c. ecca uia
et. c. ingenesii. ¶ Quitadecima.
si fiat electo a suspensis et de suspe

so. ut ex. e. t. cum in t. R. ¶ Sex
tadecima si fiat ab interdictis vel
de medio. ut extra. e. t. cum inter
R. et ex de postul. c. ad hoc ¶ Sep
tima dec. si fiat electio ab excommunicati
vel de excommunicato. ut ex eodem t.
c. venerabilem et intelligas de
maiori excommunicatione ligatis. alioquin
si minori et in t'mi electio non vici
atur. ut extra. e. t. cotidiana. si
scienter ligatus minori eligatur.
ut ex de cle. ex. c. cel. e. ult. ¶
Octava decima. si indignus vel
ineligibilis eligatur. immo si sci
ent indignum seu ineligibilem eli
gunt. privantur eligentes illa vice
potestate eligendi. ut ex. e. t. scrip
tum est. in apocalipsi indignus
seu ineligibilis est ille. qui inter
dictus. seu excommunicatus. vel suspen
sus. ut supra dixi. Item qui habet
duo beneficia. curam animarum habentia
sine dispensatione romani pontificis.
extra. n. scia. dum pp. dicit habere dispen
sationem. et non pro obreptionem et licet pre la
tus suus. secum dispensaverit. illa di
spensatio nulla est. ut extra. e. t.
c. dudum. ecclesia rotho. Item si non sit
natus de legitimo matrimonio. nisi
fuit per summum pontificem dispen
satum. ut ex. e. t. c. innotuit. Item
si sit ydiota tamen si sit competen
tis litterature. sufficit. oportet enim episcopum
alios docere. non quod ipse ab aliis do
ceatur. ut. e. t. cum nobis olim et
ar. g. e. t. c. officii et in aut de
sanctis episcopis in principio. coll. ix. et ex.
e. t. cum in cunctis. Item si sit mi
nor. XXX. annis. Item si sit levis
vite tria enim considerantur. in pre
lato. s. etatis maturitas. an. n. t
tempus istud non est firmum. illud eta
tis consilium. ut. ff de mino. l. i. g.
istud tempus sunt ferre. sub cura
alterius. feda. n. teneri et nomini

esse confusio. ut alios debeant
regere non noverint. ut. C. de l. tu. l.
fres. Item gravitas morum et litteraturam
scientia et quartum quod sit de licito ma
trimonio natus. ut. ex. e. t. cum in
cunctis. et. c. inter est. et per hoc ex
cluduntur infames. ut de digni.
l. neque ¶ Nona decima causa est.
si administret electus. antequam confir
metur. ut ex. e. t. c. qualiter et c. bo.
me. immo quicquid facit medio tempore
totum cassatur. ut ex. e. t. c. nosti.
non enim ex electione. sed ex confirma
tione. ius. sibi ut extra eo. t. trans
missa. et hoc de prelatis citramon
tanis ultramontani. n. prelati. et
remoti administrare possunt
antequam confirmentur. ut ex. e. t.
c. inter est causa si. ¶ Vicesima
causa est. si post publicationem
votorum non insurgit communis electio. i.
ut aliquis in vice omnium eligat ut ex
e. t. c. in genesi. et hoc hodie est
inductum. per dominum gg. ix. lic concili
um in personali. loqueretur. eligat.
et ideo dicebat aquo. et lic totum i
capitulum ipsum nominatum. nisi eodem. pro
ponat. tamen non prodest. ut videant
idem eo eligisse. sed verbis opus est. ut
s. dixi. et probatur ex. e. t. c. ecclesia
vestra. ¶ Vicesima prima si procedatur
ad electionem secundam prima non
cassata ut ex. e. t. c. consideravi
mus et c. auditis. et c. bone. me.
s. e mon. sed caveret. hic nota
mus quedam contraria. et solvit. i
dicens. notatur notatur contra.
extra de appl. constitutus et extra
de electionibus. c. bo. me. et c. dudum
et voluit solvere. hoc modo. quia
aut certum est electionem primam ipso
nullam. et tunc possunt procedere
ad secundam prima non cassata. quia id
quod non ten. ipso iure cassari non
potest. ut ff. de iniusto. rup. et

..n..

uriteš. i. nã. et si sub cõditiõe q̃
est dubiũ et tunc nõ põt ꝓcedi.
ad sc̃am ꝑma nõ cassata et simile
h̃s in spõsalib;. Nam si ctũ est q̄
spõsalia prima nulla sunt quia
vii. annos nõdũ h̃ebat tunc po
test ad sc̃m matrimoniũ ꝓcedi. ut
ex̃. de spon. impu. c. accessit. si aũt
sit dubiũ. teneant uel nõ. tũc sc̃m
imiũ nõ põt cõtrahi. imo cõtract̃
ĩpedit. ut ex̃ de spon. c. aliqñ etiam.
id q̄ nich' ẽ ĩpedit. rei diuin. ut ex̃.
de . remiñ. c. q̄ in dubiis. Itẽ ẽt
ab accusatiõe. q2 nulla est. nõ põt
quis desistẽ. ut ff. ad im pull'. l. i.
§. accusatiõe. et testiũ sc̃m q̄ nullũ
est. q2 defecit ibi edicio. sub qua in
stitutus ẽ. h2s. et tollit p̃ni. ut ff.
rup. de iis et ier. tes. l. cũ in q̄ tri
bo. si istud ar. male induxit. Itẽ in
missio. q̃ nulla est impedit l
usũ capiõnẽ. ut ff. de usuc. p dc
anto. l. qui ꝑ donato et accusato
ꝑcedens que nulla est ĩpedit eciã
sequens. ut ex̃ de spõ. impu. c. ad
dissoluendũ. et intelligas p̃ dcã
tũc locũ h̃re. qñ oñs de capitulo.
uel maior pars fecerũt. unam
electõem. hodie et cras. ipi sẽ. dẽ no
luit ꝓcedẽ. ad aliam. ceteruñ si uo
ta canonicor sint diuisa. et quidã
eligũt unũ et alii. aliũ. et fiat in
eadem hora. sicut sepe de fc̃o cõ
tingit tũc nõ dr̃ una prima et ali
a sc̃a. s; illa ual; que a maiori et sa
niori pte capli. fit. ut ex̃. e. t. c.
ouidũ. l. si hodie huiũ qui fuerit;
si credo q̄ sit locus. ꝑ consti. lat.
. c. q2 ꝓp diuisas. Nam si forma illa
sit omissa q2 in constitutiõe tradit̃
electõ uiciatur; ut in primo dixi.
Vicesima scda. si aliquis de aliqua
eccã sit electus et nõ postulatus.
ut ex̃. e. t. innoctui. ¶ Vicesimi
tcia. si eligatur in albatem. uel in
priorẽ. anteq̄ sit ꝓfessus. ut ex̃
e. t. c. cũ ea in magistrum. et. e. offi
cii. et. c. cũ cã m. et. c. ad uram.
¶ Vicesima quarta. si ꝑ obrep
tionem fiat electõ. ut ex̃. e. t. c.
cũ dilect'. ¶ Vicesiã quinta si c
tẽpto. aliquo uel aliquib; fiat
electõ. ut ex̃. e. t. q̄ sicut et. e.
uenabilẽ. et. c. bo. me. s. cmoñ.
sz annullanda. q2 possunt illi
qui sũt cõtẽpti. illa electõem ir
ritam h̃re sicut sup' dixi ¶ Vi
cesima sexta. si fc̃a electõe sup
illã c firmat. nõ fc̃a diligẽti.
examinatõe. de ꝓcessu electõnis
et de ꝑsona electi. Nam tũc in di
gne ꝓmotus. erit reiciendus. et
qui confirmauit grauissĩe puni
tur. ut ex̃. e. t. nichil est. ¶ Vice
sima septima. si fiat electõ omissa.
collõne. ut ex̃. e. t. c. cumana i
sunt uiti ad minũ. sine zeli ad ze
lũ. siue maiora minora ut ex̃. e. t.
ingenesi. ¶ Vicesima octaua.
si omnia q̃ mandat. consto. con
cilii nõ fiant in continẽti. seu p̃
mox. ut dicit consto cõsilii. q2
ꝓp diuisas. et. c. cũ post petitam.
¶ Vicesima. nona. si mãdat
dñs pp̃. ut caplm eligat. cũ con
silio. quor albat. et postea electi
a caplo. eligũt sũ cõss. illor ab
batũ. electõ uiciatur. ut ex̃. e. t.
cũ inuecti. et ff. de ad minu. l. pla
§. i. et. l. ticiũ. et ex̃. de arbi. c.
cũ olim ¶ Tricesima cũ est si
ꝓ electõe illa omissa sit si moni
a et impignorãte electõ ut ex̃
e. t. c. si alicui'. ¶ Tricesiã

pzima. uiciat electõm si fuerint
sex electi. ut eligant de caplo.
ipi omis uel maioz pars si tres
eligũt ex caplo. hec electo uici
atur. et si alii tres eligant de
capitulo istoz electo confirma
tur. ut e. t. e. cũ in te. ¶ Tricesi
ma secda. si aliquis fiat monach'
sub hac spe uel qd fiat abbas si
eligatur ei' electõ uiciatur. ut ex
eodem. t. e. ad mr̃am. ¶ Tricc
sima tcia causa est. si electus ul'
postulatus fuit aliquis. et anni
iori pte capli. cui' electo uel po
stulatiũ est cassata. ut ex de po
stul. c. gratũ. ¶ In multis nõ.
quedam ctra electõne. q' si cõmit
tatur aliquibz puta p cõ pmissũ
potas eligendi sep dnt elige. per
sonam ydoneam. ut ex. c. t. cũ.
et simile ff. ad tepli. l. ex fcto. §.
si quis. rogatus. h. ar. ff. del'. ij.
.l. cũ quida. Itẽ nõ. q' si cassa
tur alicui' electo uico electoins
potit promoueri. s; uo uico p
sone non potit. ut ex. c. t. c.
sup eo. ynn cõsiliũ est. q' qn su
perioz cassat electõem alicuius.
q' adiciat cãm quare cassat. sic
qñ remittit. ab excitu. ut ff.
de his qui no. uel in fa. l. ij.
et qñ tutoz. a tutela remouet
adicienda est causa quare re
moueatur. alioqñ s; nõ inseri
tur. psimitur ppt uicium e
lectois electõnem reprobatam.
ut ff. de susp. tu. l. hoc em. et
ff. de penis. l. si p sens. Illud aũt
nõ admitto. q' electõ possit ad
eligentes. redire electõe cassata

pp uiciũ electõis. cassata pp uiciũ
electõis imo dico q' illa uice pota
te eligendi puatur. ut dic illa c
stitõ. qz pp. ii. forte eis de gra re
stituit. ut ex eod. t. c. coram ul'
si sacius eligerint indignũ. ut ex
. e. t. c. septiũ est. In casu tñ crede
rem eis debe restitui. potate eli
gendi. si ignorãt caplm elegit in
dignũ. q' semp psumo. q' igno
rat. sic ff. de probatõe. l. uerr'.
¶ Itẽ nota. q' caplo p sequenti
fem. electõis restitui dnt expsse
de bonis expatuis. et caueatur. ne
medio tpz bona uacantia. usur
pent. ut. e. t. ut pelite. ¶ Itẽ
nota. q' illi qui nõ sunt de capi
tulo si dicant se uelle electõni
intee. dnt exprimẽ cãm quare
debeant intee ut ex eod. t. c. q
stitutus. ad eo q' solent et debe
at. fieri ptest[illegible] tato ut uox
illoz nõ uale[illegible] at qui non
dnt de iure [illegible] uel de cõ suetu
dine inte esse [illegible] et si examine
tur postea [illegible] coz nota q.
in duabus [illegible] e dño. [illegible] electõibus
uis eis nõ [illegible]mo pont[illegible]. queritur.
subaudi [illegible] coti [illegible] qrtũ ad pe
titoziũ in [illegible] possessio se
cus. ut. ex. e. [illegible] t. c. cumana.
et. c. in grue. si. q' de ca poss.
et ppe. c. cũ eccã sutrina. Itẽ
nõ. q' in fcto electõis iuratur de
calũpnia. q' cõtra electũ p ma
liciam. nõ opponat. Iuratur
etiam de ueritate dicẽda. datur
libellus. et fit qtestõ litis. ut ex.
e. t. cũ dilectus. c. dudũ. ynũ
qz in electõibz cõ sueuit de cẽtu

de for' decti electõis ec. vi.

fieri. et etiã litte que supiora in
titutur. et a quibz conficiantur. tr
tatur in tẽdo. De forma cẽti ele
ctõis. et de littis q̃ supiori mitti
tur. Rubrica. de forma decreti electionis

Forma decti elcti. ec. vi.
tali. In nõie dñi. Anno do
minice incarnatõis. m°.
cc. xxx. vi. si es in tra dñi pape.
dicas tpr dñi g'g'. noni. roma
ni. pontificis. si es intra impa
toris. uel regis. dicas regente. f.
dño. f. dei gra romanoz impato
re semp augusto Jerlm et ytali
e rege. uel regnante dño lodoui
co illustri regi francoz. mese Ja
nuarij dei tali indictiõe. x. rotho
m. ecca nup pastoris solatio de
stituta. mortuo dño. R. bo. me.
plato ipi'. et corpore ipi' tradito
sepulture. die tali pfixa. a toto
caplo ad eligẽ dũ uocatis omi
bz qui uolue rũt et potuerĩt.
comode intẽe in ecca cathe
drali inuo cata sps sci gra.
placuit oi bus puiam
scrutinij ui[illegible] duate ecce
puide et [illegible] sic fuerũt
electi ab ipo [illegible] collegio ec.
de collegio [illegible] fide digni. in
delicz tales [illegible] J. et. p. et. s. ut
ipi secreto et sigillatim uota cẽ
toz exquirerẽt et examinarẽt
et in scriptis redigerent et re
dacta in scriptis publicarent.
postea medi qui tres secreto et
sigillatim. uota cunctoz exqsi
erunt. sive examinauerũt et re
digerunt in sciptis et mox medi
publicauerũt et diligenti collone

hita inn ad uirum ac ad zelum
nũti adhibitũ inuẽtu est, q'ma
ior pars capli in dñm. p. de
collemedio cõsensit. uirum
honestũ. eminentis scie in tẽ
poralibz et spualibz ecũ spec
tũ et scientẽ. et ualentẽ ecce
uita tueri et sic incõtinenti
. d. decanus. de mandato capli
uel eor' q̃ in ipm cõsenserũt. qñ
totũ caplm nõ cõsensit ipm
eligit in pastorẽ. et arepm ro
thoma. hoc modo. ego. R. cã
tor rotho. in dñm. p. cõsento
et ipm eligo in pastorẽ rotho
magẽsem. Ego. s. ard' rotho.
in dñm. p. consento et ipm e
ligo in pastorẽ rothoma. ecce
. Ego. G. arpsbr in dñm. p. c
sento et ipm eligo in pastorem
rotho. ecce. Ego. h. psbr roth
ecce in dñm. p. cõsento et ipm e
ligo in pastorẽ roth. ecce. Ego
. p. diachon' in dñm. p. cõsen
tio et ipm eligo in pastorẽ roth
ecce. Ego. t. subdiacho' i dñm
. p. cõsento et ipm eligo in pa
storẽ rotho. ecce et sic de cetis
in fiunt nõibz consencientium.
dicatur in fine et q' huic decre
to uiro fides adhibeatur. hoc de
cẽtũ nri capituli fecim' sigillari.
verũ anq' clausula ista ponat'.
ille q̃ de mãdato capli elegit sb
scpbat se sic. Ego decanus ro
thoma. ecce. in dñm. p. cõsento.
et ipm eligo in pastorem rotho.
ecce et postea in fine oium dicat.
Ite Ego. d. decanus rothom.
ecce de mandato oiu pdcoru.

dnm .p. eligo in pastorem rotho.
ecce et hunc decreto apponatur
sigillum capli et decani qui mia da
to omnium elegit. ¶ Si aut sunt
processum sm formam copromis
si. dicat. retemptis omnibus usque ad
verbum placuit omnibus et c. p viam
copmissi pinde ecce viduate.
et sic de com voluntate. omnium et
singlorum et io pono de singul'. qz
si unus solus. dissentiret et nol
let copromitte. no copelletur.
et electo viciaretur. ut supius
dixi et sic fiat curia. fuerunt
electi uel tres uel quatuor d col
legio fidedigni. qbz vice omnium
fuit collata potas. ut ipsi vice
omnium de pastore ecce viduate
pviderent. q mr se. hito tracta
tu. dnm. p. et c. in arepm et pa
storem rotho. ecce elegerunt et
qz huic decreto. fides adhibeat.
illud sigillo nri capli fecim si
gillari. ¶ Cum ad maiorem cau
telam fiat unu aliud decretu
eiusdem cotinetie usque ad vba illa
cu mr se hito et in illo decreto.
sunt. tales subscptores. Ego deca
nus rotho. elegi tales et eis pro
me potatem otuli. pvidendi ro
tho. ecce de pastore. et sic de sin
gulis et postea dicant in fi. et qz
huic decreto fides adhibeatur.
psens decretu sigillari capituli
fecim sigillari uel breviu faciat.
ut dicat sic. In noie dni et c.
pone illa vba usque ad vbu pla
cuit omnibus p viam copromissi
pcedere. et sic. decanus. p. ppo
situs. h. ard ecce rotho. et sic d
singul'. Pone qz ponas omnu noia
eligentium. eligimus tales de

collegio nro fide dignos. qbz in
ce omnium nri potate otulim pui
dendi rotho. ecce de pastore. et
qz huic decreto fides adhibeat
hoc decretu sigillo nri capli fe
cimus sigillari. // Item ad huc
cautelam illi tres compromissa
rii. faciant decretu suu. qz sicut
continetur talis. In noie et c. nos
tales electi a caplo rotho. et in nos
ab eis potate collata vir vice o
mnium provideamus ecce viduate
de pastore. hito inter nos dili
genti tractatu eligim vice omni
um dnm. p. et c. in arepm et
pastore ecce. rotho. et qz huic
electioni fides adhibeatur hoc de
cretu seu has litteras sigillo nri
capli fecimus sigillari. De litteris
capituli missis ad papam uel
ad metropolitanum pro con
firmatione electi petenda.
.vii.

Litteras aut mittas caplm
summo potifici. uel forte
metropolitano si electo
fiat de aliquo suffraganeo et e
runt continentie tales. ¶ Scis
simo patri ac dno. G. divina p
videntia summo pontifici caplm
rotho. cum est totu caplm uel cui
maior pars et sanior capli eligit
dicatur sic ponatur noia omnu
qui elegerut. s. d. decani. p. ard.
.s. arpresbr. et de singlis canoi
cis. rotho. qui sunt maior et sani
or ps capli. capli rotho. sin de
voti et fideles ad olia recomedati
onem. et pedu oscula beatoru.
De functo bo. me. R. rotho. quo
dam arepo et remanente ipa vi
duata et nos fri orphanm absq

de litteris capli missis ad pa pam uel ad metropolitanum pro confirmatione electi petendo .vii.

111

patre. et sic remanente ecclesia sine
pastore. cura. corpore ipsius tradi
to sepulture die ad eligendum pre
fixa convenientibus omnibus in cathedra
li qui voluerunt et potuerunt et de
buerunt commode interesse placuit omni
bus per scrutinium viam procedere et sic
electis tribus .s. talibus de collegio
nostro fidedignis examinatis vo
tis cunctorum secreto et sigillatim
et redactis in scriptis et publica
tis mox et in communi collatione habita
diligenti inventum fuit quod nos
maior et sanior pars capituli in
magistrum. p. de collemedio vi
rum honestum litteratum et providum
in temporalibus et spiritualibus circum
spectum consensimus et ipsum de mandato
nostro. d. de tamus elegit in archi
episcopum et pastorem ecclesie rothoma.
quare sanctitati vestre humiliter suppli
camus quatinus electionem ipsius dig
nemini confirmare. et ad petendam
confirmationem ipsius. vice nostra a sancti
tate vestra ad pedes vestre sanctitatis mitti
mus tales procuratores nostros prout pre
dicta confirmatione petenda. ratum
habentes et firmum quicquid per ipsos fuerit
procuratum et ut huic procurationi fi
des adhibeatur presentes litteras si
gillo nostri capituli fecimus sigilla
ri. Si autem sit ex alia parte facta ele
ctio apponatur in procuratione rete
tis omnibus usque ad verbum procuratione
petenda petenda. exclusive ad pe
tendam confirmationem electionis facte
de. R. et ad defendendum eam et ad omnia
facienda. que ipsi per nos si viris facere
deberemus ratum et c. Si autem
vult aliquod capitulum scribere metro

politano scribat sic. De litteris capituli
missis ad metropolitanum domini.

De litteris capituli missis ad metropolitanum domini.

Reverentissimo in christo patri suo et domino. h.
dei gratia archiepiscopo bituricensi
totum capitulum quia totum capitulum est
in concordia. vel quod est maior et
sanior pars dicatur sic. a. b. c.
archipresbiteri. presbiteri et tales cano
nici sui devotissimi. filii sub
iectionem et reverentie debite fa
mulatum. retineas omnia verba posi
ta in superioribus epistolis. missis ad
papam. mutato illo ubi est sanc
titati mittas paternitati. ¶ Si autem
capitulum vult scribere. domino impera
tori vel domino regi ut prestet as
sensum scribet sic. De litteris ca
pituli missis ad imperatorem
vel regem ut ipsi prestent suum as

De litteris capituli missis ad imperatorem vel regem ut ipsi prestent suum assensum

Excellentissimo sensum sic
domino et illustrissimo electori. ex
imio. R. dei gratia ro. im

Sic electoni x.

peratori semper augusto ihrlm et
sicilie. regi totum capitulum ecclesi
e sui semper assidui oratores sub
iectionem cum reverentia tam debita
quam devota excellentie vestre presen
tibus litteris. duximus intimandum
quod dominus. h. bo. me. olim pastor
noster. mense presenti universe carnis ingressus
vel debitum nature persolvit. quare
cum vestra ecclesia sit viduata pasto
re ne diutius remaneat deso
lata. maiestati vestre iuxta morem
et regni consuetudinem in morte
illius significantes. preces porri
gimus subiectivas. quatinus ad
eligendum nobis pastorem vestrum
benignum assensum dignemini.

impetri ut de u(est)ra licentia ip(s)i
de bona p(er)sona et ydonea p(ro)uide(re)
possimus qui eam i(n) honere quam i(n) libll'
honore recte et fidel(ite)r possit
ecc(lesi)am gub(er)nare. ¶ Habita
aut(em) licentia a d(omi)no i(m)p(er)atore de e
ligendo. Item si o(portet) sibi p(re)sc(ri)bere
ut p(re)stet assensu(m) electo similem
salutatio(n)em s(er)uabit et postea di
cent sic. Cu(m) mortuo ip(s)o pa
store. p(er) sacras n(ost)ras l(itte)ras uob(is)
(con)senseritis licentiam eligendi.
conuenientib(us) om(n)ib(us) i(n) eccl(esi)a cathe
drali q(ui) uoluerunt et potuerunt
(com)mode i(n)teresse et c(etera). pone om(n)ia
q(ue) sunt i(n) l(itte)ris papalib(us) u(idelicet) i(n)
fine. hoc excepto q(uod) ubi e(st) s(anc)ti
tati ponas maiestati. has om(ne)s
formas (con)tentas in (con)stitutione q(ue)
cilii. et q(ue) p(ro) s(upra)scripserunt de in(e)t(e)ca
rius. ut in aut(hentica) de s(anctissimis) e(piscopis). coll(atione) viii.
§. i. Ista omnia de electione sunt ita
p(ro)sequutus q(uia) p(ro) legistas illos q(ui) no(n)
sunt in iure canonico exp(er)ti om(n)ia
tam(en) relinquo corrigenda in
dicto (com)p(ro)bator(e) qui in canonico p(er)fi
tetur. Dicto de electione sequi
tur de postulatione. et q(ua)l(ite)r for
mentur postea libelli. x.

Uerum q(uia) sepe
(con)tingit q(uod) aliq(ui)
no(n) eligu(n)tur s(ed) postula(n)
tur. ideo de postulatione uideamus.
et p(ri)mo uideam(us) q(ua)l(ite)r in ea libell(us)
debeat formari. sive s(cri)b(i). sit aut(em)
sic. libll's Petit petr(us) capi(tul)i ro
tho. magistr(o). G. q(uod) postulationem
f(a)c(t)am ab ip(s)o cap(itu)lo de mag(ist)ro
P. de gr(ati)a et benignitate sedis
ap(osto)lice admittentes ip(su)m eidem (con)
cede(re) dignemini postulatu(m) uel
ita. libells Coram uobis et c(etera). p(ro)po
nit magist(er). G. petr(us) cap(itu)li rotho.
q(uod) cu(m) eccl(esi)a rotho. pastore uacaret
uocatis om(n)ib(us) qui uoluerunt potu
erunt et debuerunt (com)mode interesse
p(ro)cedentes p(er) formam scrutinii. e
lecti fuerunt tres de collegio fi
dedigni inde h(abe)t tales q(ui) secreto
et sigillatim uota cunctoru(m) ex
aminauerunt et illa redigerunt
i(n) scriptis et mox publicauerunt
i(n) co(mmun)i et collatione h(ab)ita inuentu(m) e(st).
om(ne)s uel maior(e)s partes in magist(r)u(m)
pet(rum) postulatione (con)sensisse q(ue)m
.d. decanus de ma(n)dato om(n)iu(m) po
stulauit. q(ua)re petit q(uod) postula
tionem de ipse benignitatis gr(ati)a
admittentes ip(su)m postulatum.
eccl(esi)e rotho. (con)cede(re). m(agist)r(u)m p(etru)m. et
pastore(m). si aut(em) sit p(ro)cessu(m) p(er) for
mam (com)p(ro)missi dicas et teneas om(n)ia
u(er)ba que diximus s(upra). de electione
[illegible] q(ua)m p(er) formam (com)p(ro)mi
ssi p(ro)cedit(ur). usq(ue) ad illa. qui pro
uiderunt et (con)cordaui et postulaue
runt. ip(su)m magistrum eccl(esi)e memo
rate. q(ua)re petit et c(etera). ut s(upra). s(u)pe(rius).
q(uia) ita sit incipiendu(m). libll's. d(e)i c(etera).
dec(retale). extra de postul(atione). c. i. et c. bo
ne. ii. et om(n)ia q(ue) dicta sunt de electione
intelligantur et in postulatione
p(er) omnia repetita. Que sit differe(n)
cia i(n)t(er) electione(m) et postulatione(m). xi. q(ue) sit differentia int(er) electione(m) et postulatione(m) xi.
In om(n)ib(us) .ii. concordant electio
.s. quantu(m) in forma p(ro)ua(n)da et in
om(n)ib(us) ill(is) q(ui)b(us) uitiatur electio et
postulatio. uitiatur. ut s(upra). no

tam. differunt tamen inter se. quantum
ad nomen. quia dicitur una electio alia.
si essent eadem essent. diversis vocabu
lis. vocarentur. ut. C. de codicillis
l. si idem. ¶ Prima differentia est quod
electio dicitur cum quis de eodem
capitulo eligitur. Si autem de altero
gratia postulatur. dicitur postulatio.
Nam archiepiscopus etrachiensis dicitur po
stulatus in ecclesia constantinopolitana et plebanus
sancti pauli devenires quod ecclesia erat
in civitate constantinopolitana.
dicitur electus postulatus ut extra de e
lectione scriptum est. Nam siquis de a
liena ecclesia eligitur et postula
tur. eo ipso electio viciatur. ut
extra de electione. c. innocuit et extra
de postulatione. c. ultimo. ¶ Item
est et alia differentia quod in electione pu
blicato scrutinio non possunt va
riare eligentes ut extra de elec. cum
inter canonicos et. c. publicato sed in
postulatione contrarium est. quia pos
sunt variare postulantes ante
quam postulatio sit superiori presen
tata. ut extra de postulatione. bone
memorie. circa fi. ¶ Item tertia differentia est
quod in electione semper illius prevalet elec
tio qui habet maiorem numerum. ut
de elec. dudum. et ut. s. de elec.
novum. in postulatione vero ad hoc
ut postulatus preferatur. electo oportet
quod due partes sint pro postulato ut
extra de electione scriptum est.
Item quarta differentia inter duos postu
lantes. quia si contentio inter duos e
lectos sit semper prefertur ille qui
habet maiorem numerum. ut. s. dictum est.
inter duos autem postulatos si sit
contentio ille prefertur qui habet
duas partes ille autem qui habet tertiam
partem vel minus non auditur ut extra
de postu. c. bone. me. Willelmo archi
episcopo. sed hanc differentiam non multum

attendo. quia in electionibus ille qui
habet minorem partem non auditur ut
supra dixi. Sed in hoc. quinta est differentia
quod ipse qui est postulatus semper debet
habere duas partes. sicut contendat cum electo
certum sit contendat cum postulato a
liquo credere quod sufficeret maior
numerus. ¶ Item quinta differentia est de
iure de col. unde dominus papa tene
tur illam confirmare. si est facta ca
nonice. ut extra de elec. posquam
postulationem autem dominus papa etiam
si esset a toto capitulo facta non te
netur admittere quia ex sola miseri
cordia pendet et soli gratie innit
titur. ut extra de postulationibus
capitulo. bo. me. W. archiepiscopo. Item
nec prelatus tenetur concedere po
stulatum. ut in decre. lxiii. di. c. lit
teras. et in autem de scis. c. coll.
ix. §. nullum. nisi forte necessaria causa
exegerit ut extra de inst. pa. c. nullus.
q. Quo. Sed quid est ratio quare postulatio
soli gratie innititur. Sed cum sint
a glosantibus in iure canonico ideo
quia postulationem nullum ius acqui
ritur. postulato ut extra de postu
lat. c. postulationem. ¶ Sed insta
tur sic. nam eadem ratio attendi
ditur in electione quia per electionem
nullum ius acquiritur electo sed per no
minationem nominato extra de e
lec. quia sicut. Ideo non bene in electo
nam per electionem attribuitur ius
electo quod potest prosequi ius suum quod
non est in postulato vel nominato
et decretalis illa quia sicut de nominato di
cit. et non de electo. ¶ Item si non
esset ius adquisitum electo iam e
lectores possent variare. sed con
trarium est ut. s. dixi. soli ergo gratie
innititur postulatio et est ar.
quod ex illa postulatione proficiscitur
actio. vel nullum ius queritur

postulato sꝫ totum pendꝫ ex ꝑtoꝛ᷑
cognitione. ut est ar. aliaſ ff. de
minno. l. q̄ si immoꝛ. sꝫ lꝫ soli gr̄e
innitatur postulatō. tn̄ fit in
iria postulantibꝫ et postulato.
si postulatō nō admittatur. nō
tn̄ intelligas. q̄ ex illa iniuria ꝑ
poss agi. Nam et al' p̄ō nisi la
ycus. in ꝑ sentādo soli gr̄e inniti
tur. ut xvi. q. ii. si quis epōꝛum.
et tn̄ fit iniuria ꝑsentato si non
admittatur. ut xvi. q. vii. decre
uim' adeo q̄ ex illa iniuria pōt
agē ꝑsentatus ꝯtra diocesanū
qui eum admittē noluit ut sibi
in cōpetēti bn̄ficiō. debeat ꝓ ui
dē ꝑsentatū a diocesano. seu i
stitū ab eodem seu ꝑsentatū a
ꝓnono. uariante. ex ꝑo loco ali
um ꝑsentauit nō hr̄ aliē que
relam ut ex de iur. pa. pastoral.
est et optimū simile ꝓ eo q̄ dixi
mus. q̄ postulatō soli gr̄e inni
titur. et q̄ fiat iniuria postu
lato. nō tn̄ ex illa iniuria agi po
test. Nam siuis ac̄ ducēde ex ca
stello uel ex riuo. uel quoquo
alio modo. nō pōt ab alio con
cedi. nisi a ꝑncipe ut soli gr̄e
innititur. pone q̄ ip̄z alicui
cōcedit ꝑdiū. et ille q̄ hr̄ m̄
ꝑdiū impetrare pōt. q̄ est in
petrabile. i ꝑsona illi' n̄ ē bene
fciū de nouo s' cōcessū ex fu
it cōcessū anceſſoꝛi suo. sꝫ si nō
cōcedatur. infertur iniuria n̄
ff. de aq̄ cotti. et esti. l. i. §. ult.
nō tn̄ q̄ ex illa iniuria possit
agi cōtra ꝑncipem. Ita glo
sauit. Jo. theutonicus. aliquō
tn̄ facit grām do' papa. q̄ po
stulatō fc̄a a diocesano ꝑ dn̄m
papā cōfirmatur. ut extra de

electōe. cū monasteriū. vii. uo. q̄ li.
ex postulatō cū electōe cōcoꝛdꝫ
fere in oībꝫ. cōcoꝛdat et in hoc.
q̄ si postulatus an̄ administret
q̄uā eius postulatō sit accepta.
q̄ postulatō censetur ip̄o iure
irrita. ut extra de elec. bone
me. magnū i dē in electō. ut su
ꝑius notatū ut extra de elec. q̄lr̄.
¶ Itē electō fc̄a de intrdc̄is et ab
inter dc̄is nulla est. ut. s. dixi.
et hoc est expressū in dec. ex
de elec. cū inē. ꝑ semoꝛē. simi
lit' et postulō. ut ex de postul.
c. ad hoc nō potāt ibi alegare.
ignoꝛantiā intdc̄i. pōiti alega
to. cū sint genāle ut ibi. et est
simile de iure et fac. ig. l. ult.
et ff. de excercitōꝛ. l. sꝫ si pu
pillus. §. ꝓscribere. ¶ Item
no. i postulatōe et hoc idē po
ss. in electōe notari q̄ si maioꝛ
pars postulauit. illū cui' postu
latōem dn̄s pp̄ cassauit. et alia
minoꝛ ꝑs postulauit aliū. q̄
totū iuis. tam i postulande q̄uā
in eligēdo ē penes pauctoꝛes. ut
extra de postulatōibꝫ. l. gratū.
¶ Itē no. q̄ lꝫ tractem' de e

lectōe et postul. attēdendū est
tn̄. ꝑmo dꝫ ad electōem ꝓcedi.
ex ad postul. scḋ. n. de ip̄a ec̄c.
uel de ip̄o caplō est aliuſ assu
mēdus potius ex de alia ec̄c̄a
uel de alio caplō si in illo nō ī
uenitur ydoneus. alioqn̄ de alio.
assumitur. ut. lxi. d. nullus
et. c. obitū. et xxx. b. d. nisi et
ff. de tu. et cu. da. ab hys. dur'
et. C. de ep̄. et cl̄i. l. incestus et
C. de off. ꝑtoꝛ. l. ult. et in aut
de. s. ep̄is coll. ix. et ff. de cur'
cos q̄ utensilia. arcē. C. de ci.

de iurib; q̄ cōpetūt p̄latis et libell' sup̄ eis formādis. xii.

sacril. l. ulti. **de iuribus que com petūt p̄latis et libell' sup̄ eis formā**

Habita iam noticia **dis. xii.**
electionū et postulationū. re
stat ut uideamus de iurib;
q̄ cōpetūt postea p̄latis. et quali-
libelli sup̄ hys sint concipiendi de
iurib; q̄ inter p̄latos p̄mates et pa
triarche uendicant sibi locū. io
de illis p̄mo uideam'. primates
dicūt q̄i p̄mi post papā. p̄triar
che dicūt quasi p̄res archiep̄oꝝ.
ynam. n. et eandem formā tenēt
lz sint diuisa eoꝝ nōīa. ut lxxviii.
di. c. prouincie. Isti p̄mates seu p̄
triarche. quatuor sūt de dn̄o ꝑp̄
nō loquor q2 ip̄e est p̄r patrū. nā
ip̄e est p̄r primatū. et patriarcha
rum. et archiep̄oꝝ. et omniū p̄
latoꝝ. sicut. n. roma caput est.
totius orbis. ut. C. de. n. iur. emu.
l. ii. imp. ultime coll'ōne. ita ec
cl'ia romana caput est omnium
eccl'iarū. ut. C. de summa. tri. et fi
de. cath. in ep'la illa reddentes ee
fine. et extra de p̄uil. c. antiqua.
sūt. n. primates seu patriarche.
quatuor. p̄m' constantinopolita
nus. sc'ds alexandrin'. t'cius antioce
nus. quartus ierosolimitanus.
et s'm istū ordinē tenet locū p'
papā. ut ex' de priuil'. antiq̄ et
xxii. di. c. constātinopolitana.
et. c. renouantes omīs. n. p̄ dcē
eccl'e ab eccl'a romana dignitatē
receperūt. eccl'a aūt romana. a solo
deo saluatore nr̄o. eīn. ut. xxxii.
c. omīs et. c. sacrosc̄a. denominant
aūt isti patriarche nō p̄mates
ꝑp̄ excellenciam nōīs. duo aūt alij
abusiue et improp̄e uocantur
patriarche. s. aquilegēsis et grā
censis. quidam tn̄ uocantur p̄
mates. et s'm nō sūt p̄triarche. puta
bituricen. ip̄e. n. p̄est narbone

si. et burdegalensi archiep̄is. ut
in. ix. q. ii. c. cōquestus ē uiue
intur de narbon. qui subiet
bituricēn. sicut p̄mati. de b'
galensi nō inuenitur. ysti cum
q̄one. int' bituricēsē et burg'
lensē. q̄ dicebat se p̄matē bur
galens' et sui aduocatus. p bi
turicēsi. coram dn̄o g'g'. ix.
¶ Istē dicit se primatem col
letan'. totius hyspanie. et iudi
q̄ōne int' illū et cōpostelanū
corā. g'g'. ix. et sui aduocatus
p eo postelano. ¶ Istē dicit
se primatē totius anglie. ar
chiep̄s cantuariens. et cōtēdit
de hoc cū Eboracensi. ¶ Item
dicit p̄matē archiep̄s pysan'
totius sardinie. et sui aduocatus
pro eo coram dn̄o. g'g'. ix. Isti p̄
mati sūt facti p apl'os et successo
res eoꝝ. s. summos pontifices.
ut. lxxxvii. di. c. nullus. et p̄da
quatuor p̄triarche fuiunt dicti ab
apl'is. ut ip̄o dc̄a di. c. renouantes.
ante aūt aduentū x̄pi erant a
pud gētiles quidā qui uocaba
tur flamines et erant eoꝝ sac'
dotes. et uocabatur flamines. q.
filamines. q2 portabant pille
um in capite suo in quo habebāt
filū cū quo ligabant pilleum
cū estu uel calore. ferre nō pote
rant. uocabantur et archiflamines
qui eis p̄erant. ut. lxxi.
di. c. cleros. et clericos in quo ca
none inuenies omnia nōīa et uū
dicatur aclico usq; ad p̄triarcha.
eligitur. aūt iste primas cō ci
lio catholicoꝝ ep̄oꝝ nō ex ordi
ne si cōsideratis omnib; vite mi
tis. ut. xxiii. q. iiii. sicut excel
lentissima. si ut ueri' credo. p̄
mas. p̄triarcha. et archiep̄s. nō ut
olim. sz hodie p decretales et per

consilium eligitur, et postquam diuisas sit
electio in ecclesia cathedrali, et post-
ea electus habet iurisdictionem in suf-
fraganeos suos. Que autem iura
habeat primas in suffraganeos
suos archiepiscopus uel patriarcha non
inuenitur, nisi que habent iura que tu-
nc sacri canones concedunt et pro-
pria consuetudo, uel antiquitus con-
tulit, ut ix. q. iii. c. conquestus, et extra
de officio iud. or. c. duo [illegible]. Item
primates habent et patriarche uel
priuilegii per certis episcopis. Nam non potest
primas uel patriarcha ecclesiam seu
parochiam sui suffraganei uel a-
liquem de eius parochia excommunica-
re aut aliquid agere, ii. q. ix. c.
nullus. Que iura habent primates
in suffraganeos suos. xiii.

Habent enim quedam xxxiv.
iura isti primates, secundum que
sacri canones eis permittunt,
puta quod clericus habet causam cum episco-
po tunc coram metropolitano. Si episcopus
cum metropolitano uel clericus cum
metropolitano tunc coram pat-
riarcha seu primate causa tractan-
da, ut ix. q. i. c. si clericus. Item ap-
petitur ad ipsum. Item episcopo decede-
nte res ecclesie disponuntur arbitrio
primatis, ut in predicto c. conquestus.
Item quod debeat quando alios residere
ut xxi. di. c. i. Item quod non presumit
metropolitanus consecrare e-
piscopum in consilio primatum uel
lxv. di. c. si autem et c. de persona
et c. placuit. Item ad primates e-
piscoporum negotia defferuntur, ut
lxxx. di. c. urbes et c. in illis.
Item si accusatur episcopus coram
primate debet accusari, ut iii. questi-
one v. c. quisquis episcoporum. Item de-

bent obedientiam archiepiscopi primatibus
in omnibus que sibi ab eis iuste fu-
erint imperata, ut lxxix. di. c. i. et
quod grauius est nullus patriarcha uel
primas in clericos suffraganeorum
suorum absque consensu episcoporum suorum debet
aliquid temptare, ut extra de excep.
sicut innuere nisi in casibus putatis
si cause defferuntur ad eos per appella-
tionem, ut extra de offic. leg. c. i.
Item quando episcopus negligens est in officio
suo, ut xi. vi. cum sint debitores
et extra de se. ex con. prouas. Item quando de-
uiat nimie aut in diuinis officiis
episcopus uel suus clericus, ut xii. q. ii. de
bis. Item quando clericus habet causam cum episcopo
suo et econuerso, ut xi. q. i. si clericus
aduersus. Item quando decedit episcopus in
ecclesia ydoneos clericos non habet, ut
xii. q. ii. non liceat. Item quando duo e-
liguntur ad episcopatum uacan-
tem et inter se contendunt, ut lxiii. di.
c. ult. Item si aliquid fuerit per pre-
scriptionem uel per consuetudinem
optentum, ut xi. q. iii. c. conquestus
et extra de off. iud. or. duo, et ix.
q. i. cum ad papam, arg. contra ix. q. ii.
et extra de off. iud. or. pastoralis.
Iudex c. ii. extra de excessibus prelatorum. totius
prouincie ordinarius non tamen eius
libus si habet iurisdictione impeditum.
arg. illa decretalis sicut unire.
extra de excessibus prelatorum et extra de postulatione cum
ex officii. arg. e. et quod non sit iudex
in diocesibus suorum subditorum
nisi in casibus supradictis, et per ipsam il-
la decretalis pastoralis dicit extra de off.
iudic. ordin. unum in tali materia.
quando primas agit contra archiepiscopum sicut
uidi de facto, quod egit bituricensis contra
burdegalensem coram domino gregorio ix. papa
et coram eodem egit toletanus contra

cō postell' et in utraq; cā fui ad
uocatus. fuit libll's ɔceptus.
ex pte primatui .s. bituricens.
et toletani. in hac forma libll' libll'
Coram uobis p̄r scē petit bitu
ricēs. archieps̄ tocius equita
nie primas p̄stari sibi a bur de
galen. ē archiepō. obedienciam libll'
et reuerenciam. cū eius sit p̄mas
et q̄ sic. recte conci dnt p̄ dict.
canones et specialit. ix. q. iii. c.
cōquestus. et ex. t. de offic. ind.
ordinariū. ɔquerente et inter
alias formas q̄ fuit approbata.
a dno papa g. ix. et a fratrib;
et etiam in cā coletam libll's fu
it simul oblatus et approbatus.
multi .h. cōcipiūt sic. libll'. Corā libll'
uobis p̄r scē petit archieps̄ to
letanus tocius hispanie p̄mas
ab archiepō ɔpostellano p̄sta
ri sibi iura p̄micie. q̄ sacri cano
nes p̄mati concedūt. cū sit su
us p̄mas. Si petatur ab illa pte
q̄ specificet actor q̄ sunt illa
iura. certe sup specificatē nō
tenē cū sit a iure specificata. si
cut al' cū petūtur iura episcopa
lia. nō cōsueuerūt specificari. q̄r
specificata sūt in iure. ut ex. de off
iud. ord. pastoral'. et. c. cōqrente si
ue ergo apponatur in libllo iura
p̄uīcie. q̄ est indefinita. siu dicat
oīa iura p̄matie q̄ est uniūsalis
planū est. q̄r indiffinita eq̄poll;
uniūsali. ff. de l'. in. l. iul'. ff. de al
leat. l'. i. q̄ sic recte. con. h. pbant
iura p̄dcā multi. tn̄. inli specificāt.
oīa iura q̄ supi' dixi. et ea ponūt
in libello. certe si uolūt bn̄ possūt.
s; nō curo h bonū sit clarū clarius
facē. ut in aut. de test. in pfec. coll' libll'
vi. h sūt uera si petat p̄mas. iura

p̄matie que sibi canones cōcedūt
.s. q̄ nō debeat specificare cū sint
a iure specificata. s; si petat iura
q̄ p̄ruata cōsuetudo sibi cōtulit.
tunc .n. illa specificet in libllo cū
cōsuetudo nō sit scripta. q̄ possit
dicē illa specificata et et dicat
sic. libll'. petit sibi p̄stari iura
p̄matie. archieps̄ toletanus. ab
archiepō cōpostelano. sicut suo
primati. q̄ sacri canones prima
ti cōcedūt. et p̄stari et sibi petit
sicut suo p̄mati. ab eodē iura q̄
que antiqua cōsuetudo ipi pri
mati cōtulit. in delt q̄ singlis a
nis ad festū ecce maior' q̄ ē me
tropol'. seu p̄mas et specificet
si q̄ alia sint iura. q̄ sic recte cōci
.h. dnt iura p̄dcā. eodē modo
iura. fere pōt ar eps̄. metropol'.
cōcipere libllū cōtra epōs. suos.
suffraganeos. ut dicat sic. libll's libll'
Corā uobis. p̄r scē. petit archie
piscopus capuanus ab epō aci
tano obediam et reuerentiā sibi
p̄stari. cū sit suus metropol'. et
ē hic nūs intell'tus sub ill'. n. u
bis. s. obedīe et reuerētie oīa
iura. episcopalia. et archiepisco
palia. cōtinētur. uel specificātur.
sicut supi' dixi. et pilla. eadem
iura libellus iste probatur. pōt
etiā archieps̄. uisitare prouinci
am suā. tā de iure cōi q̄ de iure
ppo. ut ex. de cen'. sibi. et. romana. c.
sopite. et. c. cū inup potest. etiā
de cōsuetudine. ut. ix. q. ult. c.
conquestus. quo modo cōcipia
Sup iu tur libll' sup iurib;
ribus epōr. xiii.
episcopalib; sic cōcipit
libellus libll'. Corā uobis dñe et
ē. petit. B. procurator epi et

quō cōcipiat libll' sr iurib; epōr. xiii.

ecce marcianę iura ep̄alia. in ecc̄e
s̄ci nicholai q̄ sita est in dioc̄. mar-
ciana. q᷑ sic recte cōcipitur. li.
dic̄. canon. xiii. q. iii. c. posso et
. c. siquis ep̄s. et. c. om̄s basili
ce uel h't nec̄e petitor specifi
ficare in libello que sint illa iu
ra ep̄alia. specificata sūt. ii. a
iure ex̄ de off. iud̄. or. c. cōquerente.
pōt. ep̄s simile ipam ecc̄am uē
dicare. cū dotib; suis et decimis
et possonib; vn̄ sic cōcipiat
libellū. libell's. Petit. G. petita
tor ep̄i marciani. nōie ip̄ius e
piscopi. et ecc̄e marcianę. ec
clesiam s̄ci nicholay. que sita
est in dioc̄. ip̄i' ep̄i. cū dotib;.
suis. et decimis et om̄ib; suis
possonib;. q᷑ sic recte cōti. li. ca
non. x. q. i. c. decretū est. ut di
cet sic libell's peto talem eccle
siam quā dico ad ip̄m ep̄m .i.
diocesana. sp̄tare. in tēpalibus
et sp̄ualib; et hanc peto cum
oīb; ptinēciis suis q᷑ sic recte
cōci. li. pbat. dec̄. extra de exc̄ept.
cū uenerabilis et extra de p̄scēpt
auditis. uel simile cōcipiet sic.
libell's Peto talem ecc̄am que
est in dioc̄ mea. ut ordinare
in ea ualeam. sicut requiritur.
officiū pastorale. q᷑ sic recte cōci.
. libell'. Sūt p̄dc̄i canones. om̄s
basilice et. c. decretū et licz ua
rio modo diūsos libellos conci
piam. cū tuciius est ep̄o uendica
re ecc̄am que in eius proprie
tate cōsistit cū sit de iure qua
si fūdata. sua intētio. ex quo ē
in dioc̄. sua n̄ posset se defendē
ad ūsarius nisi p̄uilegio uel p̄
scriptone. se defendat. ut extra
de prescēpt auditis. et etiam de

iure ciuili. rei uēdicatō datur ep̄o
ut. C. de sacro. s. eo. l. sc̄im' nō ob
stāte. l. ff. de rei uen. l. in rē. §. loca.
Nam q᷑ ibi dicitur nō possūt uē
dicari. sub audi a p̄uatis. a p̄latis
tn̄. ecc̄ar' possūt ut dcm̄ est. vel
dic nō possūt uendicari. sīplici uē
dicatōe. Sz ad iecta causa de iu-
re canonū sic. arg. ff. de rei vendi.
. l. p̄ma. eodem modo potest cōci
pere libell's ep̄s si agat cōtra n̄
monast'ia. q̄ sūt in dioc̄ sua. q᷑
pere post. iura ep̄alia cū sint in
diocesi sua. sicut sup'ius dixi. qō.
Sed illud q̄ritur q̄modo p p̄uile
giū. uel p scriptōem. possūt mo
nast'ia ul' ecc̄e exīmi. a iure dioce
sano. Sed de p̄uilegiis planū est. q᷑ si
dn̄s papa exemit ecc̄am uel mona
sterium p p̄uilegiū suū. q᷑ pōt. ex
empta sūt ut in dec̄. xvi. q. p̄ma.
. c. ff. in̄ adrianus et ex̄ de p̄scēpt
. c. auditis. et. c. cū olim. qō. Itē
q̄r q̄ ūba in p̄uil'o exemptōem in
ducant. Sed ista cōtinentur in p̄ui
legiis. s. q᷑ ad nos nullo alio ptin̄
nediante. Itē alia ūba. exemptō
nem inducūt. s. q᷑ beati petri. i.
iur' special' existit. Itē et alia ū
ba. ab oīm ep̄or et p̄lator' iugo
et iurdictōe exīmim'. alia autē
ūba q̄ in multis p̄uiliis cōtinentur.
sub bī petri et nr̄a ptectōe susci
pim'. sicut uidi contineri in mul
tis p̄uiliis. Itē si cōtinetur illa ū
ba. uos in filios recipimus. specia
les sicut in p̄uiliis multū. s̄ci iaco
bi uidi cōtineri illa talia excep
tōem inducūt. sicut de s̄cō iu
di p̄nunciari. p dn̄m g̃g̃. ix. su
mum pōtificē. si aūt contineam
tur in p̄uiliis. talia ūba. ad indi
libertatis censuam nūm psoluam.

istu excepcoem iducunt. illa aut nocitur. p decr ex. de priuil. c. recipim9. et. c. ex pte. qd ergo possunt illa priuil. que dnt sb p teccoe. et e. Ro fere michil. dicer. aliquatula debetur eis reuerentia ut ar. ex. de ma. et obe. c. p tu as. et plus solz reuereri uel ti meri a spali spõsone quã que genali conceduntur. ut xxxiii di. q̄ equa. qo. Sz cir qmodo p scriptone. possunt aliq exim aiu tibz episcopalibz siue tractem9 de iure diocesano. uel lege. siu de lege iur dictois. q eni iura e piscopalia. p scribi possunt. hs ex de p script. c. ult. et. c. auditis et. c. cu ex officii. et ex. de rel. do. c. i. et extra de p scpt. ad aure. et in decr. xvi. q. iii. licz. qo. Sz qualr possunt iura epalia p sc bi cotradicunt. ii. iura de p scpt. c. i. et iii. et ex. de co sue. cu dile tus. f. Jo. theutonicus reddit q no pot qs p scribe libtate. insi tanto tpre sb fuit dno. ppx. uel dic. q si ille q p scbit habeat p uilin qualecu qz. q tuc potit p scbere libtate. ar. ex. de osue. cu dilectus et extra de p uil. cu oli. et. C. de fundo pat. uel. ii. uel ult. oppo. Jte uidetur q albas possit p scbere omia iura no solu que ad l. dioc. spectat. s q q spectin ad l. iur dictois. na cognito i matrimonialiu. ca. ad l. iur d. ptinet ut ex de penis. c. licet. et ex de his q fi. a ma. par. c. q situ. et extra de p scpt. accedentes. et. c. auditis et. c. de quarta. monastia aut omia. et si non. a lege iur dictois. a lege ca in d ioc. sut exempta. ut. xvi. q. i. c. cu p utilitate et. x. q. iii. i c. cetin inqbz reb non cur.

Hec oppõitur. vn p scp scam multa sut ro. viii. que no possit p scbi. Jn pmis obedientia p scribi no pot. ut ex de p sceptoibz. c. no liceat. Jte p curato q debe ur ratoe uisitatois ut ex eod. c. accedentibz. Jte decime a layco no possut p scbi. ut ex de p sceptoibz. c. cau. Jte immo no currit p scepto. ut. xx. iii. q. v. q deo pati. et inco stte diu innoceu tcii. ne dz q est ex. de consan. et affi. et ex de eo q dux in ma. q pol. p ad ul. c. cu hret. tu hret circa fi. Jte in tributis ut. xvi. q. iii. q. porro. Jte contra iu ra libertatu. ut. xviii. q. iii. q. pot. Jte q tra sinam ecte ex. de consue. cu int. Jte de iure canoico in illi9. q iusto titulo. no q rutur. ut ex de trasac. c. p tea. Jte iure q q iure p9 sideri no pot. ut. xxxiii. di. c. illud. et. c. di. q more. Jte li mes p scbi no pot. ut. xvi. q. iii. c. licz. Jte n uia publica ut ff. de. ma pu. l. unam. Jte n q uis publicu. ut. C. de op pu. l. p scepto. Jte sacra res et lib homo p scribi no possut. ut. xvi. q. iii. q. post. Jte re

sisti. ut in fi. de usuc. Item res
data presidi. q. l. ult. repe. Item res
pupillaris. ut ff. de r. i. do. l. si
fundus. It res peculiaris. ut
uidetur. C. de statu def. l. ult.
Sed lex illa intelligitur de pre
scriptione. x. uel. xx. annorum. It
sunt quedam persone que prescribere non
possunt. ut precario tenens. ut
x. q. q. iii. c. tua. et C. de prescript.
x. uel. xx. an. l. male. Item colo
nus. ut. xvi. q. iii. c. elici. et c.
sequenti. Item qui possidet alieno. ut
ex. de prescript. si diligenti. C. de pre
script. xxx. an. l. cum notissimi.
C. com. de suc. l. i. et ii. Item
usufructuarius. in instit. per quas
personas nobis acquiritur. Item nec
creditor. ut ff. de usuc. l. non
solum. §. qui pignori. et in pig
nori et in predicta. l. cum notissi
mi. et ff. de ac. pig. l. nec
creditores. Ista autem de quibus
diximus. quod prescribi non possunt. h
non multum pertineant ad mate
riam presentem tamen ideo inserui quia u
tilis est tractatus. Illud autem
queritur an possit aliquis dicere se
exemptum quantum ad omnia predicta que
presentem materiam tangunt. s. obe
dientiam et procurationem. debi
tam ratione uisitationis. et ipsam
uisitationem. Respondeo. non quia illa non
possunt prescribi. Sed licet ista non po
ssint prescribi. a subdito tuo.
tamen possunt ab alio prescribi. i
subdito tuo. ut extra de pre
qo script. c. officii. questio. Item quer
an ille qui conuenitur possit
dicere se exemptum per privilegium
et prescriptionem [illegible] non uidetur.
quod non. Nam qui tutus est

prescriptione tutus est auxilio iu
ris communis. et qui tutus est privi
legio. tutus est quodam iure pri
uato. quia omne privilegium lex priuata
est. et sic utrumque non potest currere.
Nam dicendo me tutum iure communi
et iure speciali quod dico in. cum nil
sit quod iuris communis. et allegans contraria
non auditur. C. de fin. l. ult. cum
sint contraria. ut extra. de fide instru
mentorum. inter dilectos. Item ista duo
non possunt simul currere. Nam
aut habuit ante iste privilegium.
aut ante prescript. et postea acqui
siuit privilegium cum erat in prescriben
do. Nam si ante habuit privilegi
um. iam erat exemptus. Nam ius
metropolitani. uel episcopale. iam sub
latum erat. Si erat sublatum pre
scriptio non poterat currere. quia non
habebat cui iuri opponeretur. tunc
cum ius sublatum erat et sic contrarium
nullum est quod opponeretur. quia omnis
prescriptio necesse est quod currat et op
ponatur contra ius alienum. compe
tens. quia currit contra desides.
et sui iuris contemptores. ut. C. de
an. except. l. ult. ar. etiam ff. de
capt. et postli. l. tenus. l. in libello.
§. siquis seruum. Item post prescript.
accessiuit privilegium etiam nullum
uidetur. quia iam per prescriptionem liber
tatem acquisitam. ergo iam a
liam libertatem non possem acquirere.
ut quod predicto habet. ut in predicta
l. et in libello. §. siquis seruum.
Item si etiam in prescribendo et me
dio tempore privilegium impetraui. ui
detur prescriptio interrupta ut ar. C.
de prescript. C. an. l. cum notissimi.
quod contra uidetur quia utrumque simul possit
opponere et utrumque competat simul

pmo p dec. ex. de psc̄pt. audītis. ſꝫ
h ī petraum p̄uilm p q̄d sim exceptō
uichoim tn̄ psc̄ptio. et hoc ex. l. p
dc̄a. ī ibi ſ. ſi ſiquis seruū. Nā ibi
ſuus ſcuſ erat redimētis et tn̄ mcē
oīnis redimeus pscbit seu usucapit.
contra Itē ſi cōpllo te p metum.
ut te tuā m tradas statum ſuum
dn̄s. et tn̄ possū pscribe. ut. C. q
me cā. l. in ſi. in legibꝫ illꝫ hoc ro
eueint q̄ licꝫ ſuus erat ſcuſ redi
mētis usuc tn̄ currit cōtra illū
uni q̄ cōpetit dn̄o pmittio q̄ pōt
ſuū redimere. Itē ex titulo q̄d
metus cā. li de uiro cuiuſ fcē ſūr
dos ille qui intulit metū. tn̄ quia
meticlo ſuus ē ſ. utilem rei uendi
catōem de iure pretorio. et ſſ. et
q metus cā ut ſſ. ex metus cā. l.
metū. ſ. uolenti. ſo cōtra utrū il
la ucca ē psc̄ptio. Item et li. ſi
exemptus. p p̄uilm tn̄ psc̄ptō
currit saltim cōtra intentōem
tuam. Nam psc̄ripto est exceptō
cām ſumens ex tp̄e. ut. C. de iu
re dotiū. l. in rebꝫ. ſ. oīnis aūt
tp̄oral. exceptō. et ab dicit ex
ceptō intentōis. ut ſſ. ad mace
d. l. ult. vn̄ dicit. Jo. theutonicus.
simil nō posse oppōi vtrūqꝫ ſ. il
le abbas. simil vtrūq̄ opposuit ī
illa dec. auditis. ſꝫ de una trā
ſiuit ad aliam q̄ face pōt licꝫ
exceptōes ille uideātur cōtrarie
vt ex. de testi. ex tenore. sit. xvm.
q. l. siquis et ex de iudic̄ examu
nata. ſſ. de except. l. nemo ex
de except. cū uenabil. et C. de
trāsac. l. interpōitas. et ſſ. de
acquireñ poss. l. naturalr. ſ. nec
et generalr de vna defensione. li
citum est transire in aliam q
l. ī pedi at. ut ſſ. de regul iur.

l. nemo. ex huc. cum q. C. de non
nupc. aūt ex q. ſꝫ. in. ult. ſſ. de lo.
pos. cōtra l. ſi pretius. et aūt
de fide. l. i. et ult. et C. ſi ſuus
ex ſe emēd. mā da. l. venia. et C.
de codicill. l. ult. et meutia com
na ſic veniunt. q admittitur.
ſi ſic ppomt. Vn̄c dico me tu
tū p p̄uilm uel p psc̄ptōem quo
ſꝫ pone q̄ uolim pbare me tu
tū p p̄uilm et nō potui. possū
ne pbare me tutū psc̄ptōem.
ſic vitim. et ſic ſꝫ posse dicim
ſ. nec ſiut ar illa cōtraria. q de
ōnis exceptōmbꝫ. ul actōibꝫ.
q̄ vna intentata nō possū ad
aliā redire. ſꝫ hōc ibi est. cū
ſiut ōīe pone fini. nō ī pone
pricipij. Nā tūc vna intentata
ad aliā pōt trāsire. sicut in q
rela falsi. et ī os. t. ſꝫ ī one. fini
ſ. p ȳ trāc q̄ redit res ad cuiū
in testam intentata una ad ali
am pōt redire. ut. C. de inof.
tes. l. cū q̄. et l. cōtra simile est
in rei uen. et publicē. ut ſſ. de e
me. l. metiea. ſ. ſi ſuus.

Si fiat electo excluso illo sine con
tēpto qui habet ius in electione

Si aliquis ſuit. electio in
inpossōne uīr. citatur
eligēdi. et electō ſi. xvi.
at excluso illo seu cōtēpto
illa electō irritatur. vn̄ concipi
es sup hoc sic libellum. libellus
Corām nobis pponit quentu
aliū eccāz ciuitatis ſuttine q̄d
cū ipī. ac p decessores eoꝝ ſꝫ de
bus nō multū citro. cōsueuint
in ecc̄e electōibꝫ epōꝝ ciuitatis
ſuttine. capio. in uel maio
ris ecc̄e ipis ... re mtetibꝫ.
et exclusis uel tm̄ exclusis uel

cōtemptis ad electōem processerīt. et talē in eorū epm̄ elegerīt. q̄re petūt p̄dictā electōem infirmari. q' sic recte excipitur. li. dic. dec. de cā. pos. et ppe cū eccā. qualr̄ formatur libellus sup iure patronatus archidiaconatus. xvii.

Petit aliquis archi. diaconatus infra epālia ā clicos seu in eccas ponam' dioc. biturentane. uel alti' dioc. Primo q'. uideamus an possit de iure uel de cōsuetudine. h' petere. et qualr̄ excipiatur libellis. si' huius archid. opetiit. uideam' aūt imp mis. q̄ sint illa. q̄ archid' cōpetūt. Scd'o uideam'. si ista q̄ opetant opetūt iure ordinario. uel ex delegatōe. epi uel ex cōsuetudine. et certe ad offm archidiaconi ptinent multa. et illa nian tur ex de officio archid. c. offm et c. ut archid' et c. eccā. et ex de officio. et po. uid. uel. sr co. et ex. de insti. cū uenissēt. et lxiii. di. si pleblibus. et xxv. di. ptis. et ex. de sy. ut uim exclt pbatum ex magna iurisdictōe ei conceditur. ut 2dicit. canon. ex de offi. archid. cū satis. et c. archid. et xvi. q. vi. nullus. Vn' ipe istis sunt diūsitates. siue p'ss notare potest qualr̄ illa. intra ad archid. ptineāt. Nam hug. dic. q' archidiaconus ht curam aīar' n' specialr̄ ab epo. sibi demandetur. ut xvi. q. vii. nullus. et R'ndi. ad oīa capla que uidetur. dic. q' ht curam aīar' et dic q' itelligitur ex delegatōe. et ita soluit cōtrarium. ut ex. de offic. archid. ut archid. bazianus uero cōtrariū dic. s. q' habeat curā aīarū et eo ipō q' eps in

stituit ipm dat ei generalē administrationem. pro eo facit ex. de p̄scbend'. referente. et ex. de offic. archid. ait archid. et R'ndo. ad illud caplm cū satis. q' illud fcm ex cā. q' archid' ille cōtumax fuit. uel forte erat spiritualis cōsuetudo loci. et nondū p̄scripta uel. et c. putant oppone hug. p'ualē. ut ex. de excess. pla. c. et ex. de insti. cū uenissēt. ubi ubi dicitur de cōsuetudine nondū p̄scripta. q̄m si esset p̄scripta tūc instituere posset. in quo casu poss' loq. [illegible] de c. ex. de off. iud. del. sup eo [illegible] et ex. de excess pla. ad hec aūt [illegible] dnt. ex thotom. ht archid. ut [illegible] ex de iur. pro. cū sedm et extra [illegible] de ap. stephen sibi l'. et ex. de ele. [illegible] cū in cunctis et c. dudū do [illegible] suetudine ht illā. et in illa dec. dudū. uel ht cohercōne modicam siue qua iurisdictō nulla est. cū sit iudex ordinarius. ut. ff. de offic. eius cui man. iur. l. ult. Sed uidetur quod non possit excōicare. et instio. si nō ht ex cōsuetudine. Sed dicit alanus ep nō credit. ut extra de off archid. c. ult. et xvi. q. vii. c. null' ōio archid'. et xx. iiii. q. iii. cū cōpiatur. de cōsuetudine. tn pot excōicare sicut et multa alia facē pot. si cōsuetudo p̄scripta e. ut extra de excess. p. c. ad hec. et ex de instit. cū uenissēt. et ex de elet. dudū. s. q' intellige oīa capla que inueniunt archid'. posse excōicare. alanus et est ar. ext. de offic. archid. c. dilecto. Sed archid' ē uicari' epi. ut ex. de offico. archid. archid' et sic ht cognitōem et iurisdictōne. ut. C. de officio uicarii. l. i. et ex. de officio uic. c. i. et xv. di. ptis in aut. de defen. cū certa. pan. coll. iii.

Ite oculus est epi s. ex de offic. arch. ad hoc qm cum eps dixit ego uel
lem de tali oculo ee carpitus. Ite ar
chid. non pot eccas uisitare. ut ex
de offic. archid. mandamus n de con su
etudine ut ex. e. t. dilecto et ex
de elec. dudum. n cum eps non pot uisi
tare. tunc archid. uisitet de tercio
in tercium annum. ut ex. e. t. ut archi
diaconus. Nam eps tenetur est singulis
annis prochiam suam circuire te
netur ex officio suo. ut. x. q. i. de
... ... et placuit nisi ob
... ... ne ecce graue
... ... eius psentiam et tunc m
... ar... chidiaconus p se et
si necesse fu... erit eccas plures in
anno uisita... re pot eps illa uisita
re. ut xviii. q. ... ult. c. uisitandi.
Ite ... dixi de consuetudi
ne intelligas. ... non pscripta. qz
non pot dare ar... chid. nisi competum sibi
de iure competit. ut ex. e. t. cum satis.
Si aut consuetudo sit pscripta. qz non
pot. dare archid. bn pot ut supius
dixi. Ite si eps cura animarum non [in margin: eps]
archidiaconus ut ex eodem. t. cum
satis. Ite non pot excoicare nisi de
licencia epi. ut. ex. eodem. archid. et n.
de consuetudine. ut supra dixi.
Item n pot concedere litteras dimissorias
sine licentia epi. ut ex. e. t. sig
nificasti. Ite nec in monasteriis ht
iurisdictionem. n de consuetudine. ut c.
e. c. dilecto. concipiet aut archidi
aconus. sic libel. sit libellum. libel. Coram [in margin: libel.]
uobis et c. pponit. l. archidiaco
nus bn uenientinus contra titium rectorem
eccle sci petri qr cum eccla sit sita
infra fines sui archidiaconatus. p
dictus rector sibi obedire recusat.
in hiis que ad ius archidiaconale
de consuetudine prescripta seu op
tenta. in contradictorio iudicio p
tinent. uidelz in uisitatione correctio
ne. pcuratione debita ratione uisi
tationis in decreto in questione suspensione
excoie. absolutione. Ite ut citatus
ueniat ad suam psentiam. Ite ut
cora eo de se querelantibz rndeat

Ite mandata ipius sibi honeste facta
scdm deum suet. quare ut p tales rector
sibi rndeat in pmissis. et ad
hoc faciendum petit ex officio uro
ipm compelli. et sic recte concipie
dus sit libellus pbant due dec. ex
de officio archid. c. dilecto et ex
de elec. dudum. si aut non uult in
tentare. petitorium. sz possessorium
solum dicat sic. libel. Cum ego ta [in margin: libel.]
lis archid. fuim in possessione uel
quasi iuris archidiaconalis
uisitandi. pcurationes reci
piendi racione uisitationis interdicendi.
suspendendi. excoicandi absoluendi.
citandi ut ueniat cora mea psen
cia. faciendi iusticiam. de se conque
rentibz et mandata mea. honeste s
uandi. titius rector ecce sci pet.
ut ipse titius in talibz respondere re
cusat et me possessione quasi pdic
tu omium spoliauit. quare peto ad
possessionem uel quasi pdictorum resti
tui. et sic recte concipiendus sit li
bellus est. ar. ex de elec. querelam
oppo Supponitur et maxime in peti
torio quemodo ex sola consuetudine
possit archid. hre iurisdictionem. ... ...
... ... dic
to pem. uoluntariam. dat conten
ciosam. et dat illam q est mixtim
et mori ipm. ut. C. de eman. li.
l. ult. et ff. de albo scribendo.
l. i. et ff. ex maut clam. l. phibe
. §. i. in fine et ex de arbi. dilecti et
lx. q. i. conquestus ex de except.
ad hec. extra de electione dudum.
et extra de officio archidiaconi
cum dilecto et extra de officio iudic.
or. c. duo.

Ordo presul odo metro decreta modo do
Istud opus placide sine studendo unde
supplens obmissa resecans que sunt minus (?) missa
Corrige metra et si vicium sit ibi
Si quis in hoc opere studet pro metra studere
Cepi perlegere plures qui composuere
Hoc opus obscure fuit huic in ponere cure
Colligo summatim metris decreta trecentis
Libris cuius ego tres partes assero primo
Pars prime precedit distinctio centum (?) [illegible]
Et ita dat causas sequitur distinctio tercia
Unica cum centum distinctio parte priore
Hominum ordo dat ut pateat distinctio prima
i. Hic natale quod sit ius per lege moresque
ii. Et lex oppositum ius dat pars ista secundum
iii. Quando canum paret hic est divisio iuris
iiii. Legis causa datur qualis lex quoque videtur
v. Tempus firmo dant ius naturale perire
vi. Est pollicio triplex hic ressensio morumque
vii. Haec cetera dat qui fuit data lex veteris atque forensis
viii. Dat ius nature mori commune preesse
ix. Nature iuri lex omnis semper obedit
x. Canonibus sacris lex subiacet imperialis
xi. Legibus in scriptis habitis malus usus obedit
xii. Consuetudo bona est sit pro lege tenenda
xiii. Ius ubi nature sit dispensatio desit
xiiii. Laxatur iuris quandoque rigor positivi
xv. Canonis hoc ortum docet atque legenda per annum
xvi. Ista statuta refert reprobata referensque probata
xvii. Communis synodus sine papa non celebratur
xviii. Presul agit propriam synodum bis quolibet anno
xix. Haec canonibus par decretalis habetur
xx. Diffinit papa patres reserant sacra scripta
xxi. Et cetera cunctos numos numat pars ista ministros
xxii. Urbis constan- alexan- aut ihe- sinti- dominantur
xxiii. Dat papam probat hi pars pontifices sacerdotes ipsos
xxiiii. Hi non pontifices sunt sacerdotes probat omnes
xxv. Et ira ministrorum datur hic sine crimine presul
xxvi. Unius uxoris vir debet episcopus esse
xxvii. Grecus sacerdos permittat uivere caste
xxviii. Non in coniugiat detur sacer ordo secundo
xxix. Causa locus tempus persona statuta dederunt
xxx. Contagium manichei sumentes reprobantur
xxxi. A quo continuum est tempus causa sacrandi
xxxii. Cum sacer ordo datur ne contrahat hinc prohibetur
xxxiii. Ipso sacretur huius uxore cuique cubiliam

xxxiiii. Pontifici nulla mulier privata sui sit
xxxv. Ne violentus sit episcopus hic prohibetur
xxxvi. Sacras scripturas prelatus scire tenetur
xxxvii. Sedi scripta legat prelatus ut utile sumat
xxxviii. Presbiter est vir hic e certo que edita nescit
xxxix. Rebus prelatus mundana negocia scire
xl. Moribus ornatus pateat vir quisque sacrandus
xli. Vestibus atque cibis in cessu sit moderatus
xlii. Prelatus fiat si sufficit omnibus hospes
xliii. Moribus exhibeat in verbis ipse pudorem
xliiii. Presbiter ingluviem vitet pariterque tabernam
xlv. Ne sit percussor prohibetur iure sacerdos.
xlvi. Ne sit prelatus doctus sed parum litigiosus
xlvii. Presul non cupidus sed disponens domui sit
xlviii. Presul non fiat quicumque neophitus extat
xlix. Perfice quem sine sit vicio nec des viciosum
l. Non generaliter lapsi sacramentando iuvant reparari
li. Curia quam tenet is miles non promoveatur
lii. Missis gradibus plures hos quisque resumat
liii. Causa dicatur non sacrentur quos curia stringit
liiii. Ordo non detur servo ni sit manumissus
lv. Non sint sacrandi qui corpore sint viciati
lvi. Presbiteri nati non sint de iure sacrandi
lvii. Qui se baptizat eger non promoveatur
lviii. Pontifices non sunt qui non sunt primo probati
lix. Presul non fiat qui non sit in ordine sacro
lx. Claustri monachus precepto promoveatur
lxi. Hic patet ut laici nunquam sint preficiendi
lxii. Eligit hic clerus plebs consentire tenetur
lxiii. Eligit ecclesie rectoris cleri laicus non
lxiiii. Patres pontifices sacretur episcopus omnis
lxv. Cane sua sit apostolicis optineat vim
lxvi. Primas presulibus sacretur ab omnibus hic vult
lxvii. Ordo sacerdotis a solo presule detur
lxviii. Est sacrandus adhuc iste dubie datur ordo
lxix. Hic tondet monachos benedicens presbiter abbas
lxx. Qui careat titulo nulli detur sacer ordo
lxxi. Non sacres alium nec suscipias sine scripto
lxxii. Pontifices soli formatam dat rogitanti
lxxiii. Qualiter hac parte formetur epistola disce
lxxiiii. Iniunctum presul non ordinet utile misit
lxxv. Ista docet tempus in quo datur ordo ministris
Bis duo tempora sunt quibus hec munia dantur
Hic dantur gradibus cunctis etas specialis
Exemplo Christi est presbiteri data etas
Hii iure creantur qui sunt a cardine dicti

Nulla sacerdotis firmatur presulis urbis sit
Vicus nonne replicat plus his decime tectat
Subveniens his missis presul lapsis reparando
Si mala reprimat iste est cum tollere possit
Casus non bigamus presul sit sicque ministri
Heresis si non sit presul et non datur ordo
Presul sit doctor non percussor cupidus ve
Admittet is viduas et ad ecclesias fugientes
Impendat viduis presul curam pietatis
Ut regat ecclesiam disponens is domui sit
Qua datur quod non datur ordo religioso
Officio deo et famulat clericus arte
Ordine magis sunt voce deo cantare memento
Arcet obedire maioribus ista minores
Hoc fallit minoris qui vicarius est quis
Presbiter in fronte non consignet inungat is egros
Ista vetat laicos ne detineant ecclesie res
Confratres presbiter non admittit sine scripto
Pamphilique Marinus suscipe et cetera sigilla gente
Primas patriarche summus nemo vocetur
Presbiteres non sacrent plus his non pallia dentur
Uni metropoli datur archiepiscopus unus

Parte data prima patet sex atque tertia
cas inde quod continet septenaginta duo dat
Questio causarum numerabitur ordine metro
Has scire cunctis si fas orator ut quasdam
Spicias prudens si cor sic quod legis operatur
Introductus non est sumendo sistit id apertum
Gravis infirma scito in denumerans est
Cuius sit presbiter questio prima questio.

Peccat emens quisque seu vendens spirituale
quod pro cenobio non exige in morte salve
Ecce qui emens prebendas simon dicetur
Nisi ignorans vile est is quod pro se emit
Ecclesie cedit nec ei licet ordine fungi
Moniti quis ignari non removentur

Absumitur heresim pro premia honore
In manifestis non quaerere iudicis ordo
Excipiens victus non est dampnandus ab ullo
Presbiteri canonici victus delator habet
Condempnatur presul si sit duo testes
Non se purgabit vel accedat cadente
Appellans ut his dum et non suscipiatur
Etate minor maiores hic prohibetur

Negatur accusator dapnum accusatio scriptas
Laici qui possunt in plenis restituuntur

Indicere domini residentibus atque citatis
Iudex ad placitum dabit indicias spoliatis
Sunt infames nequeunt deferre fideles
Non sine fiat vox ne domestica testis
Non ad iudicium deducta pergendum
Non erit ipse filius simul iudex de domino conclusum
Iudicem probus duodenus stringitur fiunt
Insunt presentes partes delatio fiet
Si non prima probes prohibe secunda probare
In delatore pro peccat omnia portat
Cum crimine non est accusare negatur
Impubes neque hic de domino testificatur
Crimino defferre licet si non testificetur
Delator partis et testis non erit idem
Ipsis ad hoc neque si crimine desit
Sic culpabilis est pro secundum ordine
Famosum librum scribens flagella subibit
Est accusandus ad omne tractandus
Hic peccato ab eo non constituatur
Non compunctus sine gratia synodali
Sit malus insidians sicut pertinet revelat
Hic delatori competit [illegible] capud ve
Non admittit infames nec domino tenetur
Possunt objectus non sententia [illegible] ipse
Respuit adire forum de iure neque pergimus
In discordiam simus religiosi esse debet
Infamis peragere se delatore cadendum
Meriti sedem nullus sit instituendus
Nemo sua cathedra qui cessit sponte reponatur
Hic successore non instituat ipse
Non qui eligitur non possit minus dimittere
In canone clavis non est simonia reputandum
Tamen ei donis ipsum sine dampno

Item a [illegible] sus la che
de lez [illegible] [illegible]
a din i d sus [illegible] godme
[illegible] del [illegible] de
la vigne dou [illegible] lez
vendu [illegible]
hugnes [illegible] de la
vigne de [illegible]
le donnes dou pre [illegible]
in propie la fame [illegible]
des vignes dou [illegible] lez
paris [illegible]
in o don [illegible]

[illegible] in [illegible] dig ne qui
[illegible] bone [illegible] [illegible] neque
qui sunt [illegible]
[illegible] deh [illegible] de
[illegible] de cuse
dou pre de la [illegible]
hugnenin [illegible] dou pray de la
[illegible] li [illegible] lou fil [illegible]
lou [illegible] dou [illegible]
[illegible] de la vigne dou
[illegible] de la cour [illegible]
[illegible] dou [illegible]
hugnenin lou [illegible] de [illegible]
[illegible] de la vigne
[illegible] de la [illegible] de laste
[illegible] de la [illegible] lou fil [illegible]
[illegible] lou [illegible]
[illegible] lou fil [illegible]
de loche [illegible] la maison [illegible]
in o de la vigne qui fuit godart
i o de laste a lo [illegible]
[illegible] de la [illegible]
[illegible] de la
de la [illegible] de la [illegible]
[illegible] in [illegible] sus loche
de lez [illegible] de loche qui fuit
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de loche [illegible]
hugnenin lou [illegible] de la vigne
dou [illegible] la [illegible]
[illegible] de la [illegible]
de loche [illegible]
[illegible] de la [illegible]
[illegible] in [illegible] dou [illegible]

¶ In presente rota lis est durissima mota
¶ Que nulla forte finem capiet nisi morte
¶ Rota pugne moralis

¶ Superbus ¶ despicio miseros quia dicor maximus heros
¶ humilis ¶ contempno dici dominus quia maxima vici
¶ dives ¶ Glorior in mundo quia nummis plenus habundo
¶ pauper ¶ Glorior in xpo mundo egens miser isto
¶ Cupidus ¶ Addo novum veteri dum dives cupio videri
¶ largus ¶ devetevis atque novum quod restat prevalet omnium
¶ proprietarius ¶ Iure soli servo proprium michi quicquid acervo
¶ communis ¶ Xpc vult eque fieri communia queque
¶ impius ¶ Sevat impietas dum congrua suffiit etas
¶ pius ¶ acquirit pietas celi sedes sibi letas
¶ mendax ¶ diligo mendaces linguas collaudo locatas
¶ verax ¶ verax celo telluri namque colo
¶ luxuriosus ¶ Carnis alo luxum veneris dum diligo fluxum
¶ castus ¶ dum vinco castus carnales contere fastus
¶ ebrius ¶ Ebrius esse volo dum contempnere nolo
¶ Sobrius ¶ Sit michi sobrietas cum non desero metas
¶ Edax ¶ Retineas venter escas tibi trado frequenter
¶ abstinens ¶ cui ieiunus erit venter si relicta queris
¶ infidelis ¶ Credo nature de xpo nil michi cure
¶ fidelis ¶ xpo salvanti me credo cuncta creanti
¶ prudens ¶ Loco dictatus mundi quasi monarcha vocatus
¶ metens ¶ lugens dum sperno mundum celestia cerno
¶ turbulentus ¶ omnia dum turbo mundi cedit michi turbo
¶ pacificus ¶ omnia pacifico nexu virtutis amico michi
¶ servus ¶ Tam bene servus dum mundus sic michi
¶ gaudens ¶ [illegible] lucrans gaudebo cum celi regna videbo
¶ fatuus ¶ dum stultus gaudet quicquid mens incipit audet
¶ sensatus ¶ vir bene sensatus dominum timet inde beatus
¶ Sanus ¶ sanus et absque dolo celestia querere nolo
¶ infirmus ¶ Quo magis infirmor magis ad celestia firmor
¶ clamans ¶ Ex toto clamore cunctis inflixi pavore

¶ Silens ¶ Quod silens taceo culpam cum pharaseo
¶ Correptus ¶ Cum animo perdimus corripientes
¶ amans ¶ Diligo prudentes qui me corripientes
¶ ociosus ¶ Ocia me teneant cum [illegible] pharaseam
¶ laborans ¶ me labor attenuat ne caro lesa fluat ¶ eternus
¶ Sunt terrena bona in plausus atque corona ¶ celestis
¶ respue terrena celi suspira amena ¶ Iuvenis
¶ dum licet expose iuvenis que congrua posco ¶ senex
¶ Sordibus infecta fleo tabe confecta senecta ¶ decorus
¶ omnis me decorant quia membra decorant ¶ deformis
¶ omnis me sperunt quia turpe turpe terminat ¶ fortis
¶ non timeo mortem quod sic me tenuo forte ¶ debilis
¶ debilis in portis video plurima mortis ¶ Mors
¶ Nullis applaudo nec parco sed omnia claudo.

Universis presentes litteras inspecturis. Nos magister Petrus de Arcya-
co, canonicus et officialis Eduensis, notum facimus quod in nostra presentia specialiter
constitutus vir venerabilis magister Petrus de Marcilleya decanus
Belnensis appellavit in hunc modum qui sequitur. Cum reverendus in Christo
pater H. miseratione divina episcopus Eduensis nos magistrum de Marcille-
yo decanum ecclesie Belnensis et capitulum predicte ecclesie monuit ut nos cum
capitulo nostro predicto quendam clericum de choro nostro predicte ecclesie quem nos una
cum predicto capitulo detinebamus pro quodam latrocinio quod eidem clerico imponebatur resti-
tueremus eidem reverendo patri vel causam rationabilem pretenderemus quare ad idem mi-
nime teneremur. Ad quam pretendendam nobis et capitulo predicto diem certum assig-
navit, videlicet diem mercurii post tres septimanas pentecostes apud Belnam super quo certam
ipsa die coram predicto reverendo patre comparuimus et allegavimus coram predicto reveren-
do patre quod cum nos predictus decanus tempore captionis predicti clerici et monitionis
predicte in partibus Belnensibus non essemus sed nos absentes ad mandatum capituli nostri pre-
dicti ad diem predictam sine deliberatione et festinatione maxima tamquam filius
obedientie accessimus nec potuimus super huiusmodi facto deliberare cum maior pars
nostri capituli omnia presentes non erant licet a nobis vocatis fecimus a dicto re-
verendo patre quod nobis ipsius facti ignorantibus dilationem concederet ad consu-
lendum iuris peritos et maxime capitulum nostrum predictum cum quo super huiusmo-
di facto adhuc non deliberavimus. Allegavimus etiam et proposuimus coram reverendo
patre predicto quod nos et predecessores nostri una cum predicto capitulo nostro eramus et fui-
mus diu in possessione vel quasi capiendi et detinendi clericos forefactores de cho-
ro nostro et quod ipsius nunc nobis et dicto capitulo competebat de consuetudine speciali ab an-
tiquo dicto domino episcopo ponente quod cum nullus in diocesi sua aliquis habet capi-
endi clericos nisi ipse de iure communi erat sua intentio fundata quare primo dictum
clericum sibi petebat restitui et eo sibi restituto paratus erat nobis et dicto capitulo
facere super hoc iustitie complementum nobis in contrarium ponentibus proposuimus etiam
coram predicto reverendo patre quod super hiis eramus parati ipsum reverendum patrem
informare sufficienter loco et tempore competenti quasquidem rationes dictus reveren-
dus pater admittere noluit sed minatus fuit in nos et capitulum nostrum predictum
sententias suspensionis seu excommunicationis fulminare. Nos decanus predictus timentes ne dictus re-
verendus pater in nos sententias aliquas de facto fulminare presumat coram nobis
officiali Eduensi tamquam publica persona ad sedem apostolicam in hiis scriptis ap-
pellamus et nos et omnia bona nostra et statum nostrum protectioni predicte sedis sup-
ponendo protestamur etiam coram vobis quod quotienscumque et quomodocumque pre-
dicti reverendi patris habuimus quod nos in hac forma ad sedem predictam
appellabimus et apostolos instanter petemus licet predicta die mercurii verbotenus
ab audientia predicti reverendi patris ex gravaminibus predictis ad sedem apostoli-
cam appellavimus. Datum et actum Edue coram nobis die mercurii ante
festum beati Barnabe apostoli anno domini M° CC° octogesimo octavo.
In cuius rei testimonium sigillum curie Eduensis quo in causis uti-
mur presenti appellationi apposuimus. Datum ut supra.

Troncas · dou trochet de sub ro ohe
Jehanet parpercau m d t ·
Jehan concte dou cortelet m ·
Estienne li fiz chagrin ii d desso demi jour ... bot viz
Jehanez quallaz ii d de ... deu ... mor ... le
Guiguero de cersi · do pre de la ...
Perrinet Josin · de la vigne de ... roche

In nomine domini amen. Cum ego Guido Jomety, burgensis Bellic., traxissem
in causam coram vobis domino officiali curie Bellic. auctoritate ordinaria Stam-
bellanum dominum de Chenguno, burgensem Bellic., super eo quod dicebam quod ipse
Stanbellanus in manum meam constituerat se fideiussorem et se obli-
gaverat debitorem in triginta libras viennenses pro Johanne dicto Iaudiot qui in
dicta summa pecunie tenebatur obligatus ex causa mutui sibi
a me legitime facti et de qua summa pecunie dictus Johannes fuerat et ad-
huc erat in mora solvendi, propter quod petebam a dicto Stanbellano fi-
deiussore in tali obligato pignora michi dari et deliberari de quibus
possem habere pecuniam supradictam, lite vero super hoc contestata coram
vobis, iuramento prestito de calumpnia a partibus, die assignata ad intentio-
nem meam probandam seu fundandam quoddam instrumentum pu-
blicum sigillo curie archidiaconi Bellic. sigillatum in modum probato-
rius dictum debitum seu conventiones habitas inter me et ipsum Stan-
bellanum ad probandam intentionem meam in iudicio coram vobis exhi-
bui, quo exhibito dictus Stanbellanus in modum exceptionis statim pro-
posuit contra dictum instrumentum in presentia Rufi Lubardi clerici procu-
ratoris mei, quo presente non essem, exceptionem que sequitur, videlicet
quod licet contenta in dicto instrumento fuissent vera, tamen dictus Stan-
bellanus michi non tenebatur tradere pignora nec deliberare pro dicto debito
in dictis litteris comprehenso, pro eo ut asserebat dictus Stanbellanus, ex-
male quod ego predictus Stanbellanus Guido predictum instrumentum to-
tum persolveram Johanni predicto Iaudiot, propagato quod exceptionem expre-
dictam Stanbellanum contra me sic propositam predictus procurator meus super
dicta exceptione litem contestando nomine procuratorio mei Guidonis
negavit esse veram, quo facto ad dictam exceptionem probandam dictus
Stanbellanus plures testes produxit, quos quidem testes et testium deposi-
tiones publicatas procurator meus predictus nomine procuratorio plu-
res rationes iuris et facti proposuit et allegavit propter quas dicebat deposi-
tiones et dicta testium minime valere nec michi preiudicare debere, maxi-
me quia eidem testium deposuissent in causa propria et que ipsum tangebat
et de qua commodum vel incommodum sibi poterat provenire, ipsorum testis in suo
testimonio asserebat, et quia plures alias rationes proposuit dictus
procurator meus nomine meo quare dictos testes et dicta testium predictos
dicebat contra depositiones non valere. Deinde pluribus diebus assignatis
partibus ad concludendum in dicta causa et quare non esset concludendum, tandem die

nitus in festum beati barnabe apostoli assignata partibus ad diffiniendum super dicta
causa que fuerat agitata per procuratorem meum predictum coram vobis et cum quo
lis fuerat contestata. vos domine judex super dicto negotio inique et contra
ram procedentes iuris ordine non servato in processu cause sed etiam
in diffiniendo sed penitus pretermisso. dicta die mercurii diffiniendo premi
ssis et male non observantibus vobis ex parte mea procuratorem meum — propositum
dictum stambellanum sufficienter probauisse intentionem suam ipsum stambella
num me guidonem absoluentes et in quo non eram presens personaliter
nec in processu cause fueram sed semper per procuratorem meum dictam c
ausam prosecutus fueram tam tempore oblati quam tempore litis contesta
te ac etiam tempore sententie contra diffinitionem silentium perpetuum imposu
istis et me guidonem qui litem non fueram contestatus et non meum procura
torem qui litem contestatus fuerat in dicta causa per iniquam sententiam diffiniti
vam que iura probatam condempnauistis a qua sententia si sententia dici debeat
Ego guido predictus sentiens me grauatum per procuratorem meum predictum
ad audientiam curie ad sedem cenomanensem in his scriptis appello et apostolos a
vobis mihi dari peto per dictum procuratorem meum quos si mihi denegaueritis i
terum ad dictam sedem cenomanensem in his scriptis per dictum procuratorem me
um appello me et bona mea iurisdictioni et protectioni dicte sedis suppone
ns. ego vero vinsinus procurator predictus habens mandatum et potes
tatem appellandi a dicto guidone nomine procuratorio ipsius apostolos
mihi dari a vobis peto quos si mihi denegaueritis nomine procuratorio ipsius ad
dictam sedem cenomanensem appello in his scriptis ipsum guidonem et dictum me
um bona sua iurisdictioni et protectioni dicte sedis supponendo et magistrum
guillermum sacrosancte romane ecclesie publicum notarium cum omnibus a
liis hic astantibus in testes invoco et super omni presenti appellatione a d
icto guillermo peto nomine quo supra mihi fieri publicum instrumentum —
ista appellatio facta fuit per vinsinum lonbardum procuratorem dicti gui
donis die mercurii post festum beati barnabe apostoli in domo mei quasi officialis ar
chidiaconi [illegible] audit [illegible] causas coram me notario et ibi erat offic
archidiaconi mich[ael] de chaalonges. jacobus de gelet. guillerme
tus. jordanus. johannes clemos maria guillebondus clericus et multi
plures vocati. [illegible] — —

Item cum igitur maior pars ipsius capituli celebr[illegible] et generale — quod aucto
ritate predicti mandati canonicatus et prebenda in hac ecclesia
[illegible] guillermo de [illegible] predicto conferatur et assignatur —

quamvis ad id abstulit se facultas auctoritate eiusdem mandati vo-
bis inhibentes et inhibendo precipimus ne quicquam in preiudicium presump-
mus auctoritate huiusmodi faciende incipere per vos ut predictum contente-
tis nec sustineatis quantum erit vobis possibile ab aliquo attempta-
ri. nobis vero secundum formam mandati nobis directi primam
canonicam in dicta beati [illegible] ecclesia vacaturam per deo [illegible] reservamus

Nos frater Matheus humilis abbas monasterii [illegible] ordinis [illegible] totus
que eiusdem loci conventus notum facimus universis presentes litteras
inspecturis quod cum predictum monasterium nostrum diversis creditoribus foret quam
plurimum debitorum honeribus aggravatum et specialiter viro discreto Jacobo
de Pomi-co quondam baillivi [illegible] in maxima quantitate pecunie
teneretur obligatum que debita pro utilitate monasterii nostri effecta
fuerant et gesta et pro ipsius monasterii necessitate evidenti cum que
nos super huiusmodi rebus diligenter tractatum habuissemus videremus quod
mobilia monasterii nostri ad solutionem debitorum non sufficerent pre-
dictorum considerantes etiam oppressiones cottidianas et assiduas
creditorum attendentes etiam quod predictum monasterium nostrum a predic-
tis honeribus debitorum vix aut numquam sine dicti monasterii lesione
poterit relevari. nos etiam attendentes curialitates maxi-
mas gratias infinitas et bona quamplurima que carissimus noster magister Joha-
nnes de [illegible]. presbyter rector scolarum de beati physicus nobis
et monasterio nostro contulit et impendit tam in capite quam in mem-
bris videlicet nostris fratribus nostris et familiaribus nostris in opere medici-
ne subveniendo fideliter et devote et in nostris necessitatibus
aliis quamplurimis subveniendo super quibus nos erga dictum ma-
gistrum recognoscimus multipliciter obligatos et ad remunera-
tionem condignam obnoxios secundum sue predicte merita probitatis
nos pro dicti monasterii nostri utilitate evidenti et necessitate
urgenti maiori dampno seu periculo evitando et pro remuneratione
premissorum magistri Johannis antedicti fructus proventus et exitus tocius
partis nostre tocius decime de Puling[illegible] in blado quam in vino et in
aliis proventibus quibuscumque ad nos predictum monasterium perti-
nentes eidem magistro Johanni tradimus concedimus vendimus et quittamus
integraliter et expresse ab ipso magistro Johanne quamdiu vixerit percipiendos

Qualiter certi seu monasterium nostrum [illegible] pro [illegible] quod pro pecunia dedit [illegible] [illegible] licet

possidendos percipiendos et integraliter quousque levandos tam per manus
dicti magistri Johannis quam mandati sui quousque centum libr. tur. quas
ab ipso magistro Johanne idem Jacobus de Pomiaco recepit et summo
in pecunia numerata nostro nomine et pro nobis pro solucione debitorum memorati
ri quas quidem centum lib. tur. confitemur et asserimus in utilitate nostri
monasterii posita et conversas sicut superius continetur. Si autem possessionum
nostrum aliqui reperiri vel forsitan eveniret dictum magistrum Johannem
recipere de fructibus antedictis ultra summam pecunie prestatam nos
totum quod super excederet eidem magistro Johanni tamquam pro bene merito cedimus
concedimus et donamus et quod si nos de fructibus dicte partis decime
memorate dictum magistrum Johannem per districtionem presentem compellit in
nostrum promittentes bona fide et sub obligatione bonorum monasterii
nostri fructus predicte decime parte dicto magistro J. vel eius certo nuncio suis sumptibus
dicte et libere in omni ... et obligamus totum quod omnes calumpniatores
si qui apparerent quod absit pacifice garantare nos pro eo
Johanni opponere et eius suis sumptibus respondere et facere et prestare quicquid
in tali emptione venditor debet et prestari

¶ Cum igitur dictus reverendus pater dominus legatus dicto Johanni filio
nobilis viri domini Johannis Columbeyo militis canonicatum et prebendam
... beati ecclesie si nulli alii de jure debitos cum plenitudine juris
canonici contulerit si qui tempore collationis predicte in ipsa beati ecclesia va
cabant et ipsum per annulum suum investierit presentialiter de eisdem
aliosque canonicatum et prebendam primo in ipsa beati ecclesia vacatu
ros si nulli alii de jure debeantur eidem Johanni conferendos quamcitius
... donationis sue spatialiter reservavit. Nos quidem magistro Barthol-
archidiacono Bressie in ecclesia Cabilonensi. Una cum viro ven. Amedeo archipresbitero
beate Marie de Bosco et Mich. de Monte Calueto canonico Matisconensi
dedit in mandatis quatinus dictum Johannem vel procuratorem suum
eius nomine in corporalem possessionem dictorum canonicatus et prebende
si qui vacabant tempore collationis predicte induceremus et defende
remus inductum aliosque auctoritate ipsius domini legati canonica
tum et prebendam primo ibidem vacaturos pro dicto Johanne reservaremus
contradictores per censuram ecclesiasticam compescendo prout in litteris dicti
domini legati ibidem plenius continetur. Nos procedimus

ad provisionem predictam secundum traditam nobis formam et predicto Johanni ibidem
in isto processu personaliter existenti de canonicatu et prebenda predictis nulli
alii de jure debitis si qui tunc vacabant in ipsa beate ecclesia. Inducentes
eum per traditionem ipsius cedule in corporalem possessionem canonicatus et preben
de predictorum cum juribus et pertinentiis eorundem. Si autem canonicatus et prebe
da tunc in ipsa beate ecclesia non vacabant et nunc non vacant ..
provisione de canonicatu et prebenda predictis nobis vel nostro alteri vel vi
ces nostras seu nostri alterius gerenti seu gentibus retinemus et reservamus
dicto Johanni vel procuratori suo eius nomine faciendam quam primum ad
id obtulerit se facultas. Prohibentes expresse et inhibentes ..
tes ne quid provisione nostram vel faciendam aliquid contra
attemptari. Inhibentes vobis omnibus et singulis ne contra provisionem re
servationem et processum predictum aliquid attemptare presumatis. In contra
dictores autem et rebelles tacite vel expresse excommunicationis sententiam proferimus
in hiis scriptis

[I]n Christo ... Lingonensis executor una cum decano bisuntino ac ... de ... domino
nostro papa a summo pontifice deputatus religiosis viris priori de ...
... sancti Augustini Lingonensis diocesis salutem ac mandatis apostolicis efficaciter obe
dire ... Noveritis nos sanctissimi patris et domini domini Nicholai pape quinti litteras
recepisse non viciatas non cancellatas nec in aliqua sui parte abolitas ut pri
ma facie apparebat cum vera bulla et filo serico canapis quarum tenor talis est. Nicholaus
episcopus servus servorum dei etc. Unde nos volentes predictum mandatum exe
cutioni cum ad presens ad predictam beate ecclesiam personaliter accedere minime va
leamus vos monemus vobisque in virtute obedientie districte mandamus
sub pena excommunicationis quatinus infra octo dies a receptione presentium
vos ad prefatam beate ecclesiam personaliter accedentes predictum magistrum G. vel
procuratorem suum eius nomine si ad hoc maioris et sanioris partis capituli eiusdem
beate ecclesie consensus accedat facientes prefatum magistrum G. vel procuratorem
suum eius nomine in ipsa beate ecclesia auctoritate apostolica in canonicum recipi
et in fratrem et in corporalem possessionem induci et defendentes inductum
et eidem magistro G. de canonicatu et prebenda nulli alii de jure debitis
si qui vacant ... ad presens vos quam cito ad id se facultas obtulerit pro

dicit curet contradictores et rebelles per censuram ecclesiasticam compescendo
appellatione postposita secundum tenorem apostolicarum litterarum supradictarum et sub [...] vobis committimus
vices nostras donec eas duxerimus revocandas. In cuius rei testimonium litteras
presentibus sigilli nostri munimine duximus apponendum. Datum procuratio

In nomine domini amen. Ab eius nativitate anni Mille ducenti octuaginta octo
Indictione prima. Die undecimo mensis [...] Apostolica pontificatus domini Nicholai
pape quarti anno primo. Nos frater Bentevenga miseratione divina Albanensis episcopus
notum facimus universis presens instrumentum publicum inspecturis quod discretus vir
Bartholus de Tuderto canonicus ecclesie Belnensis Eduensis dyocesis capellanus et
camerarius noster in nostra presentia constitutus et Egidii Gregorii de Tuderto publici
notarii et testium subscriptorum ad hoc specialiter vocatorum et rogatorum fecit
constituit creavit et ordinavit suos legitimos et veros procuratores negotia
orum gestores et nuncios speciales providos viros magistrum Guillelmum Johannis
de Castro ~~de castro~~ Anglarii Aretine dyocesis Martinum dictum Camyn Petrum
filium quondam Boni Amici Petrum dictum Panestri clericum domini Rodulphi de
Villa Belnensis et religiosum virum fratrem Guillelmum de Argyllesio ordinis sancti Benedicti
Eduensis dyocesis licet absentes et quemlibet eorum in solidum ita quod non sit melior conditio
occupantis. Ad presentandum dicto viro officiali Eduensi subdelegato sub certa
forma a venerabili patre domino Pegno Ovetensi episcopo executore una cum collegis suis
deputato a sanctissimo patre domino Nicholao papa quarto litteras apostolicas directas eidem
Bartulo super collatione et provisione per dictum dominum papam ipsi B. facta de canonicatu
et prebenda dicte ecclesie Belnensis in eadem ecclesia tunc vacantibus et alias litteras apostolicas
que dicte executoris collationis et provisionis predicte eisdem domino Pegno Ovetensi episcopo et
collegis suis specialiter diriguntur. Ac litteras processus et acta predicti domini episcopi executoris
eidem B. dati super executione predicta que et quas idem dominus Pegnus executor auctoritate apostolica
qua fungitur in hac parte dirigit predicto officiali subdelegato ab eo per publicas litteras instru-
mentum sigillatas sigillo dicti domini episcopi Ovetensis et per notarium publicum ad notata et scripta.
Et ad petendum et exigendum a predicto subdelegato prout ipsis procuratoribus vel alteri eorum videbitur
expedire ut ipsos procuratores vel alterum eorum nomine ipsius B. canonicum Belnensem et pro eo in corpo-
ralem possessionem predictorum canonicatus et prebende prefate ecclesie Belnensis et iurium et pertinentia-
rum eorundem inducat auctoritate predicta et defendat inductum amoto exinde quolibet detentore
et faciant ipsos procuratores vel alterum eorum nomine ipsius B. et pro eo ad prebendam
predictam in dicta Belnensi ecclesia in canonicum recipi et eis fratrem [...] stallo in choro et

Loco in capitulo cum plenitudine juris canonici assignatis ac de fructibus redditibus
proventibus juribus et obventionibus predictorum canonicatus et prebende integre respondere. Et ad petendum
et recipiendum nomine ipsius B. canonici beluacensis prout ipsis procuratoribus vel alteri eorum videbitur expedire
et singula et omnia eadem et quecumque alia que in predictis literis apostolicis ac literis et processibus domini episcopi continentur
executoris plenius continentur. Et ad prestandum in animam ipsius B. canonici beluacensis de observandis
statutis et consuetudinibus ipsius beluacensis ecclesie solitum juramentum. Et ad petendum et recipiendum
nomine ipsius B. beluacensis canonici et pro eo fructus redditus et proventus jura et obventiones dictorum
canonicatus et prebende. Ac quecumque nomine a quibuscumque personis ecclesiasticis et secularibus collegiis capitulis et uni
versitatibus et ad finem et refutationem et quietationem perpetuam de hiis que nomine ipsius B. ex predictis
canonicatu et prebenda receperint faciendum et ad locandum predictam prebendam et eius et predicti
canonicatus fructus redditus et proventus nomine ipsius B. ad annuum redditum seu censum ad firmam
ad unum vel duos annos et ad promissionem et stipulationem quaslibet suo nomine faciendum et recipi
endum et ad finem et ad refutationem et quietationem de anno redditu seu censu quem ipsi procuratores
vel alter eorum nomine ipsius B. canonici beluacensis receperint faciendum. Et ad agendum et deffen
dendum in quacumque curia ecclesiastica et civili coram quocumque judice vel auditore ordinario
seu delegato vel subdelegato dato vel dando sive coram quocumque alio et ad prestandum ad
petendum respondendum excipiendum et replicandum libellum dandum et recipiendum litem contestandum
de calumpnia seu de veritate dicenda jurandum et prestandum in animam suam quodlibet aliud juramentum
positiones et articulos faciendum literas testes et instrumenta producendum et videndum ex adverso producenda
publicationem testium videndum et audiendum ac testes partis adverse reprobandum crimina et defec
tus opponendum obiciendum et probandum allegandum et concludendum sententiam audiendum et ad ap
pellandum sententias et super hiis committendum et prosequendum et in judices conveniendum ac judices eli
gendum ponendum et recusandum et ad omnia alia et singula facienda gerenda et exercenda que
in predictis et quibuslibet predictorum ac negotio predicte collationis et provisionis et executionis eorum et dictorum
processuum et quibuslibet aliis fuerint aliquatenus oportuna et nostra negotiorum et agendorum huiusmodi
et articulorum incidentibus et emergentibus dependentibus et connexis et quibuslibet alia facienda que huiusmodi contingunt negotium et pos
sent contingere quomodolibet. Et ad alium procuratorem seu procuratores alios unum vel plures ad pre
dicta omnia et singula facienda constituendum substituendum loco sui et prout eis vel eorum alteri
videbitur expedire. Ac etiam quandocumque eis videbitur revocandum promittens sub obligatione et
ypotheca bonorum suorum se ratum habiturum et firmum quicquid dicti procuratores vel alter eorum consti
tuendus vel substituendus seu constituendi vel substituendi ab eis vel ab altero eorum rele
vare ab honere satisdationis sollempniter promisit egidio de tuderto predicto notario stipulanti et pro
stipulanti pro omnibus hiis quorum interest et interit de judicio sisti et judicato solvendo
in omnibus oportunis sub obligatione et ypotheca omnium bonorum suorum. In cuius rei testi
monium idem Bartholus canonicus beluacensis presens instrumentum publicum per dictum Egidium notarium scribi
et fieri fecit et scribi et publicari ac signo et subscriptione eiusdem notarii communiri. Nosque
instrumentum ipsum ad eius rei certitudinem fecimus sigilli nostri munimine roborari.
Hec acta sunt rome apud monasterium sancti blasii. Anno indictione die et pontificatu
et mense predictis presentibus religiosis viro fratre Jacobo ordinis fratrum minorum filio
quondam pelligrinocti. Andreolo de menania. et philippo de sancto gennio domicellis
venerabilis patris albanensis episcopi testibus ad hoc vocatis et rogatis
Ego Egidius Gregorii de tuderto auctoritate imperiali publicus notarius predictis omnibus et
singulis una cum supradictis testibus presens interfui ea que supra scripta sunt scripsi et publicavi
rogatus meoque signo solito signavi

Peregrinus miseracione divina Oveten. episcopus executor unus cum domino Neapolione presbitero
domini pape capellano Parisien. et Philippo Autissiodoren. ecclesiarum canonicis collegis nostris
Barthulo de Tuderto canonico Beln. Eduen. dyoc. sibi collacione et provisione de qua per
sanctissimum patrem dominum Nicholaum papam quartum de canonicatu et prebenda ecclesie Beln. per
litteras apostolicas deputatus. Discreto viro officiali Eduen. salutem. et mandatis apostolicis firmiter
obedire. Noveritis quod Bartholus de Tuderto canonicus Beln. constitutus personaliter coram
nobis anno domini millesimo cc octuagesimo octavo indictione prima die duodecimo mensis
marcii pontificatus domini Nicholai pape iiii anno primo in Urbe apud ecclesiam sancti Lau-
rencii in Damaso in quadam logia ecclesie nominate in presencia magistri Ca[illegible]ffe archidiaconi
Legionen. magistri Ubaldi portionarii dicti domini episcopi familiaris et Raynaldi Pellegri-
nocti et testium aliorum ibi multorum presencium nobis litteras apostolicas bullatas vera et consue-
ta bulla papali pendenti in filis sericis integras directas Barthulo super collaci-
one ac provisione eidem Barthulo facta per eundem dominum papam de canonicatu et prebe-
nda Beln. ecclesie. Et quasdam alias litteras apostolicas bullatas vera et consueta bulla papali
pendenti in filo integro canapis que sibi executores collacionis et provisionis prefate
nobis et collegis nostris spatium dirigentur sollempniter presentavit. Quas litteras apostolicas
predicte collacionis et provisionis ac executorias non viciatas nec cancellatas nec in
aliqua sui parte suspectas recepimus sicut decuit reverenter et tenuimus
et inspeximus ac legimus diligenter. Quarum tenores inferius adnotantur. Nicholaus etc.

Eodem anno mense millesimo et indictionibus et loco predictis die xv mensis marcii
in presencia dicti magistri Ubaldi magistri Petri de Alatimeis canonici Oveten. et
Paparello domini Albanen. episcopi familiaris et aliorum plurium testium ibi presencium
presentatis siquidem nobis sollempniter per nos diligenter inspectis et lectis litteris suprapositis
prefatus Bartholus canonicus Beln. a nobis cum instancia pecit ut predictum mandatum apostolicum
mandare executioni debite deberemus ac discretos viros dominos Ghirardum dominum
Raynaldum canonicos Beln. in Romana curia constitutos citaremus et faceremus
citari predicta auctoritate mandati ut sibi dicti Bartholi receptores et ad recipiendum
eundem in corpore ecclesie canonicum atque fratrem comparerent personaliter coram nobis
et ipsis comparentibus mandaremus expresse ut ipsum Bartholum canonicum Beln. ad predictam
predictam prebendam recipiant in canonicum et in fratrem corporis ecclesie memorate. Nos
igitur tamquam obedientie filius volentes dictum mandatum apostolicum nobis in hac parte
directum reverenter exequi ut tenemur eundem Bartholum in canonicatu Beln. in
nostra presencia constitutum eadem auctoritate qua potuimus presencialiter per librum nostrum
in possessionem predictorum canonicatus et prebende ac iurium et pertinenciarum eorum in-
duximus et nominatos canonicos Beln. in Romana curia constitutos ad peticionem et in-
stanciam dicti B. canonici Beln. per Andreolum de Tuderto domini pape cursorem auctoritate eadem
citavimus ad predicta. Deinde vero cursor dicta die michi nobis infrascripto retulit dictos
canonicos in Romana curia constitutos citasse ipsos personaliter inventos et
eisdem precepisse canonicis ut a dicto domino papa exstitit in omnibus iniunctum. Et statim
predicto domino Raynaldo coram nobis personaliter accedente hostensa per nos ei forma supra-
scriptarum litterarum domini pape et mandati predicti apostolici predicta auctoritate mandavimus ut predictum B.
canonicum Beln. ad memoratam prebendam reciperet et eius Beln. ecclesie canonicum atque
fratrem. Ac ipse dominus Raynaldus ad mandatum nostrum ipsum B. canonicum Beln. ad eandem
prebendam in eius et dicte Beln. ecclesie canonicum liberaliter ad pacis osculum benigne recepit.
Verum quia nos pluribus et arduis negotiis in Romana curia occupati aliis
agendis super executione predictorum aliorumque omnium que in predictis litteris continentur

comode intende non possim(us) n(on) ad illas p(ro)ut p(er)sonalit(er) accede valeam(us) de auct(oritate) ap(osto)lica q(ua)
fungim(ur) in hac p(ar)te monem(us) sub pena excom(municationis) q(ua)m eadem auct(oritate) hac monit(ion)e p(re)missa in
hiis sc(ri)ptis in te ferim(us) et in ei(us) valuim(us) ip(s)o f(a)c(t)o si h(uius)mo(d)i mandatu(m) n(ost)r(u)m im(m)o potius
ap(osto)licum neglexeris adimplere districte p(re)cipiendo mandam(us) q(ua)t(enus) ad p(re)d(i)c(tu)m bar-
tholi canonici bel(ensis) seu p(ro)curatoris. vel p(ro)curatorum ei(us) requisitionem ad bel(ensem) eccl(esi)am p(er)sonalit(er) accedens
p(re)fatu(m) B. canonicu(m) bel(ensem) seu p(ro)curatorem vel p(ro)curatores suos ei(us) nomi(n)e in corporalem possessi-
onem p(re)d(i)c(t)or(um) canonicatus et p(re)bende ac iuriu(m) et p(er)tinentiarum ip(s)or(um) inducas et deffen-
das inductu(m) amoto ab eis q(ui)libet detentore. faciens eu(m) n(ich)ilominus vel p(ro)curatorem
seu p(ro)curatores suos ei(us) nomi(n)e ad p(re)benda(m) eandem in d(i)c(t)a eccl(esi)a bel(ensi) in canonicu(m) recipi
atq(ue) fr(atr)em. stallo q(uoque) in choro et loco in capitulo cu(m) plenitudine iuris canonici sibi
assignatis ibidem faciens eidem B. canonico bel(ensi). vel ei(us) p(ro)curatori p(ro) eo de fructib(us)
redditib(us) et p(ro)ventib(us) iurib(us) et obuentionib(us) univ(er)sis eor(un)dem canonicatus et p(re)bende
integre responderi. Nos aut(em) g(e)n(er)alit(er) monem(us) ne q(ui)s pu(bli)ce vel occulte p(er) se vel
p(er) aliu(m) eidem B. vel p(ro)curatori suo in hiis i(m)pediat vel ei quomodolibet se opponat. vel
i(m)pedienti faveat aut foveat. Et aut(em) p(re)d(i)c(t)a exnu(n)c ut extu(n)c in hiis sc(ri)ptis
excom(municationis) s(ente)n(ti)am ferim(us) in om(ne)s et singulos (con)tradictores et rebelles pu(bli)ce vel occultos cui(us)cu(m)q(ue)
dignitatis. ordinis stat(us) aut (con)ditionis fuerit q(ui) se eidem B. vel p(ro)curatori suo vel p(ro)curato-
rib(us) in p(re)d(i)c(t)is vel in aliq(uo) p(re)d(i)c(t)or(um) q(ua)lib(et) opposuit seu possessione(m) d(i)c(t)or(um) canonicat(us) et
p(re)bende vel iuriu(m) et p(er)tinentiar(um) ip(s)or(um) in aliq(uo) p(er)turbaverit seu p(er)turbatorib(us)
in hiis q(ui) i(m)pi(n)g(unt) B. vel p(ro)curatori suo (con)siliu(m). auxiliu(m) vel favore(m) dede(ri)nt pu(bli)ce vel
occulte. excipim(us) ins(up)er om(n)em aliu(m) aut alios q(ui) se ad canonicatu(m) et p(re)benda(m)
p(re)d(i)c(t)os cu(m) fructib(us) et iurib(us) eor(un)dem se recepit aut recipi fecit. aut se in
gesserit vel in eis p(ro) canonico aut p(re)bendato se gessit. necno(n) et recipientes
eundem vel eosdem con(tra) vel p(re)t(er) recepti aut recipientes (con)stant eas excom(municationis)
s(ente)n(ti)am volum(us) subiacere. Tibi eadem auct(oritate) sub pena p(re)d(i)c(t)a mandam(us) q(ua)t(enus) h(uius)mo(d)i (con)tradic-
tores. rebelles. p(er)turbatores seu detentores et (con)sti(tu)tos alios eor(um) deffensores fautores
et coadiutores si q(ui) fuerint g(e)n(er)alit(er) cu(m) eor(um) no(m)i(n)a dedicerit(is) nominatim et expresse excom(municatos)
denu(n)ciet(is) et auct(oritate) n(ost)ra im(m)o potius ap(osto)lica faciatis p(er) om(ne)s eccl(esi)as illarum p(ar)tium. cu(m)
a d(i)c(t)o B. seu ei(us) p(ro)curatore vel p(ro)curatorib(us) requisiti fueritis sing(u)lis dieb(us) dominicis et festi-
vis pulsatis campanis. et candelis extinctis p(er) rectores vicarios seu capellanos
eor(um) ex(com)municatos pu(bli)ce nu(n)ciari. donec ex hiis plenam satisfactionem fecerint et emendam.
Nos insup(er) in h(uius)mo(d)i rectores. vicarios et capellanos seu q(ui)b(us)vis alios q(ui)
s(upe)r ip(s)a denu(n)ciatione nob(is) p(ar)ere noluerit eadem auct(oritate) in hiis sc(ri)ptis excom(municationis) s(ente)n(ti)am
p(ro)mulgam(us). Tibi n(ich)ilominus in p(re)d(i)c(t)is o(mn)ib(us) et singulis ac aliis q(ue) executori et executorib(us)
p(re)d(i)c(t)is oportuna fuerint vices n(ost)ras com(m)ittentes donec eas ad nos dux(er)im(us)
revocandas. Si vero (con)tingat aliquem vel aliq(uo)s p(re)d(i)c(t)os excom(municationis) s(ente)n(ti)am p(ro)p(ter)
(con)tradictionem vel aliq(ua)m resistenciam seu impedimentu(m) aliud q(uo)dlibet incur(re)re. illum
eos p(er) aliu(m) q(ua)m p(er) nos vel sup(er)iore(m) relaxari vel q(ui)b(us) p(re)t(er)q(ua)m in mortis articulo
absolvi. p(ro)hibem(us). Nos aut(em) p(ro)cessus n(ost)ros p(re)d(i)c(t)is coexecutorib(us) n(ost)ris nullu(m) p(re)iudicium
p(re)iudicium g(e)n(er)are q(ua)m(vi)s ip(s)i q(ue) eis placuerit et op(us) fuit possit i(n) d(i)c(t)a execu-
tione p(ro)cede iux(ta) forma(m) mandati sibi ap(osto)lici et eis t(ra)d(i)t(i). In c(uius) rei omnium (et) sin(gulorum)
monitum et cautela p(re)sentes l(itte)ras seu p(ro)cessum pu(bli)cu(m) p(er) Egidium Gregorii not(arium)
pu(bli)cu(m) de tuderto sc(ri)b(er)e et publicari mandam(us) et n(ost)ri sigilli munimine
roborari. ‖ Eodem anno. mense indict(ione) et pontificatus sup(ra)sc(ri)ptis. die
vero xviii. marcii in hospicio venerabilis p(at)ris d(omi)ni Jacobi Andree d(omi)ni p(a)p(e).

notarii. coram Jannie de Assisio et philippo familiaribus dicti domini Jannis. Mathe
theo Gentilis et paparello domini albanensis familiaribus testibus presentibus et rogatis. Dominus
Ghirardus beth canonicus in romana curia constitutus venerabilis patris predicti domini Jannis
familiaris et capellanus. Volens acquiescere mandatis et litteris ex parte patris venerabilis
domini pellegrini ovenensis episcopi per andreolum de tuderto domini pape cursorem latam
conscriptam executoris ex parte sanctissimi patris domini Nicolai pape iiii. Tusculanensis
dicti B. prout formam dictarum litterarum ex parte summi pontificis dicti missarum
hostiensis et visis et lectis litteris dictis ad eandem prebendam in eius et belvensis
ecclesie libaltem ad pacis osculum benigne recepit.
Et ego Egidius Gregorii de tuderto auctoritate imperiali publicus notarius presentacioni
predictarum litterarum apostolicarum judicatori in possessione immictoribus
et commissionibus conscriptis una cum dictis omnibus testibus ac subdelegato predictis
presens interfui et de mandato dicti peregrini executoris prefati presentes litteras
seu instrumentum publicum fideliter scripsi et in publicam formam redegi et quod supra est signatum
similiter litteras ... manu mea in prima scripsi et consignavi meoque signo
consueto signavi rogatus

In nomine domini amen. Anno eiusdem M° CC° octuagesimo octavo. die ... indictione
prima pontificatus domini nicolai pape quarti anno primo per presens publicum instrumentum cunctis appareat
evidenter quod in presencia mei H. de charg clerici auctoritate domini pape publici notarii et testium subscrip-
torum ad hoc specialiter vocatorum et rogatorum dominus ludovicus de vassolliaco ecclesie sancti pauli
lugdunensis pro se et pro capitulo dicte ecclesie sancti pauli et nomine suo et nomine ipsius capituli dicte ecclesie sancti
pauli coram venerabilibus viris domino henrico de vilars camerario lugdunensi domino Guillelmo de frin-
chelans et domino hugone bruni canonicis prime lugdunensis ecclesie datis ut dicitur executoribus
Girardeto baydini vienensi clerico juniori de choro lugdunensi super provisione eidem facta a
domino legato ut dicitur proposuit excepciones infra scriptas et ad sedem apostolicam commodum
coram dictis executoribus in scriptis appellavit in hunc modum. Coram vobis dominis venerabilibus
viris dominis henrico de vilars camerario lugdunensi. Guillelmo de frinchelens et hugone
bruni canonicis lugdunensibus datis executoribus Girardeto baydini de vienna juniori de
vienna clerico de choro lugdunensi super provisione eidem facta de canonia ecclesie sancti pauli
lugdunensis ut dicitur a reverendo patre ut dicitur domino johanne tituli sancte cecilie presbitero cardinali
apostolice sedis legato proponit ludovicus de vassolliaco canonicus dicte ecclesie sancti pauli
nomine suo et pro se et pro capitulo ecclesie sancti pauli predicte et nomine ipsius capituli contra dictum
Girardetum quod ipsi non tenentur recipere eundem in canonicum et in fratrem prout
apparebit per ea que secuntur. Primo dicit quod proventus et reditus dicte ecclesie sancti
pauli adeo sunt tenues et exiles quod non suppetunt tot dicti canonicis in eadem ecclesia constitutis
quod ad presens et honori capellanis perpetuis mihi prebendatis et ceteris servitoribus in
eadem ecclesia consistentibus. Item dominus legatus predictus posuit in eadem ecclesia jam duobus
annis elapsis quemdam alium canonicum johannem columbi nomine qui adhuc est in pure suo presti-
gio. et illud predictus ... ... gravaret dictam ecclesiam vehementer. Item non
debet dictus dominus legatus gravare ecclesiam sancti pauli super receptione duorum nec ... nec
debet dicti domini legati intencio talis esse nec dicti canonici sic gravari tenentur recipere dictum
Girardetum in canonicum nec in fratrem jure canonico sic hoc prohibente. Item dicit nomine quo supra
... ... videndo quod ecclesia sancti pauli predicte sumptuosa utile et necessariam
reparacionem eiusdem ... ... debitorum et predicte expen-
sas ... in ... deputatis ... ...

presentis ob jocondos adventus et revenendos reddunt legatorum et nunciorum sedis apostolice qui etiam
propter alias causas necessarias ac etiam in tantum sunt attenuati exausti et minuti redditus et proventus
ecclesie memorate propter guerras vorragines orribiles et hiemitas que diucius in istis partibus
viguerunt quod canonici capellani clerici dicte ecclesie non possunt regere se de bonis ecclesie memorate
sine penuria sed nisi aliunde victum habeant et vestitum ibidem non possent vivere competenter sed
eosdem mendicare oporteret. Item ex alius causa non est ibidem instituendus de novo novo canonicus nondum
dictis remanentibus et invitis jure canonico prohibente. Item ecclesia sancti pauli non vacat quo
ad presens aliqua canonia quia ibidem non est certus canonicorum numerus. nec per ibidem extitit aliqua canonia
nisi instituatur aliquis canonicus nisi de consensu canonicorum ibidem instituatur novus canonicus careret et tunc
cum tali canonico nova canonia crearetur et deficeret cum defuncto. Item dominus legatus qui non potest donare
nisi beneficia vacantia non potest conferre nisi potuit aliquam canoniam sancti pauli non vacantem. Item dicit nomine
quo supra quod provisio facta dicto Girardo de dicta canonia non valet quia idem Girardus eo tempore quo sibi provisum
fuit a dicto domino legato de dicta canonia et antea erat excommunicatus majori excommunicatione a canone propter viole
tam manuum injectionem in clericum et adhuc est. Item dominus Guillelmus de Franchelens cum vos
anno domini millesimo .ccc.º octogesimo octavo .iiii. idus julii monuistis presentibus religioso fratre Richardo
de ordine fratrum minorum penitenciario dicti domini legati. magistro Girardo de Marimaco Johanne
et Girino de Petrosa fratribus, juris peritis Petro Darz, Gaufrido de Balma, fratre de Bochena clericis
et pluribus aliis nomine vestro et nomine domini Hugonis Bruni executoris vestri in hoc negotio
ut dicitur dominum Hugonem de Gletons cantorem, dominum Guidonem de Pineto predictum Ludovicum et dominum
Guillelmum Albi canonicos dicte ecclesie sancti pauli existentes in aula archiepiscopali lugdunensi
quod dominum Girardetum reciperent in canonicum et in fratrem dicte ecclesie alioquin statim sine scriptis moni
tione sufficienti non premissa nomine vestro et nomine dicti Hugonis cuius mandatum requisitum non osten
distis de facto excommunicabatis et quod mandatum dixistis vos habere petiit dictus dominus Ludovicus pro se et
nomine quo supra quod de facto sibi loco et tempore competentibus in copiam sufficiet et quia exceptiones nomine quo
supra propositas non admisistis nec admittitis nec dictam petitionem concessistis. Ergo dictus Ludovicus
sentiens dictum capitulum et me a vobis gravari et debite gravari in hiis scriptis a vobis et a
provisione facta per dominum legatum dicto Girardo de dicta canonia totoque processu vestro et omni
bus et singulis gravaminibus a vobis illatis et domino legato vobis commissis et premissis ad
sedem apostolicam nomine quo supra appello et peto apostolos a vobis cum instancia michi dari. quos si dene
gaveritis iterum nomine modo et forma quibus supra appello. supponens me et capitulum et
totum clericos nostros et nostra nobis adherentes procuratores advocatos et fautores protectioni sedis
apostolice et invoco hic astantes testes. Et juro ad sancta dei evangelia quod ea que propo
sui et que expressi coram vobis et coram personis presentibus sunt vera prout credo et probare potero et credo
quod dicto suo [illegible] probationes sufficientes paratas et super hiis peto unum seu plura a tabellione publico
instrumentum quem dominum camerarium et canonicum lugdunensem predictum tradiderit quod super premissis deliberavit
et habito consilio super premissis respondebit secundum quod de jure videbitur respondendum et etiam exe
quendum. Actum in claustro sancti johannis lugdunensis presentibus testibus videlicet domino Johanne [illegible] sacrista
beati Thome de Forvio lugdunensis magistro Girardo Peneris auctoritate domini pape publico notario Jo. Gaufredi
et Symone de Bussiaco clericis et pluribus aliis ——
Et ego predictus H. predicta auctoritate publicus notarius premissis interfui sub legatione presens instrumentum et presens
instrumentum scripsi manu propria et publicavi et signo meo signavi a dicto Ludovico rogatus.

Appellatio facta contra tabellionem

Cum magister B. de Charg. intendatis facere et conficere instrumenta que tangunt Hugoninum
de Franchelens me Hubertum Chevrerii et Girardum Bodusini nobis non consenti
entibus nec mandantibus immo expresse prohibentibus per hoc presens instrumentum ego dictus Hubertus et
Girardus predictis presentibus et non mandantibus inhibeo sub pena qua tabellio se delinquit
in officio suo recipere et sustinere debet quod vos de hiis extra judicium agitur non

faciatis nec observatis aliquod iustitiam contra nos contra nos vel quod nos tangat aut quolibet modo
si vos aliquid in iudicio agatur contra nos a quoque faciatis quod officium regitis et hoc vobis inhibe-
mus in presentia Hugonis de Arbosio auctoritate domini pape procuratoris nostri a quo super hoc nobis fit petitum publicum
instrumentum. apello

Cum olim felicis recordationis dominus Johannes papa xxii primo ordinem quem sedes apostolica medium servare
consuevit pro pauperibus clericis beneficiandis mandavit providere Constancio de Aqueductu clerico Lingonensis
diocesis de beneficio ecclesiastico cum cura vel sine ea spectante ad presentationem seu collationem venerabilium virorum
decani et capituli ecclesie beate Marie Belnensis Eduensis diocesis sub pro alio in forma communi beneficiando
idem dominus papa in dicta ecclesia non [illegible] super ea sua archidiacono Flaviniacensi et quibusdam aliis ex-
ecutoribus dicto Constancio datis et concessis idem executores [illegible] venerabili domino Gaufrido de
Malleyo canonico Eduensi et archipresbitero Colchanensi? commiserunt [illegible] vices suas qui subde-
legati ad petitionem dicti Constancii instantiam predictorum decanum et capitulum Belnensem coram se apud Eduam
vocaverunt seu citari fecerunt et visis examinatione quam ipsi subdelegati intendebant facere
iuxta formam apostolici mandati de vita et moribus dicti Constancii et processuri pro eius dicta
[illegible] de beneficio spectante ad collationem decani et capituli predictorum coram quibus subdelegatis procurator
dictorum decani et capituli dicto Constancio presente proposuit quod dicti decanus et capitulum ad provisionem
dicti Constancii minime tenebantur seu procedi poterant per predictas litteras apostolicas cum predictus dominus
Johannes papa primo ante [illegible] dicti Constancii impetrationem scripsisset in dicta Belnensi ecclesia seu contra
dictos decanum et capitulum in forma simili pro Clemente de [illegible] olim clerico domini Ancher[i]
[illegible] tituli sancte Praxedis presbiteri cardinalis super provisione ipsi Clementi facienda de beneficio eccle-
siastico spectante ad collationem decani et capituli predictorum de quibus litteris dicto Clementi concessis
in litteris dicti Constancii nulla mentio habebatur. Qui subdelegati hiis et aliis pluribus ex parte
predictorum decani et capituli propositis auditis et plenius intellectis et plenius intel-
lectis interloquendo pronunciaverunt ex virtute litterarum dicti Constancii non posse
deberi et procedi ad provisionem dicti Constancii de beneficio spectante ad collationem decani et
capituli predictorum. Quam quidem interlocutoriam in rem transiit iudicatam cum ab ea non fuit
appellatum. Verum cum idem Constancius postmodum a predicto domino papa litteras impetravit
super provisione sua in forma communi contra dictos decanum et capitulum. In quibus litteris nulla
de litteris Clementis predicti nec de primis litteris a dicto Constancio impetratis nec de processu predicto
per eas habito nec de interlocutoria predicta mentionem faciebant que si summo pontifici
expressisset nullatenus ab eo secundas litteras impetrare potuisset seu obtinuisset. Tamen
abbas [illegible] et quidam alii executores in secundis litteris dicti Constancii deputati priori de
Colch. Eduensis diocesis super huius exequendis que in dictis secundis litteris continebantur commiserunt
in solidum vices suas. Et tandem ante vacante in dicta Belnensi ecclesia quadam prebenda
per mortem magistri Guidonis de [illegible] olim canonici ipsius ecclesie Belnensis decanus et capi-
tulum Belnense ad quos collatio prebendarum in eadem ecclesia pertinet ab antiquo dictam prebendam
sic vacantem viro venerabili domino Guillelmo de Bella Venia decano Cabilonensi canonice
contulerunt et ne dictus prior Colch. aut aliquis alius contra dictos decanum et capitulum
pro dicto Constancio ad provisionem ipsius Constancii super dicta prebenda seu aliquo beneficio
ecclesiastico spectante ad collationem dictorum decani et capituli procederet [illegible]
[illegible] ad sedem apostolicam appellarunt legitime et in scriptis. Dictus prior spreta
appellatione huiusmodi prebendam predictam dicto Constancio de facto cum de iure non
posset contulit seu assignavit et [illegible] in dictos decanum et capitulum ad predictum Guillelmi
[illegible] et [illegible]. [illegible] super prebenda huiusmodi ad sedem apostolicam per
appellationes aliquas devoluto magister Johannes de Rocha [illegible] sacri palatii cause generalis
auditor inter dictos Constancium et Guillelmum de causa super prebenda huiusmodi aliquamdiu

dum cognovit quod ipse ab hac luce subducto causis que coram ipso in curia romana
ventilabantur magistro Peregrino tunc generali auditori causarum sacri palacii audiende et fine
debito terminande. Et in magistrum Peregrinum in causa predicta super eam procedens per sententiam diffinitivam
diffiniendo pronunciavit collacionem per dictum potentem de collacione dicte prebende facta dicto contendenti
stare valere et dictum contendentem dictam prebendam obtinere debere. A qua sententia tamquam ab
iniqua ex parte dicti Guillelmi legitime ad summum pontificem appellatum et causa appellationis
huiusmodi fuit partibus a romano pontifice datus auditor videlicet dominus predictus dominus Ger-
vasius olim presbiter cardinalis coram quo causa sic appellationis huiusmodi fuit diutius agitata et
fuit ex parte dicti Guillelmi plures articuli propositi qui admissi extiterunt coram primo
auditore et quia sine illis articulis plene de causa predicta liquere non poterat fuit ad sedem
apostolicam ad partes Gallicanas facta remissio et commissum viris venerabilibus decano archidiacono
et officiali Trecensi ut testes quos dictus decanus super predictis articulis vellet producere tamen
diligenter recipere et examinare et ac eorum attestationes in scriptis redigere et inclusas
clausas ad sedem apostolicam seu ad predictum Gervasium auditorem remittere sub sigillo
certo quo assignatum dictis partibus in romana curia ad audiendum sententiam seu ad
procedendum in dicta causa ut iuris esset. Qui decanus archidiaconus et officialis quibus mandabatur in-
diligenter fuerunt executi. Et tandem procuratores predicti Guillelmi coram dicto domino Gerva-
sio auditore pluries se presentaverunt processurus in predicto negocio secundum premissa ut
iuris esset. Sed propter absentiam dicti contendentis qui pluries citatus et per annum et plus expectatus
non comparuit in predicta causa minime potuit procedi maxime propter varias causas et impedi-
menta que sic venerunt tam propter vacationem sedis apostolice quam propter dictum dominum Ger-
vasium auditorem qui de medio est sublatus. Et sic adhuc negotium seu causa pendet
in romana curia nec est dictum negotium terminatum. Sane quia reverendus in
Christo pater ac dominus J. tituli sancte Cecilie presbiter cardinalis apostolice sedis legatus in Lau-
rentio de Belna clerico ad liberam resignationem predicti decani contulit qui a tempore
collationis dicte prebende est fuit in pacifica possessione ipsius prebende fructuum
et iurium semper extitit. In canonicem recepit eundem ut idem decanus obti-
nebat cum suis iuribus. Ergo pro me et dictis decano et capitulo et in adherentibus
in me litis huiusmodi si quod erat suscepi et sedem apostolicam contra dictum contendentem
appellavi ne aliquid attemptare seu innovare presumeret in causa predicta quam possem
causam defendere et adhuc sic contendam iusticia suadebit. Et quia dictus contendens
nulla facta mentione de appellatione facta a sententia dicti magistri Peregrini nec de processu
habito coram dicto domino Gervasio cardinali nec de remissione facta super predictis arti-
culis nec de probationibus sic productis nec de aliis omnibus spectantibus a sanctissimo patre domino
Nicholao nunc papa IIII sine cause cognitione quandam confirmationem in forma
communi sententie predicti magistri Peregrini lata prout pretendit fertur extorsisse
Cum quandam confirmationem nullam iuris est obtinuit nec ipsam valorem habuisset
si de appellatione ab ipsa sententia facta et de processu habito per dictum dominum Gervasium cardi-
nalem et aliis predictis mentionem in dicta confirmatione fecisset. Propterea ego Laurencius
predictus ne virtute seu auctoritate dicte confirmationis in aliquo contra me seu dictos decanum
et capitulum et in adherentes procedatur seu attemptetur de facto cum de iure non
possit pro me et dictis decano et capitulo et in adherentibus contra dictum contendentem et
omnes quorum interest ad sedem apostolicam appello legitime et in scriptis protestans
de aliis vocibus iuris et facti in competenti loco et tempore proponendis supponens me et meos
et omnes in adherentes protectioni dicte sedis et super hiis invoco testes hic astantes et
appello — a te tabellio peto publicum inde fieri instrumentum

In nomine domini amen. Anno incarnationis eiusdem m° ccc° octogesimo octavo die veneris post
festum beate marie magdalene in capitulo ecclesie beate marie belli prepositi sic ex parte constancii de
aqueductu presbiteri lingonensis diocesis exhibite et presentate fuerunt ibidem quarum due ex ipsis simplices
et bullate una erat bullata in filo serico et alia in filo de canabo et tercia erat
sigillata sigillo prioris de calvo monte senonensis diocesis prout prima facie apparebat
dominus stephanus tabellani et dominus petrus de pomarco canonici ecclesie beate marie belli in presen
cia mei guillelmi de symone clerici auctoritate sacro sancte romane ecclesie publici notarii et testium
subscriptorum ad hoc specialiter rogatorum et vocatorum pro se et sibi adherentibus ad sedem apostolicam
oretenus appellarunt in hunc modum. Cum predictum negocium contentum in predictis litteris ibidem
presentatis et ipsas litteras tangant nosmet ipsos et maxime decanum absentem similiter
tangant et nostrum capitulum. Nos petimus a vobis domino priore sancti stephani belli et de petra
ficta et de pomarco ecclesiarum rectoribus nobis predictarum fieri copiam litterarum ut nos
super eisdem brevius prout quod justum fuerit una cum decano nostro absente qui venerit
et nostro capitulo deliberare valeamus. Et quia videtur nobis vos recusare fieri dictam
copiam. Et proposuimus et adhuc proponimus dictas litteras impetratas fuisse tacita veri
tate et expressa falsitate. Que tacita si dictus constancius expressisset dictas litteras nulla
tenus obtinuisset. Ob hoc sencientes nos et nobis adherentes indebite fore aggravatos
pro nobis et nobis adherentibus ad sedem apostolicam appellamus supponentes nos et nobis
adherentes et bona et beneficia nostra protectioni dicte sedis protestantes de appellatione nostra
facienda et redigenda in scriptis quanto nobis visum fuerit opportunum. Et super hiis
petimus a te guillelmo tabellione predicto nobis fieri unum publicum instrumentum. Item die sabbati in crastino
dicte diei veneris in claustro beate marie predicte ubi presentibus dictis priore sancti stephani
belli et de petra ficta et de pomarco ecclesiarum rectoribus et constancio de aqueductu
dicti dominus stephanus et dominus petrus non recedendo a dicta sua appellatione in presentia mei
predicti tabellionis et testium subscriptorum ad sedem apostolicam appellarunt in scriptis in
hunc modum. Cum vos de petra ficta et de pomarco ecclesiarum rectores asserentes
vos gerere vices prioris de calvo monte executoris ut dicitur a sede apostolica depu
tata super quadam confirmatione ab eadem sede concessa constancio predicto super provisione
in forma pauperum a domino papa sibi facta de beneficio spectante ad ecclesiam nostram belli
statuimus ipsum institutum in dicta belli ecclesia in canonicum et in fratrem et nos ste
phanum et petrum predictos presente priore belli predicto nostro collega et non intromittere
fulminetis sentenciam excommunicationis nulla monitione precedente si dictum constancium in dicta belli
ecclesia non recipiamus in canonicum et in fratrem et vos ista de jure facere minime
possitis propter plures rationes efficaces quas habemus et quas offerimus nos probaturas loco
et tempore competenti. Ideo ne contra nos in auditos nec monitos in aliquo procedatis
seu processum aliquem faciatis pro nobis et nobis adherentibus sedem apostolicam appellamus
in hiis scriptis supponentes nos et nobis adherentes et bona nostra et beneficia omnia
protectioni dicte sedis. Et super hoc petimus a te tabellione predicto nobis fieri publicum instrumentum
et de hoc invocamus hic testes omnes ibidem existentes. qualiter executores inhibent ne impediatur mandatum apostolicum

Nos executores in scriptis auctoritate domini pape nobis commissa omnes illos qui impediunt aut perturbabunt
aut impediri vel perturbari procurabunt verbo dicto facto vel consensu aut alio modo quominus nostra man
data domini pape nobis commissa in ista belli ecclesia executioni debite demandentur processus

In nomine domini amen. Anno et cetera die veneris post festum beate marie magdalene in presentia et cetera constitutus
personaliter magister constancius de aqueductu canonicus belli ut dicebat in capitulo ecclesie beate marie belli
eduensis diocesis congregatis ibidem pluribus canonicis belli tunc in dicta ecclesia presentibus. Decano ipsius
ecclesie tunc absente fuerunt ibidem ex parte dicti constancii lecta duo paria litterarum domini pape.

quarum una erat bullata in filo serico et alia erat bullata in filo de canabo. Et quedam alia littera
sigillata sigillo prioris de calvo monte Senonensis diocesis prout prima facie apparebat. Quarum litterarum prima
sic incipit. Nicholaus usque ad illud verbum providentie(?). et sic terminatur. Nulli etc. Item alia littera sic
incipit. Nicholaus usque providentie etc. et sic terminatur. Executores etc. Item alia littera sic incipit. Prior usque
noveritis etc. et sic terminatur usque ad premissa auctoritate etc. Omnibus litteris predictis et de prefecta(?) lingonensis
diocesis et de pomarco eduensis diocesis executoribus rectores. In dicto capitulo tunc presentes virtute et auctoritate
dictarum litterarum contenta in dictis litteris executoriis demandaverunt et publicaverunt ibidem et preceperunt
dictis canonicis generaliter et cuilibet specialiter et nominatim quod ipsum Constantium reciperent in canonicum et in fratrem
ad prebendam predictam et quod dicto Constantio de ipsius prebende fructibus proventibus et exitibus responderent.
Et quia Stephanus Chabellarius(?) et Petrus de pomarco canonici belicenses premissa facere recusaverunt petentes
copiam litterarum predictarum et terminum ad deliberandum dicti rectores ipsos Stephanum et Petrum excommunicatos
auctoritate dictarum litterarum publice nunciaverunt. Omnes alios contradictores excommunicatos auctoritate predicta generaliter nunciantes.
Preceperunt etiam dicti rectores Laurendino Laurendino domicello de bellacheo(?) ut ipsum dictum Constantium de
dictis canonicatu et prebenda in rebus fructibus proventibus redditibus et exitibus eorundem gaudere permitteret
pacifice et quiete. et se non opponeret nec impediret quominus idem Constantius de dictis canonicatu et prebenda
ac eorundem pertinentiis et possessione gauderet pacifice et quiete. Et quia dictus Laurendinus opponebat
se contra, ipsi rectores eundem Laurendinum excommunicatum auctoritate dictarum litterarum publice nunciaverunt. Preterea
prior et rectores predicti virtute dictarum litterarum dictum Constantium induxerunt in corporalem possessi-
onem dictorum canonicatus et prebende. et in signum inductionis dicte possessionis eidem quoddam superpellicium et
quandam almuciam que deferre consueverunt canonici dicte ecclesie infra ipsam ecclesiam tradiderunt eidem Constantio
stallum in choro et locum in capitulo assignantes. Postea die sabbati sequente preceperunt dicti rectores
magistro Guillelmo de bella navira(?) decano cabilonensi ut ipsum dictum Constantium de dictis canonicatu
et prebenda in rebus fructibus proventibus redditibus ac exitibus eorundem gaudere permitteret pacifice et
quiete et se non opponeret nec impediret quominus idem Constantius de dictis canonicatu et prebenda et eorundem
pertinentiis et possessione gauderet pacifice et quiete. Et quia dictus decanus cabilonensis se contra opponebat
proponendo et allegando pro dicto Laurendino quod de dictis canonicatu et prebenda cum dicto Constantio
litigat et quod appellationi dicti Laurendini adheserat. dicti rectores ipsum auctoritate dictarum litterarum excommunica-
tum in dicta belicensi ecclesia publice nunciaverunt. Ipse autem Constantius copiam dictarum litterarum obtulit omnibus
quibus interat(?) et eam in notario predicto tradidit. ut dictis Stephano. Petro. decano cabilonensi et Laurendino
qui dictam copiam petierant faceret de eadem.

Quod executores posuerunt dictum Constantium in possessionem canonicatus et prebende belicensis

Nos auctoritate dictarum litterarum dictum Constantium in corporalem possessionem dictorum
canonicatus et prebende ac eorundem iurium et pertinentiarum inducimus. stallum in choro et locum
in capitulo assignantes eidem. et dictum magistrum Guillelmum decanum cabilonensem ab eisdem amovemus et
quemlibet alium detentorem monentes vos decanum et capitulum belicense et quemlibet vestrum singulariter
et nominatim. ac etiam panis et vini denariorum distributorem seu distributores et omnes alios istius ecclesie
provisores obedientiariorum administratores. ac officiales quocumque nomine censeantur. primo secundo
et tertio. quatinus dictum Constantium recipiatis in canonicum et in fratrem et ipsum ut fratrem et canonicum tractetis
et habeatis eique de ipsius prebende fructibus iuribus proventibus redditibus et exitibus integre res-
pondeatis. Alioquin in vos et in vestrum quemlibet excommunicationis sententiam proferimus in hiis scriptis

Executio publicata per executores dicto Constantio

Cum nos auctoritate dictarum litterarum Constantium de Aqueductu
presbiterum in corporalem possessionem induxerimus canonicatus et prebende que in ista belicensi ecclesia vaca-
verunt per mortem magistri Guidonis de Rimonte(?) quondam ipsius ecclesie canonici ac pertinentiarum
et iurium eorundem et monuerimus canonice vos decanum et capitulum belicense et quemlibet vestrum
singulariter et nominatim ac etiam panis et vini denariorum distributorem seu distributores et omnes
alios istius ecclesie belicensis provisores obedientiariorum administratores ac officiales quocumque nomine
censeantur quod dictum Constantium reciperetis et haberetis eidemque Constantio de ipsius prebende

fructibz iuribz pventibz redditibz et emolumentis respondeatis. Et vos premissa facere recusantes vel ad
hoc recusatis seu contradicendo litteras supradictas quarum a nobis copiam earundem litterarum petieritis et habeatis
ac deliberationem super eis. Nos vos excommunicamus auctoritate litterarum dictarum in hiis scriptis.
¶ Item quod nobis constat Laurentium de Belna clericum contradicere dicto constancio super premissis
nos auctoritate dictarum litterarum ipsum Laurentium in hiis scriptis excommunicamus, precipientes vobis
decano canonicis et aliis clericis istius ecclesie Belnensis quod vos ipsum tamquam excommunicatum denuncietis.
Actum die martis in festo beati Bartholomei apostoli in capitulo ecclesie Belnensis presentibus decano
et pluribus canonicis Belnensis hora tercia. presentibus magistro Arnulpho officiali Belnensis magistro Her-
rico Bisot et pluribus

Nos prior sancti Stephani de Belna ordinis sancti Benedicti de prope Arcum et de Pomarco ecclesiarum rectores. Eduensis et Lingonensis diocesis precipimus mandati videlicet decano et capitulo Belnensis et specialiter
et nominatim eidem vicarium ex parte et auctoritate domini pape quod vos Constancium de Aqueductu presbiterum Lingonensis
diocesis presentem ad prebendam que vacavit in ista Belnensis ecclesia per mortem magistri Guidonis
de Ermonce quondam istius ecclesie Belnensis canonici recipiatis in canonicum et in fratrem et precipimus
etiam vos panis vini denariorum distributori seu distributoribus et omnibus aliis istius
Belnensis ecclesie prepositis obedientiariis administratoribus ac officialibus quocumque nomine censeantur
ut dicto Constancio respondeatis integre de ipsius prebende fructibus proventibus redditibus et
emolumentis universis. Precipimus dicto vobis decano et canonicis predictis ut de fructibus dicte prebende medio tempore
perceptis et que percipi potuerunt dicto Constancio plenam et debitam satisfactionem impendatis.
Et quod eadem facere recusatis nos vos auctoritate eadem denunciamus excommunicatos.

Nos prior et rectores supradicti precipimus tibi Laurentio Clementi de Belna clerico ut dominum
Constancium de dictis canonicatu et prebenda iuribus fructibus proventibus redditibus et
et emolumentis eorundem gaudere permittas pacifice et quiete et ut non opponas nec perturbes nec
impedias quominus idem Constancius dictis canonicatu et prebenda et eorum pertinenciis et possessione
gaudeat pacifice et quiete. Et quod facere recusas eadem nos te auctoritate eadem denunciamus
excommunicatum.

Cum nos prior Fontis Vienne executor a domino papa datus anno domini millesimo ccc octogesimo
octavo die lune ante festum beati Bartholomei apostoli in ista Belnensis ecclesia pluribus in-
firmis et agregatis et presentibus in claustro eiusdem ecclesie vobis decano et capitulo ipsius ecclesie
sic mandatum domini pape nobis directum vobis notificavimus et legimus ac de copia tradidimus de
eodem nos dictis die et anno et loco vobis presentibus Constantium de Aqueductu canonicum
huius Belnensis ecclesie tunc presentem virtute dicti mandati in corporalem possessionem induximus
canonicatus et prebende in dicto mandato contentis ac pertinentiarum et iurium eorundem
et stallum in choro et locum in capitulo assignavimus eidem ac virtute dicti mandati
dominum Guillelmum Cabilon. ammonuimus a dictis canonicatu et prebenda et quemlibet
alium detentorem monuimus etiam primo secundo et tercio vos dictos decanum et capitulum et vestrum
quemlibet singulariter et nominatim. ac etiam panis et vini denariorum distributorem seu
distributores et omnes alios istius ecclesie prepositos obedientiarios administratores ac officiales
quocumque nomine censeantur quatinus Constancium recepistis in canonicum et in fratrem et ipsum
ut fratrem et canonicum tractaretis et haberetis ipsi quod de dicte prebende fructibus iuribus
proventibus redditibus et emolumentis integre respondeatis et in vos decanum Belnensis et alios canonicos
huius ecclesie presentes seu detentores ceteris ac etiam in omnes alios detentores auctoritate domini pape nobis in hac
parte commissa excommunicationis sententiam in scriptis. postea cum nos die martis immediate
sequente in dicta Belnensis ecclesia pluribus canonicis congregatis et presentibus vobis decano et capitulo predictis
ad requisitionem dicti Constancii a vobis vestrum velletis obedire vel contradicere eidem, vos dila-
tionem et deliberationem vobis dari a nobis super hoc petentes voletis

quod huiusmodi dilatio et deliberatio pro omnibus monitionibus a nobis vobis etc. factis faciendis et pro
omnibus aliis dilationibus et deliberationibus habeantur. omnes dilationes et deliberationes prorogastis usque
ad diem jovis in crastino festi beate marie virginis quam vobis usque tunc duximus concedendam. qua
die jovis nos in ecclesia belnensi coram presbyteris comparentes dixistis a nobis et a vobis omnibus vestris
velitis obedire et contradicere etc. —

execratio Ex quo vos contradictores estis nos auctoritate domini pape nobis in hac parte commissa denunciamus
vos predicte excommunicationis sententie vinculo innodatos. +

appello + Domine prior de fontisvenna et vos rector ecclesie de petra ficta lingonensis diocesis qui dicitis vos exe-
cutores constitutos de aqueductu lingonensi super gratiam litteris a domino constantio a sede apostolica impetratis
per viam suspensionis super canonia et prebenda ecclesie beate marie seu super possessione dicte canonie et
prebende. Ego laurentius clementii clericus qui jam ad sedem in scriptis appellavi ne vos aliquid atten-
tetis contra me et contra decanum et capitulum ecclesie predicte et in adherentes quod sit in mei preiudicium et
gravamen ego sedem apostolicam in scriptis appello pro me et in adherentibus et dictis decano et capitulo
non recedendo a prima appellatione mea set potius eam innovando. me et dictos decanum et capitulum
et omnes mihi adherentes protectioni dicte sedis supponendo. —

denunciatio facta ab executoribus quod contradictores +
Anno domini M. CCC. octogesimo octavo die sabbati post festum beate marie virginis congregatis in capitulo
ecclesie beate marie belnensis canonicis eiusdem ecclesie et presentibus ad tractandum de negociis in eodem
capitulo faciendis videlicet domino hugone cantore eduensi. magistro petro de arciaco et pluribus aliis dicte
ecclesie canonicis intus super magistro constantio de aqueductu canonico ipsius ecclesie cum habitu quem deferunt
alii canonici eiusdem ecclesie in ipsa ecclesia in dicto capitulo cum predictis canonicis tractaturi dicta negoti-
atione et dictorum canonicorum etc. contradicente. et die dicta constantius in eodem capitulo coram
predictis canonicis obtulit se facturum et prestiturum juramentum de statutis et consuetudinibus
ipsius ecclesie observandis. et ea etiam die rector ecclesie de petra ficta lingonensis diocesis ad man-
datum ut dicebat religiosi viri prioris prioris fontis venne executoris dicto constantio a
domino papa dati denunciavit publice in dicta ecclesia belnensi sub magne misse executores auctoritate dicti
prioris omnes illos qui contradictores erant dicto constantio super canonicatum et prebendam belnensem de quibus
idem prior auctoritate domini pape dictum constantium in corporalem possessionem induxit et interro-
gavit idem rector dominum stephanum de vergeto johannem de arcu et alios canonicos dicte
ecclesie utrum vellent obedire ut contradicere mandatis dicti prioris et et alii canonici belnenses super premissis
semper qui responderunt quod dicti canonici non contradicebant set obediebant. eodem autem interrogavit
dictus rector magistrum petrum de arciaco officialem eduensem et canonicum belnensem qui respondit quod dictis man-
datis non contradicebat et dictum constantium in canonicum et in fratrem recipiebat. salvo
jure ecclesie belnensis et salvo jure alterius. actum fuit super dictis die et anno in dictis
ecclesia et capitulo presentibus etc.

processus
Anno domini M. CCC. octogesimo octavo. die lune ante festum beati nicholai apostoli comparuit
magister in ecclesia beate marie belnensis religiosus vir prior fontis venne ordinis sancti benedicti lingonensis
diocesis executor ut dicebat a domino papa deputatus et congregatis et presentibus in capitulo dicte
ecclesie decano et capitulo ipsius ecclesie ad tractandum de negociis ipsius capituli dictus prior
notificavit decano et capitulo et de verbo ad verbum legit quasdam gratiosas litteras domini pape
quarum tenor ut dicebat. Nicholaus episcopus servus servorum dei dilectis filiis de calvo monte
sancti augustini et de fontisvenna prioribus sancti benedicti ordinis senonensis et lingonensis diocesis prioribus
ac officiali lingonensi salutem et apostolicam benedictionem. petitio dilecti filii constantii de aqueductu
presbyteri lingonensis diocesis nobis exhibita continebat etc. et sic continuando. contradictores per censuram
ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. datum etc. pontificatus nostri anno
primo. Quarum auctoritate mandavit dictus prior dictis anno die et loco presentibus etc.

decano et capitulo. dictum constantium ibidem presentem in corporalem possessionem induxit
canonicatus et prebende de quibus fit mentio in dictis litteris ac pertinentiarum et juravit eorum
et stallum in choro et locum in capitulo assignaverunt eidem. et dominus magister Guillelmus de Bella-
varra decanus Cabilonensis a dictis canonicatu et prebenda amotus ut dicebat et quibusdam
aliis detentoribus monuit quod dictus procurator ibidem primo secundo et tertio. dictos decanum et capitulum et
quoslibet eorum singulariter et nominatim ac de partibus. unius denariorum distributore seu
distributores et omnes alios ipsius ecclesie prepositos obedientiarios administratores ac
officiales quocumque nomine censeantur quod dictum constantium reciperent in canonicum et in fratrem et ipsum
in fratrem et canonicum tractarent et haberent et quod de ipsius prebende fructibus juribus
pertinentiis redditibus et exitibus integre responderent et in dictos decanum et canonicos belnenses
qui tunc erant ibidem presentes si contradictores essent et apparerent ac etiam in omnes alios detento-
res in scriptis excommunicationis sententiam promulgavit. dicti vero decanus et capitulum dictarum litterarum
copiam et deliberationem super eis petierunt quam copiam dictus procurator eis tradidit in scriptis. acta
fuerunt hec dictis anno die et loco. presentibus etc. Die vero martis immediate
sequente comparuit personaliter dictus procurator in dicta belnensi ecclesia et ibidem congregatis et presentibus decano et
capitulo eiusdem dictus procurator quia constabat ut dicebat Laurentinum de belna clericum contradicto-
rem esse dicto constantio ipsum laurentinum auctoritate dictarum litterarum excommunicavit in scriptis
et precepit dictis decano et aliis canonicis et clericis dicte belnensis ecclesie quod ipsum laurentinum
tanquam excommunicatum evitarent. Et dictus procurator ad requestam dicti constantii interrogavit
eosdem decanum et capitulum utrum vellent obedire ut continetur in dictis mandatis qui responde-
runt quod ipsi super dictis litteris non deliberaverant ad plenum propter quod dilationem et deli-
berationem sibi dari a dicto procuratore super hoc petierunt et voluerunt quod huiusmodi dilatio et
deliberatio pro omnibus monitionibus a dicto procuratore sibi faciendis et pro omnibus aliis dilationibus et de-
liberationibus haberentur. huiusmodi dilationem et deliberationem petierunt usque ad diem Jovis
in crastino festi beate marie virginis quam usque tunc dictus procurator concessit eisdem. acta
hec dictis anno die martis in dicto capitulo presentibus etc. Et die Jovis dictus procurator in
dicta belnensi ecclesia personaliter comparuit et congregatis et presentibus decano et capitulo predictis idem
procurator interrogavit eosdem et eorum quemlibet singulariter et nominatim utrum vellent obedire
mandatis supradictis ut continetur in eisdem. Canonicorum quidam videlicet dominus hugo cancellarius eduensis
magister johannes de laudona dominus Guido de angolismento et evrardus de monte-
gueio canonici belnenses responderunt quod ipsi dictis mandatis non contradicebant sed eisdem quantum
poterant obediebant. dictus vero decanus belnensis respondit quod cum laurentinus de belna
peteret dictam prebendam auctoritate litterarum domini legati et ei non constaret quod haberet
jus in ea quod ipse non contradicebat illi qui jus habebat in ipsa prebenda. magister
petrus de pomarco respondit quod ipse [illegible] appellaverat et quod appellationem suam prosequi
volebat. et alias responsiones voluit dare dominus decanus belnensis reginaldus et petrus.
Quas responsiones dictus procurator pro non responsionibus reputavit et ipsos decanum belnensem
reginaldum et petrum contradictores reputavit et eos [illegible] sententia excommunicationis
vinculo innodatos. acta fuerunt hec dictis anno et die Jovis in capitulo dicte ecclesie
belnensis presentibus etc. Datum anno domini etc.

Hugo miseratione divina eduensis episcopus archipresbitero nostro de belna vel eius vicem gerenti
et omnibus aliis capellanis in archipresbiteratu belnensi constitutis ad quos presentes littere
pervenerint salutem in domino. Cum nos decanum et capitulum belnensem monuerimus in scriptis fecimus
ut nobis vel mandato nostro quendam clericum nomine Stechol in furti crimine deprehensum
ut dicitur quem contra voluntatem nostram et preter assensum nostrum ceperunt et in carceratum

Quod episcopus [illegible] monuit [illegible] decanum et capitulum belnensem [illegible] quia faciebat de quodam clerico contra velle dicti episcopi

qui hoc detinent / reddent, et nobis quod iustum esset pro nimis receptum ... in causam rona
bilem pretendent contra ... sit mite tenent. Quam si pretendent ipsos citari mandavimus
coram nobis apud Belegneyum super ostchariam ad diem martis ante festum beati Barnabe apostoli
dictam causam ronabile ostensuri. Qui ad dictam diem et loco sibi assignata nunc comparuerunt
sed pretmodum ... fuit. Nos decanus predictus una cum officiali nostro Eduensi, canonico Belnensi in villa
nostra ... de Belegnyaco apud Autissiodorum supplicantes idem decanus et officialis predictus ex parte
capituli memorati quod nos non compellaremus eos ad restitutionem nobis faciendam, dicentes
in possessione tempore retroactorum episcoporum Eduensium predecessorum nostrorum iusticiandi clericos chori sui
quod totaliter eidem denegaremus proponentes ex adverso quod de iure et ad nos tantum ...
ordinariorum ... loci puniendi clericos spectat in nostra diocesi delinquentes et maxime in
delictis atrocibus. Et quod erant in possessione puniendi per sententiam predecessorum nostrorum
immediate precedentium clericos chori sui delinquentes tam in levibus criminibus quam in
atrocibus quod parati erant probare pretermittentes loco et tempore competenti. Processu vero decanus
ipsius nomine et capituli memorati possessionem suam se probare similiter offerebat. Quibus auditis
et diligenter intellectis eidem decano optulimus nomine suo et capituli sui predicti quod si habe
rent aliquod privilegium a summo pontifice parati eramus eidem in omnibus obedire.
Si vero non haberent restitutionem dicti malefactoris primitus nobis factam volebamus quod in
reretium de plano de possessione et spectare iuris decani et capituli predictorum et si
per fidedignos invenire posset eos esse in possessione iusticiandi clericos chori sui maxime
in atrocibus parati eramus eisdem restituere dictum malefactorem. Si vero liquere potuit de
spectare quoque volebamus quod sine reclamatione nostra possent in posterum malefactores
nostros chori nostri punire. Et restitutione dicti malefactoris nobis facta non procedemus
ad condampnationem vel ad absolutionem dicti malefactoris quousque inter nos et ipsos esset
discussio de possessione et spectare quod facere totaliter recusarunt, petentes dilationem
a nobis super hoc dari ad vocandum et consulendum capitulum suum super predictis. Quod facere no
luimus. Cum alias a nobis dilatio super hoc fuit data. Immo monuimus secundo et tertio
dictum decanum ut ipse nomine suo et capituli sui dictum malefactorem nobis restitueret quod facere
recusavit. Et ita inobediens a nobis recessit semper petendo dilationem dari contra
nos quod positi sunt ut excessus subditorum nostrorum [illegible] videntes quod in preiudicium
nostrum fugitivum dictum malefactorem detinent cum non habeant iurisdictionem aliquam. Immo
si ipsimet delinquerent ipsos in consimili delicto auctoritate ordinaria punire cum ius
non possimus istud delictum conniventibus oculis pertransire. Cum omnes capientes et deti
nentes eundem malefactorem sint ipso facto a canone excommunicati. Vobis in virtute obedientie
precipiendo mandamus quatinus universos et singulos qui dictum clericum ceperunt ut capi
preceperunt seu captionem ratam habuerunt, aut consentientes fuerunt, necnon et omnes illos
de capitulo Belnensi qui ipsum detinent carceri mancipatum aut de detentione presumunt singulis
diebus dominicis et festivis in ecclesiis vestris a canone iam excommunicatos et qui si in hiis scriptis
excommunicamus auctoritate nostra excommunicatos publice nuncietis. Datum etc. anno etc. Reddite litteras sigillatas.

Contra episcopum mandat cessationem in prochiis Belnensis ob detentionem predictam

Hugo miseratione divina episcopus Eduensis curatis presbiteris vicariis et omnibus clericis Belnensis
ad quos presentes littere pervenerint salutem in domino. Cum quidam clericus noster Stephanus nomine a decano et capitulo
Belnensi teneatur apud Belnam carceri mancipatus contra voluntatem nostram in nostri preiudicium et gravamen. Deinde decanum
et capitulum monuimus ut nobis aut mandato nostro redderent predictum clericum quod facere noluerunt et sic
statuta synodalia ... predicto ut predicta detinent cessari debeat a divinis, vobis universis et sin
gulis sub suspensionis et excommunicationis mandamus quatinus in dicta villa Belnensi tam diu cessetis penitus a divinis quamdiu
dictus clericus detinebitur in eadem et quamdiu detentores ipsius clerici manebunt apud Belnam, statuta
synodalia observantes. Datum cum appositione sigilli nostri. Anno etc. Die etc.

hactenus varietate h[ec] ecclesie multitatis deo militetis salute ad modicum ipse. atque feces vite senec-
tutis in molestis illatas quam iuventutis et adolescentie vite flore in rebus nugatoriis expenditis

Magistro A. de P. Blesensis Bathoniensis archidiaconus salutem et vale

eidem increpatoria contra ebriosos

Et veterum memoriam honestatis. cum mensa et domo vestra nuper egrediens. magister Io. in
publica incederet via scilicet et longe letior quam expediret occurrit. vesaniam siquidem febricitans fuerat
et apud nos spiritum vertiginis et furoris. vino quoque ac cervisia totum eius cerebrum estuabat. equum meum freno
rapuit. et tam equum quam eundem supinum fere in terram deiciens. in devium me retorsit. dicebat mihi
eius et ipsum sequentes nostri quamvis me probabant. Ipse vero lingua papiat et confusa atque clamore demo-
niaco intonabat. veniet veniet veniet veniet veniet velut nobis et libris de filio dei magister
nuper legimus ego vero dolens eum sequebar et trahebar invite. Cum vero sequentes mei quod eius tenuitati
parcebant. manum eius a freno meo cum multa tamen instantia separassent et nos ipse vidisset in ira
a quo nos abduxit equis capita reflexisse. nos diu persequens lapidibus et glebis et maledicta
verborum expedire lacessivit. Sane reputabam eum semper virum industrium et discretum. sed vobis ea vice
bibat apud quem sic prius dictum. in bibendo non est sed neque sed neque modus. Et quod vos amice gratia est ita
potum afficere hominem. ut hominem dedisceret. et in dissipientiam omnino transiret bestialem. non est ratio
magne laudis quod sic vino fundis amicos et in fundendo confundis. Scriptum est in abacuc. ve qui po-
tum dat amico suo inebrians eum. ut videat nuditatem eius. Testimonio sacri eloquii in ira prophetie sententiam male-
dictionis meruit. quod ad calices sedent et ebrietati continue se impendunt. Dicit dominus per prophetam
ve qui potentes estis ad bibendum. et ad miscendum ebrietatem. Subsequitur ebrietatis incommoda.
Salomon eleganti compendio enumerat dicens. Cui ve. cui pater ve. cui vulnera. cui rixe. Nonne
his qui morantur in vino et student calicibus epotandis. Sane iuxta verbum sapientis. potus iste in vino
initium. et hec voluptas in nausea convertetur. Expergiscimini ebrii dicit propheta et flete et ululate omnes
qui bibitis in dulcedine. Apostolus ebrietates in capitulo medicitur. censura vero canonica suam de
depositionis dictat in clericos qui ebrietatibus assuescunt. Ubi enim regnat ebrietas. ibi exulat intellectus
obtunditur. consilia deviant iudicia subvertuntur. Ideo prudens illa mulier filium suum instruens minis-
sione dicit. Noli regibus o lamuel dare vinum ne forte obliviscantur iudiciorum et immutent
populi equitatem. Sed non ullum secretum est ubi regnat ebrietas. Tradit quod baptiste primum commendationis
adiecit. quod vinum et siceram et omne quod potest inebriare non bibit. Aaron et filiis eius precepit dominus ut
intraturi tabernaculum. a vino et omni quod inebriari potest abstinerent. Recabite quoque iuxta mandatum iona-
dab filii rechab abstinuerant ab omni potu qui posset esse ebrietatis occasio. cum omnibus tribubus captivitate
cenerint illibati remanserunt. Tu quidem disciplinabili militie et libris quondam otia prestitisti hebas. nunc sicut audio
coditus ad calices transtulisti scilicet et in bibendo consuasti. et quod amplius doleo. nunc predicaris egregius pota-
tor. qui prius fuisse nominatissimus disputator. Unum precor adicio accurrit emendabiliorem te exhibeas
in hac parte aut a corde meo te eiciam et amicitie societatem vinclum rumpens gratiam antique
familiaritatis evacuo

|| procellas

responsio ad amici reprehe-
sionem

Causaris et arguis vehementer quod nuper in capitulo fratribus unus loquens de vario amictu sponse
se quandam inserui. qui potius philosophum gentilem et ethnicum sic asseris sapiebant
quam sane fidei professorem. Teneo firmiter quod dixi. et hec ipsum a tua memoria non evanuit. quoniam
nihil non catholicum invenies. non simpliciter dicta sumunt interpretatione aut perversa recordatione depravas.
Referens equidem varios multitudinis ecclesie status. quoniam frequenter in sacro eloquio per lunam solet ecclesia
presens intelligi. quasdam proprietates lunaris circulis ecclesie coaptavi. Sicut et in astrologia in-
veniam luna in sui novitate menoydes dicitur augmento cum iam ad medium circulum diatomos.
cum accedit ad oculum amphicirtos. cum vero in plenitudine sua tota et serena panselenos.
sic dei ecclesia que lunari exemplo lumen suum mendicat ad solem iusticie in abel et patriarchis meno-
ydes. in tempore apostolorum diathomos. in adventu Christi amphicirtos in eius resurrectione et fidei confirma-
tione satis tolerabiliter poterit panselenos nuncupari. Quoniam et ecclesia presentis et presentis ordinata

tue demum fuit cum xpistus celos ascendit. propheta sacris expresse exemplo consimili manifestat.
Elevatus est sol et luna stetit in ordine suo. i. ascendit christus et ecclesia in ordine sanctitatis pastores
stabilivit. Sane si scripturas sacras diligenter attendis non censebis absurdum quod verba prophete
vel scientie civilis quamquam indocta lingua maxime non ratio postulat admittatur. Audi quod Job de domino
precipit inquit et non oritur et stellas claudit quasi sub signaculo. Qui facit arcturum et oriona et
hyadas et interiora austri. Jeremias propheta qui in jure civili fuit eruditus. Emptionem suam
patruelis quam contraxit quibusdam verborum legalium urbanitate commemorat. Emi inquit agrum
ab ananehel filio patrui mei qui est in anathoth et appendi ei argentum vii stateres et x
argenteos et scripsi in libro et signavi et adhibui testes et appendi argentum in statera
et accepi librum possessionis signatum et stipulationes et rata stipulatione sequestra et signa
forinsecus. Increpas me quia in exhortationibus meis quas rogatu consolarium meorum bononie
feci verba posui que ius civile redoleant. Porro ius civile sanctum est et honestum. actis sacris
orthodoxorum principum constitutionibus approbatum. Loquebar eciam de legis peritis in illis predicationibus exhorta-
tionibus de terribili sententia districti et extremi judicii et dicebam quod nec appellationis remedio nec
supplicationis suffragio nec actione in factum subsidiaria nec alicuius restitutionis beneficio poterat
acceptari. Dicebam quod ille antiquus dierum inter filios regni quos quasi in [illegible] distributionis secundum meritorum
suorum exigentiam ad hereditatem vocabat etiam dictaturus erit familie herciscunde iudicium.
Dicebam quod condicione dupli punirentur illi qui peccatorum suorum confessionem differebant per
erubescentiam aut contemptum. Nam et in jure civili lis per inficiationem crescebat
in duplum unum noveris. Fluxum sic verbis faciam questionem de qua facultate emanarint
dum modo edificant ad salutem. Nam nec de verbis queritur que terra vel cuius ortolani cura
et cultura adoleverint dummodo vim habeant sanativam

Argumentum adolescentes studiorum contemptor

Missione usus nimis legitima et honesta tamquam transfuga et desertor
castra scolaris militie demisisti de labore quem estuasti te in laboriosum ocium
contulisti. Propterea est ut discipulo consulueram ut annis quantum continua instantia studiorum
ipsorum tuum produces in plenitudinem et de discipulo ascendens in magistrum respondes
de indisciplinis liberalibus diutius laborasse tuum quod propositum est antequam theologicas diffi-
cultates expugnes biennio respirare [illegible] dissidio aut potius desidie et defec-
tui tuo: vicennium aut triennium prescripsisses. Defectum dico. Nam defecit in salutare tuum
anima tua. Inquit videtur hominem qui senium damnate opinionis tedio negotium hone-
statis prorsus omnino quam differre. Sed quod et honesti propositi dilatio magna ruina est.
Nunc docibilis in provectiori etate capax doctrine non eris. Ideoque in presenti articulo qui dif-
fert aufert. Verbum prophete est. Propheta hic dicit. Nondum tempus est edificandi domum domini instrinse-
cus opus commendabile in biennium differs forsitan cras non eris. Sapiens dicit. Quicquid potest ma-
nus tua operare cum instantia. Qui non est hodie cras minus aptus erit. In litteris tuis legi.
Vacabo michi et libris meis et in camera mea ero michi discipulus et magister. Nunquam que-
vi semper laboravi. Nunc laborem quietam motum et quietem. Sic ut sapies et intel-
liges et inter ocium et quietem distinguas. Audisti quietem domini. Quievit enim ab omni opere quod pat-
rat. Verumtamen ocium eius non legisti. Legimus quod ociositas inimica est anime. Animus namque qui
ad ocia resolvitur roditur in ambitionis curis. Ac testimonio salomonis desidia rodet
pigrum. Cum causaris studiorum laborem et ad ocium toto corde suspiras. Labor scola-
stic ocium est sed ocium negotiosum est quod animum reddit ad honesta sollicitum verum et
tepidum est. Sapientiam scribe in ocio et qui minorantur actu invenient eam. Verum tamen ocia
non vocas non vigilare non legere vacare commessacionibus resolvi ad carnis illecebras
corpore somno et potibus indulgere. Tunc debuas voce domini sic tali ocio insistentis
Neomenias inquit vestras et sabbatum non feram. Ocia et sabbata et festivitates

vias odiunt. vita mea luget et super animam ociosam propheta dicens. viderunt eam hostes
et deriserunt sabbata eius. Miser quid longo tempore tuo operis dedicasti? biennale ocium exsufflabit
et illa loquacitas ventosa loquacitas quam timuisti. sicut visio nocturna et sicut sompnium avolabit
putasque in pace et quiete corporis sit pax mentis? habebis forsitan pacem. sed amarissimam
sinam pacem stio reputas habitare in loca habitationis solitudinem in carnis cura sollicitudinem
et ecce in pace tua amaritudo amarissima. Qui enim curam carnis in deliciis agit, tormenta
conscientie actionis patitur et semper hostem domesticum secum gerit. sic sapiens dicit. solitudo quam
desideras periculoso est. vtique ve soli. quia si ceciderit non habet sublevantem. solitudo Amon fratrem Thamar
ad incestum sororis sue concubitum provocavit. solitudo est quam primo forte fortasse perpetrat in
reatum. Ea enim mediante honestas impudicitie arma sua reddit. degenerat sanctioris vite
propositum. et odorifere opinionis gloria dampnabiliter evanescit. Dum Parisius operam studiis
daras publice dicebatur quod in hac humana conversatione te angelum exhibebas. Vereor ne quem de homine
in angelum converteras. de angelo hominem revertaris. Iam enim sinam vitiis spe immundus ambulans
per loca deserta et arida. et non inveniens requiem apud quiescentem in ocio. quiete invenit
assumptis secum vii. spiritibus nequiores se. domum vacantem et scopis disciplinalibus mundatam tunc
inter vacantem occupat. ac novissima hominis illius in peiora convertit. Unde te convictam
ad studiosam miliciam dum clamavi et laboravi clamans ne abhorreas hunc laborem vel
laborare. suadeo enim et non persuadeo hunc laborem cum anime sane labore et duritiem theologice
facultatis non debuas abhorrere. Scolastica namque labor hominis labor non est in operibus sed in verbis
bus et ut verbis Salomonis utar. Omnis labor huiusmodi hominis in ore ipsius. Certe precepta
ta sua et scire et custodire vult dominus cum labore. Nam et ipse qui fingit laborem in
precepto. Unde et iustus et scire atque custodire desiderans verba et precepta que de la
bus altissimi processerunt. dicit propheta verba labiorum tuorum ego custodivi vias duras. Ad
adhuc rogo ne timeas aut differas hunc laborem. Effeminati qui de ocio torpore
pigricia nichil aliud est quod suffocare virtute invite suprbiam viam quia construe
ad gehennam. de hiis dicitur. in laboribus hominum non sunt et cum hominibus non flagellabuntur. Ideo tenuit
eos superbia. Procul dubio quod non flagellantur temporalibus cum hominibus. cum demonibus flagel
labuntur in perpetuum. et qui cum hominibus non laborant. cum demonibus laborabunt

Arguitur quod de in
ma tacitum inter

Qui est rumor in domino et per universa iam crebrescat. quod dominus tuus rex
sicut salutis sue et perinde honorum oblitus cum comite Lorocella in ru
inam et desolationem aggreuntur ecclesie conivavit. Incendit archiepiscopi partem
comitis. et ipsum reclamante capitulo violenter intrudit. Tu vero cum stias cum
statuam ecclesie. et timidum in valle miror quod non ascendis ex adverso et te pro domo
Israel non opponis. Infelix ego homo. cum non habeo copiam comitis illius ut aliquid persuadeam
homini in humane amicitie ipsius imperitate sua et si non benefaciam cum deo. perfecte saltem
preter evangelizantis impletam. Zelus domus tue comedit me. tabescere me fecit
zelus tuus quia obliti sunt verba tua inimici tui. Ve obliti verbum eius tuum est domine. domus
mea domus orationis non mercationis vocabitur. Domum tuam domine decet sanctitudo. non introspice
respice domine in faciem domini tui zelare honorem et decorem domus tue et locum habitationis
glorie tue. non privat in eam irruunt et inculcas. Cum soleris etiam quam in oculationem
data est et dicas ei. Noli timere filia Syon civitas Ierusalem. noli flere. Glosa deus sicut decet
civitas dei. gloriam illorum humiliabo qui te humiliant et confundunt. Pone te in superbiam
sceleratorum. O detestanda operatio. o adolescentia deploranda. filius ecce quem re sic erigit
et inveniens cum abiecit consilium pietatis et abiit in consilio impiorum. In una die
peribunt cogitationes eorum. Consilium autem domini manebit in eternum. Ve terre cuius rex puer est
dolco quod me principem due dominationis et in recentem unctionis regie hec

psumit. Utus equidem cofectoris cu illo huiusmodi violentis verba repressit. Magna enim
h' e efficacia sacramenti. Ita de dd postquam a samuele unctus e. scriptura testatur qd directus
e spus dni in dd a die illa et in reliquum. Saul qz die illa q olei lenticula a samuele
pfusus et mutatus z in virum alterum et insiliente in eum spu dni cu accessisset ad cuneum
pphetarum. cu eis pphetare incepit. Cayphas q in illo consistorio ubi de morte dni agebat
sntam protulit dicens. expedit qd unus moriatur p ppl'o. sic ait euuangelista. hoc a semet
ipso non dixit. sz cu esset pontifex anni illius pphetauit. Sed non verus unctoris nec religi
osorum crebra exhortatio. non dei timor. non ecce reuerentia. non sue fame dispendium nec
exemplum patris mansuetudinis a sua pertinentia hunc reflectunt. Quorum in nomina
expressit q familiares et domestica ei sunt. quorum amicitias licz sint ignobiles mte
et gene gratissime acceptauit. hii ipm i hanc temeritatem excitant et incendunt.
Sz etiam minima hominum domestica ei pditoria istorum consilia ptulit insultissimus adoles
cens dns. Sic a e et contra Roboam amiculis suis quorum fide et prudentia necitas regni frequenter
exptam e. q dedec' ptui sua morte redimerent non regni humiliatum usqz ad effusionem sanguinis
et ppetuitate exilii consenserent. Sz ipsis peccatis exigentibus elongauit a se amicos et prios
incedensqz viam roboam: consilium vendende maritatis abiecit. Honorem sponse sue ze
labit dns et malos male pdens retribuet habundanter facientibus superbiam. Et q ille
inspirabit adolescens in thesauros ecce consilio malignorum manus rapaces inicitat nec ore ne
in eum dns excandescat. et eueniat qd iob dicit. Thesauros inquit quos deuorauit euomet
et deuenire ei extrahet illos ds. licet q fecit oia non tn consumet. non debebat eum manus
lauare ad sacre porrige frequenter debuisset ei suggessisse quod ozia fuit percussus a dno. eo qd
in martha dni manus deuote gde. sz indigne porrexerit quid temporibus iasonis ille petri
igitur qui tpre iheremie usqz ad neemiam durauerat extinctus est eo qd anthiocus occone
iasonis ad sacerdotalia manum misit. quid regnum balthasar a persis occupatum e et vasta
tu indito manus ultas et scribentis mane techel. phares. eo qd vasa dni in conuiuio ppha
nasset. hiis et similibus cu debet-iniss debuisses sz alligatum e verbum dni in ore tuo. Times
hominem. non te zelus dni. aut ecce tangit afflictio. porro testimonio iob q timet p
ruinam. veniet super eum nix. Glosam e etz pano si affligitur. dum in non sit tepis sz in xpo
commendabit afflictionis eccle nemo igitur vestrum aptus patiatur ut fur. sz si benfacientes et bn
dicentes sustinetis: hec gratia ap dm. Ideo ibant apti gaudentes a conspectu concilii qz digni
habebantur pro nomine contumeliam pati. Si exhortationem tuam contemptam habet ipse contemptor e cedet ad
gloriam. Lapas ait iob contempta ap cogitationes principum parata erit ad tempus statutum et qd
e tps illud n tps de q dt. Cu accepero tempus ego iustitias iudicabo: Unum nouis. Si non an
nunciaueris impio impietatem suam: ipse in impietate sua morietur. et eius animam de ma
nibus tuis requiret. Ouis tua e et in periculum tuum ipsius custodiam suscepisti. unde ne alios
inuitis q lac et lanam querunt in omnibus non salutem. periculosissimum e et sicut in tonsoris
officium civitas ministerium pastorale tondet absalon oues suas et fratrem suum interficit. Sic
aliam proximum sui plat' mortificat. dum eo enormiter delinquente aut tacet. aut dissimu
lat aut consentit. ut emolumentum temporale papiat. Indubitabiliter quod scio qd si orasses pu
stantius: p orasses et etiam in humana tyrannide hominem audisses. Diffusa e gratia in la
biis tuis unicuiqz e et efficax sermo tuus. Qui si ex corde ageres cum q daret voci tue vocem
virtutis. atqz voluntaria oris tui beneplacita faciens: cor regis ad tuum verteret arbitrium ille
in cuius manu corda sunt regum. Non n sic dic. Vos estis qui loquimini. sz spc patris mei q
loquitur in vob. ipse e q dat verbum euuangelizantibus virtute multa. ipse e q e oportune astaretes
si importune et frequenter instares. hec tuarum commentia lieracum ct ipm primo blande et ami
cabiliter commonita. ipse aut respondit se non ee in culpa: sz comitem lorotelli. Cum vo

eundem iterum quaesisses te sic assiis reputavit insanum. Propterque ori tuo imposuisti silentium, et propterea
ipsum arbitrio dimisisti. Ex primo usus es blanditiis prudentie ascribo. Scriptum est: verbis correspondi sunt
sunt principes, sed temptati corrigendi. Sic Paulus apostolus apostolus ad Timotheum scribens ait: Servum
autem domini non oportet litigare, sed ad omnes mansuetum et patientem, corripientem cum modestia eos
qui resistunt veritati. Sed quia semel et iterum verbum exhortationis proposuisti, eandem exhortationem debuisti
iterasse. Forte aliquid efficatie contulisset muniminis tuis. Golias in tertio lapide prostratus est. Moy-
ses magos Pharaonis in signo tertio superavit. Volo quod ad excusandas excusationes in peccatis
culpam suam transfundit in alium quod eum habuit consilium et devote corrigere oportebat. Graviter
offendit deum, cum quis propriam malitiam dissimulando eam ministerio perficitur alieno. Scriptum
est enim: Manus mea non erit in nocentis malus. Sic dicebat Saul de David: Et non sit
manus mea in eum, sed sit super eum manus Philistinorum. Sic Iudaei Longinus crucifigentes
dominum dicentes tamen nobis non licet interficere quemquam. Tradebant eum occidendum militibus, ut ab eis
culpa in alios transferretur. Ex insanum te reputat, non est mirum si insanus alios existimet in-
sanire. Certe cum quidam filii prophetarum venissent et unxissent Iehu, quaesierunt alii dicentes: ad quid ve-
nit ad te insanus iste? Sic apud eos quorum interiores oculi ambitione vel invidia excaecantur, vilescit
sermo divinus et verba vite edificativa vesanie ascribuntur. Scio quod dominus tuus somniet quod affec-
tet in hac erectione sua Dagon in hac contritione ... utinam maturius saperet et in-
telligeret. Utinam prudentius inter spiritualia et mundana distingueret. Pernitiosum est enim in principe
vel aurum adorare munerum vel favorem quaerere privatum. Teste siquidem propheta: Principes quorum iniqui-
tates sunt in pena et munera in dextera eorum; testimonio Iob ignis devorabit tabernacula eorum
qui munera libenter accipiunt. Unde et ait dominus quidam rege Anglie H. a talibus hactenus consuevit in-
nocuum. Manus enim suas excussit ab omni munere non in placitis ecclesie promovendis ipsum umquam
inflectere potuit vel numerus ablatio vel gratia personarum. Ideo magnificavit eum dominus in conspectu
regum et iuxta nomen magnorum qui sunt in terra thesaurizavit sibi eum gloriam et honorem. Va-
leas amice karissime. Et incepte correctioni diligenter insistas. Donec dominus tuus ab imo erroris
sui in viam iustitie revertatur.

Idem R. clerico qui vovat monachum

Carissimo socio et amico R. P. Blesensis Bathoniensis archidiaconus salutem. Proposuisti omnes seculi
pompas et illecebras mundane conversationis abrumpere ut pauper pauperem Christum sequens
divitias eternitatis adquireres. Verumtamen inconsulta carnis affectio proditorie blandiens et ami-
cabiliter fallens, in devium te retorquet. Quadam pusillanimitate spiritus exhorbans primitias re-
ligionis et meritorum suavitatis abhorres. Quia te mundi voluptatibus totum hactenus ingessi-
sti importabilia tibi esse videntur ciborum mutatio vestimentorum asperitas iugum obedien-
tie censura silentii regularitas morum et austeritas discipline. Veritas quoque in contrarium potest
clamat: Iugum meum suave est et onus meum leve. Si Christo credis, aut si credis in Christum
cur grave reputas quod iudicat leve? Si Christo contrarius es te ipsum enormiter gravas. Posuisti
me inquit contrarium tibi et factus sum mihimet ipsi gravis. Ethnicus dicit: Quod male fers assu-
esce, feres. Et tu si iugo domini assuescere velis fient tanquam vincula eius cocta diligen-
tia: affectabis quod times, cupies quod vereris. Qui de obscuris egreditur convenienti palpe-
bris et infirmiore oculo luci publice se exponit. Quia sic assuetudine invenit assuetudo, quod prius erat
odiosum tormentum in delicias convertit. Velle quidem tibi adiacet sicut dicis, sed perficere non inve-
nis. Si enim vel omnes molitur vetustatis abiciet hoc labor est ante te. Quere enim qui bonas
dedit et ipse votis tuis misericordiam et efficaciam aspirabit. Venite inquit omnes qui labo-
ratis et onerati estis et ego reficiam vos, dicit dominus. Incipias igitur et tuum dominus perficiet
inceptum. Verumtamen scito quia ... Sic te temptavit timor ille non nocturnus qui solet
in primitias sancte conversationis obrepere, faciet tibi dominus cum temptatione provectum. Si enim
re proponis eternam servire regnare est non eris acceptator in minus. Sapiens enim dicit

Fili accedens ad servitutem dei sta in iustitia et timore et prepara animam tuam ad temptationem. Aurum
igne et amicum temptatio [illegible] probat. Temptationem vehementer gratia dei fortiorem te faciet in adversis
et in prosperis circumspectum. Rogo te frater agnosce et ingredere viam vite que per viam mortis hactenus
ambulasti. Vides quia mundo et non Christo et in felicitatis in vanis vivis. Et quicquid est sub sole labor est et
afflictio spiritus. Vite presentis cursus fumus est et vapor ad modicum parens. Gloria mundi fallax et seduc
toria decipit amatores suos. Recedit enim velut in fluctuum [illegible]. Ut in presenti protendit totum
ad nichilum devenient tanquam aqua decurrens. Non consentias carni quia te et se perire et hic
in laqueum gehennalem. Sicut legitur de Zambri qui se et domum regiam pariter dedit in combusti
one tabulis ignis. Ergo servientis hosti tuo. Et iuxta verbum Salomonis ab ea que dormit in sinu
tuo custodi claustra oris tui. Nulla pestis efficacior est ad nocendum quam familiaris et dome
stica. Hic est ignis in gremio, serpens in sinu. Hec est uxor hominis litigiosa pessima caro nostra
que licet sit vexata doloribus, repleta illusionibus, infecta sordibus, afflicta infirmita
tibus, obnoxia passionibus, flagellis cruciata, plagis afflicta, morti denique deputata, tamen
adhuc aculeis [illegible] hispida, rebellis superba, [illegible], contumax, inquieta
in sinu et non curat [illegible] non posse satisfieri sed putat. [illegible] se et animam pariter in eterne
dampnationis abyssum. Cum non attendit infelicissima caro quod nobile et quod nocivum se habet
hospitem cuius beneficiis sustentatur, regitur, honestatur. Quod audit, quod videt, quod sentit, quod
intelligit, quod intelligit, quod loquitur, quod movetur totum hospiti suo debet cum auxilio de
struitur. Fieret contra [illegible] mortuam [illegible] abs clericis corruptela
inventa est. Iniquitas eius ad odium deum [illegible] quod totis visceribus debuit dilexisse. Quod dicit di
co. Qui enim diligit iniquitatem odit animam suam. Redeas [illegible] ad cor [illegible] et te
exerceat caro fatua in sceleris [illegible] in mortis fovea te de
volvet. Nosti quid fecisti [illegible] ut verbo Salomonis utar. Defixisti apud extraneum manum tuam
illaqueatus es verbis oris tui et captus propriis sermonibus. Transgressus [illegible] ad viam vite [illegible]
[illegible] fugio et [illegible]. Sane alia est condicio mea
que nunquam alie [illegible] iudicio tua [illegible] pollicitu
[illegible] consistit. [illegible] et redde. Consulisti in necessitate tue libertatis arbitrium
non iam sine precio [illegible] et fame [illegible] questione tua detrectare potes aut differre. Nam
oblatum exigit quod non exegit offendum. [illegible] est aliud [illegible] quam luxuriari in [illegible] nec
enim promissionem accipiat sed propter promissionis effectum festinatius [illegible] age ne [illegible]
[illegible] mors inopina preveniat. Relinque [illegible] a seculo relinquens [illegible] de terra
dissimilitudinis de medio ac [illegible] de tenebris ad lucem, de miseria ad iocun
ditatem, de labore ad requiem, de exilio ad patriam, de morte ad vitam. [illegible] tue
saluti prospicere velis ne tunc velle incipias cum non possis

Consolatio [illegible] de morte amici sui

Infortunium quod deploras quadam compassionis affectu sustineo. Iustie est enim
ut qui amici eramus in prosperis perstemus amicitias in adversis. [illegible] amicum tuum mors
inopina [illegible]. Qui si laboris [illegible] possessionis tota fere in [illegible]
[illegible] quia mortis iactura restitui [illegible] non [illegible]. Illud [illegible] adhibeo
solatium quod et honestas exigit et dictat affectio. Familiarissime dilexi amicum
tuum. Ergo te familiaritatis illius successorem constituo et dilectionis heredem. Mors
amicum tibi abstulit si fortis est dilectio ut mors qui in me [illegible] amicum restaura
vit. Si [illegible] tue promotionis [illegible] obtulit oportunitas erit apud me dilectio for
tior quam mors. [illegible] tolerare non possit. Quod in [illegible]
[illegible] dolore vulnerum [illegible] addidisse [illegible]
[illegible] et incendium domus tue [illegible] divina [illegible] fide cer
tissime dilectionis. [illegible] diligit corripit deus flagellat autem omnem filium

que recipit. Dulciora sunt iusticie misericordie dei verba quam verba adulancium. Unde
inquit propheta corripiat me iustus in misericordia et increpabit me; oleum autem peccatoris non impinguet
caput meum. Si elisit et contrivit dominus pedem tuum. ipse est qui erigit elisos qui sanat omnes contriti-
ones eorum. Cum sim omnis filius ire. omnem caritatem in te flagella mitte. Cum crassior in bru-
ma eius. quamvis sit si gelatur et ignoscat deus et relinquat post se benedictionem. Non oblivisca-
tur misereri deus. Si et natus mire recordatur. si flagellum eius cum equanimitate sustine-
as ira transibit in graciam atque secundum multitudinem dolorum in corde tuo consolationes
eius letificabunt animam tuam. Ideo forsitan temporaliter te punit ut eterne mortis ardores
pena redimat temporalis. In edificio templi omnes lapides prius malleis tundebantur. ne
in illorum positione sonus mallei audiretur. Sic et nunc lapides qui ponendi sunt in illa ce-
lesti ierusalem que edificatur ut civitas variis in fortiorum contusionibus prius poliuntur
quam in edificio celestis ierusalem collocentur. Sed nec in horreo domini reponuntur frumenta
donec flagello ante teri et animalium pedibus sint excussa. Circa tamen [illegible] morte mag-
na est de eius consolacionis [illegible] quod innocenter vixisse [illegible] quod in seculo non [illegible] et post diebus
etiam dies [illegible] Ille introivit in potencias domini et thesauros
glorie qui non transit. In pace factus est locus eius. Nos in labore et erumpna vitam miseram
perhibentes. dati sumus in obprobrium et derisum his qui habitant in civitate domini. Sancta
Sion [illegible] sanctis simul civibus illius ierusalem cuius participatio est in id ipsum. Cum communi-
cato est in vinculo caritatis et una unitate [illegible]. Cum tota conversatio nostra in idipsum
aliud tendat. et in universis actibus suis non solum a primis sed a se ipsa tota dissonat.
Considera singulorum iudicia. studia. vota. consilia. officia. dicta et vita et videbis omnia
quodam distorta et repugnancia varietate confusa. Quidam qui sine cum periculo et labore
vivere poterant. certa mortis pericula et labores importabiles amplectuntur. ut vivant.
Quidam more tantalico in aquis sitiunt. dum inter opulencias media se affligunt. Quidam
se voto astrinxerunt et vix propriam tamquam equi emissarii ad uxores hinniunt alie-
nas. Quidam cum infinita congregaverint. se nil reputant congregasse. Quidam studiose inqui-
runt nec inveniunt sufficientes quamlibet modica que habent sibi sufficere estimant. Quidam hono-
res appetunt et eos non possunt assequi. quidam honores fugiunt et ad eos trahuntur inviti.
Quidam laudes hominum vilipendunt. et in hoc sunt laudabiles. quidam omni tempore venantur
famam seculi et omni tempore sunt infames. Quidam per labores requiem querunt. quidam in requie
requiem invenire non possunt. Quidam apud alios venerabiles. et apud se vilescunt. quidam plus
de se lingue adulancium quam conscientie sue credunt. Quidam se tyrannica usurpatione
magnificant. quidam se sua benignitate vilificant. Quidam ibi trepidant ubi non est ti-
mor quidam in periculo mortis securos se sentiunt. Quidam non quesitum donum rem habent
concupitam. quam cum habuerint vilem reputant et abiectam. quidam rem quam non concupierunt
sunt adepti inestimabilem in ipsa concipiunt voluptatem. Quidam simpliciter vivunt et
in omnibus prosperantur. quidam [illegible] dolis et circumventionibus adversantur. Quidam pro libito
suo vivunt et semper sunt [illegible]. quidam a regulis [illegible] non deviant et assidue
sunt infirmi. Quidam insipientiam simulando sapiunt. quidam nimis sapiendo desipi-
unt. Quidam a philosophie studio ad arma prosiliunt. quidam a claustrali aut scola-
ri [illegible] cotidiana [illegible] fatigatores se fingunt. Quidam in litigiis
et contencionibus gloriantur. quidam si eos oportet litigare torquentur. Quidam in rebus
[illegible] sunt plurimum argumentosi in rebus autem arduis et que maiori indigent consilio
penitus insipientes. Quidam amicos et domesticos [illegible] familiares [illegible]. Quidam
vilissimi [illegible] Quidam [illegible] se humiliant
Quidam humiliando se exaltant. quidam in omnibus [illegible]. quidam semper

Laborant et media et mediocrissim reputantur. Quidam ea semper differunt que differri non
expedit ubique sunt precipites ubi res maiore consilio indiget. Quidam imprimunt anime curam
tes. curam corporis in deliciis agunt. Quidam zelantes salutem anime corpori inviso et afflicto
non parcunt. Quidam de crastino nimium cogitant. Quidam in universis oculos prudentie diri
gunt in futurum. Quidam de ipso matrimonio que augent. Quidam christum sequuntur pauperem
ut de patrimonio suis nepotibus thesaurizent. Quidam intus simplices exterius sunt austeri
ut sic inter fratres vinculum sociale habent. Quidam exterius mansueti murmurant inter ius et
societatis dissipant unitatem. Quidam insistentes ad horam presumunt. Quidam dissimula
tionis vultu palliant ad tempus iniurias et abscondunt. Quidam sub risu fictitio plorant
quidam sub specie lamentationis exultant. Quosdam ad dampnosos honores perducit ambitio
quidam honores nil reputant sine lucro. Quidam libentius donant semper ingratis. Quidam
libentius inniciant debitoribus numquam solituris. Quidam omnes libros revolvunt
et nil addiscunt. Quidam et quidam omnia promittentes promissa non solvunt. Quidam omnia per se
agunt et ipsis pro voto succedit. Quidam omnia consiliose disponunt et semper in contrarium excedit.
Quidam nobilitas sua magnificat. Quidam humiliat et que acceptior est apud principes
factus quia ignobilis quam nobilis quia prudens. Quidam omnem sollicitudinem a se proicis exeunt
quidam non solum suis sed et alienis negociis se minus sufficient involvunt. Quidam omnia consi
lio alieno disponunt. Quidam in omnibus sequuntur proprie voluntatis arbitrium. Quidam
negocia licet ardua numquam sollicitant. Quidam in rebus et nugatoriis curiositate
se torquent. Quidam ut alienis parcant expensis se ipsos evacuant. Quidam de alieno
prodigi de proprio sunt avari. Quidam satis tenues multa vestimenta faciunt non consumunt. Quidam de
usu multa edificia incipiunt non consumant. Quidam comedunt ut ieiunent. Quidam ieiunant
ut comedant. Et quid per universa excurram. Si linguis hominum loquar et angelorum dissonantias
habitancium in hac vita dissimilitudines recense non possum cum unusquisque non tantum a proximis
dissentiat sed dissideat a se ipso. Gaude igitur frater quia amicus tuus de hoc seculo nequam ne ma
litia mutaret intellectum illius. sed assumptus de medio prave ac perverse nationis ut
habitet in splendoribus sanctorum. ubi ad pacem et consonantiam universa componit. armonia vir
tutum. ubi invariabilis est status et eternitas gaudiorum. Vide incendio autem domus
ante pedes extorsione non in muries. Iam sed anni dotes quibus tui precellebat amicus inter
teris. pes tuus stabit in directo erit dominus lucerna pedibus tuis. et sic sua semitas iustitie
te deducet ut pro domo fragili domum habeas in celis non manufactam. salubrem. iocundam decorus
incomparabilem et eternam. Scribite in versus et ludicra que feci turonis. et scias quod cum apud me tuus
empta fuerint. eadem sine dilatione aliqua rehabebis

Arguitur novicius
appetens magistratum

Claustrum et custodiam posuiam ori meo. sed in amaritudinis verba laxatur os meum cum tu no
vicius et claustralis appetas prioratum. Dicis quod in parochia prioratum quem postulas. multis
lucrifaciet deo. De tuo siquidem lucro dubito. de tua perditione sum certus. Iam quid est claustralem re
dire ad seculum celi habitatorem cadunt in infernum. Vis preesse, antequam sciveris ante eo esse didicis
et disciplinatum pueris magistratum. Ordo hic prepostius est. prius eum doceas. expedit de
doceri. apostolus timotheum instruens quos debet eligere in ministerium verbi dei. iusso neo
phitum prohibuit ne forte elatus in superbiam incidat et in temptationem diaboli. periculosum
est neophitis. et non diu in sancta religione firmatis. exire in publicum et usurpare officia prelatorum.
Iam filius sunamitis qui adhuc tener et puerulus egressus est ad messores. rediens ad
matrem et clamans caput meum doleo. defunctus est. dina filia iacob non in publicum exivisset
sichem raptoris sui violentiam declinasset. inter mansuetudines iacob computatur. quod domi se
debat. quam esau durus et hispidus exterius venabatur. utinam desiderium tuum esset iugo domini
assuescere et sedere in claustro. maxime dum adolescentia est in cursu. Etiam

teste sapientia bonum est viro cum portaverit iugum ab adolescentia sua. sedebit solita-
rius et tacebit. levabit se super se. Proni autem sunt sensus hominis sicut scriptura commemorat
ab adolescentia in malum. Amplectere igitur iugum domini et delectare in vinculis eius.
Iugum enim domini suave est et onus eius leve. Sapientia dicit. Inice pedem tuum in compedes eius.
et ne accidieris vinculis illius. Claustrum semel ingressus, clausisti te. et Christi vinculis
alligasti te per obedientie iugum, per claustrum ordinis, per discipline observantiam, per timo-
ris et reverentie ligaturam. Clausuram hanc abiecerat ille de quo Salomon in comparando
decantat. Per agrum pigri hominis transivi et per vineam stulti totumque repleverant urtice
et spine et maceria lapidum eius destructa erat. Scio equidem quia studiosus es et tecum ali-
quid de scolari scientia attulisti in claustrum. Veruntamen non existimes te habere spiritum dei
donec draco Moysi devoret dracones Pharaonis. donec scientia caritatis evacuet scientiam
vanitatis. Adhuc novitius es et ignoras qualiter te in agricultura domini oporteat labora-
re. Scriptum quippe est in lege domini. Non arabis in primogenito bovis in levitico legis.
Si operibus tuis primicias frugum tuarum domino despicias adhuc virentibus torrebis
eas igni et confringes eas in more farris. Inquantum novitiorum patenter exprimuntur
qui mentes adhuc desideriorum carnalium humoribus virides et tumentes non accepta-
tur in sacrificio domini nisi prius igne tribulationis torreantur. nisi paleas priorum deponant
affectuum. nisi per laborem et abstinentiam confringantur. Doleo quia prelatum desideras prio-
ratum optines. Levius tamen si desiderares esse posterior. Ille qui solus de pulvere erigit pau-
perem in scola evangelice discipline non erudit nisi appetere placitura. Ardens desiderio
lucendi alius. Utinam ardens ardendi desiderio non lucendi. Erat igitur Iohannes lucer-
na ardens et lucens. Sufficit tibi si in claustro ardeas. Si enim velis lucere coram
coram hominibus timeo ne lumen quod in te est tenebre sint. Sicut qui hominibus placent confusi sunt quoniam
deus sprevit eos. Bonum est ardere sed igne caritatis non vanitatis. Ignem dicit dominus veni mit-
tere in terram et quid volo nisi ut ardeat. Ardebat siquidem et lucebat ille quo maior inter
natos mulierum veritatis testimonio non surrexerit. Tu vero quamdiu sub modio
es. ardere potes et lucere sed paucis. Lucere autem publice non est datum donec te deus super-
candelabrum collocet. Sustineas igitur interim. Ardeas sapientie ardore eius repleberis. Sed sic
igneus in spiritu sis. Exardescere et inquietus sicut legimus in compunctionis suis. Si vis
exire de claustro ut obtineas libertatem decipis et aberras. Recedens enim a claustro
elongaris a deo nec possum te videre liberiorem quam si pro Christo claustralem subeas et
impleas servitutem. Liberum namque te facias si ei servias ex corde cui servire regnare est.
Dicis quod si haberes prioratum aut saltem liberam egrediendi et predicandi licentiam
fructum in corda dei faceres. Tempestivum facere quidem nisi quia iam mundus consilio inde proditorio
te vendidit et cum te fallaci consilio allicit. Angelus Sathane dicebat quecumque consilia sua
ipse est tenere eum. Iam te personaliter tenent et te desiderare compellunt quod sponte monens
abiurasti. Verumque cum sponte cepisti carne consummis. Renunciasti seculo et pompis eius et spiritualem
in te Iericho destruxisti. Scis quam adhuc durat in precepto Iosue. Maledictus qui
reedificat Iericho. Non decet redire ad seculum monastici ordinis professorem. Si predicare
et docere affectas prius doceaturis quod te docere oporteat. Adhuc plangentis habes non docen-
tis officium. Porro quidam de domo tua exierunt occasione alios instruendi et ad seniores
vite professionem convertendi et per eos scandalizata est domus tua. Hominem palpat dominus. Ve homi-
ni per quem scandalum venit. Ve enim vobis qui circuitis mare et aridam ut unum proselitum
faciatis. Hii sunt de quibus apostolus qui penetrant domos et captivas ducunt mulierculas onera-
tas peccatis. Sane in claustro potes legere scribere et docere. Sapientia dicit. Sapientiam scribe
in ocio. et qui minoratur actu percipiet eam. Nam et Paulus in vinculis scribebat

et edificabat alios ad salutem. Jeremias clausus in carcere scribit. et per se Baruch
ut legat comminationes domini. Ama ergo claustrum et abscide ab animo tuo desiderium
exeundi. Nam pro statu cordis mei si paradisus in hac vita presenti est uel in clau
stro est uel in scolis. Reliquum vero extra hec duo est plenum anxietate inquietudine ama
ritudine. formidine. sollicitudine et dolore. Tu vero nescio quam secreti dulcedinem
sopor[is] mansisti in claustro quem si forte per insipientiam apprehendis. avolabit ad sop
ni. et inter incantatorias blanditias quas suspiras invenies te delusum. Fallax et
seductoria illa evagandi voluptas consumet claustralis innocentie fruc
tus. et quod nunc reputas honorabile et lucrosum. in fame tue dispendium et pe
riculum anime convertetur.

monetur electus ad propositum sanctitatis

Vocavit te nobilis ecclesia carnotensis de subdito in prelatum de filio in pa
rentem. de discipulo in magistrum. Si vis esse quod diceris ut inter electos dinume
reris quos in electis suis mittit radices et quos elegit hos predestinavit. quicquid a
tua conversatione antiqua ut novum induens hominem. omnem vite prioris exuas ve
tustatem. Cum eras parvulus sapiebas et loquebaris ut parvulus. Nunc autem quia in
virilis etatis plenitudinem evasisti. evacuanda sunt que erant parvuli ut nil pu
erile aut femineum sapiant opera tua. sed te per omnia exhibeas virum in Christo perfectum
sed omnia humilitate amplectere. ut apud te nil supercilii appareat in verbo uel
in facie uel in gestu principem constituerunt te fratres tui. Dicit sapiens esto in illis
quasi unus ex illis. Nichil singularitatis pretendas. nil dominationis exerceas. Estote
inquit Petrus apostolus non dominantes in clero. sed forma facti gregis in populo. Ille
qui vocat ea que non sunt tanquam ea que sunt. vocavit te. ut sacerdotio fungaris ei. ut in
domo ministres sue. sis fidelis et prudens servus non dominus. sis possessionum suarum custos
et populi advocatus. Posuit te dominus ut sis principibus ad correctionem. plebi
bus ad eruditionem. afflictis ad solatium. nocentibus ad timorem. elisis ad
liberationem. superbis ad humiliationem humilibus ad tutelam. Agnosce ergo voca
tionem tuam. Non enim vocavit te dominus in immundicia ut deducas in bonis
dies tuos et agas curam carnis in desideriis. Hec omnia a mente sacri episcopi omni
no exulare. Scriptum est enim. necesse est ut munda sit manus que sordes diluit alie
nas. Sane in levitico legitur. quod cum moyses de mandato domini proposuisset aaron
in pontificem consecrare. eum prius diligenter ablutum vestivit subucula et baltheo cin
xit. In quo ostendit quod in episcopum conscendens prius ablutus ab antiqua conversatione in
novam innocentiam reformatus suscipiat incrementa virtutum. subucula quidem
vite mundicia designatur. que baltheo constringitur. ut sub artione tutela pudi
citia iudicatur. Apponitur et tunica iacinctina. ut sit conversatio eius celestis. ut iam
non loquatur aut sapiat nisi Christum. Superadditur rationale ad adiciatur. in quo erat doctrina
et veritas. ut sic scriba doctus in regno dei et tempore oportunitatis proferat de the
sauro suo nova et vetera. Hec a tue administrationis officio exactissime requi
runtur. ut per omnia sit vite humilitas non insolescens. dignitas non presumens. Hodie
in promotione quorundam prima questio est que sit summa redituum. non que sit conversatio subie
ctorum. Verumtamen nos non videmur. Ad honorem Christi omnia te vocavit non ad multi
plicandum numerum familie. aut equorum. non ad dandum parentibus dignita
tes. sed ad dandam scientiam salutis plebi sue. Magnum gaudium est deo et angelis
eius si convertatur peccator a via sua mala per officium quod sibi per eius industriam pontificalis
eminentie in erectionibus et famulis augentur. Non est in hoc
gaudium angelorum in quo est pavimentum domorum conversio a omnibus procurati

ones exigis importunas. Conqueruntur et dicunt: qui multiplicasti gentem non magnificasti leticiam. Si te illius discipulum profiteris qui venit ministrare non ministrari, sic ministrabis pauperibus ut non vituperetur ministerium tuum. Nec patrimonium Christi et pauperum eius quod tibi commissum est, in egencium necessitates non in usus exorbitantes expendatur. Patrimonii zelator est dominus, et ipse debet tecum districtissima positurus, et usque ad novissimum quadrantem exigit universa. Sane propter hoc irritavit impius deum: dixit enim in corde suo, non requiret. Sed cum te requiret, nec te poterunt excusabilem reddere tue generositatis eminentia et numerositas clientele. Si quia filius comitis aut consobrinus regis es, manu effusiore temere expenderis, necessitas hec patrimonium non contingit. Expensas quas de rebus mundanis fecisses alias fortassis enormes pro tua generositate, debes in rebus ecclesiasticis episcopali modestia cohibere. Electus es in episcopum a Christo ut ei fungaris sacerdotio, ut reddas populum acceptabilem domino, sectatorem bonorum operum, ipsum verbo instruens et exemplo. Propterea omni antiqua nativitate deposita, studeas moribus implere pontificem, et ut sanctorum sanctorum devoto servitutis ipse das obsequium, induas sanctitatem. Sis quoque oppositus ad mores ferinus, in dilectione magnificus, in societate stabilis, in promisso fortis, ad patienciam primus, ad concordiam rigidus, ad censuram. Sis iudiciis rectus, in loquendo modestus, in iubendo discretus, in dispensatione industrius, in agendo strenuus, in auxiliando sollicitus, in consiliis fidus, in responsionibus circumspectus. Exhibe te maioribus devotum, minoribus blandum, equalibus mansuetum, rigidum superbis, benignum humilibus, misericordem penitentibus, inflexibilem obstinatis. Exhibe te Johannem incestuosis, Heliam et Machabeum apostatis, fornicantibus Phineem, Heliam idolatris, Petrum mencientibus, blasphemantibus Paulum, negotiantibus Christum. Brevissimus est huius vite temporalis excursus, finis autem horribilis et incertus. Altior et celebrior titulus tue nobilitatis tanto gloriosius erit, si alios in Christo ministerio superas sanctitate, quos generositate transcendis. Episcopali conditione nil est medium: vel salutaris erit tua conversatio, vel perniciosa; vel sancta et tamquam apud deum, sic apud homines gloriosa. Hinc est quod a deo vita hominis cito obtenebret aut illustret. Sic pontificalis auctoritas cito fit vel bonus odor deo vel rumor in populo. Quedam gemme splendidiores in obscuro sunt quam in luce. Quidam autem dignitatis adeptione satis commendabiles extiterunt, sed sicut candelabrum ecclesie constituti lucem in tenebras et famam converterunt. Vulgariter dicitur: honores mutant mores. Melius profecto fuisset adhuc latere sub modio et sub umbra honeste opinionis, quam ad infamiam candelabrum ascendisse. Adhuc turpitudo eorum sub paupertatis obscuro lateret, nisi eam dignitas divulgasset. Crevit honor et cum honore infamia. Unde iuxta satiricum: Omne animi vitium tanto conspectius in se crimen habet, quanto qui peccat maior habetur. Prelato peccanti sepe parcitur, sed si prelatus delinquit, in eum infamia lingue omnium acuuntur. Ceteri ex aliena presumptione credunt suum crimen prorsus esse absconditum, sed periculose falluntur. Sciat enim omnis prelatus ex aliquo semper se esse infamem, nisi vitam operibus exhibeat sanctitate. Scriptum est quia vox populi vox dei. Non levis inter estimationem meam opinio communis aliquem prelatum extollet, nisi quem effectus operum et iugis experientia commendasset. Si te sic publice commendatorios titulos habere delectat, Christo et hominibus placere intendas, non in multitudine divitiarum, sed gravitate; non in ornatu vestium, sed virtutum. Illorum vitam episcoporum detestabilem reputes, quorum histrionis in veste popularis, quorum incessus erecta cervice, quorum facies torva, truces oculi, nunc terribiles, dicantes in clero non forma gregis, in ipso quorum deus venter est, quorum vita in morte sepulta est, mendaces, Satan loquentes et stophi sociis fiunt non collige pecunia, sed Symonis non Christi discipuli, sed Neronis ...

dum pauperes spoliant. dum monasteria gravant dum extorquent a clero dum in questum
christum et veritatem exponunt iusticiam dei dum seculariam negociationem exercent. thesau
rizant iram et moras sibi accumulant. cum thesauro pecunie christum habituri vindicem quem non
timent iudicem. Illud carissime teneas. quod si ad vos enormes actus manum semel placet
extendit ut canis a corio non deterrebitur. uncto glutino malicie irretiatur. decetero
respirare non potest et non cum infraphia austeritate penitentie ad innocentiam non redibit
placet secundum rarissime invenitur. Quod collaterales non habeat assentatores sed qui eum lactant
et palpant. qui oleo caput peccatoris impingant. Laudatur peccator in desideriis anime sue et ini
quus benedicitur. Isti sunt qui cum videant dominum suum animum in temptationibus vacillantem possent quod
ipsum verbo exhortationis a peccato avellere et erigere in virtute. mollitas sermonibus spiritum in
eo virtutis extinguunt cum scriptum sit. spiritum nolite extinguere atque adhuc imbecilles sa
nioris sponte conatus evacuant et subvertunt. Si continentiam novit. si quod abstinen
tiam se affirmat. operatus unguunt sic est dicentes. Juvenis es. femina importuna
sunt capiti nimia carnis afflictio morbos parit. Sic debes cordam tendere ne rum
patur. Licet oportet in annos maturitatis differri oportet. Non sumus meliores patribus
nostris. Ad solacium viri creata est femina. viro et femine dictum est. Crescite et mul
tiplicamini et replete terram. nec virtus tua virtus lapidis. nec fortitudo tua enea est. delicta
iuventutis et ignorancias adolescentie non attendit deus. Sompnus et ludus et sollici
tudinum depositio amicissima sunt nature. bonum custodit castrum qui servat cum dili
gencia corpus suum. Temerarium est se citra necessitatem affligere. Religio in iuvenibus
raro commendabiles sortitur eventus. Etas provectior satis redimet lubricum iuven
tutis. Satis est pestima que penitencia que anticipat diem mortis. Latro in cruce pe
nituit. Nemo sero penitet quem mors invenit penitentem. Tunc primum et procelle
motus adolescentie sequi atque ad tempus laxioribus indulgere desideriis et tan
dem in tempore maturitatis condere penitencie commode. His et aliis modis superse
minat et zizania inimicus homo. Sed innata est iniquitas sed tota ut novissimis
eum verbis prius respondeam magnus ille comes. Theobaldus et alii plurimi progenito
res tui et ante iuventutis ingressum magnarum virtutum titulis effulserunt. Sed
et avunculus tuus archiepiscopus Remensis senilem prevenit adolescentia continentiam. Certe
ascensiones in corde suo disposuit atque per incrementa virtutum in consummationem
vite perfectionis ascendit. Certe apostolus qui te lactat in errore inducit. Crede
amice karissime Paulo gentium doctori non adulatori. abstinete igitur vos
a desideriis carnis que militant adversus animam. Si enim secundum carnem vixeritis
morieris illa scilicet morte que non moritur nec finitur. Sapientia carnis que est sua
desuper implicata. Inimica est deo. Attende suggestiones adulantium tibi et vide quem
fructum ex eorum consilio assequeris. Sane in voluptatibus carnis cito preterit delectatio
et permanet sine fine quod cruciat. Quem fructum habuimus dicit apostolus. in his in quibus
nunc erubescimus. Hec sunt que carnis opera comittantur. appetitus anxietatis et
vecordie actus abhominationis et inmundicie. exitus penitudinis et verecundie
Unde inmissis in quibus deum offendimus nichil residuum et non conscientia inmundicie
testis. et sese crucians recordatione peccati. Teste apostolo fructus peccati mors
fructus autem iusticie. spes et gaudium in spiritu sancto. Si eius es discipulus non enim
tamen sed et ut crucem christi circumferas in corpore tuo non ut curam carnis in
desideriis agas. si christi ministerium suscepisti in omnibus exhibe te sicut
dei ministrum ut non blasphemetur in te nomen domini. Ille cui ministra
re proponis. sanctus est innocens. impollutus excelsior celis factus. Sed

imitatores mei estote: quia ego sanctus sum. Hec est inquit apostolus voluntas dei sanctificatio vestra. et
subiungit. ut abstineatis a fornicatione ut sciat unusquisque vas suum possidere in sancti
ficatione. Sic te existimet homo ut ministrum Christi et dispensatorem ministeriorum dei
bene quidem dispensas. si vinis ordinabiliter socialiter humiliter. Ordinabiliter quoad sociali-
ter proximo. humiliter. Si onerosius tibi videtur vite melioris ingressus erit tibi progressus accep
tior. ipsamque propositi sancti duriciam certior retributionis expectatio leniga[bit]. Propheta dicit
Propter verba labiorum tuorum ego custodivi vias duras. Quod leve est dicit apostolus et momen
taneum tribulationis nostre immensum glorie pondus operatur in nobis. Transibit enim
spes in rem labor in premium. continentia in gloriam abstinentia in coronam. quod breve
est in perpetuum. quod mutabile est in eternum. Iunctus certa tamquam fratrem et
amicum humiliter et obnixe te precor quatinus hanc exhortationem meam que prodit ex
corde pacienter admittas. quia quod pater et tu et te scribo moleste non feras pluralis
enim locutio qua unum loquendo menciuntur sermo adulatorius est longe a sacro
eloquio alienus.

Petrus Blesensis Bathoniensis archidiaconus Willelmo socio et amico. G. salutem et eterne salu
tis memoriam. Si tue professionis ordinem et gratiam divine vocationis atten
deris. te potius lectorem quam negociatorem. artibus quam mercibus occupares. periculo
sa est negociatio et in laico sed periculosior in clerico: negociatoribus angelus peccuniam atque
rerum ambitiosa venalitate se ipsum diabolo venalem exponit. Clericus qui lucri
ore comparat precio ut carius vendat suus mamone est et venundatur sub
peccato. Cum enim species usure sit minus precio dare et plus ab eo accipere non video
clericum ab usurarum crimine et a nomine criminoso immunem. qui de eo alieno dispen
dio lucrum querit. Porro negociationis crimen attenuas et adinvenis excusationes
excusationes in peccatis. promis tamen laboris et prudentie fructum esse quia nunc rea
pis quam rem dum vilius vendebatur emisti. Dicis omnino non esse absurdum si la
bore in questu sicut in lucrum convertisti periculum. Quicquid proponas vinum respondeo tibi quia nego
ciationem in tue salutis periculum convertisti. Negociatorem clericum sacri canones
execrantur. Cum enim beatus sit homo qui miseretur et commodat et qui pecuniam suam
non dedit ad usuram eum iudicare possumus ab eterna beatitudine alienum: qui quod accep
sit accepit non prestat. quia iuxta sacre scripture consilium. dari et accepta gratis
non observat. Porro tibi adscribis ad gloriam quod ad cumulum tue dampnationis acce
dit quia te in negociationibus prius iactitas circumspectum quod omnia dampnabile
est non novisses officium. Propheta dicit quia non cognovi negociationem: introibo
in potentias domini. Sciebat enim esse in negociatione periculum salutis et Iob
qui impotentias domini eternum expectabat introitum dicebat. Vie sunt diffici
les et periculose ut apparuit ut difficile exuitur negocians ab negligentia
dei et caupo non iustificabitur a peccato labiorum. Famam formam et animam perdis. ut
pecunia lucreris. Sententia Christi est totum mundum venire et lucrandum nostre pa
paciatur anime detrimentum. Tu communiter qui de terra prodeunt non curas et salutis
tue proditoris pecuniam anime ponis. Summam reputas beatitudinem: immensas et
supernaturas opes quarum partem decimam toto vite tue spacio non expendes. Vi
na non fuisset hec pecunia que tibi non solum dominum sed primum abstulit et te ipsum. Sane felici
tude pro divicias conferretur: non compararet eas dominus suus non predicaret dominus
beatitudinem paupertatis. Si divicie apud dominum commendabiles essent iustis et sanc
tis dominus frequentius obvenirent. Nunc autem ecce peccatores et habundantes in
seculo optinuerunt divicias. Venatores et violenti ecce possessores. isti sunt qui ampli

ores hodie divicias thesaurizant. nunquid metuis miser quod
non sufficiant que parasti. Certe prius deficiet tibi vita quam vic
tus. Ne dicam de te multos facit avaritia inter divitias indigere.
Judicium enim dei est ut in eo in quo quis delinquit puniatur.
Ut semper indigeat qui semper indigentiam timet sicut scriptum
est. Qui metuit pruinam veniet super eum nix. Unum scio quod in sac
cum pertusum congregas universa. nec proderunt tibi in tempore ultionis.
Cum enim interieris non sumes omnia et non descendet tecum gloria domus
tue. Succedet tibi forsitan inimicus et qui hodie diem cogitat mor
tis tue introibit in labores tuos et in bonis temporalibus quibus
more tantalico pepercisti. manum profusiore congregata dispergens
fructum capiet voluptatis. Tu vero dormies et ultimam cum
fratribus tuis. eritque sepulcrum tuum domus tua in eternum.
Sufficeret tibi si tibi sufficeres. Si a te vicium negotiationis
auferres. Habentes alimenta dicit dominus apostolus et quibus tegamur
his contenti simus. Nam qui volunt divites fieri incidunt in temp
tationem et in laqueum diaboli. porro si opes congregas ut
plenius habeas sufficientiam vite hic te ipsum decipis. Auget enim
inopiam multiplicata rerum temporalium substantia. Divites nunquid
propheta eguerunt et esurierunt. timentes autem dominum replebun
tur omni bono. Juxta poetam crescit amor nummi quantum ipsa
pecunia crescit. Ergo ego et in vera consilio caritatis. ut legi
tima bonorum acquisitione contentus. ab enormibus lucris cesses
nec decorem tui ordinis reverentiam negotiatorio nomine eminentie
dehonestes. Quod si non adquiescis amici consilio. scias quod securis tibi
posita est ad radicem. qui enim faciunt vindictam in nationibus
increpationes in populis. ipsi iam in te crimen negotiationis
et fenoris absciderunt. et nisi pro te humiliter supplicassem te tamquam
dampnatissimum fructus arborem succidissent. Quod si

te ad emdatoem supplicia eterna nō mouent te saltem ignominia
h' vite & tpalia dampna sollicitent.

Solut° quedam qstio de talib'

Petrus blesensis bath archid. dilco socio & amico R.
salutem & siquid melius est salute. Nup in conflictu scolastico
qdam qones sic assis deducte in mediu tuu animu in dubio sus
pendert. eas in ppoīs car: nq(ue) solone cu instancia petis. Vrm tu cum
sis in scolis. ego aut in castris & cu iam biennium in legibz & decretis
expendis ueor ne teptatiue h' facias. ut sic me in simplicitate mea
callide ophendas. potiu e dice qd prudens illa mulier joab que
renti cap sibe. legit respondisse. publicu e uulgt. ut q interrogant in
terrogent in abela. Cum interrogant interrogent parisius. ubi difficilium qō
nu nodi intricatissimi resoluntur. Nomine qst ppoīs solone apud eos
facilius inueniri e potas q in talibz se exercent. Ego tn qd scio nō
inuideo e. votiua voluntari tacitus mu beneplacita e faciat deus
ut qones qst ppoīs & si nō ad ronē saltem ad hoiem possint solui
in aut suffice credo si solutoem quam datur sit viu legis autem
canonis auctoritate firmand. Queris de muliere q viru suu
pegre pfectu exuerisimili urore relatone credens ocessisse in fa
ta monasteriu ingressa & uelata e. Vtrm viro ei redeunte &
eam nō repetente sua possit auct exire & viru repetere e
Queris & si postqm pfessa e apositu scitatis restituta sic viro
vtrū eo post ea mortuo cogenda sit ad obsuanciam uoti sui
sublata est ei et que ad temp' votu ipius expendere vide
batur. Prime qōni respondeo. qz votu otinencie quod
emisit citra auctoritate & licencia viri sui. eam obligare nō
potuit qd manifestissime liquet ex. viii. sinodo. ex sinodo euge
nii pp. ex epla. Gr. ad urbicum. ex epl. nicholai. & dictis
augustini. Jeronimi & sup eplam ad titu ad ipm ostand af
firmat. Ambrosius in libro qōnu noui & veti testamti

mulieris votum reprobat non consensu viri pariter voventis. Assistat idipsum et Augustinus in quibus-
nunc manifeste declarat. Licet autem ex consilio apostoli sub quodam tacito videatur quod non viro eam revocante
exire non possit, intelligere debes eam exire non posse si viri continentia non bone voluntatis aliorum
per ceteram cogentis est. Ut uxorem suam repetere vel se vinculo castitatis astringere. Testificante hoc Augustino
super .c. quadragesimum .vi. psalmum. Quod si obicias, quia in potestate sua erat mulier a viro de-
bitum carnis exigere et quod in hoc se potuit obligare, respondeo quod cum apostolus dicat quia vir non habet potestatem
sui corporis sed mulier, et vice versa. Illa corpori suo quod sue potestatis non erat non potuit arta hac
tam vim legem castitatis indicere quod hoc expressum est in epistola Alexandri pape Landulfo. Ceterum
cum errore inducta votum hoc obligatorium non videtur. Cum etiam vero secundum faciat non consensum
secundum juris assertionem cuius nichil est quod magis impediat consensum quam error qui ignorantiam detegit
Si igitur mater esse desiderat, exeat in nomine domini et repetat conjugales amplexus. Si vir autem
pariter culpa remisit aut uxorem revocare contempnit, quod si vir post ea nature motus
tributum exsolvit, ipsa liberata a lege viri nubat cui vult in domino, non votum quod ab initio
non tenuit observare cogatur. Sub expressa similitudinis forma sicut quidam dominus a mona-
sterio exivit, si postea consequitur libertatis beneficium et sic non sit quod impediat votum ei tamen
ad vitam artiorem professum non cogetur. Hec tunc in questione consideratione sic placuit mittere in dulcedine
sua pauperi deus. Si quid elegantius et datum fuit desuper non invideas michi. Ita sicut a magistro
sic a discipulis meis patiens sum erudiri. Reprehensibilis est ei illa erubescentia que sic animo
resistit a maiore doctrine beneficium non acceperat librum meum de prestigiis fortune quem po-
stulas. Adhuc habere non potes, prius enim quam exeat in publicum, sentiet castigatoris lime judicium
ne illic aliquid informe vel incivile remaneat quod oculos aut aures legentis offendat.
Quia autem et per litteras et per clericum tuum scire desideras quare nomine hoc opusculum meum de fortune presti-
giis inscribatur, cum nichil in eo legatur quod non sit de novo aut veteri testamento as-
sumptum, hanc in causam esse cognoscas. Secundum librum sufficienter edisserui nichil esse fortunam contra satis
probabilem reprobat opinio quod ex quadam prestigiosa varietate fortune rerum temporalium pro-
veniunt eventus. Cum hanc ipsam mutabilitatem eventuum dei providentia in se immutabiliter
operetur. Ideoque in capite libri septimum est de prestigiis fortune non ut fortuna sit aliquid
aut eius prestigia, sed ut in magnificentia vel humiliatione hominum que a vulgus fortuita
et incerta creduntur, cuncta procedere convincantur ex dispensatione divina. Et ut hoc
calata fide cognoscas vide hoc nomen operis quod thos est mutuo ut tu legas non tu scribas. Ipsos quem
per laborem presentium cum omni festinatione transmittas. Bene valeas amice in Christo karissime.

inspirat simplicibus et facit

Petrus Blesensis Bathoniensis archidiaconus quondam dilecto socio et amico H. salutem.

Praeter spem humiliorem sollertiam quam ingeris et diligentiam grammaticas vinculis quibus hesisti ex tunc sepe
pater vel gratie. Ad plenum admirari non sufficio unde est obrepere possit elationis vicio qui
ex pluribus causis in unum concurrentibus debueras in oculis tuis esse humilis et abiectus. Cum nuper
te Rothomagi invenissem atque ad verba mutue societatis et amicitie descendissem,
non unum a te verbulum mansuetudinis aut dilectionis extorsi. Credidi humano cordi suggerere potius
humilitatis sive modestia proponebam ut aliquod verbum mansuetudinis et humanitatis eliceret. Tu vero
in superbia et abusione sublimes et infrunitos oculos distorquens in fastum quadam pomposa
et superciliosa facie despiciens convulsa: Et omnia que pro ipso ageres amicum cum inimicis potius esse
vitare et de auxilio suo egens. Mirum et tu indignantissime repperisti respexisti et despexisti
quidem et respexisti ut despiceres ut ab eo qui te diligebat ex adverso faciem tuam cum quadam fastuosa
oculorum extollentia declinares eo. Causam huius rei nescio nisi quia magnum apparere desiderabas in oculis
tuis, cum in oculis forte aliorum abiectissimus reputaris summam reputo insaniam si in te
caput prudentem se judicet. Nec minorem vesaniam censeo si ignobilis et impudens ma-
lactore se inflet. Certe in filio regis satis intolerabile esset supercilium quod pretendis pru-
tum scire quod non es filius regis licet is qui te genuit fuit coronatus. Miror vero contempsis si bene-
ficium non quia forestariis addictus es ut tyrannicas exactiones quibus pauperes opprimunt
redigas in scriptura. Porro illi te scribunt et perscribunt dominum in libro mortis
quos ad forestarios pagine damnationis ascribis. Cum esses litteratorie artis omnino ignarus
scis quia eum amici epistole quas despicias te fecerunt canonicum, cuique pro excessum facile extra
nomine notari possent. Si significarent summo pontifici cum aliis enormitatibus tuis dampna

Hac usurpatione officii quod exerceo. Porro verbum domini est ad Danielem: Daniel, claude sermonem
et signa librum usque ad tempus statutum. Et ego cum patientia sustinebo, non ad
versum te concepte spiritum indignationis effundam. Deum expecto quid inde possit operari
familiaris et amica correctio. Ego quidem fatuitati ascribo quod fatuum doceo et super-
bum. Dicat Salomon: qui arguit impium ipse sibi maculam generat; et qui docet fa-
tuum, quasi qui conglutinat testam. Descende, queso, intra te ipsum, et fode contra te
parietem. Videbis abhominationes graves quibus te iudicare poteris infelicem.
Dicitur enim sicut Dominus Ezechieli: Fili hominis, fode parietem. Et cum fodisset: ecce multi-
tudo reptilium et abhominationum. Hunc parietem fodiat sue conscientie miseriam considerans,
me attendens ad prophetam dicebat: Ego vir videns paupertatem meam. Veritatem
non potes humiliter sapere, qui ambulans in magnis et mirabilibus super te atque ne-
tum elationis magne conspiciens ad nubes et invisibilia te extendis. Omne que-
so ne magnificentia cordis tui et occasio sit ruine. Scriptum est enim: ante ruinam
exaltabitur cor. Vidi impium elevatum et super exaltatum et sublimi gi-
transivi et ecce non erat. Unum novimus quod hec superbia tua nec deo nec homini potest esse
accepta. Nam nec animus acceptatur in sacrificio Domini non pulmonis vesicula depo[sita] — c[ontra] consolatoria super exilio beati Thome
narum [illegible] erat.

[b.] **R**aro amico suo magistro Johanni de Salesberia P. Blesensis salutem in auctore salutis.
Quoties quidem ecclesie Anglicane pressuras diuturnas, quas in [illegible] archiepiscopi Cantuariensis cri-
minis[?] diligenter attendo, plurimum michi cedit ad solatium quod pro iustitia Dei et pro ecclesie
libertate gemimus oppressi et ipsa persecutione hac est suis meritis gloriosum. Video
quod posita est ecclesia inter malleum et incudem, et assidue super dorsum nostrum fabricant
peccatores. Verumtamen si in Christo et pro Christo pugnatis, ipse non permittet vos temptari
super id quod potestis, sed faciet cum temptatione proventum; tolletque Dominus virgam
peccatorum de super sortem iustorum, ut non extendant iusti ad iniquitatem manus
suas. Si vitas non mentitur, iniuste persecutionis exitus beneficio inestimabilis erit.
Beati namque qui persecutionem patiuntur propter iustitiam. Petrus apostolus dicit: nemo ex vobis
patiatur quasi homicida aut fur aut maleficus aut alienorum appetitor; quantum enim ad vos fa-
cit pena, sed causa. Et sicut apostolus ait: sed et si quid patimini propter iustitiam beati.
Donum quidem est donum optimum pro Christo contumelias sustinere. Vobis namque apostolus donatum
est pro Christo non solum ut in illum credatis, sed ut etiam pro illo patiamini. Scio itaque quod contenditis
pro iustitia et iudicium quod exercetis, quod quorumdam rebellione atque contumacia et suspe-
sionis animadversione reprimitis. Si enim hec facitis amore iustitie moventur, non
zelo ultionis aut aliene iniurie appetitu, efficitur quod hec facitis ex radice caritatis. Et ut o-
mnia sed omnia vestra in caritate fiant; nec enim ex persecutione hac salutis manipulos
colligetis, si tota messis vestra procedat ex radice caritatis. Porro cum per Ieroboam
magna sua persecutio in sacra pagina designetur, in Levitico doceamur sacrificium quod
in clibano coquendum est prius aspergi oleo ne comburatur. Illi itaque animum quod ad tolerandi-
am persecutionem se preparat, prius de incendiis et oleo caritatis, ut non in adversis
a caritate deficiat, non adversus fratrem suum zelo ultionis aut odio malivolentie
moveatur. Iustum quod vobis est atque apud Deum et homines commendabile, in inobedientiam
subiectorum iustitia mediante compescitis. Beati enim qui faciunt iudicium et ius-
titiam in omni tempore. In executione quidem iustitie non debet esse personarum acceptio aut
delectus. Si pater sit, si filius, si frater, si prelatus aut subditus, semper querendus fructus iusti-
tie. Semper iuste iudicent quod iudicant. Eadem dicit: nam cum Levite occiderent
fratres et filios suos ulti scelere peccatum, consolatus ait illis Moyses: consecrastis

manus vestre hodie vngimus in filio suo an in fratre sicut decet nobis dudum
sed o salomonis quoque dicit. qui arguunt laudabuntur et super eos veniet ben
dico plurimum quamvis commendabile est in domino nostro. quod sic solus ascendit ex adverso
et opponit se murum pro domo israel et surgunt quod in profectio tua item inde ho
die singularem et communem inter filios exemplum per patrem vestrum mater ecclesia relus
filius. et in exemplo apostolorum solus hodie fecit. indiciam in nationibus in
crepationes in populis et sicut illi principes populorum qui cum deo abraham sunt cum deo
abraham pro iusticias et causa dei fortes terre vehementer elevati sunt. sic et
honor vester ei in ecclesia dei iusticie proponitur. elevabitur vim vestrum et in
cuilibet quod multa in ea cumulum accumulabit hec totum hoc in gloria vestri
de patientie quod leve est et momentaneum tribulationis nostre dicit apostolus et
mensuram glorie pondus operatur in nobis. sane licet plurimum habeat de spiritu fortitudi
nis dominus noster dominus tamen ex per coronationem nostri regis anglorum ab eboracensi factam
archiepiscopo ob quedam privilegia sicut dicitur reptice impetrata ante tamen
et ex pusillanimitate spiritus et tempestate pene moti sunt pedes ei. pene
effusi sunt gressus. certum nos qui estis magis in corpore et occulte cum eo de exspi
rationibus vestris operatur magis deposuerat et gemma debita roboravit non est
mirum si turbetur tribulationibus et pressuris omnium si tot immineat tot insurgat
ei quin et electis suis instat vertices omnium ventorum temptationum et ulti
mus sentimus exprimere. certe pressus ancta cum tunc inter angustias
frequentis tedio sunt affecti. unde et fortis illa tolerantia passionum que semel sine
in tunc corpore et tempore incedebant ad tempus donec virtute induti ex alto per
gratiam divine consolationis in spiritu fortitudinis resurgebant. helias in fu
gione a facie iezabel et affectus tedio sub iunipero recubuit et subde. ita in ippum
potuit ex anime sue ut moreretur. sufficit michi domine tolle animam meam. apostolus
etiam confessus tedio infabescens supra modum michi gravati sumus ita ut tede
ret nos vivere. propheta sub tedia frequenter expertus. sicut a fortitudine manus
tue ego defeci et tabescere fecisti sicut araneam animam meam. porro cuncti
in eis convalescebat ex tedio et ex ipsa infirmitate fortitudo crescebat
quod alicui forte incredibile videtur. non apostolus qui frequenter sub in libro ex
perientie legerat testimonium hoc fecit. cum michi infirmor tunc fortior
sum. et et ei dominus est quod virtus in infirmitate perficitur. ei quod sit ingruentiam
malorum quod sustinet dominus noster cum pro suorum desperatione cum pro quod his dimi
nutione maliciis et torporem mentis obrepere sentis ipsi solare non desper
non tenebit. In primis sunt et tempus instantie sue. nam si mirabiles elationes
maris. mirabilis in altis dominus quod procellam convertet in auram et
in coronationem regis in gratiam. et legatos apostolice sedis confessi a curia roma
na unde honorum vestrum et anglorum regem firmissime reconciliabit et ad
meliores patriarchatus eminentiam transferet. sane quecumque voluerit
dominus negotium ei disponendum ei rei presentiam sit et hodie postquam cessaret sa
tum ipsum pugne rerum noctes patientie non attendat. et fecit spiritum di
cum in eo et conterens ibit spiritus et voce pariter gradiantur scio et quod gloria sue

erit sui certaminis certus. Sciens enim in presenti in eo esse tempus certandi fortitudinis et constan-
tie statim quod eum legitime certantem coronat. Cunctis omnibus currentes currant ad bravi-
um, sola perseverantia coronatur. Rogo autem vos tamquam dominum et magistrum ut me de vestro
et ipsius statu frequentius certificetis. Quoniam autem aliud non possum, oro instanter pro vobis
ut perveniente altissimi gratia regis anglorum gratiam [illegible] et quod libenter admonitus
eorum optime possitis. Librum vestrum de nugis curialibus vestris legi et mira-
bilia me repperisse. Quoniam et ibi optima forma conditionis est et perartificiose sententiam variat
etatem inestimabili materia voluptatis. Valeat vestra [illegible]. — Ex hortatoria ut R. [illegible] et domine reconciliet

S. Dolentis et timentis quam archidiaconum vestrum offendi me grauiter, qui si culpa et excessus me-
um reddit me necessitatis excusationem. In verbo domini dico vobis quia non veneram
nec audieram quod dominus meus adversus eum aliquid rancoris animo concepisset. Et
nunc et certissime novi quod vestro domino reconciliari toto corde desiderat. Et ideo non im-
merito ipse meditatus pro omnibus peccatis factum nostris se ipsum pedibus humiliter advolvisset ad
humilitatem et correctionem et compunctionem illius expecto cordis. Et ad hoc operam adhibeo diligen-
tem, quod si salus eius ex eo consummatur, presentia et firmiter mediante ne domino meo re-
concilietur, ex parte sua quod super omnia diligit et totius animi sui puritatem et affectionem
desiderat. Scitis equidem quod ipse circumspectus est et in dubiis. Video quod ac domine ve-
stro fructuosissimum esse possit si starent nobiscum in nostris partibus mee presentationis ex-
pectet. Scio et quod ad hoc eum tenuissima exortatio domini tamen efficaciter indig-
naret. Dico quoniam quesivi ut eidem animo meo semper ipse liceret dirigam, quod si non sa-
tis me vobis dicatis[illegible] meminerim. Faciatis itaque saltem sue compunctionis et salutis o[illegible]-
tum. Certe Moyses ut Obab ad errore gentilitatis averteret, volens ipsum se-
cum necessarium retinere dicebat: proficiscimur ad locum quem dominus daturus est
nobis. Veni nobiscum ut benefaciamus tibi, quia dominus bona promisit Israel. Noli nos
relinquere, tu enim nosti in quibus locis castra ponere debeamus, et eris ductor no-
ster. Moyses gentilem postulabat quod fieri duce non erubescat quod Moyse mi-
nor archidiaconus meus quod adiungere dolori et labori participem archidiacono, non sit ipse
digne desiderat, ut pro eo et cum eo dolorem et laborem inveniat. Sicut lege-
bam in libro regum, et occurrit nobis illud Ethei Ittai ad David eg[illegible]
dientem nudis pedibus de Ierusalem a facie Absalon, et dicente quod ille rediret,
ille quod respondit: vivit dominus, quia non deseram te neque in vita neque in mor-
te. Confirmamus quod archidiaconum sic faciat in gremio dilectionis et sic addat animum quod mo-
rari non possim domino conveniam, sic et ex corde dicere et opere adimplere. Ergo sicut
dominus a te per eo ne etiam suum illius confidat in nimis exasperet. Nec enim lignum
cum primo ceditur in silva, ferrum de manubrio fortius evadat, proximum
interimit, quod intimatur lignum ut teste Gregorio cedimus, cum per increpationem proximi
peccata succidimus. Ex quo ferrum fortius elabitur, proximum quod occidit, cum correctionis
correpte conscientiam proximum indignationem ad dilectionis spiritum in mortalem [illegible] videt.
Sane non est admonitio accepta in cordis altissimi qui non sit ex caritatis fer-
vore et in spiritu lenitatis, quod liquido patet ex illis psalmi dicentis: Ecce spiritus domini
subvertens montes et conterens petras et non in spiritu dominus. Et post spiritum commotio et
non in commotione dominus. Et post commotionem ignis et non in igne dominus. Et post ignem sibilus aure

ante tempus et insipido viro. Ysaiam quoque prophetam terribili increpatione exprimatur. per sibilum autem
tenuis blanda et amica exhortatio designatur. hec sit cum silentio. illa fit cum violentia
dura et tumultu sicut serpens est. quemadmodum ex loco cum silentio currit aqua in ea
sine strepitu cum tumultu. porro dominus canticum quem sicut in videtur ia agitur
est arctoris et arctoris vite propositum non spiritum huius mundi accepit. sed spiritum qui ex deo
est ut caritas dei diffusa in corde illius et ad proximum se extendat. sicut decet sanum
cum ei potestas archidiaconi permittatur in temporis factione et obedientia que pertinet
appendat secundum ei iusta consuetudinis. ego autem magnum reputo tamen hanc facere nimis
quam si vestigiis domini caute inheserit. fructum in ecclesia dei faciet centesimum
si ad hunc resideret in animo eius adversus archidiaconum aliquis suspicionis scrupulus. sed eum ipsum
in secretum sue familiaritatis admittat. fidem ipsi exhibeat operibus. Josue episcopus
non prius Achim anathema recepit quam anathema esse cognovit. sciscitatur prius sum
ne esset cum adversariorum. illud vobis dissero confidenter quod si confusione eius permanere
voluit in eo quod paulo. recepit paulum mulieriter super confusione quod sancte et sapienter
archidiaconum iniuria sollicitudo me tangit non sum. possum eum non diligere quem in suis
dilectoribus et benedictoribus invenio.

Questio de enormitate filiorum

P. Sanctissimo domino suo Alexandro dei gratia catholice ecclesie summo pontifici. H. rex Anglorum dux Normannorum et Aquitanorum et comes Andegavorum salutem et devote servitutis obsequium. In magnorum discriminum angustiis ubi domestica consiliare
medium non invenimus eorum suffragia imploramus quorum prudentiam et auctoritatem
in suis negotiis experientia evidentior approbavit. Longe lateque divulgata
est meorum filiorum malicia quos in exitium patris spiritus iniquitatis armavit ut
gloriam reputent et triumphum patrem persequi et filiales affectus in omnibus dissimulant
fierent convenientes meorum exigentia delictorum ut pleniore voluptate gaudeat
in domino ubi quoniam me flagellat et quod sine lacrimis non dico sanguine meum
et viscera mea cogor odium mortale concipere et cuneos in eorum successores
ne videam de semine meo sedentem super solium meum. Illud preterea sub
silentio transire non possum quod amici mei recesserunt a me et domestici in
consilium animam meam. sic enim familiarium meorum animos clandestina quorum
toxicavit ut obprobrium proditione consp... unusquisque quod habeamus
... me insurgere et mediari quod regnare me
... meis ad herere filius est me insurgere et mediari quod regnare me
et in amplissimis dignitatibus conspexit. Cum quo nos extulit deus in eminentia
cum officii pastoralis ad sanandum secum plebi ei licet absens corpore presens
... ne in vis adnoluo genibus consilium salutare deposcens. Vestre iurisdictionis
est regnum Anglie et quantum ad feodatarii iuris obligationem vobis
obnoxius dumtaxat teneor. experiatur Anglia quid possit romanus pontifex
et quod materialibus armis non utitur patrimonium beati Petri spirituali gladio tueatur
contumeliam filiorum potius armis rebellibus propulsare sed patrie non possum
exuere. Ysaiam et Jeremiam testante in dabantur lamie mammas suas lacta
... catulos suos et licet crudelitas eorum quam mentis efferate me fecerunt
retineo paternos affectus et quandam violentiam diligendi eos in conditione natura
hec importat. Verum prospicite et intelligite et novissima providete. lactatur
filios meos domesticis hostes et occasione malignandi habita non desistet
consequenter redigatur honore eorum in pulverem et confuso capite in cauda. sed in eorum
... eius ... illud Salomonis. gerunt assentionis suadet filio in

prudenti exaret quam prudentia in omni spe conspicuum ut quantis cordis fidei ad pres-
tet ut plus probabilitatis ut quantis ad filios et in fide illius principe reges regnat
nostre magnitudinem primitte me dispositionem meam in omnibus patrocinium. vos ecclesie pre-
parat sicut Christi dei conservet incolumes.

n. Nonnis et psalmos etc. credimus exivisse quamvis turbationibus et pressuris ro-
mana ecclesia diutissime sit vexata. credimus et communem noticiam deve-
nisse quantum dominus noster papa pro tuitione ecclesiastice libertatis se ad omne discrimen obiece-
rit ecclesie quidem persecutoribus quamvis incessanter sit afflictione se pro ea debito
inconcusse proclamat. clamat itaque ad nos vestra mater ecclesia pressuris impoten-
tius ex hominis plena que reportamus de vestra largitione fiducia postulat ut et
nostra consolatione respiret a quibus desolationem sentit et meliore affectam statim
scismatice tempestatis procella iam ex parte detinuit iam propitia securiore nam
cuie petri primitiis aura clementie sui patris afformiter que de obvenire absque
nostre liberalitatis aspirent efficaciam sicque romanorum malicia et inexple-
bilem pecunie sicut dum prius munificentia et auxilio totiens expugnata sucum-
buisse etiam relatione comperimus nec ad omnimoda pacis et securitatis pleni-
tudinem deceret nisi ut dominus noster papa pro pristinis exinanitis muneribus quamvis et primus mediam aliam
sufficientiam de vestra largitione restauret

Littere speciales

a Amico suo filium et cordialiter semper ipsum in ad notam frequenter occurrit dum
Anativitatis mee reminiscere cum tamen nulla illuc alia me trahat affectio quam
desiderium vos videndi. non sum acceptus propheta in patria mea et sicut propheta prevenit
non cognoverunt me fratres mei. usque alii propheta quamvis domus nativitatis mee facta
est mihi spelunca appidis et habitaculum scorpionum. quamvis me in talibus quasi
divino meis regio natoria pulsavit quos experiens alibi facit patrem vos cogit
me amicos et fratres tecum filium esse invenerit in fratrem exhibuit et amicum. cum bene-
ficio respondere non sufficiam si tot auro effluere et argento ostendatis ut si
filium hominum et fratrem eum obsequia libenter accepimus. nec accepta reddimus
nobis persumus. deus retribuat pro me et quam mee exiguitatis impotentia non sufficit
sumit exuberans. munificentia illi exsolvat eum de thesauris gratie sue ut
uniformiter erogat vnumquisque devotionis quam erga vos habeo. testis est in mente
presente in celo. testis in terra ipsa dumtaxat deo pro conscientie mee patet que sepe
tacere ideo propugnaculum tenseo. quia illa et adulationem suspendit et probabilitate
excedunt in munere palliate. nimis vos amicos modo dicendum adiicimus.
mei vos designare non possum. cum toporum labores mei et fluctuationes in
plicant curiales. facere sicut ostendit facite patri conventualis usque londonias.
vale Littere affectionis

d Domino suo .G. et karissimo socio .P. filio salutem. In epistolari salutatione fer-
ventis exaretis nostra devotio. et ut munda in locorum distantia ut vani-
tas incrementum teneret. varias quam salutationes pterforum et unam inertia suppleret
affecte. cum que omnium. possessio corporalem assistentiam non mendicet. me licet
remotum presentiore habetis et fratri possidetis absente. nec interstitium
locale cor ipsum ne remotus ut temporum intercessus robur dilectionis
evacuat. quam si de illorum obligationibus legem primam attenderetis. intellectual-
lium medium tempus obligationem non meruit. vester vos quamvis devotissimus
operam theologie parisius indulgeos bononiensis casibus inhiere crebro sup-

p[ro]ponis q[uod] vehementi[us] sibi [con]p[ar]at[ur] deserviu[n]t legu[m]i[n]is cu[m] de usu et usu
fructu legato [illegible] maria hoceat macitatem fructuu[m] [con]venire
soleti[?] ex olivis vera maciatis tempora uberior olei copia emanare
conveniens q[uod] ad oleum [illegible] a legatis uberi[us] offerre leges [illegible]
[illegible] vectoras oleum me impingunt · lex eni[m] d[omi]ni omnia
[illegible] neq[ue] prevaricatores legis divine [con]tinere
[illegible] notitia [illegible] [con]simile est offerre · lex [illegible]
[illegible] uberior [illegible] urbanitate [illegible]
eloquentie [illegible] ad [illegible] ab[illegible] [illegible]
in lege d[omi]ni [illegible] codicis et digestor[um] princip[um] temp[or]e vacationis [illegible] meos

Item [illegible] R. — Rogo d[omi]ne [illegible] dictu[m] ep[iscop]o sinis p[er] [illegible] archidiac[onum]
[illegible] et m[ih]i [illegible] habui dare [illegible] urgentissima [illegible]
[illegible] crucis[?] [illegible] in [illegible] gram[?] [illegible]
[illegible] certe [illegible] [illegible] crucis [illegible] londonie [illegible]
[illegible] [illegible] p[ro] [illegible] in [illegible] et copiosa videns
[illegible] videt [illegible] in hac libertate mea obliga
tione et debitum in grata [illegible].

[illegible] amicitie — R[everendo] [illegible] dei gr[ati]a [illegible] electo p[er] [illegible] salute[m] in eo q[ui] [est] salus [illegible]
[illegible] magnifice et munifice [illegible]
[illegible] in eo [illegible] ac [illegible]
[illegible] non sufficiente [illegible] [illegible] et me [illegible] fine respon
[illegible] ad [illegible] in cathedram [illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] ad [illegible] me [illegible] nemo [illegible] posset [illegible]
in portu [illegible] inveniam pro q[uo] solo [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] p[ro] q[uo] solo [illegible] et [illegible]
[illegible] apud d[omi]n[u]m et misericordie [illegible] omnia [illegible]
in omnib[us] necessitatib[us] [illegible] desiderio meo · longe [illegible]
[illegible] ab [illegible] · felici tandem
[illegible] effectu [illegible] et [illegible] meam [illegible] electo
in [illegible] ut in ea spe [illegible] · [illegible] magis
[illegible] · [illegible] et [illegible] · [illegible] hoc solu[m] [illegible]
desiderio [illegible] · [illegible] munificentie [illegible]
[illegible] respondet ad hanc [illegible] · [illegible] in bonis [illegible] · ut in
eminentia pastoralis [illegible] quem deus elegit in sacerdotem sibi vale.

responsio [illegible] d[omi]ni regis Anglie R. — Henrico dei gr[ati]a illustri Anglorum regi [illegible] [illegible] archiep[iscop]o et [illegible] legatus
[illegible] ep[iscop]o salutem in eo p[er] quem reges regnant · tanto [illegible] ac [illegible]
[illegible] legationem [illegible] periculosior [illegible]
[illegible] videbatur · [illegible] ad labore[m] [illegible] regum
[illegible] ad [illegible] blandissima [illegible] [illegible]
[illegible] responsum singulos [illegible]
legationis articulos [illegible] pacis et [illegible]
modo frequentius [illegible] in omnib[us] [illegible] salutatione [illegible]
[illegible] admisit · [illegible] itaq[ue] [illegible]
[illegible] tempus [illegible] [illegible]
re [illegible] [illegible] dicebat [illegible]
[illegible] frequente [illegible] [illegible] nos [illegible] omnib[us] [illegible]

exhibuistis instabilem. quia non habebit decetero nobis fidem nos sicut vobis rex illu-
strissime credimus. si quod audi[illegible] loquimur. licet est ut [illegible] adeo ut
de [illegible] et mandato nil [illegible] etiam nil credamus ut devenimus [illegible] respon-
so addebat. et se firmissime [illegible] propositum expugnandi nos nisi [illegible] carnale
noster filius advenerit. itaque [illegible] dissensiones et odium [illegible] quod
filiam suam [illegible] redire non sinistis quam ea doctam ei non redditis. quam filios
vestros sine [illegible] continue usque [illegible] in [illegible] odium [illegible]
[illegible] corone sue dispendium committere [illegible] in [illegible] homine recepistis. [illegible]
etiam firmamento [illegible] firmavit se nunquam decetero nobiscum [illegible]
[illegible] si de vestra [illegible] et nostrorum filiorum assensu. [illegible] in custodiendis
[illegible] vestris et potissime in vestri corporis tutela. [illegible] amore quam filio [illegible]
[illegible] in [illegible] vestrum tota francia [illegible] et eum exterminare [illegible] faciem
igne et gladio [illegible] scelus execrabile machinatur. consulimus
sane [illegible] abstulistis [illegible] ablata restituere et [illegible] reformare in-
[illegible] inimicos vestros potissime [illegible] ad pugnam. quam intestinos hostes
[illegible] nos [illegible] et qui nobiscum dulces capiunt cibos [illegible] communicare [illegible] magni
fortitudine brachii sui. quid est amabilius filio. quid uxore [illegible] carne.
sic tamen uxor [illegible] et filii insurgunt in patrem. [illegible] familiari [illegible]
[illegible] ille hominum prudentissimus [illegible] amico ne credas [illegible] que dormit
in sinu tuo custodi claustra oris tui. filius [illegible] contumelias facit patri et inimici hominis
[illegible] suffragia illius implorenda censemus in cuius manu corda sunt regum [illegible]
ei nomine [illegible] dando [illegible] magnificando. [illegible] in ei [illegible]
fame a deo [illegible] obsidente sennacherib. [illegible] xxx. argenteis [illegible] vendeba-
tur [illegible] redundavit [illegible]
[illegible] non infirmabit. et exurgat adiutor [illegible] in [illegible] et exurgant
[illegible] nos [illegible] manus [illegible]
[illegible] nos in angustiam [illegible] ecclesie [illegible] offendistis [illegible] ipse
[illegible] sponsa [illegible] sponse [illegible]
reputat [illegible] nec est quam magis hostes vestros [illegible] ad [illegible]
[illegible] vos ecclesie dei [illegible] devotionem. [illegible] valeat [illegible]
[illegible] in [illegible] reputet in [illegible] rothom archiepiscopo auxilium [illegible]
[illegible] et triumphum [illegible] implorat

[illegible] senon archiepiscopus [illegible] legato [illegible] salute et [illegible] compassionis [illegible]
[illegible] ad memoriam reducimus [illegible] ecclesie nascentis exordia. sic in ea
[illegible] erat unitas in fide in [illegible] in baptismo. sic in [illegible] facultatibus [illegible]
[illegible] erat omnibus [illegible] relevare indigentias et omnium necessitates tan-
quam [illegible] reputare. una [illegible] et indivisa est domini tunica. nec unquam passa est [illegible]
[illegible] sponsa [illegible] nec contumelias [illegible] sustinuit [illegible] unitate sponsi [illegible]
[illegible] dicens. una est columba mea dilecta mea nobis [illegible]
[illegible] censeri licet [illegible] ecclesie. sic tamen in [illegible] corporis [illegible]
[illegible] sicut unius membri lesione [illegible] corpus [illegible] compassione participio
[illegible] sic [illegible] ecclesie [illegible] in communi [illegible]
in [illegible] caritatis [illegible] locum non habet [illegible] dispendium [illegible]
[illegible] experientia [illegible] discordia [illegible]
ecclesie rotomag[ensis] [illegible] ad [illegible] devolamus de
cuius dilectione et prudentia [illegible] fiduciam [illegible]
[illegible] tanquam [illegible] potissimam [illegible] anchoram [illegible]

cum inter scismatis procellosos fluctus periclitaretur | estuaret. Vos genuit dominus in qua
etiam super senes intelligere et sensum natura transcendere | maturiore morum senio preuenire si
luxus adolescentie mores in uobis uero magnitudinis | cohibuit ut omnem lasciuie li
bertatem preciderit. Non forma non nobilitas non copiarum exuberantia nec potestas nec
etas quibus pudicitia expugnatur preposito uestro uitam castitatis. Sed modes
tia in omnibus conseruata pene in uobis angelicam formam hominis exhibet. Ceteras uirtutes
quibus miraculose refulgetis sub silentio preterimus. Nec ita uita preconia
indicatis cum honestatem et prudentiam fama celebrius latissime promulga
uit. Ad uestras et ecclesie uestre pressuras reuertimur quibus nos hostilitas omnium
conculcat. Scitis itaque quod in Normannorum principem Francia tota conuenit nec
imminentis ruine dispendium. Toto magis ecclesia declinabit. Non uestre celsi
tudinis ope et consilio fulciatur. Si quando ad pacificam ecclesie unitatem respicitis
mentem et necessitates uestras omni conuenire cautela. Quoniam caritas non ficta
et amica compassio se talem negotiis alienis impendat. Quilem se prius exhi
beret. Reginaldus dominus rex Francorum. Toto magis ecclesiam suam et pro illo aspi
due tamquam a rege suo unico specialiter interpellat. Suas eius facultates
omnes de eius uiris dictos cognoscere regie magestati non congruit. Deponenda
in eo sum est aut illas expugnare ecclesias quarum tutorem et patronus
si nos alius infestaret ab ipso et non aliunde remedium quereremus. Andelei
non quod et alias preces uestras. Ipsi et uestre protectioni committimus et tutele. Sane cum de di
lectione et consilio uestro dispositio regni Francorum tota pendeat. Cum in manu uestra
corda sint regum et ad uestre exhortationis arbitrium populi indignentur. Nobis
incumbit quod ad pacem sit conuertere. Et si hec dissensio ad pacem reformari nequit
potest saltem res ecclesiasticas eius uestre tuitioni committimus ab iniuria sub beneficio
libertate. Cum episcopus Andeleii nobis et consilium saluatibus uestris. Unicum sit uiuendi subsi
dium. Ille uestre partitur. Si nullos patiatur uite uestre. Vale.

Visio Petri super promotione Bathoniensis episcopi. Amico suo domino et amico R. Bathoniensi electo P. Blesensis salutem et prosperos ad uota successus.

Scio quod humane conditionis status motu multiplici uariatur. Et in temporalibus nemo
preter unum eius mite celestis imaginem representet. Sola dilectio est que non aleat
casualis euentus. Quam separat corporalis non diuidit. Quam temporis longitudo non abolet. Que
defectum non patitur. Sola dilectio est per quam duos et amicos absentes uidemus
alloquimur et amplexamur. Que sit quedam angelica agilitate et imaginatione uiam
meatum transuolat et recurrit. Ut nichil de damno corporis conqueratur distantie lo
cali iniuria. Congratamur uera itaque presentia. In imaginationibus dico in sompnis
necessarios offert interessit. Sed nunc in uobis non sunt aspectos titulos noue ma
iestatis intueor. Et fortasse mens anxia de uestra promotione ut eius factum est
iam sentit ut eius in gremio suum est notos decore presagit. De teste et conscientia mea
loquor. Dominica illa qua cantatur. Ego sum pastor bonus in uidebam in sompnis
quod te pontificalibus indumentis ornabat quidam reuerendus et admodum reuere
dus pater quia statura elocentensem episcopum. Rothomagensem archiepiscopum preferebat etate
cumque illi operi ylaris et deuotus assisterem uidebam pedes tuos in caligis
et manum tuam nullo anulo insignitam querebam tacite quid hoc esset respon
dens quia ille uir uenerabilis anulum in quidam aureum non habebit ad te prius
sed lapidum id est quia gemma una circulata continet. Quod dalia si ei egrerie et petere

incumbit cumque vestiarium ecclesie Rotomagensis intrasset ad olfaciens laicus indutus sericis sandalia deferebat oblatis que duobus nummis argenteis et ab eo receptis sandalia de manu ipsius hec indignantis extorsi. Dum hec in sompnis agerem et ianuas campanas deliciarum inspicerem ad matutinas pulsatum est et abrupit campanas ... visionis ... inhibitas que beata dormitio conservabat. Hanc visionem secundo et tertio eadem rerum ... serie nox secunda replicavit. Cumque cum ... potestatis humane fortibus et reno... ... intentione palatium? hec inspicere ... diligenti explorarem ... oculis me ... visus ille se optulit Moyses et Aaron in pace. Ego quidem quid revolutio ... nomina portendat ignoro. Unum est quod fidelitati devotionis mee et regie necessitatis experientia tot laboribus tot exinaniunt ... non videbam eque lance respondi. Inquietus longa noctis expectatione torquebar et credo quod de reliquiis cogitationum quas dulcissime spes meta ... anima ... tis ... visionis imagines figuravit. Faciat tibi Dominus secundum cor meum et me ... voluntates meas suo non fraudet effectu diligentis affectum. Vale.

14. Rogero consanguineo suo Wellensi? Cantuar. P. Bles. Bathon. archid. salutem et si quid pretiosius est salute. Ea est lex amicitie et conditio caritatis ut amici in mutuis necessitatibus suos meliores affectus exterioris operis prosequantur effectu. Amicitiam siquidem de recenti contraximus et gratiam quam crebra non extorsissent obsequia que longo temporum tractu ... vetustas sed familiaritas ... spatio ... firmavit ad plenum ... perfecto. Momentanea itaque collocutio et notitia brevis sic me vobis ... caritatis ... ut ... me ... imo vos me ... reputare ... tanta possit esse ... corporum ... singularitas ... fortasse ... respondeat affectibus ... claudicare ... verba ... opera ... efficaciter et stabilem ... sentium et negotium ... erga conventum Cantuar. ... et ... rogamus humiliter ut ... amicitie ... respondere velitis ... absentis ... amici obsequium me ad uberiores gratias obligabit. Vale.

Illustri Angl. regi H. ... Rothom. archiepiscopus in eo quod dat salutem regi ... Cum ex officio nobis iniuncte administrationis incumbit ... curam agere quarum exactissimam rationem districtus iudex in examine ... postulabit a nobis. Excellentie tue ... non ... te ... ut dominum ... ut reges ... ut filium. Nec enim alligatum est in ore nostro verbum Domini. Sed in spiritu libertatis loquimur que ... salute animabus ... quiete populi ... ecclesie libertate honore Dei et ... liberatione ... de erroris ... ad ... et iusti... te reducat. Non attendis fili ... quid inceperis ... dum ... festinas ... pace ... non barbaras inpugnas ... sed familiares et domesticas ... regiones non hostiles ... invadis sed tuas subiect...

increpat rex minor ... prem suum expugnat

cum afflictis populum non rebellem. non hostem sed patrem domino non potentem congre-
ris sed te ipsum pater siquidem pro habitu corporis et anime sue curam gerens labo-
ri et discrimini exponebat ut tuum faceret quod non magis faceret tuum. et ut ve-
rius loquar quod incendiis facis ne tuum. magis tuum pugnando non facies quod pa-
tria et cessio ut grande nomen populi quod principum intimata quod hereditaria
successio deferebat. quod rex et princeps pacifice possidebas. tyrannidis insi-
gnia in nascenti [illegible] ecclesiarum. oppressione pauperum incendiis et homicidiis
ad nequitiam parricidia. ut usurpatos parricide sicud consensit quod in quieto[s] paren-
tes armati insurgunt. quos et leges seculi dampnant. et canones a benefi-
cio successionis excludunt. ne tuum in iniuriam convertisti dominum quod equitas
offendebat. per iniquitatem excogitare incendia. quod sane puerile dicam. in quo
hoc malicium puericie etatis excedit. si enim patre nomas ad effectum [illegible]
[illegible] expediat. cum nunc aut unice [illegible] pietas habitaret in [illegible]
[illegible] affectus patri cede cum triumphare de patre. patri cede et subiacet
lex mosaica. et lex evangelica. hoc canonum instituta. hoc apostolica institutio. hoc leges
imperiales. hoc ipsa hominum conditio et lex nature indicit. Dei et iusticie in-
[illegible] omnium legum te transgressorem constituis. si patri non obedis cui
totum debes quod ipse est de cuius carne et sanguine sumpsisti originis et
nature substancia. carne et sanguine ministrasti cuius est maciam existencie
[illegible] pater tuus. cuius te educavit pater tuus cuius certamine ut te
regem faceret. pater tuus cuius in omnibus laboravit. ut que nunc omnia pos-
sides. pater tuus in presencia tua [illegible] accumpandum. non [illegible]
tem gratiam tuam ex devocionem que forte remissior munificencia
minoscet. pia benigna et [illegible] liberalitate dominum francorum genti-
bus successit ad [illegible]. normannum enim eorum [illegible] ducibus [illegible] semper in
unitam et inexpugnabilem in nemine [illegible] ex omni parte te mediante
[illegible]. ut [illegible] de certo [illegible] eos caput erige. ne [illegible] suos hostiles
valeat sustinere [illegible] adolescentie deploranda nec mirum
si enim est [illegible] diu [illegible] longioris [illegible] [illegible] etate
[illegible] inpubes. necesse et erit [illegible] [illegible] tuus in
eam desolatione [illegible]. ut reformari non possit. et dilectissime
fili [illegible] amare [illegible] ex amore sic loquor [illegible] enim [illegible] mor-
[illegible] non possum. et [illegible] quam me cogis optare [illegible]
[illegible] hos dico. [illegible] et [illegible] et [illegible] suo [illegible] te amicum
hostibus tuis et amicis hostem [illegible] in eo [illegible] te [illegible]
[illegible] tuo [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ipsum [illegible] custodie [illegible] et incendiariis [illegible]
exposueris [illegible] macinam [illegible] animum [illegible]
[illegible].

monet regina redire ad virum suum — I —

Regine Angl. Rothom. archiepiscopus. suffraganei sui salutem et quod ad pacem
[illegible] querere in publicam noticiam venit nec aliud [illegible] licitum
ignorare quod firma et indissolubilis sit copula coniugalis. matrimo-
nia semel [illegible] separare non posse [illegible] non peteret
[illegible] quod Deus [illegible] homo non separet. sicut autem [illegible] mandati
[illegible] transgressor [illegible] quod separet coniugatos ita culpabilis [illegible]

grata est quod ea a viro suo separata fidem et socialis vinculi non observat. Cum ma-
tris coniuges christiane necesse est ut in unione corporum connectantur spiritu vive-
re et parites in consensu. Nam contradicionem apostoli mandatum et evangelii legem
mulier illa evacuat que viro non est subdita. Caput enim mulieris vir est
de viro sumpta est viro est iuncta viri subdita potestati. Omnes itaque quam et
lamentabili querimonia deploramus quod cum sic mulier prudentissima dilectis
a viro recedis lateralis membrum capiti non deservit immo quod enor-
mius est in sponsam domini regis et tua partes insurgere contra prelatum ut in vos propheticum illud
dicat Filios enutrivi et exaltavi i. a. s. m. Vetera sicut alius propheta comme-
morat pervenimus hora novissima dico vobis et oppressi sunt dies paciencie nostre
tiam nec videmus quod mala domini ex quo venturis ad virum dominum eius ge-
neralis nunc occasio et quod singulariter nunc delinquis in quem dispe-
dium generatur. Revertere regina itaque ad virum illustrem et dominum nostrum ut in
tua reconciliatione reformetur laborantibus requies et in reditu tuo le-
ticia revocetur. Universis si te ad hoc non commonent preces nostre te saltem afflic-
tio populorum imminens pressura ecclesie et desolacio regni sollicitet. Aut enim
veritas dicit: Omne regnum in se ipsum divisum desolabitur. Sane hanc deso-
lacionem in dominum regem quia non potest, in suos filios convertit fores ipsorum quorum
manum femineam et consilium puerile domini regis provocatis offensam cui etiam
fortissimi reges colla subiciunt. Ea propter antequam res in deteriorem exitum vergat
redeas cum filiis ad maritum cui parere et cohabitare teneris. Non est autem tuis
filiis suspectus certissimi vero sumus quod omnimoda exhibebit eis dilec-
tionem et securitatis plenissimam firmitatem. Commone quoque filios tuos ut
patri suo subditi et devoti existant quem pro quibus tot passus est angustias tot
discrimina tot labores. Ne ne inconsulta facilitas dilapidet ac dispe-
rgat quod tanto est sudoribus acquisitum. Hec tibi piissima regina et zelo di-
lectionis et privata caritatis affectu parrochiana tua mea es sicut et vir
tuus non possumus deesse iusticie vel redibis ad virum tuum aut iure cano-
nico compellemur et tenebimur in te censura ecclesiastica exercere quod invitis
nimis dicimus et quod non resipueris cum dolore et lacrimis faciemus. Datum. Vale. — rescribit episcopus quod cum nataliter in familiaritatem suam

Reverentissimo domino ac patri P. Petragoricensi episcopo P. Blesensis priorum con-
sanguineorum imo servorum minimus salutem et germanos ad votum suc-
cessus. Fortis est dilectio ut mors cum se compagem in brevi ... et corpo-
ris foedus amicabile mors abrumpat dilectio certius divisos nobilita-
tes constat in unum et in glutino caritatis divisarum animarum consolidat uni-
one. Dilectio absentie damna non sentit cumque diuturnitate temporum ple-
rumque solveant confirmari dilectio et temporis tedium et localis distantia con-
valescit. Hoc in nobis experientia mediante cognosco quia me in magnificen-
tia vestre parentela nimium ... ad omnium benignitate tanto
oculo respexistis. Mandastis siquidem mandatum pie recolo ut ad
nos venire festinationis tamen domestice et ... penes vos
moraturus ut in ista benignitatis vestre spe mens nostra exultabat ap-
plausu. Et iam ad vos festinare decreveram iam ad profectum itineris
fervencius anhelabam cum dominus ille que servitio promissionibus in mensis

& quibusdam blanditiarum prestigiis nemini emulus carissimum quemcumque &
cuiuscumque meum propositum revocauit expectationem spei meae. multi-
plex mihi beneficio occasio se optulit. porrigebam preces meas & pro
me necessitas allegabat. Sinistro rerum munificentie eius manum ad
hunc usque motus euentus nota accipio & fortasse ventum cum blan
dicionibus predecessorum actum. nobiles & magnificos dicere nil proinde. Sed
quia prestigie desidia hominum & eorum pertinentes largitionibus preuenire
re adhuc expedit in presenti modicum temporis ut voluntas eius
exactissime impleretur. cur . . tanta promiserit. cur me voto lon
giore suspenderit. & nimia pro re fame dispendium sustineat. non de proximo
tempore mea sed pro opinione sollicitor. Verbum illud salomonis frequenter
admirat. ventus & nubes & pluvie non sequentes. vir gloriosus & promissa
non complens. Si mihi pauperissimos dies munificentia sua in clementius
non arriserit. Pona in te domine cogitatum meum & tu me enutri-
es de tua ut potissime misericordie presumens aliunde suffragium non expecto
memor esto verbi tui. sermo tuo in quo mihi spem dedisti. Et ille pie libe-
ralitatis & mee necessitatis effectum presenat in vobis. Sit de beneplacito vestro
in maiore instrio vestram exprime voluntatem. patrem siquidem et
matrem meam de grege hominum alea fatalitatis exemit. & quos
mihi potissime necessarios estimabam mors amara prima facie depreda
ta est extreme calamitatis exemplum faciens & pessime ludibrium
cum quia fiduciam in vobis habeam singularem. facite ut sub ma
nu munificentie vestre de longa infortunii tempestate respirem

Commendat sororem monialem suam alt

Asceline in Christo dilecto P. Blesensis. Ba. ar. salutem in eo cui ser-
uire regnare est. Exultat & grates refert gratie largitori
cor meum quod spiritus sancti gratia te ancillam humilem respexit quod inter-
no simptuosas palatine dignitatis illecebras educatam ad re
ligionis propositum & inter paruulos appetitum spiritu consilii & fortitudi-
nis euocavit. audi quoque filia & vide & inclina aurem tuam. & ne in
mutiate sanctitatis primitias te fauor aure popularis alliciat ob
liuiscere populum tuum & domum patris tui multi siquidem sunt qui de calice
babilonis & proditorie adulatoris venena propinant qui pulcritudinem
tuam & generositatis tue titulum recensentes sunt dolendo & congaudendo

subministrant quod abiecta es sic in domo domini et non habites in tabernaculis peccatorum. Tu enim recolere debes quod ei generositatem et pulchritudinem tuam dedicasti qui speciosus est forma prae filiis hominum cuius pulchritudinem sol et luna mirantur. cuius nobilitatem quia humana non sufficit exprimere generationem eius quis enarrabit. ei florem adolescentiae libasti immo castitatis lilia consecrasti. qui adolescentiam dilexit nimis qui de se ipso dicit Ego flos campi et lilium convallium. Cogitatus itaque tuos et mentis acie quasi totius eventum sinus. illius geminae arbitror qui te ad immaculati thori nuptias et desiderabiles invitavit amplexus cum quem si amaveris libera es cum amaveris casta. cum tetigeris impolluta. Scio siquidem nota parentum tuorum ad hoc generaliter convenisse ut te nepoti ducis burgundiae matrimoniali quodam convenientia copularent cum eo certa affinitas et iuvenile dilectionis cetera decus et potentiae incrementum. Sane adolescens ille quantum ad dotes corporis universis provinciae magnatibus praeminebat. strenuitate armorum et formae elegantia oculos hominum in stuporem vertebat et quod poterat animum virginis fascinare. nullus erat in urbe urbanior nullus nobilior in moribus. nullus ad omnes liberalitates effusior. Verum et prudentia consultiore et ardore custodiat observantiam castitatis iudicans ibi gloriosius de libidine triumphasti. ubi gravior conflictus et pugna superior imminebat. Iam in portu navigas. et ad hunc tamen de dissimilitudinis venerat temptatoris circumspecte occulte et subsibilat si nunc esses in seculo te inter matronarum cuneos mirum illustrium brachia supportarent. si nunc esses in seculo affluentia opum et varietate supellectilis concupiscentia incedens parentum numerositate et fecunditate sobolis gloriosa. si nunc esses in seculo universa te nunc concurrerent ad nutum. nunc claustrali angustiae mancipata es. Sic omnis evagandi licentia seclusa est. nunc omnis risus. omnis lascivia. omnes corporis voluptates. seculi et mundi desideria relegantur. Ubi sunt nunc vestes variae ubi gemmae margaritae ubi est potentia regine munera concursus. cibus non leni[illegible] nima et carnis austerior sit tibi dilectissima. Suggerit humanam genere iniunctae incommoditates induere quasi sacrificis palliando insistit tacet et de voluptate hominum quem sicut stilus et mora quod sibi plerumque placeat permanendum inducit et si delectat ad modicum perpetuiore spatio displicebit divitias siquidem et honores pollicendo inseparabili

conuincatur. Mundi pompa et fauor hominum fumus est, et tamquam subito euanesc-
ens. Adeo quod mulier in dolore et discrimine maximo pariendi et
frequentissime gladium filiorum nutrit in nutriendo, nec captiuitate nec
morte capud amplius intermiscet. Serua itaque cor tuum cum omni
custodia et possideas uas tuum in sanctificatione. thesaurus namque pudici-
cie incomparabilis est. sola pudicitia agnum quocumque ierit sequitur. sola
uitam reformat angelicam. In amissione uero pudicitie uoluptatem
uirgines statim suspicantur. cum amici non possit asperrime crudelitatem
et dolore. Iactura ei non recipit restaurationem. et cum omni peccato per
penitentiam medeamur. solius lapsus uirginis restaurationis remedi-
um non meretur. Uale.

Exhortatoria sanctitatis ·lx·

Rogo sororem suam Xpistine primus pro salute in eo, sine quo non est salus.
Magnificat anima mea dominum, et exultat spiritus meus in deo salutari meo. exem-
plum in spiritu saluatori. custodisti uas tuum in sanctificatione et odore sua-
uitatis. Unde et sicut unguentum effusum est nomen tuum, et publice dicitur. atque
apud deum et homines laudem plurimam uindicasti. ex quo ab eo tempore quo uitam san-
ctimonialem professa es, ab observantia castitatis et sermone non cessasti.
Unde et secundum nomen tuum sic et laus tua mortalium deserta. te filio
altissimi desponsare dignatus est. sicut ipse loquitur per prophetam: Despon-
sabo te michi in iustitia et miserationibus, et sponsabo te michi in fide. Despon-
sauit uos sicut uirgines. Et castitate despondi uos apostolus. Nec mirum
·m· e· e· quod eas ut sponsalicio amore quam libentissime fedat. Deus cuius
sanctimonia non fedantur, amator et zelator est uirginitatis, qui nasci de uir-
gine ·p· e· pertegit. Ideo autem specialiter de uirgine ut matre sua uirgi-
nis pudicitie et humilitatis exemplo alie sequerentur uirgi-
nes, atque cohabitationis eius et glorie fierent participes et con-
sortes. Adducentur regi uirgines ·p· e· p· e· af· e· afferentur
·m· [illegible] ·a· e· a· ·e· r·. Uide ergo soror karissima ne in uacuum gratiam dei re-
cepta es. gratiam scilicet quam accepisti in uacuum et lampadam deferas
uacuam. Si non habes oleum karitatis, id est, Xpistum ex corde non dili-
gis tibi non prodest. Et Xpisto placet castitas si ei comes est caritas.

illud o quam pulchra est casta generatio cum caritate quam habeas prior et humi-
litatem que illi acceptissima est qui in celis habitat et humilia
respicit in celo et in terra. super quem requiescet spiritus meus nisi super
humilem et mansuetum et trementem ad verba mea. Mariam virgi-
nem respexit dominus non quia pulchra non quia nobilis. non quia sapiens
sed quia humilis erat respexit inquid humilitatem ancille sue.
Esto humilis. et tu christo te humiliastis et elegisti abiecta esse
in domo dei magis quam habitare in tabernaculis peccatorum. non prodest humilitas
nisi finaliter perseveret. cum enim omnes virtutes currant ad bravium
sola perseverantia coronatur. Omnis gloria filie regis ab intus in fim-
briis aureis. fimbrie sunt vestimenti extremitas. est quidem gloria in primo
malis in fimbriis nichil. cum prodest gloria bone conversationis in principio
nisi sit gloriosus et finis. Hec te dilectissima soror breviter exhortari et
exorare decrevi. non ut ad monitione mea magis digeas sed ut ad
palmam et bravium animosius curras. et michi generalem [illegible]
[illegible] admisso subdere calcar equo. excusat medicum

R. Reginaldo suo speciali et amico magistro Alexandro priori de Gemeticis suus P.
Blesensis Bathoniensis archidiaconus salutem in vero salutari. Transmiseratis nobis librum
vestrum die sabbati qui iam preteriit. remitto quod non feci sed et apostolus dei
Hispaniam in spiritu promisit. sed a promissione sua domino disponente
aliter non implevit. crediderim totum librum percurrisse legen-
do in sua die conceptum. quem postea legendi licentiam non habui pre mo-
lestiam. de mora itaque dilectus compassus. librum ad hunc terminum
presumo. quem alias accusabilem presumptio faciat. hic excusa-
bilem facit ipsa presumptio. Nam et in iure civili preceptum commune dicit
commodatum ultra tempus et locum destinatum detinens furti crimine te-
neri. quod tamen si de consciencia a dilectis hoc facit a furto
et amicitia excedit. Vale. valeat [illegible] pro me amice meus.
excusat cancellarium archiepiscopi

D. Dilectissimo domino suo Alberto dei gratia romane ecclesie pres-
bitero cardinali et cancellario suus P. Blesensis modicum

dum comes cancellarius palatii Iesum salutavi. et loquor ad dominum meum
cum sim civis et publicus officii edicti nomina inspecta rogo ne eiusdem officii
participatio. sicut ad audaciam me compellit. sic ad indulgentiam vos
inflectat. gratias ago deo et vobis quia in spiritu mansuetudinis in more-
mo. blande et quasi socialiter tetigistis ea que in domino meo notabilia
videbantur. scio quod spiritalis homo omnia diiudicat. ipse autem a nemi-
ne iudicatur. Cum increpationem autem sive me sive dominum meum tan-
gat cum gratiarum actione recipio. scriptum est enim. Ego quos amo arguo
et castigo. et iterum corripiat me iustus in misericordia et increpet me. oleum autem
peccatoris non impinguet caput meum. non dico dominum meum talem esse qui peccatum non fecerit
nec inventum sit in ore eius mendacium. mentiretur enim. nam si diximus
quia peccatum non habemus. nosmet ipsos seducimus et veritas in nobis non
est. Necesse nos cum humilitate monere oportet. si enim ad vehementem tempta-
tionis impulsum cadit humana fragilitas. ecce qui deo serviunt
non sunt stabiles. et in angelis suis reperit pravitatem. Verumtamen ex quo placu-
it ei qui vocat ea que non sunt tamquam ea que sunt ut gregorium dominum meum in
ecclesia patriarchali sacerdotio fungentem. non per superbie honorem sed vo-
catus est a domino tamquam aaron. non exuit monachum. factus ut alter
ephrem doctus legis [illegible] ut sit dominator in clero sed forma gregis
in populo nares suas in sanctificatione custodiens. et labia cum silentio consecrata
ad vaniloquia non relaxans. victum cum habitu omnis quoque actus suos
arctioris censure modo cohibuit. ut qui a primevis adolescentie
motibus in castris monastice religionis deo militaverat. idem non mona-
chum sed angelum in homine fateretur. si ei humilitati attenditis. ne-
mo est in oculis suis deiectior. sicut de moyse legitur mitis super
omnium qui morantur super terram. beatus intelligens super egenum et
pauperem. susceptor pauperum et miserorum miserationes suas faciens et qui perfrangi-
ret necessitates vidue et pupilli preparationem cordis eorum beneficiis
audiens currens. cum de iob legatur quia erat simplex et rectus ac timens

dum. domino meo iusto et timorato sua simplicitas imputatur ad culpam. Sane nec
xpc petrum et andream et alios per quos operatus est salutem in medio terre non de
foro iustinianum sed de simplicitate piscatoria legitur assumpsisse. inflat
ut sapientia huius mundi et legumentosa loquacitas. nec plus sapere quam op-
portet sapere sed sapere ad sobrietatem. sed dominus meus humilia sentit sed alta non sapit
sed non ambulat in magnis et mirabilibus super se. si prestigia sua ignorat
credimus tamen in lege domini et in ea que desursum est sapientia ambulat super
semitas iusticie mel in tanti decisionibus statuens quod ordo auditorum
et in publicam hominum noticiam non deducat. Edunt enim quidam iust-
iciam suam et mercedem suam tamquam in diem. novi autem quosdam quorum
os maledictione et amaritudine plenum est in notentia domini mei accep-
tasse ei noticiam avaricie invenientes. quod bona pauperum et patrimonium
crucifixi venatoribus non effundit. talium graciam non venatur. quorum
laudem in turpem putat. neque gloriam indicat ex aliene vocis offi-
cio cum gloria sua est testimonium conscientie sue. Ipsum sepe novi ut cer-
neret fame sue et domus obstrueret os loquencium iniqua. et ei respon-
sio erat. si talibus diceret placerem. xpi servus non essem. sed expedit
placere hominibus. laus mea sit in domino. audiant mansueti et iustos
ac si diceret cum propheta. in domino laudabitur a. m. a. m. et le. imponunt
ei alii quod circa sue parentele promotionem nimis anxie invigilet
et quod non spiritus pater sed caro et sanguis revelat hoc ei. porro si suis pa-
rentibus pietatis affectus impendit non est extra ordinem caritatis cum
apostolus dicat quod suorum et maxime domesticorum curam non habet fidem ne-
gavit et est infideli deterior. verum non a deo pro sanguinis se indulget
quin exterius si honestissime munifice et magnifice providerat eos
sed in emeritis consanguineis autem ponat teterrime in sua mali-
cia detractores sicut dicit apostolus deo odibiles. interea serenitatem
gratie meo domino turbavimus elongantes ab eo animum et proximum doleo
et ex quo posuistis eum tamen nobis factus sum inimicus gratis

suis cum quod extra suorum exigentiam meritorum in animi eius gratiam subintrasse. appo-
nes tamen domine ut gratulatior sis ad hec et narrare nunc recordabis. reve-
labit enim dominus titulos virtutum et gratiarum dotes quas plantavit in eo quoniam
deceptis labiis dolosis et mendaces ostendet qui maculaverunt innocentiam
viri ante interius sinceritatis ut dominum meum episcopum in omni veritate et sin-
ceritate nos diligit. foveatis in Christo minoribus et mea supplendo insuffi-
cientiam negotia eius quibus ex pietatis assistit et vos benigne et effica-
cius promoveatis. valete

Iohanni Carnotensi episcopo.

12

Reverendo patri suo I. dei gratia Carnotensi episcopo suus P. Blesensis Bathoniensis archidiaconus salutem
et promptissime mentis reverentiam. … nos occupatio circa sollicitudinem
ecclesiarum paucis utor. ne mea sinceritatis amicus impedita utilitate
supplice deputatas explevi feliciter. et postquam omne desiderium meum nego-
cius quod in domino meus specialiter terminavit, recepta benedictione et licentia
recedendi a domino P. … cardinalibus, licet ad reditum perge-
rem cum suis nemine electo sancti Augustini domino P. magistrum G. et
me ab incepto itinere revocavit. benigne siquidem recepit ab hinc quod
sicut sanctis gratiam accepta hominum … quod nulla personarum specialiter
ante enim quod promoto hinc … materia et maioris emolumenti ma-
ius cetero atque plurimum adscribentes habebamus fiduciam quod in con-
sistorio … affluerent. Stabat ex adverso constanter et prudenter
magister G. stabam et ego sicut ministrabat in dulcedine sua
pauperi deus virorum et leges et canones et quicquid de sacro eloquio
ad nostre partis assertionem poteramus inducere. [illegible] quod ma-
iores nostri certos et sacrilegium reputabant. nos quoque hostes roma-
ne ecclesie publice iudicabant. nisi cessaremus ab huiusmodi ubi-
quibus ecclesiam sancti Augustini quod sua specialis. asserunt ecclesie Romane subi-
cere conabamur. dampna siquidem animarum non attendentes in mo-
nachos via illicita eis licere putaverunt ut iugo discipline pe-
nitus abiecto. vagi et peculiantes ad omnes carnis concursant
illecebras omnis quo excessus quos per animum facere anima re-

dimanet pensione. Cum itaque nobis publice promissum in Hibernia nec
contra leges et canones deduceremus in medium. quia privilegia dictorum
archiepiscoporum quae habemus ad manum et eorum nullum eo tempore nos habere faciat
videntes quod nos in hac parte omni humano solacio destitutos et quod
in nostros haberent in causa procedendi summo pontifici supplicavimus ut
iuris nostri cognitionem certis committeret iudicibus. Qui per supre
mae diffinitionis calculum reservaret. Sane conditione nostram le
debat enormiter. Aliis effusa largicio illud eis persuasit ut dominus ar
chiepiscopus nobis sub pretextu excidiamus mandaret. ne hominem esse men
tem promissiones ante super. sine mora in ... facimus. Cum
et magister G. videret se nil in hoc negocio proficere se perrexit ad re
dicionem et recessit. remansit itaque solus et desolatus inter mallem
tendom. celebres erant in ore omnium. libertates sancti Aug
ustini. sed nulla prorsus erat mencio. de libertatibus et dig
nitatibus sanctae matris ecclesiae Cantuariensis pro quibus beatus martir certamine
usque ad mortem. et quasi moriens in cerebri sui effusione et san
guine proprio rubricavit. Monuerunt electo. ut se tondi
et radi faceret. benedictionem a domino papa sequenti dominica recep
turus. inter angustias quas et cruces inter moles in nummis
consistentes. videns ergo non contendere in iudicium iusticia
ad naturae romanis argumenta me contuli. fecique sine promis
sione aliqua. sine donorum. aliquorum impendio. ut benedictio elonga
ta est ab eo. causa quae tanti ecclesiae dei et mea. quaedam
inde ingrediente cum febre gravissima curiam primum in
gressus. Bene valeatis

Inter affectionis

P

Petrus Bles. Ba. ar. G. amico et socio salutem et ad meli
ora proficere. professionibus coloratis et picturato fastu
verborum cincinno non eget affectio. unde et contrarius de mutua
inter nos unione affectuum compendiose sermonem desermo et ab e
xempla presenti et venatrices adulatorum blanditias in omni te

dum pluralitatis absurdo respondeo nobis grates quod fermentis mihi nos non
commiserunt. ignorare quid in vestris promonitoriis haberetis. illud nam
vestris quod romana curia me pro more multiplicibus debitis obli
gavit. si et semel evasero per dei gratiam non recidam caribdim

Littera excusatoria

Dilectissimo patri suo .I. dei gratia carnotensi episcopo frater .P. blesensis dictus cat
holicorum archiepiscopi cancellarius salutem in eo salutari. Audivi et turbatus sum
vehementer quod quidam detractores deo odibiles sicut dicit apostolus
vestre gratie serenitatem in obumbratione mea sinistros occasionem malicie
ut quod nos alterius unica vestis meis quasi facilem et benignum ex
hibuit similem ymo longe dissimili facilitate nos contra me possimus
ad odium inclinare cum suo [illegible] et bilingus. vestre discretioni consule
me optinenda carnotensis ecclesie possessionis subsidia regum et
comitum contra nos implorasse credo si eorum auxilia postulassem petitioni
mee gratanter assistent sed de iusticia mea et vestre conscientie puri
tate presumens non emendicata hominum suffragia non requiro. placet mihi
et tuum beneplacitum coram oculis vestris ut causa mea in alta quam incepit et cite
tum iudicem deducatur. quod si mala et non iudicium erga me cogitatis
scripto vestro quod de proposita in scriptis autenticis abbatibus et quod asseruit co
nire conscientie me committo. Ecce enim per sede meum multiplicibus venenosis [illegible]
tant morsibus lingue dolose et elongant a me amicum et proximum.
Sin tamen falsum faciet deus filium pauperis et humiliabit calumpni
atorem et mendaces ostendet qui maculaverunt in nostrum illud in
tempore in veritate et super ea in solere quod circumspectissime prudentie
vestre potuit persuadere humana versutia me ut contra nos a romana
ecclesia litteras impetrasse. nunc [illegible] securus contra eum qui incidit in
ea quem si elevat contra clementie sue et baculus quem utrique signum est per certe
si ego carnalis et venundatus sub peccato [illegible] gratiam adversus dominum
et adversus christum cuius adversus eum qui ab exilio me redemit. Scio et recor
dor [illegible] quod et contra scriptis in me cantabiles in [illegible] super imperia
tiones meas in ira pugnationis mee. non enim dilexistis me quod [illegible] dilexeri
mus sed dilexi nos quod dilexistis [illegible] et [illegible]

suis me in benedictionibus vestris. Scio quid boni feceritis domesticis hostibus meis et meis
qui etiam serenissime possunt dicere cum propheta de vobis. Nisi dominus sabaoth reliquisset nobis
semen sicut Sodoma fuissemus et sicut Gomorra similes fuissemus. Ego autem iusticia pari
enti[?]. Donec consilia eorum qui dicunt bonum malum et malum bonum exsufflet et dissipet deus.
vincere impios et non vinci. Sapiencia autem vincit malitiam. Et si ad vestre
edificationem morum excessit in brevi vita mea et pecunie ut completiorem sitis ad hec.
non videre tamen seruo vestro vinas absidiatis. Ego et omnia consuete et occupari vestre me offero
si in aliquo nos offendi. Quod sum me corripiendo et crescentis animos equitatis. Hoc ipsum
satis desiderabile reputaretur. Quia vix verbum ... Et si me occideritis sperabo in vobis vestrimo
mo et sapiencie. Melior est iniquitas viri quam mulier benefaciens mulier. Dulcedine quidem sicut
verba mea quam verba eorum qui lacte lamentantur nos pascunt. Et qui quique proinclinant in de celi
et Babilonis. Illud ergo karissime sero et meus animus vocis. Si ... nepotem recepistis
in gratiam. Dum in mea concordia non ledatur. Quod enim nepoti vestro propicius estis. Hoc et
natura concedit et ordo postulat caritatis. Apostolo dicente. Quicumque suorum et maxime domesticorum
curam non habet fidem negavit et est infideli deterior. Immo preces addo devotissimas.
sicut preces servi vestri acceptare dignemini. Ut non renovetis ad animum preteritos vestri ne
potis excessus. In quo et displicuit placebit vobis. Et ubi superhabundavit delictum superhabunda
bit et gratia. Summa precum et desideriorum meorum sub ea velox perveniat conclusio. Ut me in
mo immo vestrissimum reputetis. Impressimo et deo dante me totum beate virginis obsequiis
deputabo et vestris. Sicut vitula ephraim docta diligere trituram. Ad thesauros vestre scien
cie curram. Pro quibus omnis thesauros seculi contemptui eram. Quis et thesaurus preciosi
or esse potest quam prudencie verba et sermones illius audire qui sermone et opere
semper ad vitam edificatur. Cuius verba spiritus et vita sunt. Iuxta sapiencie verbum
thesaurus desiderabilis requiescit in ore sapientis. Ad hunc thesaurum sicio et desidero
sicut cervus ad fontes aquarum. Ad hunc veniam et cum eo vivam et moriar. Quid
si tendant aut conveniant immundissime scios. Quicquid venenose confingant nequis
simi detractores. Ibo in proximo Christo Ihesu et vincam simplicitate astutiam. Capacitatem
mansuetudine. Veritate fraudem. Humilitate superbiam. Malitiam bonitate. Sed do
ante ... quesito hanc relegatis epistolam. que de ... Soloris scripta est. Et de an
gustiis spiritus emanavit. Valeat hinc dominus meus et omnes qui eum diligunt ex affectu.
Vale ...

Rex dei gratia Rothomagensis archiepiscopus karissimis amicis suis R. priori de ... et conventui
eius salutem. In eo qui salus est omnium. Cum super impensis olim obsequiis nobis teneamur
multipliciter obligati cumulacius tamen redundat ad meritum quod de tribulatione nostra
vocatis nos inquietem. Quod ad omne obsequium liberaliter nos offertis. Et quid si nulla dissen
sio Normanniam turbasset. Si plena pace frueremur. Ad nos anima vestra totis nisibus
anhelaret. Ut domo hac tempestate tamen apud nos quiescere beatitudinem reputemus
et imaginem altius paradisi. Si tamen est quod in has angustias hodie gravius ... exacerbet
quam et recordatio et amissio quietis illius quam nobis cum duximus. Inter nos tamquam
... solum tamquam inter angelos conversamur. Revertemur itaque ad vestrorum votorum plenitudinem ...
facto quod rogatis. Si sine peregrinandi et mororum scandalo possemus hoc fieri. Si in hac strage
publica desolatas oves relinquere. potius esset mercenarii quam pastoris. Non dicimus
quod hostibus velimus occurrere. qui hostes non videmus. Cum duos nostros aspiciamus
utrobique dominum regem Francie. Dominumque regem Anglorum. et iunioris filii sui eminencie re
nemini obnoxii et devoti. Sed pacis reformatores esse non possumus. Domini saltem

rogabimus que ad pacem sunt. inter agentis cum pro iamiis condolebim. commorientium
mortuis et mutuo quodam compassionis participio. pressuram publicam et quandiu
caritatem propriam faciemus. utinam meo sanguine posset hec strages redimi. et
compensata morte mea cum generali dispendio: soli utinam pateremur quod passi
sunt universi. Orate ergo dilectissimi fratres dominum nobiscum. ut respiciat in faciem
testamenti sui. et tumultum presentis discordie tranquillet ad pacem.
si enim spes pacis nobis arriserit. hic nunc huius in nouo nobiscum illud
tenuissimum uite expendere quod mee residuum et senectuti restat.

Karissimo amico suo .H. suus .P. Bles. remittere. ut. salutem. et circumspectionem labiorum. Gauderem
plurimum si esset modestior et correctior sermo uester. si lingua uestra in lubrico non
sederet. consulere si quid et uos odium prouocatis. dum non cohibetis spiritum. dum labia circumcisa
in susurrium et detractionem minus illicite relaxatis. ut enim decetis cetera que
insania est domino regi detrahere. famamque ipsius uenenosis sermonibus lacessire.
Sane omne turpiloquium inhonestum est in prelato. et plerumque dampnosum. Rarum
enim detractionum maiestas nullius conminatur feriat. principes quibus reuerentia
debetur imperiosior. eas impatientius ferunt. et plerumque animantur in penitentie
detractorum. uerba si quid quibus mea principum deprauantur. occultari non possunt.
atque in publicum deducta magnatum suscitant indignationem. et actoribus
suis uertuntur in malum. Salomon dicit. Ne detrahens principi in occulto. quia et
aui portabit uocem. et qui habet pennas annunciabit sententiam. et de principum
indignatione non timens. In dignatio in quid regis. nuntius est mortis. sed in
lege dicitur filius mortis est qui principi maledicit. Certe nimis absurdum est
in prelato. scurrilitati operam dare. et labia Christi eius consecrata. immunda et dampnabili
ipsorum procacitate polluere. Quod si nobis tanta et tam efficax detrahendi
libido est. saltem in hominibus mediocris fortune maliciam lingue prurientis
exercere sufficiat. Non ponatis os uestrum in celum et in terram lingua uestra non transeat.
Cum mandet apostolus regi tamquam precellenti reuerentiam debeamus. cum et nos ei uinculo
fidelitatis astringitis. tantius quaeso nobis prospicite ut habeatis spiritum in naribus.
aut linguam in lubrico. sed sicut uestre professionis ordinem docet. sic apponatis ori
lingue custodiam. ut se in libertatem malitie non relaxetis. Nam teste Jacobo. Si quis
putat se esse religiosum non refrenans linguam suam. huius uana est religio. Vir
linguosus non dirigetur in terra. lingua quidem modicum membrum est. totumque corporis
gubernaculum plerumque condempnat. nec sperandum est quod ab illa turpitudine se cohibeat.
qui lingue inmunditiam non refrenat. Nam testimonio Salomonis. Sicut urbs
patens et absque murorum ambitu. sic uir qui non potest cohibere spiritum in loquendo
sed in lege dicitur uas quod coopertulum non habet reputatur in inmundum.

Domino regi Angl. suus .P. Bles. Bath. archidiaconus salutem. in eo qui dat salutem regibus.
Diu quesiui et non inueni quem desiderat anima mea. Diu uos insecutus
sed non assecutus sum. Sane namque uoces populi de uijs uestris uarie
sentientes dum pes meus staret in uia recta me in rumorum retorserunt.
Salomon equidem dicit. tria inuestigabilia esse et quartum inueniri non posse.
uiam aquile in celo. uiam nauis in mari. uiam colubri super terram. uiam
uiri in adholescentia. Ego quintam possum adicere. uiam regis in Anglia.

Cucurri domine hactenus incertus, et adhuc ignoro quo veniam aut quo vadam.
Fatigatus et habitudine insuper et interceptus apud Neuportum dissinteria gravi, cum so-
res dulces meorum exploratores venimus ante faciem meam tamquam premissi.
mandaveris quare tu benignissime princeps et qua die venire possitis, ut curvam
in viam mandatorum tuorum et sit lucerna pedibus meis verbum tuum. Cum enim
publice michi sit iniuncta in negotia per nos tempestive expediri non permittam
tempori misero et afflicto, donec desideratissimam faciem vestram conspiciam.
tu vero dirige in conspectu tuo domine viam meam. Siquidem nuntii a Romana curia
redierunt, coronati quidem argento, orati plumbo, nec multum indumentis aut [illegible]
honorati. Applicuerunt preterea in magno comitatu nuntii regum Hispanie
deferentes ad nos litem antiquam et veterem antiquitatem regnorum controversiam,
que tot civitatum populos traxit in discrimen et ruinam. Videbitis autem deus
quia sicut regina austri venit a finibus terre audire sapientiam Salomonis,
sic hodie remotissimi reges in hac querela gravi et inexplicabili vestro iudicio
se submittunt, postulantes instantius ut questio tam nodosa sub vestre discre-
tionis examine resolvatur. Bene valeat dominus meus karissimus diuque ac feliciter regnet.

xii. Reverendo patri ac domino R. preposito Aveclisi et Tarentasiensi electo, suus P. Bles-
sensis, et salutis eterne incrementum. In litteris quas michi mittitis, ascribitur electo prepo-
situs, quod apud reges terre et maxime in ore populi celebrius est Ariensis prepositi
nomen quam Tarentasiensis electi. Licet mirum, licet et apud te adeo valeat dig-
na ratio, quia et nomen et officium abhorres episcopi, et ingratus Altissimo, oblatam tibi
gratiam erubescis. Elegit te olim Tarentasiensis ecclesia in pastorem et episcopum animarum,
tu vero episcopatus emolumenta percipiens, adhuc prepositum electo preponis, atque pastorale
ministerium dedignaris, accipiens episcopales redditus ad usus extraordinarios usur-
pare contendis. Doleo quidem quod tue consecrationis gratiam dilatio tam longa et tam
periculosa suspendit. Episcopalis sane promotio semper cum honore impertitur honorem,
sed tu impatiens oneris et laboris in opere laborioso perpetuam appetis voluptatem.
Scriptum est quia indignum se reddit qui Christi ministerium erubescit. Qui tu me in-
quit dominus confessus fuerit coram hominibus, confitebor et ego eum coram patre meo. Utinam tantis sollicitus
circa providentiam huius mundi, que inimica est deo, scientiam vero mere dei, scientiam
vite et discipline diligenter inquireres. Vereor ne in extremo tibi dicatur a domino:
Quia tu scientiam repulisti, et ego repellam te ne sacerdotio fungaris michi. Tunc dep-
recationis sera mora erit, iam plebes [illegible]. Solent inquirere benedictionem et elonga-
bitur a deo. Tuam opinionem nominis crimen gravat, quia tales personas agis, quod
abiecta ecclesiarum sollicitudine negotiis secularibus te totum occupas et involvis.
Ut inde non tua professio ordinis, nec dignitas sacerdotis, nec sententia gladii ma-
terialis admittit. Apostolus dicit: Secularia negotia si habueritis, eos qui contemptibili-
ores sunt in vobis constituite ad iudicandum. Gladium exercet materialem qui
accepit gladii potestatem. Potestates enim quidem a deo constitute sunt ut accipiant
gladium ad vindictam malefactorum, laudem vero bonorum. De his autem qui sibi usurpant
usum gladii scriptum est: Quia omnis qui accipit gladium gladio peribit. Tam et illi
qui potestatem gladii ex officio acceperunt, quia tamen commissa sibi abusi sunt potes-
tate, gladio perierunt. Certe si Romanorum principum facta scrutari consideres.

illis eorum inuenies sanguinis effusorem. cuius sanguis effusus non fuit. Iulius cesar a bruto
et cassio interemptus est a senatu ipso. Claudius cesar a gaio caligula. Caligula a suis propriis
militibus est occisus. Nero beatorum apostolorum petri et pauli occisor sui ipsius factus est interfector.
Successit neroni galba quem interfecit otho. qui et postea peremptus est a se ipso. Successit
ei vitellius qui mortem occisus turpissimam. humana caruit sepultura. Domicianus etiam primus
qui beatum iohannem euangelistam in pathmos insulam relegauit. dampnatus est a
senatu et in palacio interfectus. Aurelius comodus. helius pertinax. iulianus qui heli. interfector
aurelius et antoninus. macrinus. marcus aurelius. alexander. romanus. maximinus
iulius. gordianus. philippus et decius. gallus. pater et filius eius volusianus. Quintillus
aurelius. probus. omnes hii qui presumptuose et iniuste gladium exercuerunt officii. omnes
in ore gladii perierunt. Unde sicut poeta commemorat ad generum cereris sine cede et
vulnere pauci descendunt reges et sicca morte tyranni. Verbum et prophete est. viri sanguinum non di
midiabunt dies suos. Sane inter eos quos in notarium gladio diximus exarsisse. fuerunt plures
qui non utebantur gladio nisi ad fundamentum iusticie. vel ad rebellionem gentis barbarice expu
gnandam. et hii expleto debito uite cursu. naturali resolucione corporis tributum condicionis huma
ne soluerunt. Nerua et qui beatum iohannem ab exilio reuocauit. Elius adrianus ierusalem
reedificauit. et eam suo nomine eliam designauit. Antoninus et pius gladiorum seuiciam cessa
re fecerunt. Aurelius autem et iulianus apostata christiani nominis persecutores pessimi. ab ipso christo
celesti iudicio sunt percussi. Uideo ne velis sequi vestigia iuliani qui cum esset uocatus in
sortem. ut fieret imperator. fecit se christiane professionis exsortem. Quid est quod [illegible]
magne in gentibus dominacionis ambitio. Recole verba christi. si te christi discipulum profiteris. Principes
gencium et qui dominantur eorum. et qui potestatem habent super eos benefici vocantur. uos autem
non sic. sed qui vult inter vos maior fieri. sit minister vester. Si accepisti ministerium christi.
signum domini non deseras. permane in ea vocacione in qua vocatus es. [illegible] laicis
populi principatum. Uiuit philippus de milano canonicus carnotensis. regnum dei [illegible]
sicut sit ad arma se transtulit. cumque magnus populus [illegible] peteret in prelio. sagitta percus
sus interiit. lex enim celestis est et regula diuini iudicii. quod exitus huius uite infelicem
habebit. qui mundane dominacionis optentu et miliciam derelinquit. Mors philippi et
aliorum quamplurium deterrere te poterit. dedit et dominus in eis signacionem ut fugias a facie
arcus. Scriptum quippe est. quod mulctato pestilente sapiens astucior erit. iustus quod la
uabit manus suas in sanguine peccatoris. Dicitur tamen quod sic rapis ad uanitates et
insanias falsas. et quod abiecta spe diuine vocacionis adeo audenter affectas potenciam.
ut subiectos spolies. ut per oppressionem tyrannicam de spoliis pauperum et viduarum et
[illegible] tuum thesauros. Scriptum quippe est potentes potenter tormenta pacientur.
Plane exactiones quas sub pretextu comitis crebro facis. multorum quos amicos
et domesticos tuos existimas. et suscitabunt inuidiam. ut fiat sicut scriptum est ini
mici hominis domestici eius. Detestabilis quidem est rapina in clerico. Rapinas
inquid propheta nolite concupiscere. certe actum rapiendi prohibuit. qui rapine
concupiscentiam interdixit. Turpes alicuius accipit munus. et uult quod rapa
ces omnes sunt. reprobantur in lege domini. et a sacrificio prohibentur. Si ergo vis tu ipsum
offerre sacrificium acceptabile deo. non rapinis inhies. non affectes potenciam. non munus
non munus accipies. Item teste propheta. In quorum manibus iniquitates sunt. dextera eo
rum repleta est muneribus. Iob eciam dicit. quod ignis deuorabit corpora eorum. qui munera libenter
accipiunt. Amor equidem non ad plenum [illegible] iusticia. unde beatus ambrosius maledicta
a deo ardenter et obrepserunt. Item enim cupiditas habundanter sufficit. quod et soli

usurpat de patrimonio crucifixi. Vere quia ne te reprobaverit dominus, et abicerit a facie
sua, quia erubuisti ministerium eius, et ingratum prius contemnentem abiecisti. Vespertinas
quoque et matutinas domini preces contempsisti. Porro si acueris ut fulgur gladium suum, et ar-
ripuerit iudicium manus eius, vere ne tunc peribis desides, cum non possis, cum
et exarserit in brevi ira eius, succendentur inextinguibiles flamme quas
tamen paucis lacrimis penitencialibus potes extinxisse. Quare asperius solito tibi scribo, quia
unum pluralis muneris adulacione non blandior. Iniuria tua facit. Iam et exor-
tatorias quas per album clericum misi tibi vel porrexi. Eiusdem eadem preces cum
bussisti, et hominem dei qui verba vite attulerat contumeliis affecisti. Cumque te
pro posse suo a via mortis averteret, in sevissimam exortacionem ipsius terminos lace-
rasti, sicut dicitur comparasti. Dominus auferat cor lapideum de medio tui, et te ad
observanciam mandatorum suorum stabiliat, ut eius minister esse desides, qui venit
ministrare pro nobis. —

Karissimo amico suo magistro Petro, magister P. Blesensis salutem in vero salutari. Super conve-
hebar Ambasiam ubi vir nobilis Gaufridus graviter egrotabat. Cumque in domum
eius ingressus humiliter et obnixe rogarer ad infirmum, asserebat eum quod si manum
ei non apponerem, haberet tamen ex visitacione mea quale quale solacium. Ad instanciam
itaque magnatum qui pro infirmo devotissime supplicabant, totum ibi feci, et quia propter
occupaciones meas quas ipse novistis, moram ibi non potui facere longiorem, consilium
meum fuit ut vocarent vos, pluribusque et vestimentis circa infirmum diligenciam
exhiberetis. Licet autem sitis circumspectus in hiis tamen similia frequenter expertus, quia tamen
testimonio ypocratis est experimentum fallax, et quamque revelat deus quod abscondit
ab aliis, non tedeat vos audire huius egritudinis modum, sinthomata eciam que
plenius vos instruerent, et quibus auxiliis in egritudine sit utendum. Commune
quidem medicorum vitium est semper circa egritudines variare. Unde si tres aut quatuor
ad infirmum veniunt, numquam in assignacione cause aut exhibicione cure conveniunt. Porro
sicut nos duo sumus conformes in votis, sic eciam decet ut idemptitas sit in nostris
operibus et in verbis. Ego siquidem primas causas adhibui, contuensque eum quod asse-
queretur desiderabilem sanitatem, si sit qui prudenter committat manum suam. Patitur autem
certissime quod medium emitriteum patitur. Cum enim patiatur continue de terciana terciana
magis affligitur. Scitis autem quod si minor emitriteus esset, tunc hanc generari ex flegmate
putrefacto in vasis et extra, numquam fuisset tristior assultus. Quod si maior emitriteus
esset per putrefactionem melancolie intus et extra, in motu materie melioris, eger motum
et aptitudinem membrorum amitteret. Dentes et ipsius ad se invicem claudebantur,
que omnia quia in hac febre minime accidunt, constat medium esse emitriteum et ve-
nientem ex colera in vasis et stomacho putrefacta, nam si in epate putrefacta
materia esset, quod quamquam solet accidere, urina rubea et tenuis, inficeretur adusta
omnino. Et quia et ad nigredinem pertinet, quod quia non accidit, videtis materiam in
vasis et stomacho residere, ex quo contigit vero quod ipsa die cum febris invalesceret,
feci ei venam epaticam aperiri, et quia dum morbus moribus in augmento est,
quod ex eo liquet quia adhuc est urina rubea et tenuis, oleumque violaceum super cor et
epar ac frontem eius apposui. Restat quod ut cum urina spissior nobis plene di-
gestionis tempus nunciaverit, detis ei frigidum diaphonis quod dare tucius est
quam oxi vel aliud. Nam in illo tota malicia scamonee beneficio decoctionis evanuit.

optima est et circa tempora cassiafistule et citoniorum cum capillis veneris et seminibus citri et
cucurbite et melonum. Si tamen instrumentum vinum vel medicus possit pati. Dietam sicut satis
oportet cum prudentia presumere. Si et micam panis teri in aquis aut quarum ablutam
fomentationes quoque de malvis et violis et papavere non deficiant circa pedes. Si enim
ibi calor plurimum invalescit. Si vero vehemens calor circa capitis sicut etiam
re solet invaserit, radatur caput atque aqua rosacea ac succo salicis ac semper-
vive. cassiafistule et et umbilici veneris atque plantaginis pannorum intinctione. caput
frons et tempora mulceantur. Propter ingruentem sitis languorem. sic
sitis cum psillio liquiricieque radatur. Ad insompnietates papaveris unguentum. malve.
mole. nisi quia etiam decoctio pedibus. liberque certe capiti apponantur. Contra vero in-
obedienciam ventris, fiat suppositorium vel clistere. Hec ideo scribo vobis. ut
non instruatis instruam, sed ut et vobis securior et curatio sit acceptior medicina.
que de vestra cum deliberatione procedit. Frequenter equidem ex auctoritate medici
graciosa. et ex quadam confidencia quam egrotus inde concipit. natura iam
deficiens convalescit. Oportet ergo vos circa hunc circumspectum esse ac strenuum
de cuius convalescencia et magni titulus honoris vobis accrescet. et utilitas res-
pondebit ad votum.

Reverendo patri ac domino Arnulfo dei gratia Lexoviensi episcopo. P. Blesensis salutem. et
spiritum consilii et fortitudinis. Cum sitis vir alti consilii et prudencie ap-
probate. miror quare a me et a ceteris minoribus in re periculosa et ardua consilium
postulatis. nisi quia et hoc ipsum prudencia est in aliis rebus minorum explorare
consilium. Frequenter enim minori revelat dominus. que a maioribus absconduntur.
habetis in deliciis episcopatum ad ministracionem cedere. et ad sanctum otium vos transferre. Si
super hoc amicorum vestrorum habeatis consilium et assensum. Temerarium esset mihi in re tam
periculosa et ardua. precipitare sentenciam. nisi prius omnes vestri status circumst-
ancias agnovissem. Scio quia iam declinatis in senectutem et senium. corpusque
confractum laboribus et etatem suam prevaricat infirmitatem. Habet equidem
sanctorum patrum institucio ut episcopus infirmus et senibus coadiutor addatur. Sicut ac-
cidit Hipponensi episcopo Adimanto. et Augustinus. Ut si principis indignacionem
aut capituli vestri vexaciones. aut alias huiusmodi molestias formidatis. et ideo pa-
cem eligitis et quietem. hominem dampnate et decedi animum decet hoc facere.
non vos quem constat pectoris esse magnificum et munificum fuisse. Sane
in hac requie non invenieritis requiem. et erit in pace vestra amaritudo
amarissima. dum recoleretis cum angustia spiritus gementes. vos ibi defecisse.
ubi forcius erat standum. abiecto quoque spiritu consilii et fortitudinis. videretis. vos
a pusillanimitate spiritus et mediis tempestatis succubuisse. Ad resignacionem
episcopatus nulla si michi creditis vexacio vos inducat. Sanctum hec erit fortasse
operatur dominus ut det vobis vexacio intellectum. Contractus gravamen ut re-
parentur in horreo. quadratur lapis. ut sine sonitu mallei in templi
edificio collocetur. Movetur turbo. ut Helias rapiatur in celum. Si
vero vestri principis gratiam affectatis. eam potestis optime lenissime.
Deus enim vos habeatis circa eam humiliter et devote. Ipse homo est qui
rebellionem et contumeliam in episcopis super omnia detestatur. Ipse est

qui sola humilitate uincit et uincitur. Porro qui aliunde subire potest legittima re-
ligionis ostio. Cum enim scriptum sit quod proni sunt sensus hominis ab adolescentia sua
in malum dicitur quod ab annis adolescentie uestre cepistis ecclesiasticos honores ambire.
Et ad hunc honorem qui nunc onerosus est uobis obsequiis atque intercessionibus et aliis
ambitionis humane suffragiis aspirare. Tamen ergo ad testimonium conscientie uestre.
Et si inueneritis uos minus canonicum huiusmodi ingressum, sitis solliciti de egressu.
Sera hic resignatio habet locum. Beatus et deo teste qui in ouile ouium non per
hostium sed aliunde ascendit, ad celum salutis ingressum inuenturum se fatigeret,
nisi honorem in quo delinquerat penitens derelinquat. Sed quod et salubris est
cogitatio sed et spatus cessione. Putatam ... si resolutis conscientiam meam
iam domini promotionis obtentu fecisse ut in medio ... Si mee paruita-
tis acceptatis consilium. Ut annis ueternositis penes nos quod ad quisieritis per
peccatum. Iam aduesperascit nobis et ante nunc inclinati sunt dies. Obscuruit
munimentus celestium nostrum, et ad lucem nos expectat extremam. Dissoluite col-
ligationes antiquas et iugum exactoris abicite, deponite sarcinas ambitiose
supellectilis, ut uos luctator oculus inueniat onustum. Nudus athleta
fortius dimicat, natator exutus ut flumen transeat, uiator exoneratus
a sarcinis ut expeditus curat. In hac uia currentem mortis necesse
estis in proximo pugnaturi cum eo cum quo semper est anceps congressus.
periculosus casus, difficilis reparatio, rara et numquam secura uictoria. Nichil
querat in uobis repperiat suum, sed qui uos in annis fortioribus quamquam decuit,
post nos uictorem inueniat decrepitum et infirmum. —

Arguitis et dampnatis me Bathoniensem electum tamquam beati Thome
martiris persecutor fuerit et occisor. Scitis equidem quam periculosum sit homi-
ni innocenti notam tanti criminis inurere, et aduersus innoxium detestabilem
suscitare infamiam. Quam cum nolueritis abolere, primus excussum non potuistis
cohibere. Scio quod uirum martirem dilexit ex corde, et inter desiderabilia huius
mundi fuit in uotis eius quamquam principum familiaritatis et obsequio eius
adherere. Beatus siquidem martyr suspenderat patrem suum episcopum Sares-
biriensem. Non mirum eo tempore uidebatur, si filius afflicto patri compatiens
quamquam durius aut minus consulte de sancto martire loquebatur. Sed et nos in-
sensati uitam ipsius putabamus insaniam, et finem illius sine honore.
Sed computatus est inter filios dei, et sors illius inter electos est. Quicquid
faciebat caritatis obtentu et zelo iustitie in tumen odii et inuidie
ascribebamus. Sed contra quicquid machinabatur ad eius infamiam
humana malicia eidem cedebat ad coronam de ipso capite uestro.
Sicut dicit Ysaias, nos putauimus eum leprosum et percussum a deo
et humiliatum. Et nos quidem peruersissimum ... membrum leprosum reputaui-
mus et abiectum. Hec est lepra que in sanctos dei publice se diffundit.
De hac lepra in leuitico memini me legisse. Quod si effloruerit lepra
discurrens in cute sacerdos lepram mundissimam iudicabit. Cum omnis.

Nota quam detestabile est contra innocentem detestabilem suscitare infamiam.

lepra immunda sit. lepra infamie que sordes afflictis innocentiam mundat est. Sicut con-
ceptus exterius extenuat iniquitas, frustra optimo. cum exterius minuat iniquitas dicit. sordes emine-
re in manu Dei sunt. iusti quoque ubi exterioris contumelie gravamentis de thesauro consolacionis sunt
sancti. nota in Christo huius lepre vestigia. que in capite in membra apparet in filios di-
vinatur. Curabat Dominus languentes. sed violator sabbati dicebatur. Non est dicebant
hic homo a Deo qui sabbatum non custodit. Eiciebat demones. et hoc maleficiis ascribe-
bant. In Beelzebub aiebant principe demoniorum eicis demonia. Nunc samaritanum,
nunc eum filium fabri vocabant. Ideo describit eum Zacharias sordidis vestibus
indutum. Quia ei et suis imitatoribus convenit. ut in veste sordida sit decor men-
tis ut in carne leprosa sit mundicia in ceteris. et inter contumelias detractorum
pura et munda conscientia sit in sanctis. Ideo sponsa in canticis dicit. nigra sum et
formosa. Si quod Marchionem eligitis sicut et nos omnes vitam meam quoque habet
indivisum. si pater suo beneficium relaxamus optime cum autem non est quod ei debeat
imputari ad crimen. Sed et si adversus eum delinquit in aliquo. eum excusabilem
ignorancia facit. Ecclesiam Dei persecutus fuit sicut apostolus sed misericordiam consecutus
sum quia ignorans feci. Quia credo quod si sanguis Abel clamat de terra ulcionem. sanguis
mitissimi Agni clamat pro eorum remissionem. in hiis maxime qui penitenciam
agunt humilem et devotam. Scio autem quantum ex eorum hominis ponderis potest
humana fragilitas. quod si pater vester electus aliquid attemptavit in contumeliam
vestris. illud expiavit asperitate ciliciorum. languoribus continuis. lacrimis. professionibus.
austeris disciplinis. Nolite ergo hominem ante tempus arguere. Nolite iudicare servum
alienum. suo enim domino stat aut cadit. Cuius est iudicium qui scrutatur corda et renes. qui
explorat verba in lucernis. Cui cogitacio hominis confitetur. Pro minimo michi est dicit
apostolus ut a vobis iudicer aut ab humano die. Cui credat quod per prophetam dicit Dominus.
Nolite inquit timere opprobrium hominum. et blasphemias eorum ne timeatis. Ei
soli relinquatur iudicium. cui omne iudicium dedit pater. Ipse habet innu-
mera sustinuit pacienter. iudicaturus est tamen tempore suo. Cum accepero
inquid tempus ego iusticias iudicabo. Tunc bona discernentur a malis. Deus
deorum loquetur. et vocabit terram. hinc quoque candelabrum in manu sua. veniet
ut discernat populum suum. Interim autem cum Ierosolimitis habitat Iebuseus.
Interim in orto paterfamilias simul sunt salutaria et abies. urtica et lilium. In grege
Iacob animalia alba et nigra. agni et hedi. In rethi piscatoris boni et mali.
in archa Noe animalia munda et immunda magna domus. Lilia inter spinas.
zizania inter spicas. In area Domini granum cum palea. in cella vinaria vinum cum acinis. alii
cum amurca. non est meum aliquid iudicare. novit enim Dominus qui sunt eius.
Omnisque fuerit sive fuerint primi novissimi et novissimi primi. Credo quod vos precedat ad
vitam quem novissimum reputatis.

R

Reverendo patri ac domino Ric. Dei gratia Siracusano episcopo. P. Bles. salutem in vero
salutari. Quia me in Siciliam redire cupitis et estis de mea reversione
solliciti. rationes vobis refero quantas possum. Verumtamen non sum adeo
prodigus vite mee. ut velim requiem pro labore. securitatem pro periculis.
pro servitudine sanitatem. pro peregrinatione patriam. vitam pro morte. deli-
cias pro angustiis permutare. Terra siquidem illa devorat habitatores

sinos non parcit etati, non sexum deserit, non personam considerat, non seniori gravitati, non generis dig-
nitatis acceptat. Viginti et octo homines cum domino Stephano in Siciliam ingressi omnes
qui in morte evasi sunt preter me et magistrum R. normannum virum litteratum, industri-
um et modestum. Nos solos eduxit dominus per misericordiam suam de medio umbre mortis, in fortitu-
dine manus sue. Numquam vero erit mihi familiaritas cum siculis. Qui semel ingressi sunt, celo
igni. Odi quod me nostra trahent omnia ad adversam sententiam nulla retrorsum. Convertit
ab aere suo Sicilia terit et amaritudinis habitantium in ea, ut in edibilis et quasi inhabitabilis
censeatur ipsam abhominabilem arbitror. Aeris distemperantia et veneni distempera-
tio frequens, cum immeritissima undechiam ibi pertractatur assidue incultum medici
simplicitas. Quis queso ibi secure habitabit, ubi preter ceteras passiones montes ignem
infernalem semper evomunt et fetorem sulphureum evaporant. Etenim ibi procul dubio
est porta inferi. A porta inferi erue domine animam meam. Porte quidem mortis et in-
feri sunt montes Ethne, ubi absorbentur a terra homines et descendunt in infernum viven-
tes. Dulcedinem natium odimus mundi anglici, quoniam quod estatem ... abhomina-
ta est anima mea et appropinquavit usque ad portas mortis. Omnes quantumcumque sint
abus sive potius apud nos salutaris est et acceptus iuvenibus dietis preter menses
cumque ineunt septembrem et februarium, in quibus fere totus fere est metus meus.
Et his tamen ... humor qui semper in tempore morbi acutissimi et mortis mali-
am operiresat. Illud etiam adicio quod assidue legitis in libro sapientie, quod cum scriptum
sit quod omnes insulares populi sunt generaliter infideles, siculi habitatores sophistica a-
mici sunt et occulti atque nequissimi proditores. Vobis ista non scribemus, quia nos hec
eadem certo et frequenti experimento didicisse noveritis. Sic est quod cum alias fideles
et populos flagellet dominus in spiritu mitis et mansuetudinis, plebem sicule flagellat
nunc in iudicio sodome et gomorre, nunc in plaga Dathan et Abiron, nunc in spiritu
iudicii et ardoris. Scitis quod ethna frequenter ignes suos in in ipsam civitatem diffun-
dit et adhuc per spacium diete unius undique combusta et deformata est tota facies
regionis. Furentis flamme procellosa voragine omnes incolas aut expulit aut
combussit. Hereditas misera data est in combustionem et cibum ignis, et ut expressius
loquar, ignis sulphureus et spiritus procellarum pars calicis eorum. In omnem terram et in fi-
nes orbis terre iam exiit plaga illa qua nuper in Sicilia percussi sunt Cathanenses in vi-
gilia beate Agathes. Cum episcopus ille dampnatissimus frater Mathei notarii, qui sicut
scitis sibi assumpsit honorem non vocatus a domino tamquam Aaron et qui ad sedem
illam non electione canonica sed venali venalitate intravit. Cum vigilie abhomina-
tionis offerret incensum, intonuit de celo dominus et terremotus factus est magnus
angelus et dominum percutiens episcopum in furore domini cum populo et vicina civitate subli-
mit. Patet itaque quod beatissime Agathes offensam suis exigentibus peccatis incurrerat,
, non sic queso vestram nobis benignissimus est noster. Si excessit ...
aut in brevi iram eius patientiam quam semper habuit non dedistatur ... mihi
recordetur ... equidem mea est quod quotiens nobis dominus flagellum suum indigna-
tionis intentat martyr stat in confractione pro nobis atque gentibus inenarra-
bilibus iram iudicis impellat. Exulta anglia, exulta occidens, quia visitavit
nos oriens ex alto. Thomam apostolum India et orientalis regio veneratur, sed
occidentalem cultum respexit qui in celis habitat et humilia respicit. Dedit
dominus Anglie Thomam nostrum, non minorem Indie Thomam suum. Sic Thomas apostolus

in India. Sit Thomas martyr noster in Anglia, ut per hos duos testes a solis ortu usque ad occasum sit laudabile nomen Domini. Eat qui voluerit in Indiam ad suffragia sancti apostoli. Tam longa peregrinatio nimis laboriosa est michi. Michi sufficiat Thomas meus. Ille palpavit latus Domini et fixuras clavorum. Ille qui vidit et credidit. Iste qui non vidit et credidit non dubitavit atque holocaustum Christo et pro Christo se optulit. Non laboro inter cum apostolis parere. Cum sit apostolis minor merito, sed gloriosum est nobis habere martyrem qui apostoli nomen habet et apostolum imitatur aut mittitur aut mittit. Non indignetur apostolus, quia nec indignatur Dominus apostolorum et martyrum. Si quis spiritus sanctus in operatione virtutum plenius et celebrius alicubi se infundit. Et hinc maiora his facietis, et maiora horum facietis. Amor michi est preposito meo alicubi [illegible] me abdixit. vereretur ad propositum. Sed ad vos amantissime pater in Siciliam non revertar. Fovet Anglia me iam senem que vos fovit infantem. Vos vero relinqueretis per illam terram montuosam et monstruosam, et ad natalem aeris dulcedinem reduceretis. Ad hoc nos movere deberent dulcedines et securitates. Inter amor et patrie nature lex et gratia nutriture. Preter hec et pro omnibus amor domini regis Anglorum qui nos brachiis sincere caritatis amplectitur, et non gratiam respuatis oblatam. Vobis in terra nativitatis vestre inopinabiliter parant gloriam et honorem. Ut queso nativitati sepultura respondeat velitis apponere [illegible] vestris, et Anglia cineres vestros quos produxit excipiat. Dulce est in amicorum amplexibus mori, eorum excipi lacrimis, cumque suis pro genitoribus sepeliri. In eius vel obsequiis [illegible]. Sicut legitur sancti patriarche plurimum fuerunt solliciti. Fugite pater a montibus flammivomis. Suspecta sit nobis ethne vicinitas, ne nos morientem videat regio infernalis.

Nota quam bene [illegible] qui parentibus [illegible] obedit, et quam male qui non obedit

Henrico tertio Dei gratia regi Anglie et domino regis filio. Rot. Rothom. ecclesie humilis minister spiritum consilii cum salute. Si quid durum et locuti sumus illustrissime princeps, sustine patienter, ne ex habundantia cordis et vehementia doloris os loquitur. Non feras moleste si rogamus que ad pacem sunt. Si operatur Deus ut convertantur corda filiorum ad patrem. Dolemus dolorem quem dissimulare non possumus, quia patrem tuum persequeris, cum eum prius quam usque ad sanguinis effusionem tueri debueras. Tu ipse das in direptionem et predam. Et inter hec et cum Brebantionum feces ducens, gentique exercitare et perditissime adhesisti, ut destruas devotissimam tibi gentem. In quo te offendit? In quo gratiam tuam demeruit pater tuus? Numquam se tibi exhibuit durum sive rigidum, sed quasi procuratorem regni tui et in rerum tuarum administratione fidelissimum servientem. Tibi et non sibi vivit. Tuum est quicquid potest, quicquid scit, quicquid facit, quicquid congregat, quicquid habet. Ubi est filialis affectio? Ubi et reverentia patris? Ubi lex nature? Ubi est timor Dei? Ubi sunt sacramenta illa que patri tuo coram nobis corporaliter prestitisti? Ubi est cautio illa qua nos et alios episcopos terre patris tui pro fideiussionis vinculo obligasti? Putas ita Deo illudi? Ipse est rex regum terribilis apud reges terre, et qui aufert spiritum principum. Dilige et honora patrem tuum, fili karissime, ut pro honore exhibito patri tibi sit longitudo dierum. Honora patrem tuum et matrem tuam, dicit Dominus, ut sis longevus super terram. Filius qui maledicit patri aut matri in lege Domini lapidatur. Cum ergo male agere sit longe gravius quam maledicere, multo pene subiacet graviori qui patrem aut matrem contumeliis afficit et molestat iniuriis. Teste Salomone.

Gloria patris est filius sapiens. Sed vero ad honorandum est qui contumeliam facit patri. Quam grata
quam favorabilis. quam suavis. quam amabilis et accepta sit contra parentes affectio filialis.
quam vero execrabilis et dampnata. atque penalibus exterminanda suppliciis irreverentia in
parentes. multis docemur exemplis. Multa legimus que nos et alios ad paternam reverentiam
observantiamque efficaciter exhortantur. Philippus inter romanos imperatores primus fi-
dei christiane professor. philippum filium habuit. qui cum esset pre iuvenili etate contemptui
in imperialem apicem sublimatus. Summe gloriae ascribebat quod patrem haberet superstitem.
cuius imperiis non minus humiliter obediebat imperator quam miles devotus. vivens
in omnibus que habebat ad patrem. non imperator sed filius. Themistocles [illegible] re-
gis filius. cum pater eius ageret in extremis. et a populo postularetur in regem. respondit
se regium officium non debere presumere quamdiu pater eius vivus superesset. cum prudentia
erat in administratione rei publice approbata. Decius imperator cum decium filium
suum imperiali diademate coronare instituisset. renuit decius minor dicens.
vereor ne si fiam imperator dediscam esse filius. malo non esse imperator et humilis filius.
quam imperator et indevotus filius. Imperet pater meus. meum imperium sit. parere
humiliter imperanti. Galienus imperator galli imperatoris filius. licet compelleretur suo im-
perare non tamen sicut cum patre esse potuit habere. nam quod cum pater eius occideretur ab
hostibus sicut pro eo. et cum eo promisit occidi. Valerianus imperator de cuius
tyrannide beati martires sixtus et laurentius felici triumpho martirio [illegible]. quia patrem
suum quadam die atrociter verberavit a sapore rege persarum captus apud eum
adeo ignominiosa servitute consenuit. quod quociens rex erat ascensurus in equum.
vellamus humi acclinis eum in sellam dorso non manibus attollebat. in eaque
in hac probrosa servitute finivit. De absalon taceo. quia historia nota est universis.
Adramelech et sarasar filii sennacherib. qui percusserunt patrem suum a regno expul-
si dati sunt in captivitatem in opprobrium et in mortem. Demetrius filius
demetrii regis patrem suum crudelissime persecutus. nagari et profugus super terram
vitam miseram in exilio et opprobrio terminavit. Aristobolus qui matrem suam
regnantem vinculis carceralibus mancipavit in more et sanguine fluens fratrem an-
tigonum quem super omnia diligebat miserabiliter expiravit. hiis et aliis innumerabi-
libus exemplis inclaruit potest fili karissime quantum sit apud deum et homines commenda-
bilis exhibita patri reverentia. quantumque sit execrabilis et in factis dampnata
gerentibus iniuria. parentibus irrogata. Porro cum videatur degenerare filius
cuius voluntas a paterna voluntate dissentit. Planius cara et sanguis est
et de patris substantia suam substantiam mutuavit. Quid est a sole radium radium et [illegible] lucem.
rivum a fonte et avellere. ramum ab arbore et sicciare. membrum a corpore et putrescit.
Separa filium a devotione paterna. et iam non est filius. sed super et collega illorum
quibus dicitur. vos ex patre diabolo estis. In principio ysaie legitur. Filios enutrivi
et exaltavi. ipsi autem spreverunt me. Ulterius ei eiusdem prophete ultimum est. vermis eorum
non morietur. et ignis eorum non extinguetur. probitatem tuam. prudentiam. ha-
bilitatem. constantiam. et pulcritudinem. atque alias gratiarum dotes. quibus te
natura multipliciter illustravit. mundus predicat universus. sed maxime sic erga patrem
humilitatem et dilectionem in utroque non exibes. Quanto celebrior est laus
tua tanto in maius et certius opprobrium converteretur. Nonne scis quod prima tuus hoc est
qui sola humilitate vincit et vincitur. Sic quo sit subiectus. et ipse suam pro omnia

Exemplum de philippo filio philippi imperatoris fidei primum professoris obedientia in omnibus patri suo imperatori.
Exemplum 2m ad idem
Exemplum tertium ad idem
Exemplum [illegible] ad idem
Exemplum primum de illo qui patri suo non obedivit
Exemplum 2m de absalon qui patri non obedivit ut in hystoria omnibus que nota

subiacet voluntati. Exhibe ergo pater in tua humilitate filium. et ipse tibi se non solum patrem exhibebit sed famulum. Eius rex regis et dominus dominantium qui ad hoc tibi vivit et tibi moritur ut post mortem ipsius magnificet vitas. [illegible] et solum tuum cum multis laboribus et expensis [illegible] et confirmat ut ipsum futuris temporibus habeat hostilitatis persecutio non subvertat. Hoc tibi pater eius et successor in regno de hereditaria successione fecit et dedit. Festi-nare non festines quia testis Salomone. Hereditas ad quam in principio festinatur in novissimis benedictione carebit. Primo detestabilis te seducit adulator suggestio que tibi subministrat et suadet ut etiam in regno tibi vendicas portionem. porro isti non tua tibi honorem quam cum de honoris distributione desiderant et ut in populum miserum suum exerceant ditionem. Porro consulti tibi est per providentiam fidelissimi patris in pace populum conservare quam per adulatores [illegible] quietem et pacem communi tibi populi perturbare. Scimus quam multis molestiis tibi [illegible] non posset de regno Francorum summa illa [illegible] extorquere. quam tunc cum labore et [illegible] tibi libertas patria [illegible]. [illegible] quam dulce et quam iocundum sit habitare et fratres [illegible] parentes. Hec [illegible] iocunditas. frequenter [illegible] parentes [illegible] [illegible]. et ex sola parentum [illegible] cognoscitur. Ad hoc amantissime fili devote et humiliter supplicamus. quatenus faciens et [illegible] pacem in plebem tuam. et [illegible] istius [illegible]. et [illegible] que te [illegible] malicie tibi [illegible] ad patrem. Nos enim tuo honori et commoditati tu [illegible] providebimus quam amplius optinebis patris beneficio quam possis per [illegible] et gladium extorquere quia si [illegible] et suffra[illegible] [illegible] consilio qui super hoc [illegible] tibi [illegible]. ad quietem et [illegible] de [illegible]. Scias nos recepisse a summo pontifice in mandatis. ut te et omnes qui pacem domini tui turbant sublato appellationis remedio excommunicationis vinculo innodemus. nosque mandatum nobis iniunctum sicut [illegible] et dolentes [illegible] et [illegible] [illegible] xv. dies [illegible] plenissime prosequemur

Reverendo patri ac domino Willelmo Papiensi sancte romane ecclesie presbytero cardinali P. Blesensis devotissimus eius filius salutem et sincere devotionis affectum. Benedictus deus et pater domini nostri Jhesu Christi qui [illegible] respiciens in faciem testamenti sui nos elegit et prelegit. ut per gratiam prudentie et [illegible] [illegible] meus nobis daret [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]. et ecclesia dei [illegible] laboribus respiraret ad pacem. post quod navicula [illegible] tempestuosis fluctibus estuavit [illegible] mirabiles [illegible] maris [illegible] [illegible] [illegible]. Effusa est contentio super principes cum [illegible] et non [illegible]. Ille qui imperat ventis et mari imperat imperatori qui cum imperio in ecclesiam dei asseverata rebus deseviret. hodie per gratiam [illegible] in eo [illegible]. et [illegible] [illegible] hodie per gratiam redemptoris qui nos ad hoc specialiter fecit [illegible] in [illegible]. persecutor ecclesie factus est filius. de lupo factus est agnus. de hoste amicus. de superbo devotus. humiliavit eum qui est [illegible] qui humiliat [illegible] altitudinem extollentem se adversus scientiam dei. Primus [illegible] et in [illegible] dedit. [illegible] ecclesiam [illegible]. Sed hodie [illegible] est in superbiam [illegible]. et [illegible] super [illegible] et sub[illegible] calcabit. sicut dicit dominus per prophetam. ponam te in superbiam seculorum [illegible] vocabitur ultra [illegible]. [illegible] Octavianus ille [illegible] scismatis toto tempore vite sue [illegible] ut quietem ecclesie perturbaret. [illegible] operibus [illegible] [illegible] sapientes huius seculi [illegible] magnatum [illegible] favore et gratia [illegible] namque [illegible] secum [illegible] in errore. sed [illegible] propheta.

perdix fovit que non peperit. fecit divicias non in iudicio. et in novissimis temporibus derelinquet
eum et in fine suo apparebit stultus. Elevatus fuerat octavianus in [illegible] ecclesie Romane,
et cecidit. post hunc exaltatus est Guido Cremensis et corruit. post ipsum etiam elevatus est Iohannes
Strumensis et deiectus atque confractus evanuit. Ecce ydolum dagon quod iuxta archam domini
fuerat elevatum prius cecidit prostratum. truncatum secundo corruit ex magna parte confractum,
elevatum iterum tercio tandem totum confractum inventum est et toto corpore dissipatum. Si octovianus
in superbia et abusione summum usurpaverat sacerdotium, et propter hoc vehementi [illegible]
turbavit urbes et regna, concusserat terram habitus cum chore dathan et abiron,
quorum imitatorem se fecerat. Ecce quod de ipso predixerat ysaias. Numquid non est iste vir qui
turbavit terram, qui concussit regna, qui posuit orbem terre desertum et urbes eius destruxit.
detracta est ad inferos superbia eius, concidit cadaver suum, subter eum sternetur tinea,
et operimentum eius vermis. Adhuc recolo quam gloriosus erat in oculis suis quam pomposus
in urbe. [illegible] non se faciebat tamquam statuam adorari. Nam et ego cum aliis [illegible]
ad romanam curiam a carnificibus eius captus et spoliatus et cesus fui. [illegible]
[illegible] miracula in corporibus remansissent [illegible] [illegible] non flexi
[illegible] nec in corporibus [illegible] sed [illegible] et omnibus per
[illegible] non in [illegible] sum. et sic [illegible] sicut deus qui non
[illegible] et ab ea die semper oravi altissimum ut eius superbiam deiceret qui superbos
humiliat. et tandem completum est in eo verbum illud dicentis de rege superbie. Si ascenderit
in celum superbia eius. et si nubes tetigerit caput eius quasi sterquilinium in fine perdetur. et
qui eum viderant dicent ubi est. velut sompnium avolans non invenietur. Transiet
[illegible] eius et omnium complicum suorum memoria dampnata est in eternum.
Isti sunt allophili qui cum in archam domini irruerunt et eam capere presumpsissent,
percussit eos dominus in posteriora, opprobrium sempiternum dedit eis. Sorte ista in posteriora
percussi sunt quorum filius [illegible]. quorum posteritas dampnata est ut successor eorum in
ecclesia dei de cetero non exurgat. semper redibit in memoriam iniquitas patris [illegible].
et peccatum octoviani non delebitur in eternum. Ipse enim erat qui crudelius [illegible] affligebat,
persequebatur homines in opes et mendicos et compunctos corde mortificaturus. O quam cecus et turbidus
erat mundi oculus. ubi quesierant cardinalium corda, qui filium superbie et ydolum abhominacionis
in apostolus apicem erigebant. ut de nobis taceam, ne videar adulari, quam in
clausis oculis [illegible] dominum bernardum portuensem, henricum pisanum, dominum
[illegible], dominum hubaldum episcopum hostiensem. Respuerunt homines pacis, hominique
dissensionis et scandali crexerunt. Sane notum hic possumus problema [illegible]
de filiis gedeonis. et de quibus filiis [illegible] volentes constituere ducem [illegible] contempto filiis
[illegible]. abimelech spinam et eundem elegerunt in ducem. iuxta enim verbum
ligna silvarum non olivam, non ficum, non vitem, sed ramnum elegerunt in regem. et
egressus est ignis de ramno et devoravit cedros libani. Ingressa est ab octoviano
malicia, que totum orbem tumultuose concussit, sed tandem manus domini principium
[illegible] et supra vota omnium omnia mutavit in effabili [illegible]
[illegible]. [illegible] suum, et utinam se offerat opportunitas, ut me probetis per
experienciam [illegible]. adhuc memoriter teneo quam pie quam [illegible] me ab exilio re
[illegible] vagum et profugum apud vos recepistis. nudum [illegible] pa
vistis famelicum, et ut multa paucis includam totum in me [illegible] complevistis. Ille pro me vobis retribuat qui bonorum retributor est, episcopi et pauperum fideiussor.

riis et amicis suis. G. decano.
carnoten. et G. archid. Bles. P. Bles. Bat. ar. salutem. et viscera compassionis
induere. Patior patior vehementer. et non est qui compatiatur qui misereatur
afflicto. consternatum est consternatum mei. sal. ii. q2 magnus d. t. in. diu laboraui in
gemitu meo. sed nunc materiam gemitus dedit in publicum. Dies et noctes mea
dolore sunt plena. Exitus aquarum deduxerunt oculi mei et torrentes affluunt
lacrimarum. Sagitte ei domini in me sunt. quarum indignatio ebibit spiritum meum.
et torrentes iniquitatis aliene conturbauerunt me. Utinam exprimeret aquas
misericors capitis mei ut totus in lacrimis fluam. consolationes ei sunt solacio la
crime. et ex parte maxima magnitudinem doloris imminuunt. Dolor siquidem speciem
ignis gerit. quia dum plus tegitur plus ignescit. Si me deus in amissione rei
temporalium aut amicorum morte aut in afflictione proprii corporis flagellasset
totum equanimiter sustinerem. sed plagam sentio que ad interiora cordis mei pene
trauit non minus angustior quam si quis viscera mea a me violenter auellat. Sunt
viscera mea amici mei sunt quos foueo. et qui me fouent in obsequiorum
dulci commercio in indiuiduitatem affectuum. sine quibus omnis cogitatio mihi odio est et
diu. omnis operatio labor. omnis via peregrinatio. omnis vita tormentum. Quibus
unus non amicus. sine quorum solatio mihi mori est viuere. Hec sunt angustie quas
deploro. quia amici eius conuersi sunt in contrarium facti ut sint , hominis
inimici domestici eius. Illi de quorum dilectione confidentius presumebat. et ad
quos diligendum totam effuderat animam. facti sunt hostes eius in capite
domini mei carnoten. quorum frater et canonicus eram. quos ex toto interiore
hodie diligebam. Aram iniquam construxerunt aduersum me. posuerunt
in mala pro bonis et odium. pro dilectione mea. In eo siquidem quia habebam aduersus
M. Saresb. super prepositura carnoten. quam adhuc in vendico tanquam meam in diabz
nostris infames litteras porrexerunt. meique patris vitam nequissime deprauan
tes. sic nomen meum denigrare conati sunt. Contra mortuum et aduersus inno
centem insurrexerunt testes iniqui. et mentita est iniquitas sibi. Deum testor
et innocentiam eius. patrem meum uixisse innocenter et recte. Fuit enim homo simplex
et rectus et timens deum sine querela et dolo. mansuetus et mitis. quod
quidem non a deo confidenter asseuerarem. nisi quia ad ipsum nos et totius prouincie conscia
ustis. indubitanter scitis. quia si pater meus litteris fuisset imbutus. prudentia
et scientia eius consilio copiosissime suffecisset ad regimen cuiuscumque dig
nitatis. Confidenter extollo et predico patrem meum. cum mallo me filium extitisse
quam illius nobilis pictoris. a quo meus emulus quem satis recitatur se fuisse
procreatum. Nichil equidem in contumeliis suam. non nos apud nos aliquid inuenire
possetis. cum possit esse notabilis pater meus. non quia non fuit de ditioribus regi
onis. Certe virtus in diuitiis non consistit. Fuit enim et precatores et habundan
tes in. s. o. d. Etiam tam satis ditiorem indico extitisse tam et suis atque
pauperibus et quorum se ministerium deuotissimum semper exibuit. sue facultates
sufficienter habundauit. Satis commendabiles dotes sunt quam in edificiis et
ac prediis et vineis habundauit. Sane et si pauperimus extitisset nobilitatem
tamen titulos paupertas non adimit. Sicut publice notum est pater meus et mater

mea. De optimatibus minoris britannie traxerunt originem. Non istud ad iacta-
ntiam dico. sed ut obstruatur os loquentium iniqua qui de sua nobilitate satis
de gente dei francorum fecerunt audaciam. Veram quidem et commendabilem reputo
nobilitatem generis clarissime britannie. cum duos ex fratribus fratri qui patri
meo successerunt exilii prolapsi de ... pre capite remotum ... Roma expulit. Brutus. Roma expulit
liavit ... in cuius exilio non degenerat ... nobilitas. Illud pro
... qui si quid est in me non in patre meo cognovisset ... h[ominibus] fi-
deliter illud in publicum deduxisset. Ego autem cetus ... tali ... sus
piciari. non ex ... ... ab hoste ... In domo dei. in ecclesia beati
Augustini. cum ... ... meus erat. et amicus ... credebam. cum ... ...
... omnes cogitationes in malum qui sub lingua blandienti venenum aspi-
dum ... si inimicus ... maledixisset mihi sustinuissem utique.
... hominem ... ... qui mecum dulces capiebas cibos. Domine ... ami-
cum ... Dilexisti me ... et in lingua tua mentitus es michi.
Magnificans super me supplantationem. et prodicionis ad inveniendum ...
maculans innocentem. Vide domine et considera. audi vocem adversariorum meorum.
et iudica causam meam in conspectu ... ... omnes qui tribulant animam meam.
Audiant ... ... et erubescant. qui persecuti sunt hominem inopem
et mendicum. et animam afflictam ... ... opprobriis. ... ...
ecclesia et obsequio ... ... morari et mori. ... ...
necessitates in me ... meas per ea ... ... omnibus
atque labore et in commoditate ... commoditates omnium ...
Si quid ... ... in precipitium atque in
necessitate mea proximi mei ... ... sum.
... meis. ... ... domus ... mee ... altius
... est ... sicut ... ... et sicut ... ... non
nemo acceptus est propheta in patria sua. ... in exilio in patriam faciat. et qui
deducit velut ovem Ioseph ipse in loco peregrinationis mee per ... mi-
... me deducat. Bonus es domine sperantibus in te anime querenti te ...
... sunt hostes mei domestici supplantaverunt me et ... ...
... omnino ... Sed ne ... ...
et opprobrium meum ... et ... ... Sic Iacob pro Rachel
data est ... ... Sic ... pro ... data est ... ... Ego
... ... et quicquid circa me benigne disponit, gratanter
accepto. vota mea reputans plenissime satisfactum. si eos humiliet quia
superbia semper ascendit. et mendaces ostendat qui maculaverunt in proximum
vos autem karissimi domini et amici. si vias non potestis iniurias vindicare. patien-
tie ... affectum compassionis impendite. —

Reverendo patri et domino H. dei gratia Baiocensi episcopo suus P. Bles. Ba. ar-
chid. salutem et in visceribus pietatis affluere. Audivi hodie quod non est au-
ditum a seculis. quod de sancti magni crudelitas. et in lupo sevitia mansuescit.
Novit fere universitas orbis quod ... mortalibus ... et singulariter.

quod nomina ... petentibus
... condonare
et emendare ...
4169

pietatis gratia et spiritu mansuetudinis habundatis. Ideoque et omnibus dicitur ut stupo-
rem. Gen. S. cantario altius celebrem, qui multa cordis contritione et humilitate
penitentie omni satisfactioni se offert. vel uos domini et mortalem exibes
quem hominem inficiat. non inficiatur. Rex quia hoc fecit prouocatus ab hostibus
et ob tutelam proprii corporis mortis quam patrie indictam. plurimum de cunctis quod
tunc recideret. Rex et dominus rex qui huiusmodi excessus peruidis habilis
distare et diabolus punit. cum ad gratiam suam et ad solam naturalem restituit.
porro non maior gladius ministro est. gladius ecclesie inhumanum esse non debet.
sicut clamat auctoritas. satius nobis esse. si oportet mihi humanitatem quam si oportet
districtionem iusticiam indicetur. Recipite queso ad penitentiam hominem humilia-
tum et corde contritum. si forte claudatur mihi sinus. incidat in desperationis
abyssum. Gratius equidem accipit deus penitentiam peccatoris humilis et contriti. quam
innocentiam iusti tepidi et remissi. Sed et maius gaudium est angelis dei. super .i. p.
p. a. quam .s. n. n. i. qui .n. in. p. Cum in sacro eloquio pro omni tanta concientia sim-
plicis vite. prelatum non peccantis in immunditia desiderat. ouis tamen in lege domini lon-
ge ab hoste tabernaculi iubetur ostium. capra non que pacifica hostia est. in ipso hostio
tamen ouis elongata est. immolatur. gratia non sepultura ubique innuitat ac recipit
ad penitentiam peccatores. Elongantur enim a sanctuario. qui uacuam et superbam vitam
ducunt. atque familiarius admittuntur in sinu matris ecclesie. qui maliciam per
penitentiam fortiter asperserunt. Vides dominum comedentem et bibentem cum peccatoribus
et publicanis presentem. Non ueni uocare iustos. sed p. a. p. Habes habes petrum.
habes publicanum. habes paulum. quam penitentiam mirorum gratiam fructuosam penitentia eius
conciderunt. Xpistus ex mortuis non fuit mater illorum iudeorum. sed marie peccatrici. de
qua .vii. eiecerat demonia. prius dignatus est apparere. capra enim non abiicitur ab hos-
tio tabernaculi sicut ouis qui a deo et angelis eius gratior est peccatoris confessio. quam
tepida simplicitas innocentis. Si penitenti sinus mihi secludatur. vereor ut no-
uissima huius fiant peiora prioribus et anima ipsius per duriciam nostram a nobis
dominus requiratur. Vbi dicit petrus nobis peccata dimitti sicut et nos. d. d. nostris.
periculosa est ei oratio dominica qui peccata proximo non dimittit. Dimittite inquid dominus.
et dimittetur nobis. eadem enim mensura qua mensi fueritis remetietur et nobis. Id ipsum docet
porro theologus dicens. Dat peccator ueniam peccatori ut eam consequi ualeat domini condicione.
quem si aduersus peccatorem. contendunt aliquid rancoris aut odii concepistis. benignitate
queso et caritatiue remittatur. karitas enim benigna est. neque ullus in nobis carita-
tis est locus. si aduersus proximum rancor aut odium retinetur. sed non bene diligi-
mus deum. nisi diligatur proximus. propter ipsam dilectionem quid bipartito affectu se diuidit quod a pro-
ximo incipiens. in deum se porrigit uiuens in eo diuisiones affectuum qui et in quo
principaliter certa totius dilectionis restituat. Cum ergo uelit dominus diligi propter proximum
non propter se. bonorum enim meorum non indiget ab ipsius tamen uoluntate non recedimus
si proximum diligimus propter ipsum. Immo domini resistimus uoluntati. si proximum non
diligimus propter dominum. cum diligi in coperetur. et si in negocio diligendi temporis deu-
icerimus. Ex dilectione quidem proximi in eo deus meretur affectus. Quomodo enim
diligemus dominum quem non uidemus. si proximum non diligimus. si proximo non compatimur
quem uidemus. Sic enim deus proximum in participium et societatem dilectionis admittit.
ut non enim sine se non sit sine illo diligi uelit. Sine dilectione nichil prodest in conuersatione

sit. omnemque calumpniam simplicitas evacuet. Hinc est quod Oza quia manum sacerdotali po-
nendus erat. ... hinc est quod Eliseus doctoris sui spiritum in se postulat duplicem.
hinc est pro simile quod offert. concremat domino in altari. pro se et aaron et filiorum eius usibus reser-
vat. in quibus gemina notatur dilectio. ut et proximi sint deo et deus sine proximo diligatur.
Si quando diligitis. immo quia diligitis dominum. odium quod concepistis adversum peccatum. sed et differetis in
dilectionem et gratiam propter dominum. vos qui inter peccatores et maledictos et doctos non debet fieri odium
nisi quod in hoc commemorat peccato in quo odio odientes illos. odium quod peccatum sunt peccatorum est. si peccatum
tu in homine non hominem in peccato habemus exosum. Sibilla dicit. et nos tunc id ipsum forsitan generatis.
quod quod ex vobis in vos eius hodiernas oculos invocavit. utique et eum animum meum habent.
vulgo ut dicitur. aqua turbida piscosior esse. propterea de vestra et beatae fructum successionis exspectant. Viventium
cum non dedi non certe videat bis in ipsum amicus absolutum videtur. et post satisfactionem
prius in bonis patrimonialibus primatur. —

Venerabili patri ac domino Jo. Dei gratia Carnotensi episcopo. P. Bles. archidiaconus et utriusque ... Certe et misericordiae
tua benignitas quod nepotes meos infra natale domini proximum audiendos mitteres
parisius. in quibus pro eos debitum quod in debitis animum solveras. Experiens expertum dominum meum non
diu in. adhuc etiam promissum expectavi. fecisse sicut dicitur in hamo. sicut videas messem.
donatio quod promitto frustra fuit et liberalis. Sed quod promissionem susceptum michi ita cessit. ut animum fieret sub-
ficium gratiam in necessitatem debiti convertisti. utinam unquam fuisset hec pena. expectatio tua domini animum
meum torsit. in cuius spe ego diffusiores expensas faciens. me debitis usurarum oneravi. Si simplex promissio
processisset. ea conspecta expendissem. et usus fuissem levius levi vobis ut in libro experientie legitur. sed eam
et presentem illam audientiam ... Sed inquit sermo tuus est. est et non non. Sed quod amplius est a malo est.
hoc malum ne sentio. eius causa ... et vehementius primo affectu ... ubi cum ... sunt filii
et heredes. ... inter vos assumendum sit quod est liberum simplex in aliis et quod in aliis
est simplex inventum. ... sit in illis. Attende quid dicat doctor ecclesie. Si aliquid ... dicere
... verus sim. an que cogito secundum carnem cogito. ut sit apud me est et non ... et non
... voveo illa ... Est nos michi et opus eius ... ex eo quod non est. ...
... in promissione dixeris. iustius et promissio mutaverit de familiaribus amicis ... inimicos. Porro
si agitatis vestris promissionibus stare. non tam acceptum non nobis honesta ... dilecto. Testimonio procul-
dubio magnus ruinam est. et modo domino non licet ... Sic dicit amico tuo dicit Salomon. Vade et re-
vertere et dabo tibi cum statim possis dare. ... vox ... est. non deo non hominibus grata est promissionis
... fucatus. et hoc ipsum deo Salomon sensisse cum dicit. Fili ne sis ... labium in ore tuo. dicat quoque venerande
pater non tantum vocem sonans et affectans verbales affectus adimpleat. ne labia cum ... possit
... actus ... in testamentum intrat. Illud et vehementissime reprehendo quod nepotes
meos quos sic ... solebas ... debueras. fovetis in deliciis. palpatis blandiciis. Scitis quod hec
omnia ... sunt. ... honestatis. adhuc vita eorum tenera est quam mundum ... per
gratiam ... quod magis expediret eos corripi quam palpari. Scriptum est. Qui in parcit
virge odit filium. Heli cum filiis suis percussus est a domino. eo quod filios suos ... non corripuisset. Dilexisti
dicit ei dominus magis filios tuos quam me. ... est amoribus blandis ... Jo. dicit
sapiens. filii tibi sunt. erudi illos ... ne ostendas eis. vitia benignitatis eis ad omnes illecebras ...
... relaxavit ... quod ... in primo flore ... Sicut in Job legitur. ... qui
... in primo flore ... et quasi olivae ... florem suum ... enormiter ... et qui ... alienam
... inter ... familiaritatem et ... libris ... De ... paruu-
lis de quibus ... omnes ... Christo ... comprehendi ... Subiciam
... et ... Alexandrum ... illum ... glossa. quod cum
... bellicosissimam ... complexibus ut ...

curaret animam. a regina massagetarum thamari victus et occisus est, que caput illius
caput in utrem plenum sanguine misisset, bibe inquid sanguinem quem sitisti. A propheta dicitur
inquid disciplinam negligendo vastatur dominus. augmentant et docent diligencius nepotes
nostros, cum insolencie prestat animus blanda et familiaris affectio. Infirmentur quasi
ad opera honestatis, ne sciat sapiencia quid sit peccatum. omnis qui corrumpit
[illegible] persidarum. Judas et Symeon sicut in libro Judicum legitis, regem Bezec, sive
Adonibezec qui eos infestabat, summitates manuum abscidunt. Sic et nos motus
pubertatis prevenire oportet, atque iniquitatum precidere primicias actionum.
Isti sunt parvuli babilonis quos ad petram qui Christus est oportet allidi. Beatus enim
qui tenebit et allidet parvulos suos, id est babilonis ad petram. Scriptum est quod proni sunt sensus ho-
minis ab adolescencia in malum. Incipientes igitur preveniamus in tenera etate
maliciam. Nam et spinarum plantaria facilius evellimus antequam convalescant. —

Reverendo domino suo R. Dei gratia Cantuariensi archiepiscopo totius Anglie primati et apostolice sedis legato,
suus P. Blesensis Bathoniensis archidiaconus salutem in eo sine quo non est salus. Me imperio ad obedien-
tiam vestre missionis accinxeram, iamque licenciatus et accepta vestra benedictione gratia
recedebam, cum propter negocia quedam casualiter tunc emergencia revocastis me
ac firmiter iniunxistis, ut vos frequentibus nunciis certificarem de statu meo et
de hiis que circa me contingerent. Descenderam ad mare et navem ascenderam.
Cumque iam exposuissemus vela ventis et iter nostrum prosequeremur, cum grando mixta imbre
ac spiritus procellarum obduxerunt celos caligine, atque inter turbiles aquarum montes
maris deformando planiciem, innumerabiles erant elaciones maris. Fluctus
cum ascendebant in celos et descendebant in abyssos, anima nostra in ipsis tabesce-
bat. Omnes qui in navi erant moti sunt et turbati sunt sicut ebrius, et omnis
sapiencia eorum devorata est. Ille qui gubernaculo preerat et sedebat in puppi, abiecta arte
et derelicta sede, navem fortuito commisit eventui. Vomitus paciebantur, spiritum
vertiginis, spiritum abhominacionis et nausee. Non erat qui manus aut oculos in
celum erigeret, non erat qui porrigeret deo preces, qui satisfactionem aut peniten-
tiam offerret. Jacebant omnes destituti officio membrorum, atque animo consternata
et facti sunt velut mortui. Hoc erat tunc estivale solsticium ad incrementum dierum.
plurimum de noctis spacio recidisset, nunquam tamen nox aliqua a deo longa est in.
Sanctus Ambrosius dicit: nox ista incipit quod tempus aliquid est quidem [illegible] de paulo
[illegible] in suas tenebras. hoc dicit: O nox dampnatissima, non in toto anni
circulo computanda, nox sine lumine, nox ire, nox horroris et mortis. Tota hec pessima fui-
mus in corde maris et quasi in ventre inferi. Donec desideratissimus solis ortus nobis
clemencioris aure graciam nunciavit. Placavit mare qui imperat ventis et mari,
statuitque procellam in auram, et siluerunt fluctus eius, et letati sunt quia siluerunt, et quia deduxit
nos in portum voluntatis nostre. Ego enim quasi resurgens a mortuis eadem die cibum non
gustavi. Omnem etiam escam abhominata est anima mea. [illegible] secunda
die [illegible] namque pro confusione sonitus maris et fluctuum non potui ad plenum defatigatus
respirare. Hec et [illegible] quibus pro nobis vehementer affligimini solicitudine debitis [illegible]
[illegible] revolute, et pro quiete nostra durissimos labores pacientibus affectum et compassi-
onem impenditis. [illegible] sic publica [illegible] mare corpore et quidem dico suos in deli-
ciis et voluptatibus ducit, hi apud nos fructum gratie laboris invenerit atque in labore
[illegible] qui pondus diei et estus pro nobis [illegible] portantes [illegible] ego
et absens et presens [illegible] vestram semper invicem magnificam. nos quidem tamquam

desiderii mea pregustaveris, citra omnem postulationem et supra omne meritum meum, me
in meis tribulationibus assidue prevenisti. Ego pro gratia mea mutatione quam nostre
necessitatis articulus non recusso labore pervasseram pro vestro honore et in curiam et in
mortem. Dominus rex in Gasconiam prodiit. Ego autem deplorate valitudinis cum magistro
sequor. Sic possum certe et comprehendam vos in proximo orationis assiduitatem ut Ricardum in
arctis eius inveniens negotiis vestris prospere et prope consummatis ad vos conval
escens regrediar. Bene valeat magister Eustachius vester. Magister G. et Rogerius Benedictus.
Bene valeant et alii socii vestri, quorum singulorum sum totus et omnino.

Ricardus Dei gratia Cantuariensis archiepiscopus totius Anglie primas, venerabilibus fratribus et co
episcopis in curia constitutis salutem in vero salutari. Licet sicut veritas omnia vitare
scandala non possimus, notum est enim sicut legitur ut veniant scandala, officii tamen
nobis et vobis iniuncta administratione meminerit quantum possimus scandalorum
materiam precidere, atque maiori consilio periculis imminentibus obviare. Dum est
quod Anglie pacem tuentes se nomine in Anglia locis et in vestimentis omni
atque sub umbratica simplicitate deferunt, alieni quidem prima rapacitas sed et diabo
lus quidam pseudo episcopi Hibernensis aut scotice lingue familiaris barbariem
cum a nullo manus impositionem acceperint, spiritualia populis administrant. Testis quidem
apostolus, nemo sibi sumit honorem, sed qui vocatur a Deo tanquam Aaron. Illi vero non per
hostium sed aliunde intrantes ecclesiam Dei, conculcant et ut arripiunt ministerium vestrum
presumptione sacrilega dehonestant spiritualis continentie sacramentum. Cum enim quidem
tacite in aliis mittentes acceperint, celebrant ordines, ecclesias dedicant, altaria conse
crant, benedicunt alios, et sic maiorem atque nostrum mi-sere indicantes sicut munera
vite redemptionis convertunt in contrarium. Cum igitur ex talium administratione in ecclesia
Anglicana multiplex oriatur scandali iam crescit, eos qui quorum ordinatio dubia est
sed canones non admittunt, ubi fuerint vestre mandamus atque precipimus quatenus per
vestras diocceses generaliter prohibere curetis ne tales ministrare presumant spiritualia
qui barbare nationis sunt atque ordinationis incerte. Sicut enim non iteratur
sacramentum dedicationis ut baptismi, ita de talibus dubitatur, ita non eos reputamus episcopos
quorum consecratio ignoratur. Preterea quia in hiis partibus publica falsariorum pestis
obrepsit, qui bullis adulterinis et litteris adulterinis innocentibus moventur et
statum iuste possidentium subvertere moliuntur, providentie vestre districte pre
cipimus quatenus sollempniter denunciari faciatis excommunicatos singulis festivis diebus
eos qui domini pape bullam vel nostra et vestra sigilla falsare presumunt, et qui consen
tientes, ut quos a sua malignitate non cohibet timor iudicium conscientie sal
tem frequens denunciationis ictus valeat deterrere. Bene valeatis in Christo.

Ricardus amico suo L. prefato archidiacono P. Blesensis Bathoniensis archidiaconus salutem et intime
dilectionis affectum. Lamentabiliter conqueritur et clamat ad me nepotis
mea quod eam in monasterium detrusistis, et claustrali inclusis in invitam et renuentem
custodie mancipastis. Cogitabat equidem coniugales amplexus, sinatum quod pos
teritas de carnis operibus expectabat. Sed et compulsa sic dicitur abiurare modo officii
et a prima limine salutaris dilectionis iura et deo deditis tamen mundi, si deplorat
incurrere pretium. Sed licet conprobarim, sane minor plurimum de modestia vestra non
conspecta, si non oretenus hec et ad annos discretionis creverit, non credo sic in iudicio
ad religionis propositum velle invigilanda sed prime conscientia tenebitur de gratia non esse

contra sententiam. Sed et canonum clamat auctoritas quod monachum sive monacham facit professio
propria vel paterna devotio. Et professionis vinculo non licere quemquam huic professioni quam tu potes renuntiare
et reclamare. Non astringit ipsam paterna devotio. quia non est in sacris paternis. et que emancipata per
patris mortem et in alienam potestatem non recadens. liberam sui arbitrii adepta est facultatem.
Utrumque tamen huius beneficio matrimonia libera sunt. Porro si matrimonium carnale gaudet libertate
indulta. spirituale matrimonium privilegiatum est pleniori gratia libertatis. Rem enim spiritualem ubi libertas
sinceritatem meam filio altissimi desponsare disponitis. Scitis quia sponsus libere desiderat
mentem scilicet spontaneam non coactam. Rem in genesi legitur in desponsatione rebecce.
Vocemus puellam et queramus ipsius voluntatem. Sed et Josue in optione populi ipsius ponit. Eligite
diis mesopotamie. aut diis amorreorum. an domino deo. insinuans sacrificium non esse acceptum
apud deum quod preter liberum arbitrii benivolentiam est extortum. porro neptis vestra publice
protestatur quod eam multipliciter fatigatis et ad ipsius conversionem laboratis invitam. Esset enim sicut
assero ex ipsa conversione peior et si mille clauderetur in claustris ipsa tamen in vanum dederetur et conceptum
[illegible] est [illegible] cessarum. Timent et nos sicut in videtur labor multus et cura super
filia. Verumque ne nobis adaptet aliquis illud domini. Ve vobis qui circuitis mare et aridam ut
unum proselitum faciatis. et cum receptus fuerit facitis eum duplo gehenne filium. Desistatis itaque
ab inceptis. et si neptis vestra ingressum religionis abhorret. atque deo immortali desponsari re-
cusat homini desponsetur. et que in morte salvari non potest salvetur in seculo medicorum [illegible]
salvetur. quia in plurimum [illegible] est. ergo ipsam ad hoc et hortor et moveo voce [illegible] dicit volens
in ea experiri quid in talibus post gratiam dei possit humana facundia. humana enim persuasio
sine gratia dei nihil aliud est quam es sonans et cymbalum tinniens. Ille sonus donat es. et
sapientiam qui dicit. Sine me nihil potestis facere. Tu vero domine benigne Jesu. et qui
de lapidibus suscitas filios abrahe. tu abstersas ab ea cor lapideum. atque in spiritu timoris
domini immittas ei conversionis et sancte conversationis affectum. —

Dilecte et fidelissime in Christo Adeline magister P. Blesensis salutem. In domino deo salutari
gaudeant omnes qui te diligunt. Sed et gaudium est angelis dei. quia in desideriis hoc
sanctioris vite propositum. Jam sicut dicitur. renunciasti seculo tu. fallaci huic seculo. mundumque
relinquere decrevisti prudenter antequam relinquereris ab eo. Beata es que spretis filiis hominum
filium altissimi elegisti in sponsum. Rex regum et dominus dominantium. ipse est qui concupiscit
decorem tuum. ad cuius copulam propheta te invitat. Audi inquit filia et vide et inclina
aurem tuam. et obliviscere populum tuum et domum patris tui. et concupiscet rex decorem tuum. Decor tuus non in corpore est sed in
mente. Omnis enim gloria filie regis ab intus. Tanto enim acceptior sponso tuo et gratior eris in
veste viliori in cultu corporis tui abiectior. in sermone rarior. in vultu devotior. in aspectu
verecundior. in incessu maturior. Non est sanctus ut est deus. qui ipse est sanctus sanctorum qui a te nihil
aliud postulat. nisi pudicitiam castitatem. Scriptum est enim. Gratia super gratiam mulier
pudorata et sancta. Venia ei quam per prophetam filiam vocat. Dicas sicut scriptum est. pater vir-
ginitatis mee tu es. et ipse tibi aliud respondeat quod alibi legitur. patrem vocabis me et post
me ingredi non cessabis. Ingredieris post virginum matrem sponsi. ipsa est enim virgo virginum. que
precedit. Adducentur regi virgines post eam. proxime eius afferentur et adducentur in templum regis.
Filie sed seculi filie babilonis que de carne in mundicia se destinent successores in peccato
conceperunt. in dolore pariunt. in timore nutriunt. de viventibus semper sollicite sunt.
de morientibus inconsolabiliter affliguntur. Sinus parere nos fecit. Pariens enim
in modum [illegible] matris onerat et dissipat. mirumque est quod fetus ipse non
laceratur et rumpatur. Prodiens autem in vallem plorationis et miserie huius. a ploratu
incipit. et usque in finem huius luctus et miserie [illegible] consumitur in doloribus dies suos
sicut beatus Job commemorat dicens. Homo natus de muliere b. v. t. r. m. m.

Quanto beatior est eorum conversatio qui se castraverunt propter regnum celorum, quorum laus est in ecclesia sanctorum,
quibus dulcior est amor Christi quam memoria filiorum. Audi quid dicat de talibus propheta: non dicat
eunuchus: ecce ego lignum aridum, quia hec dicit Dominus eunuchis: dabo eis in domo mea
et in muris meis locum et nomen melius filiis et filiabus. Eos vocat eunuchos quos propheti-
cus sermo [illegible] qui se pro amore Christi novo testamento castraverunt. Olim dictum
est: crescite et multiplicamini et replete terram, et maledictus qui non reliquit
semen super terram. Ideo filia Jepte tanquam maledicto legis obnoxia expers posteritatis suam pu-
dicitiam deplorabat. Verum ex quo venit Dominus legis legem adimplens non solvens, ex
qua vox turturis audita est, et pro pudicitia Paulus consilium de virginibus dedit, imple-
verunt coniugia terram et pudicitia paradisum. Prudenter egisti, quia pro Christi amore huius vite
fallaces delicias et opes pro divitiis dimisisti. Ipse est zelotes castitatis et corporis
et sanctam impollutamque et angelice puritatis sanctam conservabit. Optime incepisti. Verum
non principium sed finem attendit qui iudicat fines terre. Sic curre ut comprehendas.
Gloria enim virginum est in fimbriis aureis, et sic usque ad morem vestimenti argumentum lau-
dis extendit. Nichil queso seculare in corde tuo resideat, sed te totam offeras, ut sis tota
Deo placabile holocaustum. Ananias et Saphira in interitum dati sunt, quia quedam de
oblatis Deo retinere voluerunt. Veniam omnia scio, et ingredere claustrum, ubi habitu
quem familiariter suscepisti et cuius susceptionem iam dissimulare non potes. Vocat enim
te [illegible] et perpetuum [illegible] felicitati [illegible] [illegible] [illegible]
rius est perfice quod cepisti. [illegible] si et illusoris [illegible] facis firmam fidem. Cum filiabus
Babilonis habitare ad tempus et in fama tua non delebitur in eternum.

Venerabili patri ac domino W. Dei gratia Senonensi archiepiscopo P. Bles. Bathon. archidiaconus, et se totum ad
pedes. Expectans expectavi dominum meum David, et intendit in [illegible] quod deberet
effectum [illegible] fuit [illegible] quia in magistro G. [illegible] [illegible] [illegible] quibus
exhiberet. [illegible] in amaritudine multa. Si magister G. in gratia et dulcedine [illegible]
[illegible] secundum multitudinem dolorum in corde meo consolationes eius letificaverunt animam
meam. [illegible] quid et [illegible] noti mei complectenti me qui in [illegible] [illegible].
Et si dum sic [illegible] et in talibus esset [illegible] spiritus mei, longe dulcius esset mihi
mori quam vivere [illegible] vivendo torqueri. Utinam si non eo obliviscens [illegible]. Sed
[illegible] ut [illegible] adhuc [illegible] obsequiis meis residuum [illegible].
Recordare quia venit tempus miserendi, quia venit tempus. Iam ad [illegible] in [illegible]
mei [illegible] Deus. Ut [illegible] Job: ecce [illegible] testimonium dicunt ante me
et [illegible] [illegible] [illegible] ad obsequium [illegible] magnificis promissionibus
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] me [illegible] et ma-
xime [illegible] desiderium in quam spem dedistis, et [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] melior est in
[illegible] super [illegible] melior est dies una in atriis tuis super
millia, melior et acceptior est apud vos [illegible] quam apud alios [illegible]
[illegible] [illegible] animam meam [illegible] [illegible]
[illegible] meam de vestra voluntate [illegible] [illegible] mei ulterius
[illegible] [illegible] ibo et visitabo quam diligit anima mea. Dominus qui pascit
me et [illegible] meam [illegible] [illegible] et adimpleat me letitia cum
vultu tuo quia vultum tuum Domine requiram.

Reverendo patri et domino Walterio Dei gratia Roffensi episcopo P. Bles. Bathon. archidiaconus.
[illegible] angustiis constitutus nescio quid me [illegible]. Sicut enim dixit [illegible] nobis quod [illegible]

opportet mariti uxor nimis indignacionis offensam. si autem tacuero et ut verbis
ob ureret os meum condempnabit me. maxime cum tanti mali sit nobis
cum bestiarum materia et subversionis occasio. malo tamen vos offendere meam opinionem confitendo
endo. quam mortem dampnabilis nobis et ignominiam [illegible] dissimulare silencio.
Castissime [illegible] domino fuisse suggestum quod neglecta cura sibi nobis populi cura
et abiecta omni gravitate pontificis. mentem vestram circa venacionem totam impendistis
si tempore in nobis senectus maturior delicata pruriginem levitatis. Ita ut nos
ipse et cardinales gravissime animadversionis sentenciam promulgassent. sed legitur qui
in proximo venaturus est. et per inquisicionem et execucionem sue conversionis.
non decet amantissime pater [illegible] sic talibus immisceri. ut dominum
cum quem nec iuventus a talibus excusaret. legimus quod nicholaus papa suspensionis
pensionis et excommunicacionis sentenciam in [illegible] episcopum fulminavit quod venaticam exercebat
bat decrevit. hec execrabilior est virtutis iuventutis. ab exordio mundi per univer-
sam sanctorum patrum seriem veteris ad patriarchas. ascendit ad duces. descendit
ad iudices. vitam regum et prophetarum atque sacerdotum inspicite. nullum
invenietis venacionis studium impendisse. piscatorem sanctum legi dum ieronimus
venatorem non legi. Nam si beatus eustachius legitur quod fuisse venator. Itaque
matheus theloneareus fuit et paulus ecclesie persecutor. Nemroth robustus venator
ipse est qui in terra sennaar edificavit babel. in signum scisma factum est et confusio
labiorum. Esau dum officium venacionis exequitur sua primogenitura et benediccione paterna
fraudatus est. Si attenditur ad invencionem et tanta venatica arte. patebit
ut ipsa sua invencione dampnabilis. huius enim artificii aut potius maleficii
legitur fuisse inventrix gens thebana. Feda parricidiis. detestanda incestibus
in fabulis fraudi nota periuriis. secuti sunt eos athenienses. Frigianis sub qui-
dam inclitus [illegible] venatorem. raptum ad pocula. et a poculis ad
illecebras et rapines amplexus. ut de sanctis patribus taceam vix in numero
virorum illustrium poteris invenire qui exercuerit venaticam cum voluptatis.
Fecerit cupediam [illegible] hoc. enim [illegible] placuit nemora victor [illegible]
[illegible]. [illegible] vanam [illegible] corpora fodit. [illegible] malus [illegible] aprum
[illegible] calidonie vastatorem. ista in hoc non [illegible] voluptati. [illegible]
publice [illegible]. Cum tamen comparatio est [illegible] ad sacerdotem christi.
qui mortis [illegible] habuisset [illegible] ad talia [illegible]
[illegible] aliud venacionis genus nobis ex officio incumbebat in qua est
subditorum salus. et gloria presidentis. Dicit enim dominus per prophetam
Ecce ego mittam venatores et venabuntur in omni monte. prelati siquidem
ecclesie venantur in omni monte. dum animas aberrantes quasi [illegible]
ad obsequium christi reducunt inveniencia [illegible] et doctrine. apostoli
missi in orbem terrarum [illegible] feras [illegible]. Dum ad [illegible]
magistri sui. phariseorum [illegible] et [illegible]
observanciam [illegible]. una die multa milia hominum venabantur
ad fidem. Unam autem hanc venacionem velitis operam dare [illegible] quod [illegible]
[illegible] quod [illegible] fructu vite melioris et [illegible]
populi competenter [illegible] ut [illegible] legatum [illegible] in
navis [illegible] venit enim in spiritu vehementi non ut edificet.
aut plantet. sed ut destruat et evellat. [illegible] aut quod in [illegible]
[illegible] a domino et fratribus eius. atque [illegible]
quanta die [illegible] venandi. legatus enim [illegible] legatum

sine nota exire. cum enim iustitiam procurabat. festino ad dominum regem.
post breve inter pericula et labores magnas apud ipsum fatigationes expectans.
Bene valeatis.

Dilecto et predilecto domino et patri suo R. dei gratia Bathoniensi episcopo P. Blesensis
archidiaconus suus cum salute obedientiam devotissimam et obsequium servitutis. Vestre indignationis litteras tam terribiles legi in quibus anima mea turbata est valde et cor meum dereliquit me. Veruntamen ut verbis prophete utar invenit servus tuus cor suum ut oraret te. Oro itaque quod cum imperata tibi concitata dignitas me premis, ut confusionem salutem meam et plagam paululum dolorem meum non superaugeas, sed devote respondenti si inde tamen ex vehementia doloris aliquid durius rescripserit. Si ergo ex habundantia cordis lingua mea quicquam contra devotam humilitatem excesserit, indulgeat in libertate mea. quia sicut sapiens dicit furor [illegible] et indignatio commota non est in hominis potestate. Iustitia misericordie [illegible] consuetudine [illegible] quam primitivam legem amabilia dedicastis. quia satis ego derelinquam gratiam [illegible] dei. Hoc quia quereris omnes adversum me. atque proditoria suggestione inductus, gratiam meam [illegible] amantissime pater ut verbis tibi utar. Volo multa facere dum grandes [illegible] in magnitudine tua molestia me premas. Pones tunc me equitatem et appendatur in statera iniquitas mea et malum quod patior. Si aperies oculos tuos ad iustitiam, adversus eum tua delicta augeas. Solves tu quoque meam delicti iuxta testimonium Salomonis. Non est in hiis dehonestanda amicitia. Non enim dehonestatio facile reservari non potest. Frequenter legeras in libro experientie quot pericula. quot labores pro vobis tulerim. quam sollicitudinem et quam efficaciam procurando vestro operam dederim. Si consilia mea [illegible] recoleretis scitis certissime quod neque mors neque gladius neque ulla tribulatione [illegible] a vestra dilectione separare me debuit. Veruntamen tam fortis sit dilectio quam mors fortior dilectio nec adulatio in nos abstulit. Si tamen in eum parat ... qui patet sicut ex presentia eventu constat me nullo tempore habuisse. In absentia mea contra omnem sollicitudinem [illegible] publicationes vestras contra me fecistis. tamen sinodales in sinodo que in eo dumtaxat in molestia fuerant. quia [illegible] imperii et spiritalis ecclesie [illegible] [illegible] archidiaconum meum cum omni satis factione et iustitie se offerret in mea nominis [illegible] suspendistis. Videat si iuste iudicastis qui iudicatis orbem. recolentis quia et iudices iudicaturus est qui iudicat fines terre. Non in Lateranensi Galio dedicastis. Ubi in omni sententia suspensionis aut excommunicationis ferenda, prima et secunda et tertia erat admonitio premittenda. Illa eadem privilegialis ecclesie Wintoniensis protectio quam sub [illegible] alaxandri vestri [illegible] et qui tempore concilii Lateranensis longe plenius et sollempnius [illegible] est a vite beate [illegible] memorie non debuerat excidisse. In quo in speciali est indultum. ut nec archiepiscopus nec episcopus me aut meos excommunicaret vel suspenderet, nisi publice convictos aut in iure confessos. Ut tamen verbis tibi utar, si habuero adversum iustitie non respondebo. sed dominum et iudicem deprecabor. Etiam si me occiderit sperabo in eo. Illud in ad cumulum doloris accedit quia pro novem solidis quos vobis debebam fulminata est ista suspensio. quam tamen solvendo eram per gratiam dei. Si diviciis [illegible]

ut amplius debuissem. Numquid queso finis sit ista pertinacia. que a me elongavit amicum et proximum. Causa tamen potius adulatorum maliciam. quorum venenosa suggestio quem domini mei preciavit in potius medium et venatorem. Illud autem pro certo noveritis. me dedisse in mandatis abbati de Radinges et abbati de [illegible] cuius promocioni ex toto corde congratulor. ut vobis vice mea de debito responderet. Sane si me vinculo fidei eum obligarem ne chirographi super hoc debito astrinxissem sufficeret quod fecerim. Nam auctoritate calladonensis concilii et gelasii pape atque augustini fidei sue cum promissionis non meminit. planum quam ab eo quod debuit ut liberaretur esse. Veruntamen ut verbo regis Samarie utar. querentis adversum me occasiones. Occasiones enim in promptu sunt. Ego qui reliqui ne vos offenderem quod preciosius quod gloriosius habebam. mundum omnia que michi contulerat fortuna clementior. Atque gravius offenderim michi. privatus sum Angliam et omnia beneficia anglicana relinquere. atque omnes ambicionis nexus que utinam nec in me nec in vobis regnaret. abrumpere. Non abhorreo paupertatem. in qua dicior et felicior sum quam in diviciis meis maledictis. Si me perdidistis semel. me forsitam perdidisse dolebitis et que mei fueritis illius absenciam cuius nunc presentis obsequio uti vel dedignamini vel nescitis. apud vos omnia in contrarium michi accidunt. Dum enim honorificencie et promocioni vestre totus insudo. totus immorior. vos super dolorem vulnerum meorum addere non cessatis. Ego autem omnia equanimiter sustinebo. nec ponam os meum in celum. nec loquar adversus dominum. nec adversus christum eius. et ut in humilitate tibi universa concludam. qui flagellat occidat semel. qui cepit ipse me conterat. solvat manum suam. et succidat me. et hec sit consolacio mea. ut affligens me dolore non parcat.

Reverendo domino et amico .R. [illegible] electo. suus .P. Bles. archid. et capellanus.

Rogatus vos rogare compellor. Verumtamen et simile preces meam instanciam prevenissent. tenerer pro amico meo apud vos humiliter supplicare. cum multa si recolitis. nec mee. nec aliene intercessionis opera debueratis mendicasse. Ipse est qui se pro mandatis vestris tociens periculis manifestis exposuit. qui cum quondam montes Alpium clausi essent pedes quod nudos apud Bononiam acris intemperies deprexisset et strata moncium mortuorum cadaveribus plena esset. ipse quasi inter mortuos liber. in Italiam pro mandato vestro exequendo non horruit. Explicatis quod negociis vestris cum omni maturitate. ad vos in eadem tempestate in summa diplomata veniebat. Tanti obsequii memoriam nec diuturnitas temporis nec offense cuiuslibet asperitas exsufflasse debuerat. ne dum proditoria suggestio cuiusdam sinistris. cuius precipua est intencio. ut vos sibi totum singulariter vendicet et auferat universis. Quorum qualiter. ad verbum vilis adulatoris potuistis ita excandescere. adversus hominem gratissime opinionis et fidei approbate. in quem lingua adulatoris turbare omnia potest. cogitans semper eius in malum. verba autem oris eius iniquitas et dolus. Ille olei venditor qui caput tuum impinguat adulacionibus ac dicam ista Bernardo non minus impudenter quam imprudenter obiecit. quod consilia vestra dolose publicaret. magister noster Henricus cum mendacium redarguens. illum sinum pugno in eius dentibus confirmasset quod nunc qui presencialiter adversus venerandum detulisset zelo et iusticie potius quam iracundie impulsus. in vos quedam amaritudinis illa retulit quod hominem reprobare opinionis magnorum vestre domus et totam maculam faciebatis. quos abiecistis cum a facie vestra. longinquam multa dispendia et debitorum solucionis fundum. commendatus debent offensa. Non sic decuit facere virum quem elegit deus in sacerdotem sibi quoniam oportet ex officio.

debito patientiam et mitem polliceor. Si magister henricus ex motu animi minus circumspecte aut
durius forte locutus est. scitis quod motus animi non sunt in hominis potestate. eciamque sit ut dicitis ex calore iracun
die non prius debetis revocare ad animum quam constiterit vobis ex animi industria processisse. Sane temperato
rum constitit aut durum aut asperum in talibus consistitur. Nam si hoc ex levitate processit. contemptu
dignum si ab insania miseratione dignissimum. si ex iniuria. remittendum. Julius cesar prius et poten
tissimus imperator. cum iniquissime ferret calvicium. ad deficientem capillum a cervice revocare
ad frontem. ab irato milite demum est ei. facilius est cesar de calvum non esse. quam me in exercitu roma
no execium egisse vel aecurum esse timidus. quod imperator constanter admisit. Cum augusto cesa
ri similiter obiectum quod ad opprobrium avunculi sui iulii cesaris ignominiosa corpus sui prostituerit
uerat. motum animi sui convertit in risum. Eidem obiectum est a quodam ob sui brevitatem corporis
quod nanus erat. ipse non confundus cuius esse calciamentis utendum. et animi tranquillitate res
pondit. Aristippus a quodam sibi maledicente recedens. ut tu magister lingue tue. sic ego aurium
mearum sum dominus. Antistenes cuidam iniuria inpendens. audire magister debes esse lingue ro
bustior. cum singulis hominibus una sit lingua. sed aures bine. Si ergo fidelissimi viri ex confidentia a
micitie aut forte correctionis intuitu. vobis spiritu liberiore locutus est. totum consolo equanimiter sup
portetis recolentes. quod testimonio sapientis lubricum lingue non est facile retinendum in pena.
Et quis quod in gratia fuit potentior aut eminentior alexandro. Cui cum antigonus fregit cy
tharam. abiecit dicens. etati tue iam regnare convenit. pudeat in corpore regio volupta
tem luxurie dominari. Scipio africanus cum quidam cum minus pugnacem argueret. imperatorem
mater genuit me mater mea non bellatorem. Homine magister henricus instantissime adversus infamie
illum morem. cum ei notam proditionis inureret. vix credendum hominem tam integri fructus. ad ha
nc ineptiam fuisse delapsum. ut secreta sibi commissa detegeret. Teste ovidio. Exigua est virtus prestare
silentia rebus. At contra gravis est culpa tacenda loqui. Veritatem secreta diutium occultari non
possunt. Avis enim celi sicut dicit salomon portabit vocem. et qui habet pennas. annuntiabit
sententiam. Ideoque res discemimus est diutium celare consilium. si quid enim per incuriam evolaverit.
secreti consocio imponetur. et quod te solum scire credideris. per trivia et tabernas communiter plebescet.
Audi testimonium aequatis. O coridon coridon secretum divitis ullum esse putas. servi ut
taceant. iumenta loquentur. et canis. et postes. et marmora claude fenestras. vela te
gant rimas. clamant prope nemo recumbat. Quod tamen ad galli cantum facit ille secundi proximus
ante diem caupo sciet. Si unda terre secretum suum latenter infodiat. succresces arun
do quod cantando deducet in publicum. quod auriculas asini mida rex habet. Pallas erictoni
um suum occultare non potuit. quin ipsum cornicis garrulitas publicaret. Cum ergo suggestio
ne detractoris dominis odibilis plurimis adversus hominem innocentem. cum fide et indulgentiam toti
ens in libro experientie didicistis. probabile est illum delatorem vestrum malitiose divulgasse consili
um. ut sic magistro henrico quod archani conscius erat. enim impingeret. et inter vos zizania atque
scandalorum materiam seminaret. Cum ergo rancore deposito magistrum henricum in vestram
gratiam revocetis. Scitis enim quod iocunda est societas et vita commendabilis familiaritas fruc
tuosa. Jam alii duo adhesissent quod repelli tum et ubiore manu suus erat mitis responsurus
si cum blando sermone detinui donec videam utrum res probata illorum familiaritate quod dicunt bo
num malum et malum bonum eos sociales velitis admittere. quorum fides integra non vacillat.
Scriptum quippe est. qui a quod tangit picem. inquinabitur ab ea. corrumpuntque prava consorcia bonos
mores. Josaphat quod de ante acta vita multis preconiis commendatur. de societate achab. iniqui
regis. graviter a domino increpatur. Impio inquit prophetia prebes auxilium et iniquis amicitiis coniungeris
Ideoque iram domini merearis. sed bona opera inventa sunt in te. eo quod lucos de terra iuda succideris
Ideo ipsum obiciatur vobis. quod in vestre familiaritatis sacrarium hominem admisistis. cuius os maledictione
et amaritudine plenum est. quod veneno et malicia lingue sue iam multos eliminavit
a vobis. Et sicut dicitur quibusdam non solum centum sed centum peruravit. Certe signata ipsius

non debuerant nos mouisse. Sed nescio quo desipiratorie nature delitare aures diuitum, ut frequentius acceptant mendacis et meretricantis lingue blandicias, quam apte testimonium ueritatis. Nam iuxta sa tyricum, tum adulator facilem distillat in aures exiguum de naturae uitiis ueneno, contine cunctos abigit quia illa lecti. Recolentes ergo domine et amice karissime, quia a testimonio salo monis meliora sunt amici uerba, quam blandicie adulantis. Verba seu uerba magistri henrici referatis ad gratiam, et iuxta uerbum eruditoris euangelice sic in uestra patientia possidea tis animam uestram, ut nullam in animo uestro de preteritis foueatis offensam. Nam iniuria tunc uincitur, cum patientia firmatur, promitto autem uobis quod in magistro H. inuenietis fidele obsequium, integram amicitiam, obedientiam promptam, et salubre consilium. Bene ualeat dominus meus et omnis qui eum diligunt imitare.

Rego socio et amico magistro R. P. Bles. salutem et spiritum fortiorem. Causaris et arguis episcoporum nequitiam, quod circa parentum promotionem sunt ab eo singulariter occupati, ut nichil aliud affectent aut compuniet, atque indigentiam scolarium uel in modica uisitatione non releuant. Superata incedit parentela pontificum et elata de patrimonio crucifixi in superbia et abusione ad omnes uite secularis illecebras se effundit. Non attendunt quid deceat, dum tamen quod placeat assequantur. Cumque eis ad uotum omnia succedant et in contrarium cedant omnia hiis qui soli militant honestati, diuinam in temporalibus prudentiam despice aut dormitare conqueris. Amice uetus querela est et hec regis ac prophete qui animum eius concussit. Cum et iustorum pressuras aspiceret, uideretque iniquos ad omnes huius uite concupiscentias licentius euagari, crebat sinuque es seu fructus uictus, et si esset deus iudicans iniquos in terra, prius dubitat et uacillat, et recur rens ad occulta iudicia dei, tandem nodum questionis implicite diligenter euoluit. Mei inquit pene moti sunt pedes. pe. ef. sunt g. m. q. z. s. i. p. p. u. In la. ho. n. s. et cum ho. non fl. Ideo tenuit e. su. Ecce ipsi p. h. in se. o. di. Et dixi ergo sine ca. i. c. m. et la. int. in. in. m. et fui f. to. d. et c. Estimabam ut co. h. la. e. a. m. d. i. in. s. d. et in. i. n. e. Verumta men pp. d. pe. e. d. e. d. alle. Quomodo fa. s. in. de. defe. pie. ppt. i. Singula possem prolequi diffusio re tractatu. Sed publice exposicioni littera se exponit, insinuans quod diuitie perditione et fallaces decipiunt amatores suos, quos dolose erigunt, ut cum dolore precipitent. Isti sunt qui fines suos in infinitum porrigunt, quorum finis interitus sine fine. Beatus iob eadem dubitatione pulsatus, uarios diuitum successus enumerat, et in his altissimi consilii iudicium et iusticiam diui ne dispositionis assignans, omne scrupulum dubitationis elaquat. Quare inquit impii uiuunt, sub leuati sunt confortatique diuitiis. Semen eorum permanet coram eis, propinquorum turba et nepotum in conspectu eorum. Domus eorum secure sunt et pacate, et non est uirga dei super illos. Bos eorum concepit et non abortiuit. Egrediuntur quasi greges paruuli eorum et infantes eorum exultant lusibus. Te nent tympanum et citharam, et gaudent ad sonum organi. Ducunt in bonis dies suos, et in puncto ad inferna descendunt. Ecce quomodo dati sunt in desolationem, et de uit eos consilium altissimi, dum allenarentur. Date sunt eis diuitie in laqueum

et delicie in capturam. Enormiter periculosum est transitione voluptatis et mortis
eterne contrahi. Testimonio ethici nocet empta dolore voluptas. Unicum plerumque
nocere est vitam in morte, et mortem in doloribus eternare. Audi David et Iob multipli
citer divitum gloriam recensentes et momentanee felicitatis infelicissimum finem. Unde et be
atior in sua miseria reputandus est pauper quam dives in opibus sepulchris. Et gloria seductri
ce. Cumulus itaque deliciarum in cumulum miseriarum transitus est. Quantum cruciatus ille intolera
bilem sustinebit qui divitiis et deliciis huius vite desiderabilibus assuevit. Illi evangelico diviti
qui ad refrigerium lingue ardentis digitum Lazari postulabat, dictum est: Recordare fili quia
recepisti bona in vita tua et Lazarus similiter mala. Nonne putas eum te habuisse in desideriis
multa sustinuisse aspera, ut vel in modico remissius ei fieret gehennale incendium? Utique
post exitum huius vite dolor eternus cum pena temporali non transigitur. Nam in inferno nulla est redemptio.
Cumque locus ille nulla pandat ad introitum, compensationis etiam beneficium non admittit. Noli ergo
affectare divitias que te fugiunt, et si affluunt, plus aloes quam mellis habent, et in fine ad in
fructibilem mortem ducunt. Sit tibi paupertas ipsa solatium que et viventem liberum facit et secu
rissimum morientem. Pauci divites moriuntur qui in exitu huius vite non desiderent fuisse pau
perrimi. Ideoque et plerique prudentie oculum dirigunt in futurum spiritualem ducentes in divitiis
paupertatem. David in regali solio magnifice sedens: Inclina inquid domine aurem tuam et
exaudi me quia inops et pauper sum ego. Et alibi: Pauper sum ego et in la. a iu. m. et c. Elegans
et preclarum donum dei est paupertas, si tamen hanc misericordia dei dona comparare dignetur impatiens et
ambitiosa temeritas. Huius doni gratiam intellexerat ille Senece nepos referens securitatem
Amiclae pauperis inter bella civilia. O vite tuta facultas pauperis angustique lares, o munera
nondum intellecta deum quibus h. q. m. aut t. p. n. t. t. c. p. m. Tu quidem in episcopos ne defensus. Certe
comparaberis dante domino. Et itaque si bene te novi scolaribus illis temporibus publice detestationis occasio. Nam
et illi qui dulce lignum iam acceperunt simul dum scolaribus militarent, longius peccatores acuerunt
in episcopos, et telam quam hodie ordiris longo tempore texuerunt. Certissime enim scio quod ex quo rapieris
ad cathedram, rapietur a corde tuo scolaris vite memoria. Subito nepotum pullulabit affectio.
De maritandis nepotibus assidue cogitabis. Non in beneficiis attendes meritum, sed in matrimoniis
paritatem. Atque in hac insania singularem estimabis plenitudinem voti tui, si mulierculas
degenerum mutare titulos aliene nobilitatis infitias, et personis infamibus commiscere domum dei.

Karissimo domino suo R. Gareth archidiacono P. Blesensis salutem in domino salutari nostro. Quia teste
Ieronimo nescio quid latentis energie viva vox habet, prius viva voce et devota sup
plicatione vos monui, deinde litteris, ut parceretis indulgentius animum curialium vanitati. Scio
quod teste apostolo omnis creatura subiecta est vanitati non volens. Unde et propheta conquerendo ex
clamat: Filii hominum usquequo gravi corde ut quid diligitis vanitatem et queritis mendacium. Vanitatem vos qui iam induistis arma
penitentie, et arripuistis propositum sanctitatis, affectare non decet vanitates et insanias
falsas. Non bene conveniunt cilicium et acceptio, affectio carnis et exercitium voluptatis.

Reges quantum et qui dignitate eorum quia litteralis scientie solatio uti aut nesciunt aut non possunt, per avium volatus de immanium sollicitudinum mole se aliquatenus eripiunt. Nam testimonio prophete: hi sunt qui in avibus celi ludunt. Juxta veteres hystorias, Ulixes aves armatas invenit Grecie ad eorum solatium quorum parentes in acie troiana ceciderunt. Voluit tamen vir prudens hac vanitate filium suum Thelemachum occupari. Cum igitur Judaica lex in se plurimum vir discipulus et professor, quod in filio suo gentilis abhorruit. At quidam dictus Machabeus domesticas aves accipitres in avium captatione. Sed hac vanitate abiecta, se bellis et morti exposuit, ut patrias leges erigeret, cerimonias innovaret, mundaret sancta, debitum templo redderet honorem et decorem, et amissam sue genti restitueret libertatem. Licet equidem aucupium genus laboriosissimum sit super omnia que exigit, suorum successum commoditate non redimunt. Cum Marcellus nepos Augusti sollicite vacaretur in avibus capiendis, quesivit ab eo Virgilius utrum mallet aves armari in avium predatione, an muscam in exterminatione muscarum. Velata ad Anniculum questione, preelegit muscam, que a Neapoli muscas abigeret universas, cuius petitionem effectus implevit. Malle vos hinc muscam Virgilii quam has sumptuosissimas aves, que in lege domini ab esu sacerdotum prohibentur, et que ex quadam degeneris nature corruptela hoc habent ut fortior sit in eis sexus muliebris quam masculus. Si igitur estis vere discipulus et professor, desinite Christo currere et clamare post eum, qui bene currentes dirigit, qui devote clamantes exaudit. Sine hoc enim propositum religionis quantumcumque fuerit et asperitate vite, meritum non habebit. Video quosdam quorum interesse animum delectandi totas occupando consumunt. Homines illi ymaginem gerunt Tytii, cuius iecur poete referunt iugiter ab avibus devorari. Jam satis devorantur ab avibus qui hac avium curiositate torquentur. Sane cum beneficiis ecclesiasticis quibus ampliavit vos dominus vehementer curam non avium sed omnium susceperitis, in die tremenda computandus in similitudine cum hedis, et extra gregem domini faciendus si tantum aves omnibus anteferatis. Licet ad episcopalis eminentie sedem nondum ascenderitis, quod deo dante in proximo fiet, animabus tamen quarum in vos suscepistis periculum, officium pastorale debetis. Quarum curam requiret a vobis exactissimus iudex, talentumque vobis creditum exiget cum usuris. Vos super multa constituet, si fideles super pauca fueritis. Abiecta itaque avium vanitate, vestrum ad libros studium convertatis, ne vos dominus ignarum sue legis inveniat. Ignorans ignorabitur. Pastores erant, dicit dominus, et intelligentiam ignorabant. Nemo scientiam dei primatus a se potest repellere quam occupatione illicita amoris vel aucupii voluptate. Verum vel ab hac vanitate cessabitis, vel vereor ne vobis a domino quod dicatur: Quia repulisti scientiam meam, et ego repello te ne sacerdotio fungaris mihi. Volucres celi sicut et pisces maris non ad voluptatem creasse legitur hominis, sed ad usum. Si tamen hee volucres de predatione et rapaces celi mundo censentur, quarum execratio celum clauditur, aperitur infernum. Quia igitur nunc communem cleri et populi estimationem in proximo est dies vestre visitationis, preparate vos ad suscipiendum et servandum iugum domini, animumque vanitate et malicia et exercitium honestatis.

Geldrini gratia Lincolniensis clericus domini regis Anglie filii, magistro Ro. Blundo salutem et humilis scripte. Cum proponas in litteris tuis quod mecum nolis disputare de pari, fines pacti transgrediens, et utinam mecum de pari tantum et non de superiori contenderes. In eo autem superiorem me, dilecte, in contemptum te fecisti, quod me a vocatione post habita ad mandatum cuiusdam abbatis remanere

in anglia decreuisti. ferocior est et disputator in eddicione et exercitare apum equum ulterius. Cum ad me uenire et mecum esse debeas et non uelis. contra me es. ex testimonio ueritatis. qui mecum non est contra me est. et qui mecum non colligit. spargit. Credis autem ad eorum replacationem quendam de tybullo et monasteriis egypti tuis litteris adiecisti. ociosi homines fuerunt. ad laborem et non ad otium te uocabam. non eras otiosus. si meis insudares negotiis. quibus te etiam ante uocationem spontaneum impendere debuisti. Te tamen excusabilem facit. quod semper habuisti socium numquam dominum. et ideo nouisti conuerti socio non conuerti domino sic scribendum. Si habuisses dominum. assueuisses obedientie et quam detestas. Uerum tamen indomita adhuc ferox post uocationis mee litteras. nec agere causas parisius. nec reuti bononiam. nec lincoliam proficisci. nec morari oxenefordie ordinas et disponis. In hac tamen ordinatione magna est confusio. Uniuersa mens tua certius eluat desideriis. et totus dissidens a te ipso. Si bonum obedientie acceptasses: uagos et dissolutos affectus. qui te in uaria fluctuare compellunt: deuotus timor ad unitatis uoluntatis arbitrium alligasset. Nunc autem domina ambitio que nouum tibi beneficium de predicti albani largitione promittit. ad crimen ariolatus. et ydolatrie per inobedientiam teque pellit. Cum iam sacre scripture testimonio peccatum ariolandi est repugnare et quasi scelus ydolatrie nolle adquiescere. Utinam gratie me humili te habens. meque ad beneficiendum tibi propensiore obsequio et uberiore mitiorum gratia prouocares. Qui uero et in malignitate positus est et sicut optime nosti beneficium ex de munificentia nostra optines: facile poterit occasione ingratitudinis et inobedientie reuocari. Ingratitudo uero est uentus urens. siccans fontem liberalitatis rorem amicitie fluenta gratie. Illud obnixe te moneo. ut pro mendico et mendace sicut dicitur abbate te domino cantuariensi in suis negotiis non opponas. cum uero meorum sis assecutus eum pre impugnare uideris. Ideoque licet negotiis interesse eius ad esse non potes. aut forte non audes ei tamen obesse maliqu e sic me diliges non attemptes. Scio quod ex affectu me diligit. atque in augustiis meis ex primitio probaui liquidissimam eius fidem. Ideoque eius amicitias amplecti desiderans: et fouere ipsi iniurias ex iuuentute sustinere. aut dissimulare non possum.

Caro socio et amico suo. P. Bles. salutem et si quid melius est salutem. Cum nuper de ospitio egrederer cum magistro G. pule. magister Willelmus Bles. monachus frater meus occurrit. egredientem monuit regredi et instantissime ne progrederer. inhibuit magnum eadem die [illegible] denuntians imminere periculum. si presumerem proficisci. Magister G. uir in christo perfectus uaniloquium reputans quicquid non esset fidei in radice fundatum: securus iter ingressus est. se committens domino. Cantuariam adiungens de eius familia censebatur: profectus itaque paululum fossatam profundissimam et aquis concurrentibus exuberantem cum equo missus caute incidit. Cumque equus et ascensor in profundo submissi palpitarent in aquis uehementibus: tandem magister G. multis concurrentibus et subuenientibus uix euasit. Hec audisti et uidisti qui tunc archiepiscopi glorioso adherebant. Cepisti quidem scrupulose inquirere et a me per litteris explorare utrum huius fidem haberem. et quid sentiam sentirem de huiusmodi ominosis occursibus. de sompniis. de lemuribus. de uolatilibus. de sternutis. Ea siquidem uice pro mea capacitate ingenii respondisse tibi quia tunc sicut ipse recolis mittebar ad dominum regem. Atque de hiis que erant iuri meo expedientia. sollicite cogitabam. Uerum tamen quia tunc uiua uoce non potui: in scriptis expediam. ubi sequi defectum redimet diligentior explanatio per scripturam. Cum in sacro eloquio legas. quod hec est uictoria que uincit mundum fides nostra. Et fidem nostram humani generis inimicus expugnet malitia sua eo ad inferni formes et illusiones circumducit. insita et sollicitudine eius. Teste apostolo. Non ignoramus insidias et illusiones

sathane assertibus itaque hominum fantasticas illusiones inmittentes animum uolatu uel occur-
su hominum uel beluarum, supinis quam aut aliis modis premittentes noticiam futurorum, uere uel
falsos, in fauillis ne denuntiant, ut quietum cordium usum curiositate sollicitet, atque aliquid pa-
ulatim de fidei sinceritate euellet. Quedam mulieres cereas siue luteas formant yma-
gines, ut sic hostes uel amasios torqueant et incendant, iuxta illud Virgilianum: Limus ut hic
durescit et hec ut cera liquescit, et cetera. Quedam habent oculos fascinantes, iuxta illud: Nescio quis
teneros oculus michi fascinat agnos. Quedam in uolatu auium futura coniciunt, unde illud: Quam
me quacumque nouas incidere lites Ante sinistra caua monuisset ab ilice cornix, Nec tuus hic
Meris nec uiueret ipse Menalchas. Legitur et quod in clipeo Hieronis proficiscentis ad bellum aqui-
la resedit significans eum uictorem futurum et regem. Quidam genethliacos, quidam mathemati-
cos, quidam ariolos aut phitonicos consulunt, quorum diuinationi si quando respondet euentus, eis
fides a temerariis exhibetur. Ita mandatum pater ueritatis exhibet frequenter umbratilem
deum infidelitatis filios secum precipitet in gehennam. Sic Saul dum phitonissam Samuelis consulit cum
filiis suis in montibus Gelboe meretur interfici. Sic Ozias qui decidit per cancellos, dum de uite
diuturnitate scrutatur, uita eius tanquam tela texenda succiditur. Oraculo Apollinis circum-
uentus est Alexander. Cresus etiam ambiguitate in equiuocatione perdendi euentu deteriore perculsus est. Sit
ergo summa Xenophontis in his de futuris mea esse: sed illi disponenti obedire qui disponit omnia suauiter, cuius consi-
liarius nemo fuit. Non enim ei possumus dicere: Cur ita facis? Dominus est; quod bonum est in oculis suis
faciat. Non laborandum nosse tempora uel momenta que posuit in sua potestate. Futurorum enim explo-
rare noticiam auguriis uel aliis illicitis modis diabolica temptatio est, et erit ne dampna-
tionis occasio. Vnde et dominum locutum est populum Israel instruentis: Cum ingressus inquit fueris
terram quam dominus deus tuus daturus est tibi, caue ne imiteris abhominationes gentium; non inueni-
atur in te qui lustret filium suum aut filiam ducendo per ignem, non sit qui ariolos sciscitetur et obser-
uet sompnia atque auguria. Non sit maleficus aut incantator, nemo per phitones aut diuinos
consulat, aut mortuos interroget. Omnia hec abhominatur dominus. Si surrexerit inquit in medio tui
propheta, aut qui dicat sompnium uidisse, et predixerit signum atque portentum, et euenerit quod locutus est,
uerba sompniatoris aut prophete non audias. Frequenter euenit amice fortune rei prodigia
dicuntur exitus optime; eis tamen nulla fides adhibeatur. Licet enim sepe uera prenuntient, sepe et periculo-
losius mentiuntur. Nec te moueat quod quandoque ex dispensatione diuina talia persone uenerabiles
acceptasse leguntur. Nam et Nabugodonosor uisione que a mente eius exciderat admonitus,
consultator consilio Danielis elemosinis peccata redemit atque imminentem sententiam dei sinam
declinauit ad tempus. Joseph in Egipto magnificatur interpretatione sompniorum. Ezech-
ielem atque Iohannem euangelistam in sacro eloquio admirabilem reddit elegantia uisionum.
Quidam ad negotia profecturi, si quid progredientes interrogent, reuertuntur. Sed tu uidisti Judith sollici-
tam adeuntes, que cum egrederetur de Bethulia ciuitate quam obsederat Olofernes, sperans in ma-
nu domini liberationem patrie et uictoriam de tyranno, nec quo proficisceretur interrogaret, inhibu-
it. Conuenit et interrogationem aliquid omnis habuisse quod ceptis successum potuerit im-
pedire. Beatus et Marcus euangelizandi causa nauigio Alexandriam petens, cum nauem egrederen-
tur calceum rupit, atque deo gratias agens: uere iter michi expeditum est prebuit. Quicumque talia credant

ego indubitabiliter credo sanctum evangelium non hoc ex superstitiosa curiositate dixisse. cui et si in
equum et calcei rupturam accepit(?), et tamen sui expeditionem itineris per spiritum sanctum dominus revelavit. Sane hec
modi prestigiosa prenostica simplices que in varias aut forte contrarios eventus effigiant. Unde et Iuli(us)
Cesar qui nulla numquam superstitione vel augurio deterreri potuit, ab inceptis dum in Africam
proficisceretur, in egressu navis prolapsus est. Sed ad meliora omine commutato: Teneo te in-
quit Africa. Cetera que omittimus. Si recenseam visiones et somnia antiquorum, epistolam onerabo
exemplis. Ioseph et sponsus beate virginis sepius in somniis ab angelis eruditur. Magis
interdicitur ne redeant ad Herodem. Docetur Petrus in linteamine reptilium plenitu-
dinem gentium colligendam. Constantinus ab apostolis visitatur, orbisque maiestas publice professa
est regnum et imperium eius. Est visio Africani. Apocalypsis apostoli. Daniel et Ezechiel oracula. som-
nia Pharaonis et Ioseph legentibus frequenter occurrunt. His et aliis modis suam prout vult reve-
lare dominus voluntatem. Utrum ut fidem habeam somniis nulla scriptura me inducet. Non
inficior etiam animam frequenter ex reliquiis cogitationum aut ex innata sibi perspicacia quasdam fu-
turorum pingere ymagines, sed crebro decipitur. Ista sicut per experientiam didici. ex ea visione que in-
eius(?) gaudium nuntiabat, postea contrarium reportavi. Somnia quoque ne cures amice karissime. nec
illorum te errore involvas, qui occursum leporis timent, qui mulierem sparsis crinibus, qui hom-
inem orbatum oculis aut mutilatum pede aut cucullatum habere obviam detestantur, qui de iocundo
exultantur auspicio si eis lupus occursavit aut columba sinistrorsum(?) in dexteram avis sancti Martini
volavit, si in egressu suo remotum audierint tonitruum, si hominem gibbosum obviam habue-
rint aut leprosum. Opinio autem mea est magistri G. submersionis illum incurrisse pericu-
lum et si nullus ei monachus occurrisset.

Quondam socio nunc domino et amico in Christo karissimo Gualtero Dei gratia Panormitano archi-
episcopo P. Blesensis salutem et continuos ad vota successus. Benedictus Deus Israel qui visitavit(?) et
fecit misericordiam suam nobiscum, de pulvere egenum vos erigens ut sedeatis cum principibus et solium glorie
teneatis. Terribilis est dominus in iudiciis suis, sed in suis miserationibus magnus est et laudabilis
nimis. Nam miserationes eius super omnia opera eius. Miserationum itaque quas magnificavit in vobis in-
gentem habeatis firmamque memoriam, ne illud iudaicum opprobrium notetur in vobis. Non fuerunt in-
quit memores beneficiorum eius et mirabilium que ostendit eis. Hinc est(?) quod Deo indignationem provocat
Altissimi. Sic ingratitudo ipsa est malorum provocatio, beneficiorum exinanitio, exterminatio meritorum.
Ob reverentiam illius qui de contemptibili paupertate vos extulit, pleniorem exhibeatis humanitatis
officium pauperibus transalpinis. Illos enim qui aut redeunt a terra in qua steterunt pedes domini, potestis
affligere multipliciter, potestis sicut et decessores vestri necessitates eorum humaniore gratie solatio
relevare. Illud noveritis: ipse pater orphanorum et pauperum ipse est qui exaltat humiles et pote-
ntes humiliat. Ipse pro suis pauperibus peregrinantibus vos erexit, ut apud vos auxilium consuete be-
nignitatis inveniant. Ideoque timendum est vobis ne clamor et querela eorum ad aures illius ascen-
dat, qui est terribilis apud reges terre, qui iudicat causam pauperum et arguit pro mansuetis terre. De zona
aurea et lombari serico et samito et aliis exeniis que per latorem presentium de vestra largitate
suscepi, non gratias volo, sed quas valeo refero vobis grates. Ex hoc enim patet antique
liberalitatis integritas, quam non intervalla temporum, non locorum spatia, non honoris assumptio, non certa

diuturne destructionis subire potuerunt. Quia autem a me cum omni instantia postulatis ut formam
et mores domini regis Anglorum vobis sub certa descriptione transmittam, meas quidem facultates excedit;
sed ad hoc satis insufficiens videtur Mantuana vena ingenii. Ego tamen quod scio vobis sine invidia et detrac-
tione communico. De David legitur ad commendationem decoris eius quod rufus erat. Vos autem dominum regem sub-
rufum hactenus extitisse noveritis, nisi quod colorem hunc venientis senectus et superveniens canities ali-
quantulum alteravit. Statura eius mediocris est, ut et inter parvos magnus appareat, et inter maio-
res minime minor videatur. Caput eius sphericum est, tanquam sapientie magne sedes et alti consilii speciale sacra-
rium. Ea sit capitis quantitas ut collo et toti corpori proportionali moderatione respondeat. Ocu-
li eius orbiculati sunt dum placatus est animus, columbini et simplices; sed in ira et turbatione cordis quasi
scintillantes igne et in impetu fulminantes. Cesaries eius damna calvitii non veretur, superveniente
tamen artificio capillorum tonsura. Leonina facies quasi in quadrangulum se dilatat. Eminentia naris ad
totius corporis venustatem naturali est moderatione pensata. Arcuati pedes, equestres tibie, torax extensior,
lacerti pugiles virum fortem, agilem et audacem denuntiant. In quodam tamen articulo pedis eius pars
unguis innascitur carni, atque in grave incrementum totius pedis vehementer insultat. Manus eius quadam grossitie sua
hominis incuriam protestantur; earum enim cultum prorsus negligit, nec unquam nisi aves deferat utitur chiro-
thecis. Singulis diebus in missis, in consiliis et publicis actionibus regni semper a mane usque ad vespe-
ram stat in pedes, et licet tibias habeat frequenti percussione calcitrantium equorum enormiter vulneratas
et lividas, nunquam tamen nisi equitet aut comedat umquam sedet. Una die si opus est quatuor aut quinque di-
etas excurrit, et sic inimicorum machinamenta preveniens, malitias eorum frequenter inopina subita-
tione delusit. Ocreis sine plica, pilleis sine fastu et vestibus utitur expeditis. Vehemens amator
nemorum, dum cessat a preliis, in avibus et canibus se exercet. Caro siquidem eius se mole pinguedinis
onerasset, nisi quod ventris insolentiam ieiuniis et exercitio domat, atque in ascendendo equum et in excur-
rendo levitatem adolescentie servans, potentissimos ad laborem singulis fere diebus itinerando fati-
gat. Non enim sicut alii reges in palatio suo iacet, sed per provincias suas currens explorat facta
omnium, illos potissime iudicans quos constituit iudices aliorum. Nemo est argutior in consiliis,
in eloquio torrentior, securior in periculis, in prosperis timidior, constantior in adversis. Quem semel di-
lexit, vix dediligit; quem semel odio habuit, vix in gratiam familiaritatis admittit. Semper
in manibus eius sunt arcus, enses, venabula et sagitte, nisi sit in consiliis aut in libris. Quotiens enim potest a
curis et sollicitudinibus respirare, secreta se occupat lectione, aut in cuneo clericorum aliquem
nodum questionis laborat evolvere. Nam cum rex vester bene litteras noverit, rex noster longe litteratior est.
Ego enim in litteralibus scientia facultates utriusque cognovi. Scitis quod dominus rex Sicilie per annum disci-
pulus meus fuit, et qui a vobis versificatorie artis primitias habuerat, per industriam et solli-
citudinem meam beneficium scientie plenioris optinuit. Quam cito autem ego egressus sum regnum, ipse libris
abiectis ad otium se contulit palatinum. Verum apud dominum regem Anglorum cotidiana eius scola est
litteratissimorum conversatio iugis et discussio questionum. Nullus rege nostro est honestior in loquendo, in co-
medendo urbanior, moderatior in bibendo. Nullus magnificentior est in donis, nullus munifi-
centior in elemosinis. Ideo quasi unguentum effusum est nomen eius, et elemosinas illius enarrabit omnis
ecclesia sanctorum. Rex noster pacificus, gloriosus in bello, gloriosus in pace, super omnia desiderabilia huius mun-
di zelatur et procurat pacem populi sui. Ad pacem populi pertinet quicquid cogitat, quicquid loquitur, quicquid
agit. Ut quiescat populus suus, labores anxios et enormes incessanter assumit. Ad pacem populi

spectat quod concilia vocat, quod firmat federa, quod amicitias iungit, quod superbos humiliat, quod
prelia minatur, quod principibus terrores immittit. Ad pacem populi spectat immensitas illa pecuniarum
quam donat, quam recipit, quam congregat, quam dispergit. In muris, in propugnaculis, in munitionibus, in
fossatis, in clausuris ferarum et piscium et in palatiorum edificiis nullus subtilior, nullus etiam magnifi
centior invenitur. Pater eius potentissimus et nobilissimus comes fines suos amplissime dilatavit,
sed iste paternis facultatibus superaddens in fortitudine manus sue ducatum Normannie, ducatum Aqui
tanie, ducatum Britannie, regnum Anglie, regnum Scotie, regnum Hibernie, regnum Walie, pa
terne magnificentie titulos inestimabiliter ampliavit. Nullus mansuetior est afflictis, nullus
affabilior pauperibus, nullus importabilior est superbis. Quadam enim divinitatis imagine semper
studuit opprimere fastuosos, oppressos erigere, et adversus superbie tumorem continuas persecutiones
et exitiales molestias suscitare. Cum tamen iuxta regni consuetudinem in electionibus faciendis potis
simas et potentissimas habeat partes, huius tamen semper manus ab omni venalitate innoxias et
immunes. Has et alias tam animi quam corporis sui dotes quibus ipsum natura egregie preinsig
nivit tacito silentio non describo; meam enim profiteor insufficientiam, credens quod sub tan
ta sudarent materia Tullius atque Maro. Illud sane tantillum quod de forma et moribus eius ad
instantiam vestram breviter delibavi, in temeritati eius potius ascribere videbor. Onus enim importa
bile presumpsisse et plurimum de magnificentia tanti viri per mundiciam recidisse. Ego tamen vestre
serviens caritati quod possum facio, et quod scio vestre postulationi purissima voluntate communico.
Atque inter ceteros magnos viros qui de laudibus domini mei scribunt, ego cum paupere vidua
devotionis in gazophilacium mitto. Ceterum de morte beati martyris Cantuariensis, in verbo Domini et in or
dine draconis vobis dico, me nullo modo habere in conscientia ipsum vel culpabilem extitisse. Huiusque
rei fidem plenissimam facient vobis domini Teodinus Portuensis episcopus et dominus Albertus cancellarius, qui
sunt in partibus nostris legatione fungentes. Exploraverunt et cognoverunt innocentiam viri,
atque sub umbra illius a quibusdam attemptatum fuisse, totamque hanc iniquitatem a seductoribus pro
cessisse. Accepta siquidem ab eis canonica purgatione illius, illi de mandato summi pontificis
publice sententiaverunt eum ab hoc crimine coram Deo et hominibus esse innoxium, et testandas mana
tes quorum malitiam in hac parte manifeste convincunt nota infamie retorserunt. Illud
quoque noveritis dominum regem gloriosum martyrem in omnibus angustiis suis patronum habere precipuum.
Eadem siquidem die qua primo tumulum martyris visitavit, regem Scotie persecutorem et impugnatorem
fortissimum captum vinculis carceralibus mancipavit. Continuatoque deinceps favore suc
cessuum, ope martyris de universis hostibus gloriosissime triumphavit. Sciatis certissime
quod caritatem illam qua se olim rex et martyr mutuo dilexerunt, nec mors nec gladius abo
levit. Fortis est enim ut mors dilectio, et cum cetera omnia transeant, caritas numquam excidit. Hec
est porta speciosa que in subversione Ierusalem integra et intacta permansit. Nam cum omnia cum
ceteris in morte deficiant, dilectio in morte non moritur, cuius fortitudini mors succubuit. Regnum
quidem Anglie quod adversus regem Stephanum armis strenuissimum ludoribus optinuerat bellicis,
licet adolescentulus et contemptus, filii eius consilio et auxilio regum et principum eorum iniquorum
in seditione turbavit. Ipse autem destitutus suis et ab externis impugnatus, illo aspirante in con
tinenti vix fugatur decem milia, prevaluit universis, dediteque in manus eius Dominus hostes suos ad al
ligandos reges eorum in compedibus et nobiles eorum in manicis ferreis. Ille enim qui convertit corda filiorum ad patrem, ipsos
in affectu filiali mutans, sedet prius in terra longa stabiliat et faciat pacem. Scio enim
quod si bella tamen suscitaverint in parentem, succidet eos Dominus. Nam Dei iudicio et ... lege fa
tali sanctitum est ut quicumque de consanguinitate illius bellis ipsum impugnare presumpserit

non dimidiet dies suos. Hoc autem in libro experientie iam de multis legimus
et fide oculata cognovimus.

Domino suo dilectissimo H. illustri Anglorum regi, duci Normannorum et Aquitanorum et co
miti Andegavorum, suus Rotrodus divina permissione Rotomagensis archiepiscopus salutem in
eo per quem reges regnant. Licet prudentia vestra sibi sufficiat et eruditionis aliene
suffragia non requirat, quod tamen nobis ad utilitatem cedere credimus et honorem, dissimulare
non possumus nec debemus. Experimento quidem didicimus quantum commoditatis accesserit
tibi vestre, in eo quod litteralibus disciplinis vestra primitus adholescentia imbuta est.
Cum enim aliis regibus sit rude et informe ingenium, vestrum quod exercitatum est in litteris,
in magnarum rerum administratione est providum, subtile in iudiciis, cautum in preceptis,
in consiliis circumspectum. Ideoque omnium episcoporum vestrorum unanimitatis in hoc vota concur
runt, ut Henricus filius et heres vester litteris applicetur, ut quem vestrum expectamus heredem,
habeamus tam regni quam prudentie successorem. Scitis quod totius prudentie compendi
um in litteris continetur. Si res publica regenda est, si prelia committenda sunt, si castra
metanda, si machine erigende, si renovandi aggeres, si propugnacula facienda, de
nique si quies libertatis, si iustitie cultus, si reverentia legum, si finitimarum gentium ami
citie sunt servande, libri omnia erudiunt ad perfectum. Rex equidem sine litteris na
vis est sine remige et volucris sine pennis. Recensent hystorie quantum Iulio Cesari
contulerit litteras didicisse. In litteratorio studio tantus fuit, ut ipse orationes dic
taret et epistolas. Quantus in iure civili peritia fuit, leges Romanorum indicant. Vir
tute potentis ingenii quam vigeret in philosophia exercitium predicat subtilitas bis
sextilis. Doctrina Aristotelis et continuum sub eo exercitium magnum magnificavit
et extulit Alexandrum. Teste Salomone melior est sapientia cunctis opibus et omne
desiderabile non potest ei comparari. Rex idem pacificus se illam super salutem et omnem pulcri
tudinem dilexisse fatetur, et cum ea bona sibi pariter evenisse omnia gratulatur. Rex enim
cui omne iudicium in potestate datum est, quomodo iudicabit populum in lege Domini, si legem Domini non cognoverit?
De rege scriptum est in lege Domini in hunc modum: Postquam autem sederit rex in solio regni sui, describet
sibi Deuteronomium legis in volumine. In quo manifestissime liquet quod in
rege litteratura exigitur, ut sit in lege Domini voluntas eius, et meditabitur in ea die ac
nocte. Meditatio et exercitatio David tota erat in lege Domini, in iustificationibus et mandatis eius.
In lege, inquit, tua meditatus sum, et lex tua meditatio mea est. Exercebar in
iustificationibus tuis, et in mandatis tuis exercebar, et plurima in hunc modum. Procedant
ad eum etiam et alii reges, Ezechias, Iosias et alii sanctissimi reges qui custodiebant
testamentum Domini et preceptum quod dedit illis. Procedant et de scola ecclesie Constantinus,
Theodosius, Iustinianus et Leo atque alii christianissimi principes qui populum rexerunt
in lege Domini fortitudine armorum non minus quam virtute litterarum. Non video quomodo alter
princeps presidere in regno aut iudicare populos sufficiat, si non consilio litteralis pruden
tie muniatur. Iudex sapiens iudicabit populum suum, et principatus sensati stabilis erit,
ibidem. Rex qui iudicat in veritate pauperes, thronus eius in eternum firmabitur. Clamat
David, postulat a Domino ut sapientiam et scientiam doceatur. Id Dominus se in eo virum secundum cor suum
invenisse testatur, cumque eum primodum in regale solium sublimasset continua tempus suc

cessione regnum ei perpetuum pollicetur. De fructu ventris tui dicit po. s. s. t. Si custodierint fac
mandata mea. et testimonia mea hec que docebo eos. Ipsi et filii eorum sedebunt s. s. t. et ponam in
seculum s. se. et thronum t. sicut dies celi. Si autem non custodierint legem meam etc. et visitabo in virga
te. et t. u. p. e. Ex predictis manifeste convincitur quod propter imprudentiam filiorum regna fortium
translata sunt ad exteros. Iam intelligitis sapientis verbum. Regnum a gente in gentem transfertur propter
iniusticias et iniurias et contumelias et diversos dolos. Periit enim primo rege in Israel et
inde quomodo vita Saul et Ionathe et omnium succedentium quasi tela aranee in verbum succisa
est. et quanto amplius intumuerunt adversus scientiam Dei, tanto gravius deiecit eos dum alleva-
rentur. Non est consilium adversus scientiam Dei. Frustra curritur ad munitiones et cuneos ar-
matorum. Dominus est qui iudicat reges terre, qui aufert spiritum principum, et non est qui de manu
eius possit eruere. Loquitur Dominus per prophetam. Erudimini qui iudicatis terram. Hec est vox ad cuius auditum
beatus Iob comminando reges minatur. Si audierint inquid reges vocem Domini complebunt di-
es suos in bono et annos suos in gloria. Si autem non audierint transibunt per gladium et consumentur in
stultitia. Ecce quam terribilis est finis regum qui eruditionem Domini non admittit. Religiosorum consilio eo
primo quod de lumbis vestris filii super solium vestrum non sedebunt filii non proficient in literis et in lege
Domini diligenter instruantur. potentia Domini non minor est in regno potentissimo transferendo quam
in tugurio pauperis evertendo. Quis in gratia fuit potentior Alexandro? Et tamen successisse legitur
non suus sed saltatricis filius. Successorem mihi Cesaris fecit ad optatum non nata. Cesaree
domum totam relege et revolve pergitus et invenies quod in brevi perit memoria eorum et ad
inferos descendentes qui a se scientiam Domini repulerunt et ipsi repulsi sunt. eisque hostes
aut ignoti aut extranei successerunt. Date ergo operam amantissime princeps ut filius vester pueri-
tie exordium literalibus disciplinis impendat. quatinus sic et maliciam dediscat innata beneficio
literarum et laudabilium exemplis operum assuescat. Bene valete.

Sanctissimo patri et domino Alexandro Dei gratia summo pontifici R. ecclesie Cantuariensis humilis minister
devotissimum subiectionis obsequium. Sicut eminentia apostolice sedis magistra est ecclesiarum
omnium preferenda sic ab ipsa consilia in ambiguis in angustiis solatia responsa in dubiis
expectamus. Monasterium Malmesbiriense quod in Saresbiriensi diocesi situm est nuper quendam abbatem
elegerat. Cumque Saresberiensis episcopus appellasset atque ex precepto vestro [illegible] inhibuisset electo ne
alium quam a se munus benedictionis acciperet, ille [illegible] occulte profectus in Walliam ab
episcopo Landavensi furtivam et clandestinam benedictionem adeptus est. Sic abbatis officium usurpavit.
Nos autem querela episcopi et rei veritate diligentius inquisita suspendimus Walensem episcopum et abbatem
donec ad excusationem tanti excessus libertatis aut dignitatis privilegium allegaretur. Partibus
itaque in presentia nostra constitutis et ecclesiarum privilegiis perductis in medium, nil invenimus
quare Malmesbiriense monasterium episcopo Saresbiriensi subesse non debeat et ei similiter obedire eo
solo excepto quod abbas quasdam exceptiones sue libertatis pretendebat que in filo et in bulla
vitiose videbantur. stilumque romane ecclesie minime redolebant. Ideoque et eas falsitatis
episcopus [illegible]. Abbas testibus nitebatur asserere decessores suos benedictiones a quibus volebant
episcopis pro suo libitu sine professionis vinculo suscepisse. Episcopus econtrario multas professiones
abbatum Malmesbiriensium exhibebat signatas et decessoribus suis factas. quibus se abbates illius

obedientiam et subiectionem monasterii vendicabat. Productis itaque et receptis abbatis testibus et redac-
tis eorum depositionibus in scripturam, cum secundam productionem postulabat abbas, illa tamen die alium prefiximus, in qua cum ro-
garemus more nostro que pacis sunt, episcopus et paci et iudicio se humiliter offerebat; abbas vero consilio cuiusdam
advocati declinans, fugiens adversarii vires subterfugia, non iudicio adquiescere voluit, non verbum pacis admittere, as-
serens se de cetero nulli episcopo vel archiepiscopo nisi soli summo pontifici sub professione vel obedientia respondere. Rece-
deus quod comminatur: viles nequiter fiunt abbates et monachi, qui potestatem episcoporum non exterminant, cum per modicam
clarificationem plenam a sede romana possunt assequi libertatem. Ideo hec ad aures eminentie vestre re-
verende pater cum deploratione referimus, quod pestis illa latissime se diffundit. Adversus primates et
episcopos intumescunt abbates, nec est qui maioribus suis reverentiam exhibeat et honorem. Evacuatum est
obedientie bonum, in quo erat una spes salutis et prevaricationis antique remedium. Detestantur abbates
hodie suorum excessuum correptorem, vagam impunitatis licentiam amplectuntur, claustralisque milicie
iugum relaxant in omnem desidie libertatem. Hinc est quod monasteriorum fere omnium facultates date
sunt in direptionem et predam. Nam abbates exterius curam carnis in desideriis agunt, non curan-
tes dummodo laute exhibeantur et fiat pax in diebus eorum. Claustrales vero tanquam acephali otio va-
cant et vaniloquio, nec enim presidentem habent qui eos ad frugem melioris vite inclinet. Quod si tumultuo-
sas eorum contentiones audieritis, claustrum non multum differre credetis a foro. Hec omnia reverende
pater vestre correctionis iudicium postulant et expectant. Nisi enim huic malo maturius remedium
adhibeatur, verendum est ne sicut abbates ab episcopis, ita episcopi ab archiepiscopis et a prelatis suis decani et archidi-
aconi eximantur. Et que est hec forma iusticie, aut potius iuris deformitas, prohibere ne discipuli
magistro consentiant, ne filii obediant patri, ne milites sequantur principem, ne servi domino sint sub-
iecti. Quid est eximere ab episcoporum iurisdictione abbates nisi contumaciam de rebellione preparare et arma-
re filios in parentes? Videant queso illi et iudicent qui iudicant orbem terre, ne inde
videatur emanare iniuria unde iura sumuntur. Arguendi temeritatis et dicendi os meum posu-
isse in celum, quod non de spiritu superbie sed de alimentario doloris hec scribimus. Sentimus equidem familia-
res angustias, quas publicas deploramus. Non fortitudo nostra fortitudo est lapidis, nec caro nostra enea
est, ut enormitates iniurias dissimulare possimus. Propter Urie mortem et adulterium Bersabee missus est ad
David propheta, proponens ei paradigma de paupere qui unicam habebat oviculam, quam abstulit ei dives
qui habebat plurimas. David vero de sententia requisitus, iudicium mortis dictavit in divite
et per consequentiam in se ipsum. Et quis est hodie dives qui oves habet innumeras, et quis pauper? Ecclesia Cantuariensis,
que cum unam et unicam abbatiam haberet, monasterium scilicet sancti Augustini, quam sinu prudentie pastoralis
alebat et paterno fovebat amplexu, eam sibi dives ille, prohibere ne dicam, romanus pontifex in suam specialem
et propriam usurpavit. Si audeamus dicere quod sentimus, cum ex officio iusticie reddat unicuique quod suum est,
non multum romani pontificis iusticiam promovet, si alicui in alienam iniuriam beneficium confert, si quod
meum est aufert, si ea committit in rebus ecclesiasticis que mundana potestas in secularibus abhorre-
ret. Adhuc replicamus quod de facto summi pontificis disputasse et sacrilegium commisisse dicemur.
Contumeliam non est, quod hec disputatio non sustinenti respondere non licet. Nec rixa est ubi tu pulsas, ego va-
pulo tantum. Si quid exuberantia spiritus et habundantia cordis os loquitur inconsulto calore, misericordi-
ter indulgere velitis clementissime pater. Dolor et ira in conspectu nostro est, et gemitus noster est a vobis
absconditus. Utinam in caput nostrum manum tuam adversionis indignatio vestra extenderet, dum in
opprobria et dolores meos ecclesia Cantuariensis in antique dignitatis gratiam respiraret. Quam
per misericordiam dei cogitabit romanus pontifex, ut complantior sit adhuc. Nam si ecclesia sancti Augu-
stini specialem vocat filiam, specialior atque speciosior et longe dignior est ecclesia Cantuariensis. Cum
si monasterium sancti Augustini subtrahatur, nil subest hic nisi vestitus alienus. Nam teste deo michi

ecclesiasticis decet utilitatibus, si que sunt ablata reddantur. Scimus equidem quod ob querelam monasteriorum et
potentum tyrannidem has exemptiones plerique romani pontifices indulserunt. Verum res in contrarium
versa est. Monasteria enim que hujusmodi damnatissime libertatis sive apostolica auctoritate sive quacumque surreptione
et bulla adulterina adepta sunt, plus inquietudinis, plus inobedientie, plus inopie incurrerunt. Ideoque
et multe domus que nominatissime sunt in sanctitate et religione has immunitates aut nunquam habere
noluerunt, aut habitas continuo rejecerunt. Si Mainebiensis abbas qui apud nos reputa
tur arbor sterilis, sed fatua, truncus inutilis, ad nos venerit vel miserit, vestram et opinionem illius
in libra justitie appendatis. Nam illius admirantis privilegia domini manifeste liquet ex collatione
scripture et bullarum quo tempore et a quibus privilegia sint indulta. Falsariorum et prodigiosa malitia ita in
episcoporum contumeliam se armavit, ut falsitas in omnium fere monasteriorum exemptione prevaleat.
In decisionibus et examinationibus faciendis judex veritatis exactor diligentissimus vester procedat. Con
servet vos Dominus et ad conservandam debitam ecclesiis libertatem.

Reverendo patri et domino R. Dei gratia Andegavensi episcopo P. Bles. Ba. ar. salutem anime et cor
poris sanitatem. Sicut de invaliditudine vestra turbata est anima mea, sic de convalescen
tia vestra vehementer exultat. Benedictus Dominus qui castigans castigavit vos et morti non tradidit,
misericorditer vos reservans ad dandam scientiam salutis plebi. Tempus equidem est accingi gladio et arripere
judicium ad faciendam vindictam in nationibus. Timeo enim propter enormitatem peccati populus iste, cui tam aliena non digna
et tempestiva animadversione contendere decreverint, ne vobis et populo Dominus irascatur, et ne in ca
put vestrum aliena transgressio refundatur. Certum est proditione factiosis multas ut Andegavis exercitus mag. (?)
transfuga et desertor domini sui in acie hostibus cuneos fugiendo exponeret. Excusabilis esset fu
ga si deesset victualia, si arma deficerent, si fortis hostis insisteret, si princeps ducens exercitum capti
vatum in acie occidisset. Nunc autem sine timore, sine periculo, sine hoste fugit exercitus ut hostium continuo
ex sui principis desolatione captaret. Sane quia benignitas regie majestatis semper
eos blande rexit et mansuete tractavit, perdiderunt eos ex adipe iniquitas eorum, atque beneficio dulce
mansuetudinis abutentes se in insolentiam contumacie erexerunt. Scio quod dominationem filii
malitiose desiderant, tacitum est ut poete utar verbo: a principe vulgus dissidet, et quia mos popu
lis venerari est, sic habent omnis eorum opinio: tutissima sors est regnorum sub rege novo. Mihi
tres est quod esset plurimum pro juramentum in parte filii conjurationem clandestinam transierunt, et modum contra
puniendi eum populus, quem fecerunt quos inquirat esse. Quia in filio vita dominationis et tribulationem
dominatio expectatur, de ejus eos trepidant, nisi peiora et ulcisceretur. Verum sic Moyses obviantium conflante
zelo successus excedit. Atque .xx. tamen milia hominum occidendo multorum culpam teste Augusti
no judicavit in paucis. Sic Julius Cesar militarem tumultum quem adversus eum excitaverant multi
paucorum animadversione cohibuit. Sic expediret domino regi non dissimulare aut negligere hunc excessum,
sed ita insolentiam istorum ultroneis abscidere, ut terrore divinato ad posteros factum non redeat in exemplum.
Non dominus loquitur per prophetam: Si dominus sum, ubi est timor meus? Si pater sum, ubi amor? Nobilissimus princeps quoque
rigore dominationis parcat et reparat lenitate in populo infideli non amore regnet, sed timore. Juste
te Germanicus, ut in legitur, Clearcum Lacedemoniorum ducem dixisse, principem exercitum magis esse ti
mendum quam hostem. Faciat igitur iste timor humiles, quos facit mansuetudo principis tumidos et re
belles. Leges equidem imperiales in eum qui desertor est vel transfuga vel emansor penam ordinari
am ad furcam, scilicet vel ad bestias dictaverunt. Apud Claudium eos qui a militari statione cessaverant de
cimum quemque militem sorte ductum fuste legitur occidisse. Fabius Rutilius consul ex duabus legionibus
que loco cesserant vicenos sorte ductos in conspectu omnium securi percussit. Quintus Fabius maximus

fugatum deserens perdidit. Marcus Cato comprehensis in furto commilitonibus id fecit. Hec detest-
abilis est nota proditionis in militie. Licet Ioab omnia fortiter fecerit, non computatur tamen in cathalogo fortium
David, quia fortitudinem eius proditio in Abner et Amasa denigravit. Non dico ut vestro consilio vel hortatu dominus
rex in populum vestrum vigorem gladii materialis exerceat. Scio enim quod in hac parte vos exacti iudicis exe-
queremini. Sed quod vestrum est agite: manus dissolutas, genua debilia et mentes trepidas roborate, atque in-
fideles animos aut revocetis ad fidem aut spirituali gladio compescatis. Porro si quid a domino papa noviter
emanasse mandatum ut quicumque pacem domini regis turbant, appellatione remota excommunicationis vinculo astrin-
gantur, hac auctoritate fretus dominus Cantuariensis omnes domini regis impugnatores apud Cadomum nuper excommuni-
cavit, nec regi iniuriam nec alii exceptionis gratiam fecit. Illud autem certissime teneatis, ipsum nunquam aliquem ex-
communicasse quin aut non moreretur in proximo aut eum non operiret faciem subita et ignominiosa confusio. Exera-
tis itaque gladium Petri, et ad debite fidelitatis observantiam compellantur milites, qui spontanea volun-
tate pro salute principis se morti et carceri debuerant obiecisse. Sola fidelitas est que dilatat gloriam po-
puli, que pacem firmat, et terrorem incutit inimicis. Adhuc in annalibus recensentur fideles
populi, et vivent nomina eorum in eternum. Refert Frontinus Casilinos obsidente eos Hannibale tan-
tam fidem servasse Romanis ut eos ad deditionem neque fames neque gladius inclinaret, tantaque
illos afflictos fuisse inedia, quod mus .c. denariis venderetur, venditoremque muris perisse fame, et
emptorem mortis periculum evasisse. Petilini a Penis obsessi parentes et liberos propter inopiam
eiecerunt; ipsi autem coriis madefactis et igne siccatis, foliisque arborum vitam trahentes ob-
sidionem .xi. mensibus contempserunt. Cum in contumeliam Romanorum Mitridates obsedar-
urbisque captivos produxit et ostendit obsessis, arbitratus futurum ut miseratione suorum ad dedi-
tionem compelleret oppidanos. At illi exhortati eos ad mortem fortiter excipiendam servavere
Romanis. Viri autem Andegavenses, quorum pre ceteris populis erat in actibus bellicis fama celebrior,
tanquam filii Ephrem intendentes et mittentes arcum conversi sunt in die belli, et cum dexteras et in belles-
ti forti et fideli principi suo adesse debuerant, in fugam ignominiosissimam se converterunt. Verum spe-
ramus in eo qui spes est nostra, in eo qui convertit mare in aridam, quod convertet in proximo corda filiorum
ad patrem, et hanc dissensionis amaritudinem dulcorabit. Ipse enim qui iudicat fines terre da-
bit victoriam regi nostro, et sublimabit cornu Christi sui. Bene valete.

Dilecto et pre omnibus diligendo domino suo Jo., Dei gratia Carnotensi episcopo,
suus canonicus Petrus Blesensis, Bathoniensis archidiaconus, salutem et in terra mis(ericordi)e remunerari. Etsi magnum in vobis et de vobis
maturitatis et prudentie granum, ut vos adulator fallax facile non seducat, proverbialiter enim dicitur quod
stultum est vas meruisse sincerum, et testimonio Salomonis frustra iacitur rete ante oculos pen-
natorum. Scitis quod vobis Blesensis caro et sanguis vester est. Illi tamen quorum os amaritudine plenum est et
dolo, qui dicunt bonum malum, elongant a vobis amicum et proximum, et de lingue veneno consilii eum
a visceribus vestris nituntur avellere, exterminantes adulatione seductoria legem nature, necessitatem
sanguinis, beneficium nutriture. Nepoti vestro dominus honestus est, et ecclesiasticis idoneus beneficiis. In-
ter actum autem deteriorem ideo non preferatis extraneum. Non habeo vestre libertatis gratiam adulantis,
in quo ista duo concurrunt, natura et meritum. Sane in omni facultate fortius est quod ex natura
procedit, quam quod accedit extrinsecus. Semperque sincerior erga vos erit nepotis affectio, quia
nature obsequitur, quam que sequitur ex fortuna. Aristotilem dixisse recolitis quod omne quod na-
tura tale magis tale eo quod natura non tale. Quid est quod iure civili pactum stipulatione tollitur,
et a stipulatione non tollitur, nisi quod pactum vinculum naturale est, stipulatio vero civilis obliga-
tionis; non civile quid naturale corrumpere non potest, cum civile a naturali quicumque tollatur. Durum quidem et in-
nimis ausum, et vos eius non ex propriis, quod vobis non conciliat. Nam et apostolo teste qui suorum et
maxime domesticorum curam non habet, fidem negavit et est infideli deterior. Cavete ergo ab eis
qui hominibus placent, qui omnia ducunt ad voluptatem. Adulatorem nichil. Adulator quidem pestis

intolerabilis est, quae constanter deprehendatur a paupere. Apud divites latet obrepens et circumspectum et providentem
circumvenit. Aut enim sub dilectionis imagine, aut devotionis obtentu, aut alio simulationis officio ad-
ulatio prodigiosa se palliat, ut gratius accipiatur. Venena enim non dantur nisi melle circumlita. Absolutum vo-
bis est dicere cum callidis adulatoribus, qui in beneficiorum collatione pauperes honestos vestris nepotibus anteferitis,
quod dicere hoc caro et sanguis non revelat vobis. Et quis in hac exhortatione malitiam deprehendat? Sic
adulans cum in quo dolus non est quem dolose temptator pharisaeus et Herodiani accessit: Magister, sci-
mus quia verax es et viam Dei in veritate doces et non est tibi cura de aliquo, neque accipis personas
hominum. Licet censum dari Caesari an non? Procedunt blanditiae, sed venenum est in sermone. Verum
omnes laquei malitiae dissolvuntur, dum producto numismate oculis, Deo quod erat Dei, Caesari quod
erat Caesaris assignatur. Vestra non discretio ignorat, quod extranei et honesti admittendi et bene-
ficiandi sunt, sed numquam honestis nepotibus praeferendi. Summa naturae iniuria est nepotem pauperem
et honestum abicere, carnemque et sanguinem suum opprobrio publicae mendicitatis exponere. Ursa,
leaena, alitae diligunt fetus suos, alienos quasi siccis impenderunt beneficium nutriturae. Sed et lamiae
[illegible] nudaverunt mammas, lactaverunt catulos suos. Homo autem a Deo efferatae in-
humanitatis erit, ut quem docuit negligat et abiciat quem nutrivit. Qui haec vobis reve-
rende pater suggerunt, parietem aedificant et dealbant. Veritatem Dominus dedit vobis cor et sapi-
entiam, ut non seducat vos spiritus mendacii, ut adulatores deprehendatis in astucia sua. Debitum
quidem naturae non extinguat in vobis dolositas aliena. Porro Iohannes, cum quamvis liceret consanguineus Domini,
pro ceteris tamen dilectus a Domino, alterumque filium Zebedaei et Iacobum minorem, Ioseph et iustum, Iudam et Sy-
monem linea consanguinitatis a Christi consortio non abscidit. Sit nepos vester honestus et prudens:
in viro prudente naturam, in consanguineo diligite honestatem. Si ei apud vos beneficium naturae non suffi-
cit, ei saltem honestas et litteratura proficiat, ut vos inveniat benignum et placabilem, apud quem
extraneus extra omnem lineam parentelae de suorum exigentia meritorum gratiam vendicat et favorem.

Reverendo socio et amico magistro Ernaldo Blesensi, P. Blesensis Bathoniensis archidiaconus salutem. Cum dominus rex An-
glorum me mitteret ad dominum regem Francorum, nuntium de [illegible]walter, libri legum venales Parisius obla-
ti sunt mihi ab illo B. publico mangone librorum. Qui cum ad opus cuiusdam mei nepotis idonei viderentur,
quem cum eo de pretio convenissem, et eos apud venditorem dimittens, pretium numeravi. Superveniens vero C.
Saxeburgensis praepositus, sicut audivi, plus optulit et [illegible] mea libros de domo venditoris per violen-
tiam asportavit. Cum igitur ad eum qui me misit redire me oporteat, vosque mora facturi [illegible] Parisius,
plenissimam habens in vestra discretione fiduciam, vobis procurationem committo negotii. [illegible] moram
Parisius aliquam vos necessitas [illegible], magistro Hugoni [illegible] sub litterarum mearum testimonio ne-
gotium committatis. Cum in ratione civili negotiis alienis exactissima diligentia debeatur, scio quod si
praesenti causae cum plenum assistet [illegible] sollicitudine in pendentis procurationis officium, meritorum vestra cum honore et
fructu veniet ad effectum. Etiam licet vel vendere aut donare aut extra vehicula debere non soleat sine
traditione transferri dominium, hic tamen habeo utilem in rem per quam contendo libros mihi exhiberi et redi,
et ad hoc facit lex illa Digestorum ad municipales de [illegible] et lege iii de liberis exhi-
bendis. Sed et liberum meum cuius possessionem numquam habui sic peto. Item et filium meum abiecta cum [illegible]
tium. Item cum autem civitas de actione sua. Ut in illis omnibus de actionibus quae [illegible] et digestis de
rei vindicatione, lege prima, paragrapho per hanc. Codice de agricolis et censitis, lege Quicumque, et
lege omnes. Codice et de colonis palestinis, et Codice de colonis thracensibus, Codice de fugitivis colonis,
de agricolis et [illegible] et mancipiis, lege ii, iii. In his omnibus vindico rem cuius possessionem numquam nactus
sum, sed non in omnibus his conditionis aut possessionis fit mentio. Etiam et liberum peto non traditum aut possessum.
Alioquin quid fiet, si statim per manumissionem se contendat ingenuum aut sub patronatu emerit a patrono

et sibi possidentur: tum a quo. Nam et si pater assignavit librum: cum omnem traditionem et possessionem patre
mortuo ipsum peto. Item si debitori erat paratus solvere deinde convenit ut retineret pecuniam
in causam credenti ex hoc mutuum est creditor intelligitur recepisse et illi mutuo concessisse ut lex
de rebus creditis lege singularia. Ex ipsa similitudinis forma videor libros a deposito-
re recepisse et in causam depositi commisisse. Item alia traditio est vere que fit interveniente cor-
porali actu unde dicitur traditionibus et usucapionibus rerum dominia adquiruntur ut codex de pactis lege
traditionibus. alia fit per fictionem iuris que triplex est. fit enim per possessionem ut codex de donationi-
bus lege quotiens et lex de rei vendicatione. l. mulier. et lex de acquirenda possessione. l. item
alia fit per celitatem unius actus quam alium occultat ut ff. de donationibus inter virum et uxorem. l. si
non pag'pho. Sciendum in medio pag'ti. alia fit ex appositione custodie ut lex de a. q. p. l. legitur.
Quoniam hac brevi deliberatione usus sum. non ut vos instruam quem ceteris in scientia precipuum. sed
ut ad subtiliora vos excitem in scientie principium vos informabit ad optima via et virtu-
tibus ex augmento in magnum plenique stagnum exuberat et scintillat incendium utrorumque suf-
fragio se porriget in immensum.

Magister P. Blesensis G. quondam amico et socio suo salutem quam mittit. Cum dominus Senonensis me
vocasset a scolari militia et sub certa expectatione tempestivi beneficii sue familie
ascripsisset: frequenti suggestione meam propositum revocavit et sic ... publice tractitalis me
clusum in spe mea alium introduxit et ut non erat huius locus. Videas autem deus qui spe mea absolu-
lit et tu congratulare. tuaque gloriam cruciatu pervitudinis affligere prorsus non cessavit. Nam iuxta
ethicum. Exemplo est cuique malo committitur. ipsi displicet auctori. prima et hec ultio est se iudice
nemo nocens absolvitur. Illud autem michi ad votum consonantiam accedit: quod publice scitur sed non ex culpa
mea. sed ex tua invidia processisse. michique solatio est. tue gloriae cruciatus. Invidia siculi non invenere ty-
ranni maius tormentum. pena equidem vehemens et multo senior illa. quam Dionisius gravis intu-
lit aut Radamantus. Nocte dieque suum deferre in pectore testem. Numquam sane invidisses
pauperi. sicut enim merces generis mentis est nobilitas ex testimonio poete. Livor iners vitium mores
non exit in altos. utque latens ima vipera serpit humo. Jam non reputabo me miserum. cui potes
aliquid invidere. Vulgo enim dicitur quod sola miseria caret invidia. Usque in diem mortis non iudicabo me
a morsu invidie liberum et immunem. Nam iuxta ethicum. ille qui monstra domuit et evasit: comperit
invidiam supremo fine domari. Certe si inimicus meus maledixisset ac nocuisset michi: sustinu-
issem utique. sed nunc non ex spiritu vulnus ab hoste tuli. Hoc et impatienter fero. Nam teste Nasone
Leniter ex merito quicquid patiare ferendum est. Que venit indigne pena dolenda venit. Illud plu-
rimum ad auxit iram et ignem indignationis.

contra infirmitatem oculorum
Recipe succum rute et mel et dispensa simul et coletur et ponatur in oculis et
purgat celebrem et sanabitur
Aliud contra ad oculos. Recipe ~~tutie~~ tuthie et masticem equaliter sine dubio et disparatur
tutie in igne bis vel ter vel quater et quolibet vice cum ea extraxeris ab igne extin-
guatur tutie in vino purissimo et hoc facies bis vel ter vel quater sicut dictum est
postea tutie ~~cum~~ mastice terendum et miscebitur in vino albo et de illo
vino ponatur infra ... in oculis et erit sanatus.

Ad solvendum pigmentum ... dabis ... unciam ... clarivis duas ...
tres de cinamomo unam unciam ... tres ... et ...
medietatem ... de ... et medietatem ... et ...
... et ... et ponatur in vino.

debet dolor esse meus. Nec mirum: maior adhuc retineo spes magne solacium non sit-
mea facta spirantur. ut nequeam vel serviare corporis fors exa mortis respicit. Super
omnia desiderabilia mea illud erat principium. ut in tua nativitatis mei aliquid lu-
cri comprehenderem. quia nostro quodam solum blandimento tuitus tetigit. et tamen si est si nunc
enim culpis meis exigentibus adeo et profusius super dictam. quomodocumque reperi tempe-
stas desertor hostes. Quia tamen innocentia mea per malitiam subversa est. habeo quod
letari in quo ut impiis invenit malitiam. et disponat omnia suaviter. que sustinendo sustinere
compellor. Sub expectatione mea fiet omne solum forti patria est. ut piscibus equor. ut volucri-
bus aer. quicquid in orbe patet. Si me fortuna deiecisset in emporium ut ita loquar
cautionis angustie non timerem. Pocius namque testimonio fortuna miserorum tuta est.
Non timor eventus deterioris abest. Sed nunc eam de paupertate non possum. paupe-
rum non est cui rerum suppetit usus. Et satis est ei continget ad amplius aptet. Si
venerit bis ei lacte proditione quam meis. ut diracte patrie regales additur mensis. Ecce qui
in domibus regum sunt mollibus vestiuntur. Ego tamen nec panno lubus albis non indu-
mentis ornatoribus utar. si in regum palaciis habitarem. Sic in quod mihi est. et mirum.
et in unam quod super est etiam siquid super est in mente. Nam neque divitibus contingunt
gaudia sola. Nec male qui natus moriens quam fefellit. Sed ubi ipsius habeo partem patrimo-
nium meum. illud quod totum sanguine et sudoribus in parentes. anterior forti factus.
si fortuna clementior arridet. Et videbit equidem domino dante et in tempore tam longo
in more refunderem quam annalis solarem. quod usus simplicius supplementari. iamque et debita
iustis necessitatem meam rependissem. sed pro minimo michi est. hoc maxime sis in tocius
tuis adversis velut et obviam exponas ulterius. Quippe munera semper et infirma est
animi. ergo quam voluptas. Vale. Michi sufficit ad iniquitatem quam processu temporis
in me promovendo meam altissimi videas. incubescas quam videndo. Nec quid non presumam
in promptu est. subversio tua. quia testimonio poete. omnia sunt hominum tenui pendentia
filo. et subito casu que valuere ruunt. Tu quoque fac timeas et que tibi leta videntur.
dum loqueris fieri tristia posse puta.

Ricardus Dei gratia Cantuariensis archiepiscopus totius Anglie primas et apostolice sedis legatus. venera-
bilibus et dilectis in Christo fratribus R. Wintoniensi. G. Heliensi. Jo. Norwicensi episcopis salutem
et salubre consilium. In ecclesia Anglorum detestanda omnibus et omnino dampnanda consuetudo in-
olevit. que nisi per industriam vestram fuerit sublata de medio. in enorme totius cleri dis-
pendium vehementer excrescet. Siquidem videns eum laicorum vilissimus occiderit. statim suppliciis
mortis occisor addicitur. Si quis non sacerdotem sive clericum minoris aut maioris status
occidit. sola excommunicatione contenta. materialis opem gladii non requiret. Satis equidem
quod a domino dictum est. Moysi. maleficos non patiaris vivere. et apostolus. Princeps gladium
habet ad vindictam malefactorum. laudem vero bonorum. Sed et Dominus dicit. Qui vos tangit me tangit.
Et per prophetam. Nolite inquit tangere christos meos. Ubi igitur possit maleficium armatum et execrabi-
lius inveniri. quam quod est in christos Domini et in populum adquisicionis libera imprimitur. Cum
tamen gladium clericis committere aperta in esse sentencia sive excommunicatione in talibus. si tamen ora-
mentum in culpis meis exigentibus gladius post rubiginem obductus est. et quia non po-
test in radice. deterius est in conceptum. Si enim si auricula furto sublata sit ut occisa.
in hunc auctorem si lateat sine excommunicatione committitur. gladius non ante conscisus fuit cum
patibulo deputatum. porro clerici ut ipsi occisores vomant mittuntur. arcutus quam in
deliciis cum plenitudine apostolica sunt. et maiora delinquendi audacia roborentur.
Talem vindictam excessum dominus rex non vendicat. sed nos etiam dampnabilius vesa-

vetamus. atque liberam presbiteris impunitatis materiam. infamamus nostros clericos
gladiorum prenoscemus. Iniquissimum est quod pro cervo vel animali silvestri mors
pro sacerdotis occiso pena levissima irrogatur. Sed hijs et huiusmodi [illegible]
[illegible] qui iurisdictionem alienam et nobis omnino indebitam ambicione temeraria
usurpamus. Nam et in corpore decretorum et in epistola ad romanos habita nos legisse
meminimus. Dicit quod enormia flagicia que potius pro mundi iudicio quam pro
veritate et iudicio ecclesie iudicantur. sicut est cuiquis inficit. pontifi
cem apostolicum. publicum. sine dictorum. huiusmodi reos. reges et principes
mundi dampnabant. Omnis equidem iusticia nostra exciderat. ut debuit
ceciderat advocacia et malignancium veritatis [illegible]. Unde in hoc
iurisdictione maledicta quod ambiciose et superbe presumimus et deum offendimus
et dominum regem. nempe indicas malignanti dictum [illegible]. Lucas capellanus
apud Abingdoniam. sacerdos litteratus commendabilis et conversacionis honeste [illegible]
[illegible] occisus est. a Willelmo Fuscher et uxore eius. nec illi maleficium diffitentur.
[illegible] sunt et civitatem adire romanam. Nam confidit in ea exacerbasse. atque in
spem et plenitudine sua intendit. propterea procedunt. et de [illegible] uxoris in ira
pro absolucionis beneficium fructus uberioris manipulos reportant. Vos ergo dilectissimi
fratres hunc publice post dominum suo consilium est. maiore consilio [illegible] ac
[illegible]. Nam si libertas aliquantulum et licencius excessit. periculum quod maior
[illegible] aut [illegible]. nisi in primis [illegible]. Ecclesia iurisdic
cionem suam primus exerceat. et si illa non sufficiat eius imperfectum suppleat gla
dius secularis. huius rei auctoritas ex synodo [illegible] ex decreto Gregorii. ex
epistola Nicholai episcopi [illegible]. ex consilio [illegible]. et ex [illegible] [illegible].
et ex multis sanctorum patrum institucionibus [illegible]. Nec dictum quod aliquis bis puni
atur propter hoc iudicium. nec [illegible] est quod ab uno incipiatur et ab altero
consumetur. Duo sunt gladii. qui mutuum sibi [illegible] auxilium. atque [illegible]
[illegible] alterius sacerdotalis [illegible]. et sacerdotalibus [illegible]
ab altero suppleatur alterius insufficiencia. non [illegible] duplex contricio ut [illegible].
Nam et illi qui ad mortis patibulum sunt dampnati [illegible] gladio. cum quod
ad tormenta ducuntur pro cordis contricionem et penitentiam spiritualem primum [illegible]
[illegible] [illegible] induat. sed quidem [illegible] est ad mortem pena et satisfactio
que [illegible]. Reddamus que dei sunt deo et cesaris que sunt cesari [illegible]
[illegible] dominum vestrum et [illegible] in [illegible] [illegible] relinquatur. Raro autem [illegible]
[illegible] [illegible] quod sententiam lati canonis [illegible]. sicut Absalonem [illegible] et
in hac et in aliis quantum possumus sub scandalo et periculo ecclesie humanitatis
[illegible] misericorditer impendamus. publica nempe [illegible] est ut materiali gladio
cohibeantur qui nec deum timent nec deferunt ecclesie nec [illegible]
[illegible] veniunt.

Dilecto amico suo G. [illegible]. P. Blesensis Bathoniensis archidiaconus salutem. et gemitus ad vota suc
cessus. preces nobis affectuosas porrigis pro [illegible] hospite tuo. Sed
nec precandi affectum invenimus. nec preces [illegible] effectum. Non ex
causa apud nos dampnatum hominem. qui enormem de honestate vite publice re
[illegible]. ut [illegible] nostris [illegible]. non est confessus [illegible]. [illegible]
quod esset ex [illegible] [illegible] et adulacionis flagello corrigitur. et quod ei dedisset
sit [illegible] [illegible]. Sed et nunc reversus est ad vomitum. et pene

quod pessime est immemor. Ad alteram quam abiecerat ad eam dum maritus revocaret amplexus
Sancti enim dicit poeta perpetuam condicionem et idem immemor antique in ludis
animi capit. Quam post naufragium in stagna lacus timebat. Equorum item.
[illegible] aquas. [illegible] illius qui forte cum de ablatore
erat, si usque ad sanitatem suo arbitrio relinquatur. [illegible] fieri quedam
meliora videmus. multa que melius non tetigisse fuit. Vulnus hoc grave est quod
cum sanabile non sit, in contrectatione tutius esse puto. Videtur autem in pace eius
longe dampnabilior in hac parte. Filium enim suum in pueritia sua et honestis moribus
informare debuit. Ingenium illius excitavit in alea. neque quod lenocinator et precium
eius dispensavit. Tunc aquis erudiendus erat ad omnem formam suscipiendam
idoneus tamquam udum et molle lutum. Tunc diu properandus et acri fingendus sub rota. Nam fingit equum tenera docilem cervice magister. Ire viam quam monstret eques. Qui si in etatem venit durioris eius sanitatis ad mollitie ambulatorum gressus non potest erudiri. Amor siquidem qualitatis sue iam agmen[?] et qui picem tangit inquinabitur ab ea. Corrumpunt prava consorcia bonos mores. Iuste satyricus.
Citius et citius nos corrumpunt vitiorum exempla domestica magnis. Cum subeunt
animos auctoribus. Quid faciet filius, cum videt patrem facientem? Si damnosa senex fert alea, ludit et heres bullatus, parvoque eadem movet arma fritillo.
Iuvenem vitiosum esse non miror cuius pueritiam pater alee dedicavit. Alea
siquidem mater est periurii, furti et sacrilegii. Mater est idem filium instruens. Fuge
aleam dicit Cato. Ludum thesaurum et alee, legitur Chilonis[?] vitavisse.
Quam longe melius est ignorare quam scire. Chilon Lacedemonius cum mandatis
[illegible] et [illegible] missus est Corinthum, invenit duces et seniores populi
ludentes in alea. Infecto itaque negotio rediit dicens. Gloriam Spartanorum
quorum virtus nova construenda Byzancio clarescebat, non esse hac infamia maculandam, ut dicerent societatem cum aleatoribus iniisse. Regi quoque Demetrio
a rege Parthorum tali aurei dati sunt, ut notaretur in eo levitas puerilis,
qui in magestate regali lusibus intendebat. Quia ergo filius in patre corruptus
est, corripiendus est et in patre, ut pena patris doceat filium a talibus abstinere.
Scriptum est quod multato pestilente alius sapientior erit. Lavabit quoque manus suas
suas in sanguine peccatoris. Sane post sententiam suspensionis et excommunicationis inchoata
non [illegible]. Hec omnia verbale quedam sunt nec desistet a lamentatione [illegible]
in longo dispendio compescatur. Certissimam illius emendationem nobis promitto
in ablatione pecunie. Sensibilis est illa pena non verbalis. Ideoque plus doloris inferat
et timoris. Rem magis ethicam ploratur lacrimis amissa pecunia. Rem cohibet
[illegible] tumultu planguntur nummi. Quam ficta. Diues [illegible] nummo
[illegible] atque dispendio patris filium ad honestatis compendium cohibeat. Filium enim
illius hactenus corrigo nichil aliud cui quam stimulare insaniam. Quam olim ad ille
[illegible] et [illegible] excitavit.

Petrus Blesensis Bathoniensis archidiaconus Rogero decano salutem et salubre consilium. Nullus
magister fidelior aut efficacior est unquam probabitur per experienciam quam [illegible]
[illegible] alios per doctrinam. Pridem ad dominum regem missus, ut eum [illegible]
[illegible] maxime [illegible] accessi. [illegible] et malligens
in [illegible] et [illegible] sub [illegible] statim [illegible]
ne si loquerer eius vehementius [illegible] quam in fidelis

inspicies et faciem mirabar. Regem namque distuli donec firmiter hora siliceam et amplius serenior evideret. Offensum enim principem super arduis negociis quemvis nihil aliud ansae quam explicare verba in captionem. Equore procellosus quippe et iracundia sua per se apparet: qui ammonitus sit, magis causa irae suae tranquilliorem mentis faciem non ostendit.
Scio quod missus es a domino rege domini mei remittis, tamen et in hac re hic cautius te operaveris. Rem et ea quae prius scripta sunt quamquam ex inconsulta relatione displicuerint et dura et quamquam illud caveas ne accedas ad dominum regem negocium tuum proponendo, donec idem per me vel per alium qui mores eius novit intimius praemuniatur. Agnus enim est dum placata est anima eius; leo vero aut leone truculentior dum vehementius excandescit. Non est ludus eius indignationem incurrere, in cuius manu honor est et confusio, divitiae et exilium, vita et mors. Teste Salomone, indignatio regis nuncius est mortis. Aristoteles Calistenem ad Alexandrum auditorem suum mittens hortatus est ut cum eo aut numquam aut iocundissime loqueretur, quod apud regias aures vel silentio esset tutior vel sermone acceptior. At ille dum Alexandrum persica salutatione exultantem obiurgat, dum vitam eius corripit et mores componit, vita privatus est. Scio quod audieris, atque expertum maxime invitatum et iam expletum negocium, et ideoque cautus sis et caute, ne ex importuno accessu aut inconsulto sermone res quae ex voto procedit periculum incidat aut defectum. Totum siquidem negocium bonum fine potest mutari, et quod instantia vigilantia et provisione cautela studii promovendo. Scis quomodo Lincolniensis capitulus, per quos specialiter missi fuimus, xv annis aut amplius iam vacavit. Sed cum nuper electum recepit a summo pontifice in mandatis ut compellat electum consecrationis munus et assumi quale susceperit aut ibi aliam omni occasione et appellatione remota non differat ordinare. Illis autem in contrarium visa est, tamen enim de novo confirmationem electi distulit in curiam romanam accedere. Ideo quod timendum non esset nos negotium tuum, qui curiae dispensatione aliena. Porro quicquid differat romanus pontifex. Certissime teneo quod in manifestum domini regis desiderium fixum quod propositum quod infra iiii menses ecclesia Lincolniensis episcopum habeat consecratum. Itaque hoc eius desiderium desiderabile consummasset effectum, nisi illi qui adversus papam quamdiu impendissent de quorum manibus populi sui duritia exactus repeto revertuntur. Quod aliis instructior eris, haec et sufficere existimo, quod non committenda in me ut scripturae.

Dilectissimo suo magistro P. Blesensis Bathoniensis archidiaconus salutem et in amicitia sinceritatem conservare. Equanimiter tuo toto corde congratulor, non tamen hoc accidisse sine dispensatione divina, ut nobis esset conformitas nominum quas a puericia fecit conformes voluntas nobilitatem. Quod nisi homo sequioris sexus aut femine familiaris, hunc contueri enim honoris sui augmentum verearis quod cum ille caelibus carnalis derogaret, summe et quantum laudis addo cum vocabulo hominem, ut ad quod fideliter redditum ut magnatum. Familiaritate Scipionis cum ut Laelii quondam indigne modus aut alexandrinus ipsius ex prima eius notitiam dilectas. Iam in omni terra et in fines orbis terrae illud nomen exivit, mirantur et stupent quod se diffundunt et publicant. Cum quamquam non modicus non mandam, non unius, non multiplex scilicet auctoritas ipsius partem absolute. Sola scripta sunt quae mortales quia famae immortalitati perpetuant, et ea aliquem vocem quos tradunt ad posteros nulla permittunt oblivione vetustatis. Ore Lucani populi propter quos omnia saecula fama fidei habent nihil nacti proprie immortaliter dico vindicasse. Cum antonius longum in acribus abundet quod in primi distendit inanes cruces aut sal aeris antequam scripta deserta manent. Quid hodie habemus Lucianus amisit non tamen sermone sua ad publicas illustraret, plus cuius laudibus addidit scripta virtutibus et lucem quod omnis dum ac quos de diversis mundi partibus admirant; prudentia, fide et perfecte claris suis tenebris ignorantiae usque hodie latuisset non esset divina hominum mens commendat

publicasset. Ideo principibus dico et his qui res arduas mundi gerunt. nichil ad laudis edificium possit comparari sine merito quam eos familiares et amicos habere quos perhibendo veritati et possent vos gestas ad gesta dirigere. vitium sicut mihi clarissime occurristis. [illegible] minat a palatiis adulatio vitiorum quae [illegible] in magnatum curiam admittitur qui palpant blanditiis et aurem [illegible] bibulas alia babilonis inebriant. amplificant eos beneficiis quos arguere debuerant et conservant adulandi suppliciis dederent. Scitur quod Athenienses Themagoram in exsilio salutantes Dario adulantem capitali supplicio affecerunt. et Lacedemonii senatus [illegible] iussit eo quod maluit [illegible] occulte quam publice et constanter arguere. atque in his tam adulatoribus quam detractoribus silentium indicendum. [illegible] laudatur hodie peccator in desideriis anime sue et [illegible] [illegible] detractor in absentia. [illegible] presentialiter [illegible] quod placere existimat. [illegible] eius iniquitas et dolus. [illegible] adduce. [illegible] hec sunt. [illegible] quis [illegible] ait [illegible] ego [illegible] in omnia assentavi. [illegible] consideret vides [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] amica. [illegible] [illegible] tempore [illegible] Andromedam [illegible] [illegible] [illegible] sinum quod patres dicit [illegible] qui semper et omni [illegible] dicere potest aliquem sermone [illegible] a facie [illegible] laudare [illegible] [illegible] fecit anime. ut qui [illegible] placere [illegible] dicant et faciant [illegible] plurimum [illegible] ex [illegible] sic de [illegible] plus laudatore placebit. [illegible] in [illegible] agitur si [illegible] adulationem laudemque distinguere. sed [illegible] laudis [illegible] plus credens alii de se ipso quam sibi [illegible] incipit indistincte. Illud et [illegible] palatinos [illegible] adulatorie [illegible] quia et si non omnis laudem [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] quae principum [illegible] nobis in laudem [illegible] [illegible] ego in libro de prestigiis fortune quem [illegible] ad [illegible] domini regis Anglie Henrici secundi pro meis [illegible] [illegible] Confidens in domino quod [illegible] si non fuit mundus [illegible] hoc opusculum acceptabit. [illegible] siquidem mea est ut dominus rex moriendo non moriatur. sed per laudem mortuus vivat. cumque adulantium lingue [illegible] beneficio scripture memoriale eius [illegible] [illegible] vos quod aliquid semper scribat quod lectores [illegible] quod que nomine [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] libri siquidem mei [illegible] a magistro Willelmo fratre meo [illegible] est. sed quia timeo ne sit indulgentior in siquid [illegible] [illegible] [illegible] ut ab [illegible] [illegible] studio [illegible] [illegible] ibi [illegible] nichil resideat quod auctorem offendat. quod [illegible] [illegible] quod [illegible] non [illegible] quod non edificet fidem quod [illegible] non [illegible] quod non sapiat honestatem.

Dilectis dominis et amicis. magistro R. decano et capitulo [illegible] Salisbiriensis. Blesensis P. Blesensis Bathoniensis archidiaconus salutem et cum [illegible] multiplices [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] multitudinem dolorum in corde meo consolationes eius letificaverunt animam meam. [illegible] culpis meis [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] super [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alle quam in [illegible] habitat et humilia respicit. [illegible] [illegible] et [illegible] consolator. [illegible] [illegible] de regionibus [illegible] [illegible] quod filiis [illegible] [illegible] [illegible] sub [illegible] [illegible] [illegible] Moab et Amalech [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] domini Johanni [illegible] [illegible] misit dominus pro salute [illegible] ut reedificarentur muri [illegible] [illegible] [illegible] Blesensis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] novitatem [illegible] [illegible] et [illegible] a facie sua non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] affectum ut vos ad [illegible] ecclesiam [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] omnes [illegible] admirabit. [illegible] [illegible] miles [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et ei compositae per clavos candelabra samaritanam fidelissima imitatur matrem suam in Christo. Blande
cum dolores sacerdos et lamenta casus eius condolendo compatiebatur. Est pro memoriale erit nomen eius in generatione
et generationem. propterea quod domum viduitatem hereditabit aeternam. Sunamitae huius ab exemplo Helisei
prophetam. sicut in libro regum legitur. qui viduitatis domum obtulit eo quod recepit apud se angelicam
eorum domum. Communione enim alieni advenae domini recepit. apud quem pauperibus et dans in defensione
stabilis mansio providetur. Mens mea spiritus meus in hac miseratione elatissima. quod infirmat dolorem
et me voce consolatur. videtur in prophetam templum reddidisse. Oculi enim mei omnes et celebris illa exsultatio
cum populis. cum sub rege Dario Zorobabel reaedificate templum sub Artaxerxe bibliotheca
Esdras reparat. Neemias muros reaedificat. ignem quoque absconditum. lxx. ennius eruditus
et effodiens in altitudine aquae. perficit holocaustum. quando congregatio gratissima deprimitur.
ut et eius mens quoque Machabaei dispersos fratres suos revocant. leges lapsas erigunt.
renovant altaria. mundant sancta. coronis aureis ornant templum. damna longe desola-
tionis extrinsecus internis compendiis redimentes. Bonum recolitis quod olim plures aedificaverunt ecclesias
et prosperitate blesis erant. sed cum cessores nunc pro enormitatem inde ducti sunt atque
iniquitas ecclesias. exierunt in foras serpens et vermes. pedes cum comederunt una acuta
et dentes filiorum obstupescunt. Sed tamen non erat hoc publicum in illis. et in nobis Christus enim
primitiae resurgentium post illam clarum ruinam publicam resurgendi. Provincias tuas
nos ordinant erigens lapsos fractos consolidans. liberans suos. pauperes ditans.
magnificans humiles. vagos congregans. revocans aberrantes. tamquam sicut ad hoc
novella plantata pacis et quieti amne insilanti providentia apparet. sicut plantae quae ut non dominum
sive radicatae adeginit. suspiciam habent bovillem tyrannide. et ventorum ferociores excessus.
habens emulos qui mores omnes impendunt contra sancti quae et dictam defendimus in nobis
nunc profectibus inebriesciant. Bene consolatio haec nova. quae acquisivit. sicut ipse loquitur
per prophetam. Opus in quod manuum mearum hereditas mea Israel. non quos deserunt mundorum ma-
lificiis. sed in Christum sicut Moyses dicit ad populum meum. rebellem et rebellem. vos quod enim in quod sunt. non
enim contra nos est in mente nostra sed contra deum. Sic a rebus Israel Abel. Cham. Iacob. Esau. Ismael et
ministro. inaccens et nocente vexatur. Perficit autem libri uniuscuiusque spinas. et dorsum super dorsum iusti fa-
bricant peccatores et dolo dilatant. In omnem contra nos animatur malitia iniquitas superborum. uel
enim erga eos quod pacem in eum et habent corde et ore pacifice. sicut propheta de se ipso commemorat. Cum his
qui oderunt pacem eram pacificus et bono malum. Sicut et sapiens virtutem etiam confirmat quae dixit Esdras si-
bi. et humiliabit omnem altitudinem excellentiam sicut adolescens factum dei. Adhuc pauci
estis. et nos multitudo expugnat. Nolite timere pusillus grex. Dominus enim sabaoth iuvat
non in multitudine sed in paucis. et nos quod eius opportet. illos autem ... quod causa declinant.
manifestissime indefensam. ille convocat ea quae non sunt tamquam ea quae sunt. quae ille quod infirma eligit ut con-
fundat fortia. ipse ut reprimeret superbiam modo bene nos in suo unitas nomine congregati. ubi enim duo
vel tres congregati sunt in nomine meo. ibi in medio eorum sum. Testimonio prophetae bonum est et
iocundum habitare fratres in unum. sed non est in unum habitatio nisi. non sic in nobis sanctitas
voluntatem. vos quibus unicum et proprium notum est. invitat ecclesia nisi perfectum. carissime
nobis quae non in privatam habitationem est in agmentum. Recolamus ecclesiae nascentis infantiam.
et videbimus quod habundantia eorum habet et progressum. unum spiritum. una fides. unum baptisma.
hoc etiam ecclesiam fundantur in eo quod scriptum est. audi Israel. deus tuus unus est. perficit in
in melius. beneficio unitatis. legitur enim. multitudinis credentium erat cor unum et anima una.
et erant eis omnia communia. hanc unitatem quam Paulus in se et in aliis intuebatur. cui
in quid omnia sicut sunt. ut omnes lucrifaceret. et mentem vestram fides ut id ipsum sentiatis.
et non sint in nobis scismata. petrus apostolus eodem affectu et sollicitudine dicens.
Ante omnia in quod mutuam in vos caritatem habentes. pacem ait Paulus habete

uberem et sanctimoniam sine qua nemo videbit deum. habeatis quoque imitandum spiritum in amenitate pacis. nec
enim inveniri potest forma expressior conversationis angelice quam in unitate socialis. Illud etiam pater
devotionis addicio ut in ecclesia vestra continue et psallentium celebretur obsequium debite servitutis.
Sit in cantu sicut in psalmis. observancia morum. hoc est enim sacrificium laudis quod deus postulat
honorem. Sacrificium laudis inquit honorificabit me. angeli psalmodie libenter intersunt.
si ordinata sit et ex devocione procedat. prevenerunt inquit principes coniuncti psallentibus.
in me. in tympanis et in conspectu angelorum psallam tibi deus meus. Si autem murmuratis in choro si presumitis consilia
sibilatis adinvicem. si patitur cultum a devocione subtrahitur et fraudatur. si operam [illegible]
omnes unanimiter de psallendo. non est hic psalmus iocundus. decora quia laudatio. hinc psalmodie
angeli universi et plurimum. Sic quoque in psalmis et canticis. in sacramento altaris. in elemo-
sinis et in vestra celebratur devocio. ut videant homines opera vestra bona. et glorificent
patrem vestrum qui est in celis. Sic enim plurium societas vestra desiderio attendentium
et vicarie facultates ecclesie continuum in redditibus suscipiunt incrementum. Ego siquidem
inter primos qui Blesensem restituerunt ecclesiam in sanctificatione esse credendum usque ad
plenitudinem non meretur si unde fabricam vestre ecclesie consummavi ad perfectum. domos claus-
trales disposui et auxi. utensilia et ornamenta multiplicavi. numerum canonicorum
usque ad octogenarium crescere et ordinaliter in ecclesia ministrari. hec autem moriar
videant oculi mei ut magnificet anima mea dominum clauda quod diem novissimum
cum exultatione et in canticis spiritualibus. Bene valeatis universi et singuli —

Magistro [illegible]. P. Bles. Ba. ar. dilecto amico suo R. salutem et cautius negociari.
quis alium tutius non miserat et mare celo. Credendum est de levi post se quia
ob. quoniam omnis usus abhorret. aliquid natura prohibuit. Is qui muliebrem sexum a puer-
icia detestatus est. qui eius ignominiam semper longius declinans avertebat. nunc in mise-
riam quam semper cavebat incidit. et qui disciplina et abusione mulierum insultabat
sponte sua singulum laqueis muliebribus alligavit. Gaudeant itaque mulieres.
que de persecutore suo triumphare solent. Captus est lupus ab ovibus. et a gallina
simplici deprehensa est vulpis astucia. prudentissime homo qui te incantavit
homo [illegible] qui delicias tuas celebrant homines. ut [illegible] tuo laqueum indissolubilem in-
[illegible] et abiecta iocundissima libertate [illegible] eligeres servitutem. In eo siquidem
[illegible] et quod dereliquisti iustissime te punit deus. Nam hodie observant mulieres [illegible]
quentis [illegible] que [illegible] sustinuerant longe [illegible] Utrobo
[illegible] augustam [illegible] uxorem duxisti. [illegible] in [illegible]
[illegible] sic dixit. Nam et hoc dictum est aliud est. quam [illegible] et [illegible]
[illegible] longius [illegible]. Non est sine plurima incommoditate copula coniugalis. vixque posse [illegible]
in credidit pax cum coniuge uxore. Refert Valerius maximus quod socrates rogatus a quodam
adolescentulo utrum uxorem duceret. aut a nupciis abstineret. respondit eum
utrum eorum faceret penitere. hinc te inquit solitudo. hinc orbitas. hinc generis interitus. hic
heres alienus excipiet. illinc perpetua sollicitudo. contextus querelarum. dotis exprobra-
tio. affinium importunitas. garrula socrus. lingua [illegible]. incertus liberorum
eventus. Pharaonem rex ille notissimus in thesauris distribuendis pociusque retinendis.
dicit quod dixisset. legitur dixisse Leoncio filio suo tale se debuisse ad plenam felicitatem
si defuisset uxor. Leoncius quoniam contra respondit. Gaudet hoc omnis maritus. Teste Iero-
nimo. Aureolus Theophrastus in libro de nupciis. querit an vir sapiens ducat uxorem.
et cum diffinisset. si pulcra esset. si bene morata. si honestis parentibus. si ipse sanus et dives.
sic sapientem posse ducere statum infert. hec autem in nupciis [illegible] universa concurrunt.

Multa sunt mulieri que necessaria sunt usibus earum. pretiose vestes. aurum gemme. sumptus. ancille.
supellex varia. lectica. et esseda deaurata. Post hec diuturne conuentiones. garrule. conquestiones. illa orna
tior procedit in publicum. ego despicior. illa ab omnibus honoratur. Cur aspiciebas uicinam. quid
cum ancillula loquebaris. quid attulisti de nundinis. Non amicum habere possumus. non sodalem.
Alterius amorem. suum odium suspicatur. Pauperem alere difficile est. diuitem sustinere tormentum.
Cum maritus filiam suam dote diuitem. forma nobilem. fama celebrem. Fuluius illustrem.
Metello in coniugium optulisset. Respondens Metellus. malo inquit meus esse quam suus. Cui
maritus. immo ipsa tua erit. Virum inquit Metellus oportet esse uxoris. Nam uenit legantes
alia sunt iudicata qualia subiecta esse permittunt. Sic in Africa aliorum dicitur ab hominibus
dominium suum. Adde quod nulla est uxoris electio. Qualiscumque obuenerit habenda est. si iracunda.
si fetida. si superba. si fatua. si deformis. Equus asinus. bos. canis. et uilissima manci
pia. sedile ligneum. urceoli. et lebetes prius probantur. et sic emuntur. sola uxor non ostenditur
ne ante displiceat quam ducatur. Quoscumque dilexit illa. hec inimici sunt. et tam amandi
et colendi sunt. Si domum tuam ei regendam commiseris. seruiendum est. Si quid tibi dispu
reseruaueris. fidem tibi se non habere putabit. conuertetur in odium. et in ueneno si poterit contentionem
agitabit. Aliter amicos. auiolos. institutores gemmarum et fenerantium uestium. si intromiseris. periculum pu
dicitie est. si prohibueris. suspicionis iniuria. Liuia uirum suum interfecit quem nimis habebat
exosum. Lucilia suum quem uehementissime diligebat. Illa ueneno hec poculo amatorio.
Deianira monstrorum domitorem ueneno domuit. monstruoso dum in sanguine nessi quem acci
dit Hercules. sanguinem et uitam uxoris appetit. Idemque Valentinianus imperator omnium
rerum christianus uictor pudicitiam uouit. nec umquam carnem suam ad mores illicitos
relaxauit. tamen cum eam adolescens moreretur. audiuitque suorum uocem post tanta triumphorum
quibus celeberrimus erat. Dixit se in una sola uictoria gloriari. Requisitus de illa
uictoria. hostem inquit meum pessimum carnem meam. semper oppressi et uici. Porro liberorum
causa uxorem ducere. ut uel nomen nostrum non intereat. uel habeamus presidia senectutis. et certisque
utamur heredibus stolidissimum est. Et quid sunt hec senectutis auxilia nutrire domi. qui aut prior
forte moriatur. aut peruersis moribus sit. aut cum ad maturam etatem uenerit. ei tardius mori
uidearis. Heredes meliores et certiores sunt quos arbitrio tuo eligis. amici et proximi quos
iudicio eligere certus. Mulier quantumcumque honesta sit et pudica quam cito potest deponere et
uestem. solet abicere honestatem. Unde et Herodotus recte scribit. Mulier cum ueste deponit
uerecundiam. Si illam Sabinam. credo pudicitiam reuexisses. nulla re contradicta mulierum
malignitas in hanc miseriam deiecisset. Canit poeta facundie leonis et iacunde reprehensus
Asinus pene geminum et uexato quod multarum feminarum dauderet a moribus. Uxorem inquit
philosophiam participare non posse. Deum et eam participabis. Non enim uniuntur eo
uxore amat quam multi uiles in multa diuellunt. Cum certo. Si quis laboris refugio eam
quer. Si optimam aeternam refunde gladior. uices noctium dies exhilarant. sed tenebrarum
noctis instar infirmi est. Non enim compares in quibus maximum est. et tale sacramentum.
Si conpares coniunxisse. et quod mirabilius est. in inuicem uxorum inestimabile amorem. eaque maxime
quod uehementissime euro in studiis. et notissimi philosophie professor. Legimus quod eius uxore ut
nuptiam uenite sorore uiuere ducet. professus omne matrimonium uenire dicens. se philosophie
et uxori uacare non posse. Scribit Ieronimus ex tam cupidus. Et eodem in mulieres
maledicta sunt. et quod epicurus cum discipulis eius scientiam duxisset uxorem. Dixit
sapienti rarissime in eundem coniugium. eo quod plura et grauissima incommoda
honoribus imposita delictis sint admixta.

paucimus flens ait vicino suo. Amice arborem habeo in orto meo felicissimam a qua suspendit se prima uxor mea quondam. ab eadem secunda uxor mea elegit suspendium. ab eadem se suspendit et tercia. Cui respondit amicus: miror te in tantis successibus lacrimas invenisse et cetera. Dii boni. arbor illa que dispendium tuum suspendit. Da michi surculos de arbore tua ut in morte uxoris mee munificet et crescat. Hec arbor tibi necessaria esset. Novit hoc contubernium istud ne dicam matrimonium. habitum in infaustos eventus cedit. Nam in eo fratrem tuum et dominum et aplicas propositum tuum sanctiones. Eras equidem electus in sortem domini. atque in ordine diaconatus ascendas. eo quod forsitan pretextu ad vota matrimonialia convolasti. ut contra appetitum nove libidinis saciasses et rationis contra tunc illicite divortium celebrares. Porro presbiter ante dies ... periculosum tibi est ita parentibus uxoris tue illudere qui suum gentis titulos humiliasse frequenter consulti sunt. quia te in sue parentele principium admiserunt. Video de inevitabilibus angustiis contemptum. quia sive in matrimonio perseveres. sive ab uxore divertas: vite autem fame periculum non evades. Valeat et negocia re consulet.

Petrus Bles. Ba. ar. R. amico suo P. e. salutem et immarcessibiles fructus. Fama est quod velis in te dictum proponere denegando. atque salutata a primo limine congratulacione scilicet dicis quod invidiam tue domus et periculum in falsis fratribus sustinere non potes. Vix nulla est frustratoria tibi recessus occasio. cui cedere debuisses ad gloriam habere vim emulus invidet. Nam solos miseros invidia ignorat. virum forte excitat ad virtutis exercitium alienus livoris aculeus. et mitis oculos torpore premittit invidia detractorum. Jacob qui in baculo suo iordanem transierat non redisset cum duabus turmis nisi eum invidia esau agitasset. Joseph non intrasset egypto nisi ipsum fratrum invidia vendidisset. Sceptrum quippe est abel esse non potuit quem cayn malicia non exercet. Invidebat tibi forte aliquis. sed habebat iudicem tuum. et quia adversus innocenciam tuam erigebat tormenta invidie. suum gerebat in mente tortorem. Nam iuxta verbum ethici. Justius invidia nichil est. quia continuo ipsum auctorem torquet excrucians animum. Cum hec pestis tolerabilior sit invidioso quam invido: miror si delicatus es ut tui emuli cruciatum sustinere non potes. Detractores deo odibiles sicut apostolus dicit. Quanto malignius tuam despexerunt innocenciam. tanto se probabant inferiores. et magnificencie tue virtutis titulos extollebant. teste poeta. Summa petit livor perflant altissima venti. Quorum vita favorabilior est ad gloriam. acriores invidie senciunt morsus. virtus enim splendore suo quasi aggravat artes infra se positas. Legitur quod contra platonem emuli invidierent. Quesivit a socrate magistro qualiter invidiam eorum declinaret. Cui socrates: esto inquit miser ut taceret. In quo manifestissime declaravit sibi deesse invidiam: ubi virtutis gratia non adesset. Innocenciam Christi stimulos invidie non evasit. Unde et pilatus agnovit quod per invidiam tradidissent eum. Nonne hic est fabri filius: dicebant. Non est hic a deo: qui sabbatum non custodit. In beelzebub principe demoniorum eicit demonia. Quem non vereret verba hec que de fornace invidie procedebant: sicut senex in andria docet. Si velles humilitati et paciencie militare. Invenires inimicos tamen invidia et amicos pares. Legitur quod iulius cesar audita morte catonis compassus est eius morti. et egregium civem adeptum de medio: et ablatum rei publice deploravit. Professus est tamen quod cato actibus eius et quod ipse glorie catonis invidit: nil inter gloriosius video: quam quod habes invidos. quod odientes te affligit et urit. Atque in deliciis tuis cruciat inimicos. Vereor tamen ne aliud quam invidia fratrum te excludat a claustro. Novi enim levitatem animi tui. et si publice voci creditur. non invidiam claustralium fugis. sed secularium scelerum sequeris voluptatem. Vide ne sub pretextu malivolencie aliene tuam velis palliare maliciam. et egrediendo claustrum ingressum tibi parares ad gehennam.

Magister P. blesensis ba. ar. Simoni canonico carnotensi cum salute mentis et corporis desiderium honestatis. Animam meam quondam tua invalitudo plurimum contristavat. tua convalencia iocundavit. Sed tunc autem me in plenam exultationem animi reformares: si relictis puerilibus maioribus intenderes. qui fines puericie iam excedis. Spes agricole equidem vehementer hylarescit: si plantam quam excoluit florere conspiciat: fructumque promittere tempestivum.

Educto fructu arbor conservatur si planta numquam turgescit in florem. si tamen se diffundit in
ramos et in degenerem foliorum luxuriat ubertatem. Sane tempus est ut honestioribus studiis
te impendas. atque proterventis pruritus incentivas pubertatis sub arctiore voto custodie et
prudencia vigilantiore cohibeas. Obrepit equidem diffidencia vel desidia carnis que latenter
exterminant graciam studiorum et sub quadam etatis indulgencia militant in dispendium
honestatis. Cum modicum delibasses de amore sapiencie et dulcedine studiorum. spes virtutis
in te iam securior arridet. Nam cum hactenus sub virga discipline et sub iugo fuisses mag-
istrali. te doctores instancia quasi quadam sigilli violenti impressio. informavit ad mores
et cotidiana virtutum exiberes indicia. si timorem in amorem. si necessitatem in desiderium
commutasses. Cum studium sit vehemens applicatio animi ad faciendum meditandumve aliquid
studiosus esse non potest. cuius animum voluntaria discendi affectio non ascendit. Qui autem
in talibus negligens est aut remissus. non multum dissimilis est ab eo. qui languente
appetitu. atque insipiente palato cibum recipit. ciboque concitoriis gule fastidienti
stomacho violenter intrudit. Si semel suavitatem sapiencie degustasses. omnia preter illam
tibi in fastidium verterentur. habet enim incomparabiles thesauros diviciarum. atque omnium bonorum
graciam largitur ad plenum. et ad hoc forte verba illa salomonis respiciunt. Super salutem
inquit et omnem pulcritudinem dilexi sapienciam. et proposui pro luce habere eam. Ven
erunt mihi pariter omnia bona cum illa. Amor discendi semel admissus. egre amittitur.
atque in desidium consistens sua se voluptate perpetuat. et cum vita hominis terminatur. Le
gitur quod solon temporibus suis atheniensis prudencie gloria singularis cum in ultimis laboraret
assidentibus amicis suis et invicem conferentibus caput erexit. interrogatusque cur hoc fecisset.
respondit. ut cum illud quicquid id est de quo disputatis percepero: moriar. Carneades philo
sophus laboriosus sapiencie miles. xx. annos continuavit et consummavit in studiis. tu
vero vix in scolis quadriennium complevisti. et abiectis studiis temporalium rerum sollicitudini
te immisces. rem tuam affectas disponere. que procul dubio pre levitate in manibus
tuis. et intus evolabit in ventos sicut enim quicquid hactenus didicisti. scio quod appetis divi
tias. sed consulere et forsitan ageres sicut salomon sapienciam diviciis anteferres. studiis et divi
ciis pariter vacare non potes. non animam suam dignatur habitatione prudencia. quam videt
infectam deliciis. et curis temporalibus involutam. Scriptum est quia in animam malivo
lam non introibit sapiencia. nec in corpore subditum peccatis. Quondam viri philosophie professo
res execrabantur divicias. nec putabant cum earum sollicitudine posse aliquem optinere
prudenciam. aut in castris disciplinalibus militare. Verbum poete est. Magnus
locus ingenio nisi cum se carmine toto vexant et dominis cyrre nisi se que ferunt pecto
ra nostra. duas non admittencia curas. est magne mentis opus non de lodice paranda.
sollicite currus et equos facies que deorum aspicere et qualis rutulum confundat herinis. Ideoque
cum pater democriti filio suo tantas reliquisset divicias. Quibus exercitum regis xerxis
potuit una die procurare. democritus patrimonium suum donavit patrie. et athenis in
discendo et docendo dies suos continuans. studiorum miliciam consummavit in aurea
paupertate. Crates ille thebanus proiecto in mare non parvo pondere auri. abide inquit
possum divicie pessime ego vos subiugabo. ne subiugarer a vobis. Anaxagoras
cum post longa tempora studiorum in patriam reduxisset. possessionesque quas reliquerat
desertissimas invenisset. non essem inquit salvus nisi ille perissent. Verbum socratis
fuisse dicitur neminem studiosum fieri. ne se mediocriter pauperem opinetur. Nam sicut
superfluas opes reicit. sic paupertatem si tollabilis et munda non est. studium non
admittit. Sed enim virtute animum. hec subvertunt. sicut ethnicus dicit. Cui non convenit
niet sua res. ut calceus olim. si pede maior erit subvertet. si minor uret. Quoniam
gratia tibi copiose contulit deus unde scolarem possis continuare miliciam.

Rogo, moneo, consulo ut laudabilem tue indolis initium pleniore studio prosequaris, et ad
tempus divitiarum acquisitione suspensa, totum te impendas amori sapientie, cuius accessoria et
subsecutiva erunt testimonio Salomonis bona temporalia pariter et eterna. Vale.

R. dei gratia Cantuariensis archiepiscopus, totius Anglie primas,
et apostolice sedis legatus, dilectis sibi in Christo fratribus et amicis, abbati et conventui Cister-
ciensi salutem et consilium salutare. Licet vos diligamus in visceribus et in caritate non ficta,
gravem tamen et publicam ad vos et de vobis querelam deferre compellimur. Nam cum
per gratiam dei domus vestra nominatissima sit in observantia ordinis et preeminentia sanctitatis,
periculosum est, ne pro re modica titulum et gloriam tante opinionis perdat, atque incurrat in fame
dispendium, dum compendium querit temporale. Inter universas ordinum varietates, quibus decorata est sponsa
Christi, nullus ordo invenitur flagitiosior, nullus sanctioris suavior odore est in Christo. Quem nisi
cito vitium amoveritis de medio, per quem hostis humani generis sinceritatem vestram attemptare
presumit. Scitis quod omnium malorum radix est cupiditas. Publice tamen dicitur, et nos idipsum
cum lacrimis recensemus, quod usque ad aggravationes vestras aucta est irruptio. Illa suggestio-
nis mater, magistra nocendi, primipilaria nequitie, auriga malitie, sentina vitiorum,
seditionis origo, fovea scandalorum. Renuntiatis mundo et cupiditatibus eius, atque cum
Iosue vestram in vobis spiritualem Iericho subvertistis. Orniam maledictionis incurrit, qui reedifi-
cat Iericho. Et contra Achar filio Carmi lapidibus obruit, qui de anathemate Iericho rapu-
isse convincitur. Verbum Tobie est: Videte ne furtivum sit. Furtum siquidem committitur quotiens
res aliena invito domino attrectatur. Sed et rapine crimen in iure civili furtum improbius
diffinitur. Nemine prodente notamus aut furem, sed veremur ne vestram suggillet opinionem,
si rem concupiscitis aut rapitis alienam. Una omnium vox est, quia Cisterciensis ordinis professo-
res tanto differentius pre ceteris triumphales sanctitatis titulos retulerunt, quanto expressius legionis
apostolice vestigiis inheserunt, non cum in tenuitate ciborum, in asperitate vestium, in vigiliis,
in confessionibus, in disciplinis, in psalmis, in humilitate, hospitalitate, obedientia,
caritate, et ceteris quibus fructus vite seminatur. In terris deprimatis carnem, spiritum erigatis.
Anglice sinceritatis vos homines apparuerunt. Non contra vobis in favore plenissimum laus hominis
communis assistat, unum non clamat in centum, totaque vestre glorie opinionis gloriam decolaret.
Et que est ista maledicta contentio, nisi que a Christi gratia et favore hominum vos disiungit.
Inviti et dolentes hoc dicimus, sed ad dicendum nimium compulsi, et communis contemptio nos compellit.
Vota et lingue omnium in vestre sanctitatis preconium laxarentur, nisi rapetis quod alienum est,
et non monachis et clericis decimas auferretis. Hoc est contentio quidem et dictu satis modica,
sed que vitam vestram non modice dehonestat, testimonio sacre pagine. Decime tributa
sunt egentium animarum, et que est hec invidiosa immunitas, ut exempti sitis a decimarum solutione,
quibus obnoxie terre erant antequam vestre essent. Et que solute sunt hactenus ecclesiis non pro
obtentu sed contractu bone fidei in vestram possessionem terre devolute sunt, prorsus in hoc predicatur
alienum ius. Nam ad vos terre iste cum eadem causa cum suo onere transierunt, ut quod alienum invi-
tis dominis et invitis vestra privilegiati facitis, ubi auferatis quod alienum est, et nunquam Abel de mu-
neribus suis dominum non respexerit. Numquid iustiores estis primo omnium iusto, ut vos contra dei iustitiam
erigatis, et per prophetam precipit dominus decimas inferri in horreum suum. Vos ab eo horreo iubetis
auferri. Hec iustitia divine legis ut in Levitarum sortem cedant decime. Vere et iustitie
manifeste resistit qui ministris ecclesie nititur vel decimationes auferre. Sane ex his et con-
similibus satis liquet, quod si vestro obedientie et solutione redditum aut in exhibitione iuris alieni sic
esse detrectaretis obedientie iugum. Cum clerici Gallicani sibi vel decimationes usurpant,
non vestris privilegiis defenditis, eis a vobis potentium extorquet. Ad eos debetis insurgere
non ad usus clericos aut ecclesias clericorum. Debetis vos recolere quantum fuisse clericos, atque sacramenta
salutis in eorum ecclesiis percepisse. Sed Christiane professionis vinculum et devotionis filialis affectus

pugnales induit, et sub religionis pretextu transitur in exemptum. Non ponimus os in celum, nec de facto summi pontificis disputamus. Sed si quandam indulgentiam spiritualem quandoque privilegia uos, dum ordo uester paupertate gaudebat, dum in usus egentium sue tenuitatis uiscera liberaliter effundebat, potuit tollerari ad tempus, licet in communem redundaret iniuriam, quod eam necessitatis fuerat introductum. Sed nunc autem uestre possessiones multiplicate sunt in immensum, privilegia sibi potius ambitionis quam religionis instrumenta censentur. Quicquid indulgeant privilegia romane ecclesie, uobis expedire non credo, et a scientia uestra quod alienum est usurpare. Quid si a sede illa emanasset edictum, quod ubique inuenirentis clericos aut alterius habitus monachos equitantes, uobis liceret eos de suis euectionibus deicere et equos in usus uestros retinere? Quid enim interest equos rapiatis an decimas? Nisi quod decima res spiritualis est, et enormius sacrilegium in decimis committitur quam in equis. Cum dominus precipiat decimas solui, quis contra preceptum eius potuit dispensare? Ubi diuina et humana iussio sibi inuicem contradicunt, obediendum magis est deo quam hominibus. Cum enim sint due leges, exterior et interior, et interior semper preiudicat, que prestat conscientie dictatum interior, exterior precepto fortior, et omnem indulgentiam aliene dispensationis euacuat. Si filii Israel de mandato domini et in retributionem longi obsequii quod Egyptiis impenderant eis uasa argentea et aurea abstulerunt, non expedit uobis hoc ad consequentiam trahere, nisi constet hoc dominum mandasse et nos uobis Egyptios longe seruitutis obsequium impendisse. Consulite igitur et modeste agentes date operam ut procul ambitionis nota, que uestre sanctitatis titulos dehonestat, abscidatur a uobis. Nolite pro rebus perituris contra uos in uos scandalum excitare. Ve illi per quem scandalum uenit. In restitutione aliene rei non credatis conditionem uestram in aliquo ledi. Nam siquid utilitatibus uestris decrescit in hac parte, deuotio populorum, que nunc erga uos plurimum turbata est, totum hoc pleniore munificentia restaurabit. Quod si uos pertinaces et inflexibiles exibetis, et uinculo anathematis innodabimus uniuersos qui uobis aliquid dederint aut uendiderint unde uestris decimationibus obueniat, atque in celum clamabimus et ad tronum summi iudicis appellabimus, ne quis uiuus ne quis mortuus excommunicationis absoluat. Principum et fauorem ad hoc plenissimum optinemus, ut gladio spirituali manus ciuilis assistat, et quod est principale oraculum uenditum aut donatum uobis fuit consilietur. Attamen ergo res interiorem uigeat, exitum uestre fame maturius prudentes uelitis assuescere solo decimarum illarum, quas cum maiore omnium rancore et odio usurpatis, et quas clerici siue monachi hactenus [illegible]erunt. Nam et de noualibus tamen sicut bone recordationis Adrianus papa constituit, decimas retinetis, nobis in ea re dampnum erit tollerabilius, cum emolumenta non sensimus. Unde uix plurimum sine magno non sine dolore amittitur quod delectabiliter et commode possidetur.

Reverendo domino et amico B. Dei gratia Exoniensi episcopo, Walterius de Constantiis Oxenefordensis archidiaconus salutem in eo qui iudicat fines terre. Cum plurima litteratura uirtusque et experientia negotiorum prudentem et circumspectum uos fecerit in decisione causarum, miror et mirantur ceteri qui sunt in utroque iure periti, quare Robertum et ymenenem coniugem suam celebrare diuortium tanto tempore distulistis, maxime contra mandatum domini pape super hoc habeatis expressum, et cum sacri canones detestabile reputent cohabitationem talium sustinere. Testes equidem legitimi nullique exceptioni obnoxii producti sunt, qui si in causa hac uobis fidem non fecerint ad plenum, sibi clausulam illam litterarum domini pape ubi dicitur et aliorum plurium auctoritate et Fabiam et Celestinum atque aliorum pluriorum sanctorum, qui post eos ut maiores et famosi testimonii erant admittendi sunt, ut sit lucerna pedibus uestris ad conseruandam iusticiam in iudicium diligens inquisitio mutatis. Quanto enim peccatum flagiciosius et immanius intellectus, tanto scrupulosius certitudinem consanguinitatis exquiri oportet. Ut incelebr-

ando diuortio sententia iudicis non uacillet. Sed et si dissimulanter iudici agere licet: ubi uertitur
periculum animarum. Ideoque amicorum meorum fatigationibus et expensis, qui iam aliquotiens debuerant
reportasse sententiam, qui et sede et rei productionem renunciant. Si secundum testificata aliorum ue
litis expedire negotium, si ad pleniorem noticiam rei alia productione opus est: ipsi et uidito et produc
tionem se offerunt, utrum uelitis eligite. Quod si non uelitis ulterius in eorum iniurias frustratori
as dilationes innectere. Porro unum in hoc negotio est quod precipue nos molestat. Nam cum ille
robertus sit primogenitus primogeniti fratris mei, et ab ipso iure primus qui a capite series paren
tele mee tota dependeat. Uereor ne quaestionis incesto uicium transfundatur ad posteros. Compre
hendet enim tota successio corruptelam, si a capite membra, si a fonte riuuli, si ramum a stirpe
te legitime non procedant. Tale quod scriptura testante filii incestuorum abhominabiles sunt
deo. et sicut B. asserit, ex incestuoso genitu proles legitima non succrescit. Faciatis ergo
prudentissime pater uerbum abreuiatum et mandatum domini pape quod hactenus suspendistis effectui
autem recurrentibus litteris nos uelitis instruere: quia in causa ista procedere non possitis. Valete.

Alexandro dei gratia summo pontifici. H. cantuariensis ecclesie humilis minister, deuotum humilitatis et
obedientie famulatum. Detractores deo odibiles serenitati uestre de nostris episcopis enormia suggesse
runt, asserentes ad uenerabiles fratres nostros R. wintoniensem et G. eliensem atque Io. norwicensem episcopi
scelestes ordinem minimum. et omnino abiecta sollicitudine pastorali malitie curialis fluctibus
se extinguunt. dicuntque iudicium sanguinis exercent. Ideoque tamquam uiri sanguinum a sacris absti
nent. et ad mensam domini non accedunt. Ea propter succensa est aduersus eos indignatio uestra, nobisque
penam indicitis, si excessus huiusmodi canonice non punimus. Inhonestum siquidem esset, quamque aliam di
uisione dignissimum, si esset in hac parte os loquentium iniqua iudicium. Sed mentita est iniquitas sibi. Nam
ut excerpam pauca de multis. wintoniensi episcopo nullus est affectis compatientior. nullus in oculis
suis humilior. nullus in altari deuocior. nullus in beneficiis suis profusior. unde sicut unguentum effusum est
nomen eius. et elemosinas illius enarrat omnis ecclesia sanctorum. Eliensis autem ex quo iuxta beneplacitum uestri for
mam circa omnem infamiam tam et que de habundanti suam purgatione innocentiam declarauit: ple
ne et efficaciter impleuit episcopum. scientiaque et honesta conuersatione mandaret ostendit. qui maculauerunt
innoxium. Ipse et episcopus norwicensis cuius honestatem et prudentiam dum ad nos a domino rege mittentur
diuina conuersatione et experientia didicistis: ecclesias suas pauperes inuenerunt sed possessiones earum prudenter
et strenue reuocantes. et amplissime dilatantes. Non est equidem nouum quod regum consiliis intersunt episcopi.
et ipsas ecclesias nec in statum optimum erexerunt. Sicut et honestate et sapientia ceteros antecedunt: sic expeditio
res et efficatiores in rei publice administratione essent. quia sicut scriptum est, nimis salubriter disponitur
regnum quod non regitur consilio sapientum. Scriptum legitis, ve terre cuius rex puer est. et cuius principes
mane comedunt. beata terra est cuius rex sensatus est. et cuius principes uescuntur tempore suo. In quo notatur
eos consiliis regum debere assistere: qui sciant et uelint et possint compati oppressis terre ac populi saluti
prospicere. erudire ad iusticiam reges imminentibus occurrere periculis. uiteque maioris exemplis instruere
subditos. et quadam auctoritate potestatiua presumptionem malignantium cohibere. regnum hebre
orum temporibus ieroboam non fuisset diuisum. nec recessissent ab eo .x. tribus, si prudentiores uiros in
consiliarios elegisset. Nonne est samuel propheta inter eos qui inuocabant nomen domini regnum deo erexit
et firmauit et solum institutio samuelis. Rex ezechias ab oppressus a sennacherib et qui in extre
mis angustiis constitutus: per ysaiam ciuitatis liberationem et beneficium consolationis optinuit.
Eliseus seris induxit donatam et eius beneficio. samarie obsessores conuertuntur in fugam. Ioiada
ioas filium zorobdie a facie athalie consequentis abscondit, quem cum erexisset in regem: sanctis eum moribus
informauit. Sed ioiada mortuo cepit ioas a dei legitimis preceptis declinare. quem a zacarias ar
gueretur, eum lapidibus obruit et occidit. In quo manifestissime liquet quam utilis et necessaria sit
consultatio et doctrina iustorum. Huius qui propheti regnum acceperunt. Si autem temporibus sedechie regis non fuisset
exterminatum regnum iudeorum. nisi aduersus ieremiam qui publice consulebat utilitati: preualuissent
mendacia populorum. Unum nouitis quod non familiares et consiliarii regis essent: prefati episcopi. supra

dorsum ecclesie fabricarent peccatores iniquitatem. et intollerabilibus opprimerent clerum presumptione lai-
calium. Nunc autem si quid in ecclesiam attemptatur iniuria. auctoritate pontificali corripitur. Quod si
ad hoc ecclesiastica censura non sufficit. spiritualis gladii defectus ciuilis supplet. et ad eorum
arbitrium principalis animaduersio exercetur. Cum quandoque fieri solet adultus in montes. regis indign-
atio uehementius excandescit. ipsorum precibus temperatur. Illis mediantibus mansuescit ~~quem~~
iudiciarii rigor. Simplices circa admittitur clamor pauperum. ecclesiarum dignitas erigitur.
releuatur pauperum indigentia. firmatur in clero libertas. pax in populis. in monasteriis
quies. iusticia libere exercetur. superbia deprimitur. augetur laicorum deuotio. religio fouetur. di-
gniora iudicia. leges acceptantur. decreta romana uim optinent. et possessiones ecclesiasti-
ce dilatantur. Iustis singulis precipuis sollempnitatibus suis intersunt ecclesiis. Ut elemosina-
rum largitione consolatione pupillorum ac uiduarum subiectorum correctione. atque aliis operibus
sanctitatis plenissime redimunt dies quos in curia consumpserunt. Porro archiepiscopi et episcopi qui in
curia regis seculi militant per septennium aut decennium a curia non recedunt. nichil tamen
refert uiuant aut decesserint. quantum ad ecclesiasticarum possessionum custodiam uel regimen
animarum. Ab hac equidem curialitate nostros quandoque uolumus episcopos prohibere. sed consiliosis et pru-
dentibus uiris iusta est expediens eorum cohabitatio circa regem. Quos si exheremus a fami-
liaritate illius subtraheremus quod ecclesiis monasteriis oppressis solacium. quod molestiis liberationem.
Unde licet ipsi incommoditates uarias quas ibi sustinent. desiderio desiderent egredi. pu-
blice tamen utilitatis optentu. communi fratrum nostrorum consilio non solum in hac uita castrensi to-
lerari. sed ad eam trahi debuerant et compelli. Veritatem itaque anglicane ecclesie et maliciam
detractorum qui uobis ueritati contraria subgesserunt. uelitis pater in libra equitatis appendere.
et ad super hoc in oculis uestris acceptum fuit. nostre paruitati mitti uel litteris intimare.
rei ueritatem declarari uobis plus oportuit. ut ad huius rei decisionem certius et confidentius pro-
cedatis. Nos autem qui recepimus uestre sanctitatis oraculum. apostolice iussionis executores effica-
ces erimus et deuoti. Conseruet uos deus ecclesie sue per tempora longa sanctissime pater.

cvj Mag. P. Bles. Ba. ar. b. tares.

b. tale. in deo salutari meo. si est increpatoria et solito durior responsio.
facit hoc insolencia tua et iniquitas ex adipe prodiens. quam communitis exhortationibus meis ami-
cabiliter et blande sollicita sit. correctionis tamen beneficium non admisit. Si de salute aut
saltem de incolumitate corporis cogitares: plus anime et minus corpori. minus uentri et ma-
gis spiritui deseruires. In anime tue perniciem coniurasti. atque in [illegible] ipsius grauamen. uentris
imploras auxilium. cuius ingluuies dum omnia deuorando uiuere appetit. sua uoracitate
mortificat animam. et interioris hominis lumen ~~obnubilat~~ obtenebrat. Enorme tui uentris
uentris incrementum paciencie sustinemus. nam ex eo grauissimum imminet tuis possessionibus de-
trimentum. porro possessionem possessio sua mutatur et sequitur. quia dum uentrem facis. uentrem
faciunt domus tue. Non intelligis miseriam edificatorum uel edificiorum quam magnanimitas
tui decessoris extruxit. dum modo edificet uentrem tuum. Pingitur aliculus suspenso se
qui pede erat. sed uentis parietes prohibent exaltare. quorum altitudinem et robur
humiliat uentorum liber excursus. et iniuria pluuiarum. In domibus ruinosis non uetustatem
sed tuam uniuersi causantur inerciam. dum te uident ad carnis delicias resolutum. In
cute cura plus equo solitum. et rident omnes epicuri de grege porcum. Quicquid in te

spiritale fiat. totum euacuat. et prurit carnalis ista curiositas. quo nec te dies tuos di
midiare permittet. non aliud modicum in te quod tibi superest conditate tui fugere. nam in tanta
molle corporis aliam quasi tenebris oppressa carcalibus in spiritale lumen respirare non potest.
Membra uero sui destituta officiis ex longa desidia et torpore. sonticas passiones expe
tant. Multi enim ex nimia gulositate morbescunt. suamque crapulam remediantur morti
tui turpiter egentes qui temporis ingresserunt. Galienus equidem fidelissimus ypocratis interpres
teste ieronimo refert. athletas quorum uita et ars sagina est. diu uiuere aut sanos
esse non posse. animasque eorum nimio sanguine et adipibus quasi luto in uoluptas. nil tenue aut
celeste sapere. sed semper de ructu et ingluuie cogitare. testimonio ypocratis. extensa et
obesa corpora necesse habent. crebram sanguinis detractionem. et alios attenuatorios motus. alioquin
paralisis podagre et alii morbi pestilentes erumpent. Ideo galienus semper die decima
uite medicinalis legitur sibi abstinentiam indixisse. non facile aliquem infirmari qui frequenter
abstineat aut regulam diete modestiorum obseruet. legimus quosdam morbo articu
lari aut podagrico laborantes per sceptrorum bonorum et supplicatorem uel suppleciore misa me
brorum officio restitutos. refert pompeius trogus quod dionisius ille tyrannus sicilie dio
nisius dum gule et edacitati uacaret. lumen oculorum perdidit. Gula enim magis predatur
oculos quam ingluuies uentris. et ut ait porturnarus edacitas cibos terit. sed oculos uorat.
Ideo lucius silla lepidus consul. et alii plurimique leguntur tulisse leges cibarias. quas alibi cato
censorinus sumptuarias uocat. in quibus uiuendi modus et sufficientia nature depingitur. Nam quidquid
epularum sumitur preter usum necessitatis non est usum nature. sed uicium uoluptatis. sumptuariis
legibus se paulus alligauit. qui dicebat. habentes alimenta et quibus tegamur hiis contenti
simus. Emilianus scipio cum amicis ambulans pane uesci solitus erat. ne aliquem diei per
deret occiosum. Ideo ipsum dicitur magnum alexandrum in consuetudinem deduxisse. Augustus
cibo uulgari et modico uescebatur. quod pro deliciis reputabat. secundarium panem et minu
tos pisciculos. caseumque bubulum manupressum. ficus autem biferas uirides uehementius ap
petebat. socrates dicebat. quosdam uiuere ut comederent et biberent. se autem comedere et bibere
ut nature satisfaceret. et excursum uite fragilis sustentaret. et lucanus dicit summum crede nefas.
animam preferre pudori. et propter uitam uiuendi perdere causas. Non est equidem regnum dei esca et potus.
esca uentri. et uenter escis. deus autem hanc et hos destruet. Quidam toti sunt in gutture. multo gin
gulioribus expandi. Quorum cogitatio tota de uentre. quibus satisfieri non potest. donec uentre
despumare in uenerem. delectatio gule libidinem excitet uolutate uoluptatem. Abiecta siquidem
reuerencia et timore tremendi iudicium relaxantur ad omnes illecebras. et in cunctis exordi
natis uoluptatibus se uoluptant. sed cum lapidosa ciragra fregit articulos ueteris ramalia
fagi. tunc crassos transisse dies. lucemque palustrem. et sibi iam seri uitam ingemuere relictam.
Ita conuertitur dulcedo in amaritudinem. In asperitatem suauitas. dilectio in dolorem. eritque
instar inferni. aut pene infernalis incendium. dolorum continuatio. et desiderium moriendi.
illud ad cumulum doloris accedit. quod ex intemperancia gule quidam sibi inane uenatur.
et gloriam sui fructu. putantes quod ex crapula et ebrietate hominum sibi titulos gloriose opinionis
adquirere. cum uiros honestos quibus uiscera sua claudunt. omni defectu uite humane subiare
uideant et publice mendicare. In talibus liberalitatem precipiam reputant. In quibus lib
tas quidem peccandi est et anime seruitus ad corporis uoluptatem. sane sicut cito et apuleius
et quod maius est augustinus et ieronimus testificantur et plus est anima quam corpus. isti autem
dampnum anime non curantes. deuotissimam impendunt carni miserie seruitutem. sicut
scriptum est. stilem pauit. et uidue non benedicit. uel benefecit. porro ille beatus ille iob
plenissime nomen et officium liberalitatis implebat. Qui nil indulgens ebrietati aut crapu
le. non sequens huius uite uanitates et insanias falsas. se totum pauperum necessitatibus

inpendebat. non alebat leones. ursos aut simias. non affluebant ad eum histriones. dul
corati fabularum. aut nugarum manu gerentores. sed ex pure liberalitatis gratia. ex corde
sincero. et caritate non ficta dicebat. humerus meus a iunctura sua cadat. et brachium meum cum
ossibus avellatur. sine gratia pauperibus quod volebant. si indue oculos expectare feci. si comedi bu
cellam meam solus. et non comedit pupillus ex ea. si hostium meum viatori non patuit. si pretereuntem
despexi eo quod non haberet indumentum. et sine operimento pauperem. si non benedixerunt mihi latera eius.
si de vellibus ovium mearum non fuit calefactus. O quam melior est. et quam commendabilior per omnia.
modesta et sobria hec liberalitas que ad vitam eternam fructificat. que sub umbra animum. rationem
habebat. corpus destruit. et edificat ad gehennam. si te ieiuniis affligeres. ieiunia et afflictiones
pauperum relevasses. providisses et consuluisses. nec barathrum ventris aut gule scilla vorago domos
tuas in precipitium devoluisset. Nunc autem post dispendium anime tue spiritualiter. quod domus tue ventos
et pluvias circumquaque admittunt. quod vespertilionibus sunt pervie. quod horrore solitudinis redacte
sunt. quod in precipitium pendent. quod nec sedilia nec alia utensilia ibi sunt. nec sere. nec hostia. nec
fenestre. adhuc tamen gloria edificiorum antiqua surgeret. si voraginem gule et exitialem ventris
ingluviem cohiberes.

R. dei gratia cantuariensis archiepiscopus totius anglie primas et apostolice sedis legatus dilecto filio theo
derico abbati salutem in visceribus misericordie et spiritum pietatis. Mirabilis ac deploranda questio
prelatoris presentium commovit viscera nostra et ad hoc efficacius nos induxit. ut de eius salute soliciti
simus. ne perditionem illius nobis imputemus decetero. nam salute ipsius cum exacta diligentia providemus
verum est nec inficiari volumus aut possumus. quod in ecclesia nostra religionis habitum sumens. tandem
vinculum professionis emisit. sed a stabilitate quam promiserat dampnabili levitate resiliens de
cibo ad vomitum. de celo in cenum. de paradiso in infernum. de claustro in seculum revolavit.
querenda erat et tribuenda ovis a pastorali diligentia et reconcilianda ovili si fugeret. si
sedem congregationem. si iugum discipline. et iugum domini abhorreret. porro cum initio
levitatis egressus est. devota humilitate regreditur. ac per abiectiorem habitus vilitatem. et la
crimas uberiores suum crimen excessus redimit et compensat. non quod prelude et signum misericordie ne des
pereret. scitis quia maius gaudium est angelis dei super uno peccatore penitentiam agente quam super nonaginta novem iustis qui non indigent penitentia et
casus a peccatoris ymaginem gerit. in hostio tabernaculi cum ovis longe a tabernaculo videatur
offerri. misericordiam inquit dominus volo. et non sacrificium. non veni vocare iustos. sed peccatores ad penitentiam. de throno et coequalitate
patris descendit altissimi filius in hanc vallem plorationis et conditionis miseriam humane. ut ovem cen
tesimam reportaret ad caulas. cum pauperes in necessitatibus suis adire soleant divitem ac po
tentem. verus omnipotens ad infirmos dives ad pauperes. beatus ad miseros. non expectavit ut ad eum
venirent. quos invenit in benedictionibus dulcedinis sue. Cum eius imitator esses ovis errabun
de regressum et penitentiam non oportuerat expectari. sed eam sollicitudine pastorali querere.
ac salutaribus monitis ab errore et invio ad vite semitam debueras revocasse. Salus il
lius et mors de tuis manibus a districto et terribili iudice requiretur. ad laboris itaque compendium
tibi cessit quod regressus est. quod ad ianuam pulsat. quod suum confitetur excessum. quod devote et humilit
er misericordiam petit. quod omni satisfactioni secundum regulam beati benedicti se offert. quod iudicium a misericordia
non excludit. Misericordiam quam monastici ordinis institutor ad tempus iii coartavit. euangelice
mansuetudo gratie septuagesies septies ampliavit. Ideoque sanctorum testimonio sancitum est ut ex
uberiori misericordia quam per exacto rigore iusticie iudicemus. Qui cecidit. domino dante adiciet ut
resurgat. si peccavit et nos omnes peccavimus et egemus gratia dei. blasphemus fuit dicit apostolus
sed misericordiam consecutus sum. ubi superhabundavit delictum superhabundavit et gratia. Quis in seculo peccavit
enormius paulo? Quis in religione gravius petro? illi tamen per penitentiam invenerunt assequi non
solum ministerium sed magisterium sanctitatis. Memores igitur misericordie quam filio prodigo revertenti pater
euangelicus legitur inpendisse. regressum filii tui clementer admittas in visceribus pietatis. Alioquin si
quod absit in pertinaciam et inexorabilem exhibueris. nos iusticiam in iudicium. et misericordiam in neccessi
tatem non sine tuo fortasse dispendio convertemus.

Uniuersis dominis et amicis clericis de curia regis. magister P. Bles. Ba. ar. salutem in
auctore salutis. In angustia corporis et mortis periculo constitutus scripsi uobis epis-
tolam in qua uisus sum uitam curialis iniuriam ne dicam iniuriam uehementer dehortari. eo
enim tempore graui egritudine tactus et ideo graui pena ductus non solum curiam sed mundum et
omnia que mundi sunt immunda et dampnabilia reputabam. Sicut enim per experientiam didici
sciens. infirmitas ista est ymago naufragii. nam dum nauis alliditur saxis. et uen
torum fluctuumque rabie periculosa concutitur. uniuersa mundi preciosa uilescunt. et in pe
nitudinem transeunt. quicquid fuerat oblectationis uoluptatis. sic ergo de corde contricto et humi
liato ad uos exhortatoria emanauit epistola. quam piam uestrum forte scandalizari non
decuit. Diligo enim uos in uisceribus Christi. et quicquid ad edificationem uestram in ea scriptum est
non de odio curialium sed de sincera caritate processit. Sane periculosum est in curia mori. nec
leuiter ascendet ad eminentiam perfectorum. qui se castrensibus alligauit uinculis et curia
lem incidit labirinthum. sed non uitam curialium dampno. qui licet orationi et contemplationi
non uacent. rei tamen publice utilitatibus occupantur. et frequenter opera salutis exercent.
non possunt omnes uiam uite arripere. angusta enim et ardua est uia domini. sed magnum est.
si hii qui in montis eminentiam non ascenderunt. Comitantur loth et seruantur in
segor modica ciuitate. Scio quia hii qui in regie familiaritatis sacrarium admittun
tur. multa facere possunt et dicere quibus pauperum necessitas subleuetur. foueatur
religio. fiat equitas. ecclesia delectetur et dilatetur. In hiis et consimilibus iuste operibus possunt
sibi edificare curiales ad uitam. si tamen non deteriorant. si non immundeant. si manus
suas excutiunt a muneribus. si malum pro malo retribuere non affectent. Iniurium et
curialium commune est. sed quod pro leuissimo altius excessu grauiter excandescunt. atque
simpliciter delinquentis errorem. impacientissime ferunt. non ad libitum inceciuntur
iniurias. qui experiuntur idoneum. Fateor equidem quia sanctum est domino regi assistere. Sanctus enim
et christus domini est. nec inuacuum unctionis regie accepit sacramentum. cuius efficacia si nescitur
aut in dubium uenit. fidem eius plenissimam facit defectus inguinarie pestis et cu
ratio scrophularum. christo meo cuius apprehendi dexteram. subiciam ciuitates et regna
dicit dominus per ysaiam. Ibi cyrum regem suum dominus uocat. Unde et adholescenti qui ad preces sau
lis eum occiderat. Noluit dominus parcere. eo quod in christum domini manus temerarias miecisset. Mi
chi non uidetur absurdum. si domino regi iuxta apostolum tamquam precellenti honorem et obsequi
um exhibetis. regibus enim non solum bonis et modestis sed etiam discolis. in omni humilita
te et reuerencia censeo seruiendum. nam et hebrei preceperunt orare pro babilonis quia in
pace principum quies est populorum. sed et ipse christus solui a fidelibus cesari tributa decre
uit. non solum ergo tollanda sed desideranda plerumque est cum principibus conuersatio clericorum. legimus
quidem sacerdotes et prophetas frequentiam et familiaritatem cum regibus habuisse. tunc enim salu
briter disponitur uita regum. cum religiosorum hortamenta sectantur. et ducuntur consilio
sapientum. Unde et tamen licet episcopos et alios qui curiam in se domini regis susceperunt. et regum
assidue frequenter expediat interesse. sua tamen interest ne ministerium uigilancie pastoralis
euacuent. sed sint in conspectu regum sue conditionis memores. et petri nauiculam cum
periculum inter tempestuosos fluctus curie non relinquant. Nam et uectes arche domini fereb
antur. licet moueri et trahi in uarias partes possent. extrahi tamen ab anulis omnino non poterant.
In quo manifestissime signatur quod ecclesie prelati et si ad uarias rei puplice necessitates dis
trahuntur ad tempus. a sponse tamen amplexibus et apostolicis sibi crediti sollicitudine minime
separantur. Ab antiquo desiderabile fuit in oculis principum gratiam inuenire. Nam et
ethnico teste. principibus placuisse uiris non ultima laus est. Non solum ergo laudabile
sed gloriosum reputo. domino regi assistere procurare rem publicam sui esse memorem et omnium
totum esse. pro me tamen nullus implicabitur uisus. pro me nullus implicabitur a uinculo curiali

Sequatur et teneat unusquisque proprie voluntatis arbitrium. nam et Iosue in optione populi posuit ser-
vire diis Mesopotamie. aut diis Amorreorum. aut Domino Deo. nulli volens imponere contra
liberam voluntatem aliene servitutis angariam. Ego si quid in hac et in alia quam
pridem vobis epistola varia vel forte contraria scripsisse redarguar. sic et didicimus in quodam libro
suorum quasi innumerabiles fecit. quamdam legitur reprobasse hystoriam. quam in alio quodam librorum
vehementissime commendabat. Sane et Salomon pene verba ista continuet. responde stulto
iuxta stultitiam suam. et non respondeas stulto iuxta stultitiam suam. Si in quibus et
in epistolis verba benignius exponantur. nec in nostro ecclesiaste. nec in vestro Blesensi dicta sibi
aliqua repugnabunt.

Karissimo fratri suo magistro W. Bles. math. albati. P. Bles. salutem et tranquillitatem salu-
tare. Cum archiepiscopi coniuraverunt in exitium domini Stephani Panormitani electi
et regni cancellarii. Siculi proditores relatione non indigent huius. nec et alius diutior
bus quas frequenter auditis tinniunt aures vestre. Ego autem qui in illa turbatione et egressu domini mei
medio eram tercio labore. de mandato domini regis cure et custodie Salernitani archiepiscopi com
missus sum. qui non immorem contra me diligentiam exhibuit. quam si dominus aut filius
eius essem. ex quo autem convalui. accessi ad dominum regem preces ab eo et magnatibus curie li
centiam recedendi. rex autem per dominum Salernitanum et per electum Siracusanum me sollici
tari multiplicat fecit. ut in curia eius et in sigilli officio remanerem. sed non potui
ad hoc precibus aut promissis aut muneribus inclinari. terra siquidem illa devorat habi
tatores suos. timensque a malicia inhabitancium in ea. in hoc redegimus modum desi
derii summa. ut haberem licentiam et cum securitate recessi. Quia igitur exire Siciliam
iam estuabam. et proficisci per Calabriam mihi et omnibus qui mecum erant suspectissimum videbatur.
ibi quamdam Ianuensium navem que repatriabant Siculi ~~pate~~ pirate cum hominibus et mercibus dedit mihi
dominus rex munitam omni genere victualium. cum ~~matris~~ mattis. cum culcitris. cum tapetis.
prestito itaque a Ianuensibus iuramento de exhibenda mihi felicitate ac tutela mei
corporis et meorum qui circiter .xl. poterunt esse in mari. ut evaderem mortem terre
me morti maris exposui. et languentibus ventis. facta est stationaria navis mea.
nec mense integro viam peregi. que .v. dierum spacio debueramus meliori vento bis
tio percurrisse. veniens itaque Ianuam et a magnatibus terre et maioribus ab his qui apud
apud Siculos in palatina magnificentia me viderant cum honore susceptus sum. Quale
obsequium et honorem impenderunt mihi facile vobis explicare non possem. Retulit si
quidem mihi nuncius vester aliter dominus papa vos mitra et capitis et aliis ornamentis episcopalibus insig
nivit. De benedictione gaudeo sed insignia episcopalis eminentie in abbate non approbo nec accep
to. Quid enim. nec et anulus atque sandalia in alio quam in episcopo quadam superba elatio est et presum
tuosa ostentatione libertatis. talium usus est in ecclesiis dedicandis. in consecrandis virginibus
in ordinibus celebrandis. Quare igitur his utitur an potius abutitur qui in talibus prohibetur.
Homines huiusmodi et non utenti sunt potius honori et ludibrio quam honori. ambigena non generant
teste propheta. Quod igitur gentilia in malo faciunt. si sandalia in albis. Nudo enim manavit
hic abusio episcopalium a regula beati Benedicti. nudo precipitur emancipationes sicut in euuangelio

aut presumit? Nolite ergo karissime frater detestari obedientie iugum. nam per inobedientiam mors intravit que adhuc seminare non cessat in episcopos et abbates iurgiorum fomitem et materiam scandalorum. Adam per inobedientiam paradisum. Saul per inobedientiam regnum suum perdidit. Non blandiatur sibi aliquis per privilegium romane ecclesie ab inobedientia excusetur. Deus enim apud quem melior est obedientia quam victime. quando emancipet aut privilegiet hominem in inobedientia detestatur. Summum precipit deus et aliud indulget. aut precipit homo? obediendum est potius deo quam hominibus. Certe propheta ab deo missus ad ieroboam a domino prohibitus est ab eo ne in via comederet. suggerente et dicente se propheta hoc missum a domino comedit. Sed licet auctoritate alterius prophete hoc fecisset. propter inobedientiam tamen a leone devoratus interiit. Quia enim speciale mandatum domini susceperat. ad suggestionem hominis non erat in precepto domini dispensatio admittenda. Cum romanus pontifex a iure ditione vestri episcopi non exemit. Nolite quanto uti privilegio quod materiam rebellionis inducit. Oza percussus est a domino. quod in archam domini temeritatis extendit manum. Maria percussus est lepra quia moysen obiurgavit. Terra datan Dathan et Abiron absorbuit vivos. quia contra moysen et aaron se in superbiam erexerunt. complices eorum penalis flamma combussit. Exarsit enim ignis in s. e. f. c. p. Quam detestabilis sit ubique superbia? detestabilior est in professore humilitatis. Quid enim rubigo est in ferro. quod in veste tinea. quod fel in lacte. quod venenum in melle. hoc est superbia in habitu monachali. putatis in susceptione mitre scandaliorum et anuli viri monastici dignitatem plurimum promovisse. In hiis tamen nil video nisi inobedientie malum. seminarium odii. tumorem elationis. et superbie ventum. Superbia natione celestis est. semper in altum mittitur ut gravius cadat. Hodie etiam in claustris imitatores ac sectatores suos invenit primus filius superbie. ille lucifer? at potius tenebrifer qui sibi sedem destinabat in lateribus aquilonis atque celsitudinem altissimi usurpat. Ubi et in qua laborabat miser quia iam sedem et quietem deus ponebatur. omnes alii in ministerium devoti et humiles ad ipsum creatorem. Millia milium testimonio scripture assistebant ei et centena milia ministrabant ei. Iste autem erigebat sibi sedem antequam laboraret. ponam inquit sedem meam ad aquilonem. et ero similis altissimo. Appetiit equalitatem altissimi. meruitque quod suum erat perdere. dum rapuit alienum. Solus filius arbitratus est se equalem deo. cum ex natura quem sede non sub pedibus sed a dextris. Precipitetur ergo ille filius superbie et cathedra pestilencie deturbatur. Auferatur ei stola iocunditatis qua ipsum mater creatoris induerat. Spoliaturque gratuitis detrudatur in exteriores tenebras et interminabiles flammas. Ubi et illi pariter deputati sunt. qui in superbia et abusione deviant ab obedientia prelatorum. Quid enim aliud est posito sedis in aquilone. et usurpato similitudinis quam emancipationis et insignium episcopalium adeptio in abbate. Pro salute itaque patris qui nos genuit. per verba que suximus in eadem matre. frater unice vos admoneo et deprecor. ut insignia plene humilitatis pontificalia resignetis insignia. aut si hoc tamen scandalo fieri nequit. renuncietis in manu domini pape in monasterium administrationem. pastore substituto et ad instantiam vestram pastore ydoneo. vos ad claustrale ocium et salubrem militiam referatis.

D. Domino et amico suo C. episcopo.

fratris. P. Bles. Ba. ar. ... in Christo resurrectione salutem. Si resurrectionis eterne gloriam fiducialiter et indubitabiliter exspectares, non ageres quod agis. Non sic te terrenorum fece immergeres, qui in mundis avaricie et ambitionis nexibus te totum implicas et involvis. Conscriptum sit quod gloria eorum in confusione qui terrena sapiunt. Tu nil nisi terrenum nis sapere aut amare. Qui de terra est, de terra loquitur. Terram vides et terram diligis. Aut sicut talpa capta oculis liberioris aeris beneficium non admittis. Mundi lumen esse debueras, sed si lumen tuum tenebre facte sunt, tue tenebre quante erunt. Lumen celi videre non potes, quia infixus es in limo profundi et conglutinatus est in terra venter tuus. Scriptum est quod oculi sapientis in capite eius semper, oculi autem stulti in finibus terre. Terram sapis, terram loqueris, terram lingis. Nisi ad hec terrenorum fece potius exuitur, donec fodiatur peccatori fovea, ubi donec qui terra es in terram revertis. Leva queso oculos tuos et vide, et suspice lumen celi. Cogita quia de terra exempti sunt amici dei quorum conversatio est in celis. In hac habitatione terrena nil est nisi labor et dolor et quedam ymago miserie infernalis. In vita et operibus tuis tota fere facies inferni depingitur. Non enim deest tibi unda Tantali, Tycii vultur, tota Yxionis, urna Belidum, saxum Sisiphi. Dum inter divicias esuris, dum sollicitudinibus anxiaris, dum cupiditate torqueris, dum ad illicita rapis, dum intactum peculium congregas, dum congregando divicias labore continuo tuo et sagina te affligis. Quia egre audis historias, fabulosa interfero. Sed et de fabularum gentilium moralitate quedam forma eruditionis elicitur, quoniam fas est et ab hoste doceri. Dominus et spiritum suum peculiarem auro et argento et omni supellectili Egyptiorum honorari voluit et ornari. Posuit te dominus ut sis sal terre. Timeo ne fias sal fatuum, quia iam ab hominibus conculcaris. Conditionem eorum enormiter ledis atque ministerium Christi das in opprobrium et contemptum. Utinam non fuisset hec pecunia que te a via honestatis et salutis induxit. Stans in hac mortalitatis exercitu, nunquam obtinebis vite bravium sine diviciarum contemptu et viatico caritatis. Eneus pro Ypodamia quondam cursum porcorum concertancium proiecto auro retardabat. Pervolabat ad palmam. Quamvis virgo obtinuisset triumphos multiplices, tandem contemptor auri de virgine triumphavit. Dominus quod expeditissima est via salutis aperuit. Fames enim valida desevit in pauperes, in quibus regnum suum tibi dominus venale exponit. Regnum dei tanti est quantum ex affectu compassionis pauperibus exhibes. Pauper Christus invitatus est. Et sicut se in eo contempni erubescit, ita se in eo recipi delectatur. Quod uni ex minimis istorum fecistis, mihi fecistis. Aperias itaque publice mendicantibus cellaria et horrea tua, ne sententiam illam dampnationis incurras: Maledictus qui abscondit frumenta in populis. Semina in benedictionibus, ut de benedictionibus et metas. Effunde largiter quod cum prede congregasti. Nam qui parce seminat, parce et metet. Hilarem enim datorem diligit deus. Soli quanto vel temporale fert amplecti, qui omnia que habet ei commodavit, nec in pauperibus suis sibi postulat commodari. Beatus homo qui miseretur et commodat. Non enim miseretur qui lucrum sequitur temporale, qui ex miseratione pauperi domino feneratur. Sed apud dominum pietatis ianuam claudit, qui viscera misericordie proximo mendicanti non aperit. Apud eos quibus in primitiva ecclesia successibus erant omnia communia, dividebantur singulis prout unicuique opus erat. Omnes sub uno capite unum corpus sumus, in uno corpore alter alterius membra. Si ergo manus, pedes ac oculi aut alterius membri lesioni compatiuntur

et tu super pauperes induas viscera pietatis et affectum compassionis. Quando incipies? Iam enim
miseria perierunt infinita pauperum milia, nec adhuc eorum uni manum misericordie porrexisti.
Unum novimus: mortes eorum requiret a te districtissimus iudex, quia omnium eorum es reus, quorum vitam
beneficio annone redimere potuisti. Ecce iam albescunt regiones ad messem, nec adhuc in hac
edulitatis clade unum pauperem refecisti. Nunc etiam frumentum orrea tua reservare proponis, non ut re-
leves afflictorum miseriam, sed ut vendas carius et amodo des ad usuram. Dicit dominus per Amos pro-
phetam: Qui deficere facitis egenos terre, dicentes: quando transibit opulencia et venundabimus fru-
mentum, ut possideamus in argento egenos et quisquilias frumenti vendamus, ego tenebrescere vos
faciam in die luminis, et festivitates vestras convertam in luctum, dicit dominus. Contremiscent cardines
et superliminaria. Avaricia enim in capite omnium et usque ad novissimum percutiam eos gla-
dio. Gladius enim domini bis acutus te specialiter expectat, ut sine misericordia te medium secet. Quia contra Christum
et eius pauperibus misericordiam non fecisti. Cur non erubescis potissime hominibus quod nomen tuum fetet
in populis, quod avariciam tuam publice dampnant, quod missam tuam nullus audit, quod officium pastorale di-
ffamias, cum te gravissimum exactorem et usurarium publicum te proclamant? Alii pontifices
nec avide mutuant, ut pauperum relevent egestatem. Temporalia seminant, ut metant eterna.
Tu ad temporalia occupatus non cogitas de eternis. Tibi sufficit ibi collocare denarium, non
plures facias filios, et ad te non sine multiplici progenie revertatur. Redeunt ad dominum multiplicati
denarii et quia de paucis multa lucrati sunt, intrant in gaudium domini sui. Gaudium siquidem
avari thesaurus eius est. Ubi est enim thesaurus tuus, ibi est et cor tuum. Ideo querenti quid est cor
avari iuste respondetur: marcha. Propterea dicit avarus: me sibilat, at mihi plaudo
domi, simulac nummos contemplor in archa. Iste est avare deus tuus, iste est quem ymaginem
tui creatoris ymagini pretulisti. Olim audivi ex ore tuo quod quasi ad excusandas excusa-
tiones in peccatis tuam magnificenciam iactitabas, atque amplius una vice largiri quam omnes episcopos
regionis. Sane quod domino regi donas, sic ceteri feneratores atque iudei. Quoddam tributarie functionis
honus est, et ymago quedam iudaice servitutis. Ex magnatibus terre donas, non procedit ex libera-
litate ista largitio, quia qui in captivum mittit dum vice mutue retributionis expectat. Au-
di quod de te et consimilibus canit poeta et cetera: Munera qui tenebris viduisque ingencia mittis, hec
te munificum Gargiliane vocari. Sordidius nil est, nil est putidius uno, qui potes insidias
dona vocare tuas. Sic avidis fallax indulget piscibus hamus, perfida sic stultas decipit
esca feras. Quid sit largiri, quid sit donare docebo, sed ne sis dona Gargiliane michi. Decessor
eadem tuus gratia hospitalitatis et effusione liberalitatis magnificencia celeberrimos fame titu-
los adquisivit, sed eternum memoria illius ascendit in gloriam, tuum autem dampnatissimum tuum
nomen in confusionem et opprobrium se deiecit.

Domino suo R. Bathoniensi episcopo suus archidiaconus salutem et devote subiectionis affectum. Audio
quod apud vos detractor occultus opuscula mea lacessire clandestina depravatione presumit.
In quo tanto feliciorem me reputo, quanto gravius torquetur invidus meus et misere intabescit.
Omnia opera mea fundavi in lapide adiutorii, in quo obstruatur os loquencium iniqua et
dentes mordacis invidie conterentur. Me compilatorem cavillus vocat, eo quod omnia que in
epistolis aut sermonibus meis scribo historiarum exemplis aut sacre scripture aucto-

firmo. hec eidem modo a sanctis patribus nunciavi. Qui in universis operibus suis novi ac veteris testamenti
verba frequenter inseruerunt ut eorum artificii iunctura dictis suis addiciat robur et ornatum. Et que in
vidia est si quid ex multiplici librorum lectione decerpsi. fervenciore studio digerente in materiam
virtutis et exercicium prudencie calescit. Nam sicut in libro saturnalium et in libris senece ad
lucillum legimus. apes imitari debemus. que colligunt flores. quibus diversis et in favum dispo
sitis. varios succos in unum saporem artificii mixtura et quadam sui spiritus proprietate trans
fundunt. Argumentum eius vel tenuitati ascribitur. quod licet mea possim et varie dis
persa in unum colligo. quod forma dictandi. quod scribo simplicibus quod publice utili
tate nunc devoti laboris et officii. caritatis impendo. decerto nisi aliorum in unius
... si ponatur dicere quivis. audiet quod non nisi plenius sum rumatum hac illac effluo
qui me commovit melius non tangere clamo. flebit et insignis tota cantabitur
urbe. Germana expiatur nundinus mens ingenii sui intro ac de flosculis earum
eloquii compilatione sic componat opusculum. Si tamen hic acceptavit quod in longissimum
putat videor ne nimium sudet frustra quod laboret infelix operis summa. et quo
ne totum nesciet incipere quidem poterit. quia si novi solis facultate ignominio
se et infeliciter consummabit ostendunt et sub testimonio plurimum dico me semper de
tare lucas poliendi eloquentius posset aliquis exarare. ipsa certe festinatio
mentium et suspicionem compilatoris excludit ad utilitatem non ad iactanciam dicto mi
dit que dixi dico tamen et nos ipsa quo mittere aliis de diversis materiis edicus dic
tare scriptoribus et vix orerent calamo festinanti satisfacere. excepto quod de solo in
hoc cessere scribitur. certam epistolam dictare et scribere. quod si aliena res ista in dubium
venerit. sua ipso experientia quod faciat fidem dicti. scio enim spiritum elationis accepit
et quod mi columpniti timescat. ventrem sicut plena vento vesicula decinnere
tur. si aceti modica superficie. sic uno assulo de follibus impleta gravius ventum
tonitruacio esuriencia implebo faciem eius ignominia. nam modo ad plenum modo
ignominiose effusionis exhibet. cum sit societas notissima scripta cinerea si
epistula mea in manus cuiuslibet temptationis sinistro. benevolencie eventu bona mea
hic certe si auctoritates quas ille compilaverit sedent cognicioni aut in aciem res
pondeant. sic in septis nostris plurimorum detrahentur invidia et venenosa malicia
detractorum. felix et nato felix et cingere prehensus et cum si demas singulari omnia
prophete omnia perigenti. sed cum pelem inqui fateor mentu soli. Que cum inde
cum representandum anasent virorum plurimi antennarum elegantissime postula
ret. et qua supra narratum est in ea facultate. certe quam in media bona mea occultat et
dum aliena venite reliquerit. bonum quod apud se hic in nemine malicie re desinat
potero quod marciat. sua inspexerit tandem hic temporum meorum quam diucius nisi et non
legere ista sedenda omnibus in medias invide nemo est.

Commendacio monachi qui claustrum pretulit abbatie. cxii

Rogerio fratri suo. Willelmo presbitero blesensis salutem et perseveranciam in virtute. Magnanimitati
tue congaudeo quod in diminutione caritatis mee et filium relictis insignibus quam pren
sior dum sic gratia vos indulserat circa magnificentis modestiam. sponte in
eius manibus resignastis. Nobilis et magnanimi cordis est tam emolumenti
et dignitate relinquere. ad cuius adquisicionem plurimos anxia sollicita
bat ambicio. honorabilior est in nobis contemptus honoris. quam illud ad episcopatum ad
censuisse et fortune sunt. fortitudinis et contempsisse venari honores. con
spare amicias et in eis querere voluptate. communem. et publica alieno

nia et triumphare de seculi pompa mundi quam diuitiis generatis se in paupertate
sola diuitem reputare. Dominus saluator contempsit nos docuit seculi dignitates. Nam
postquam de paucis panibus quinque milia hominum refecerat, et eum considerantes in mi-
raculo diuine maiestatis testimonio euangeliste voluerunt eum in regem erigere ipse
non aufugit in montem. Dixerunt filii Israel ad Gedeon: Dominare tu nostri et filii filii
tui, quia liberasti nos de manu Madian. Quibus ille ait: Non dominabor uestri nec
dominabitur filius meus in uos, sed dominus. Refert Valerius Maximus quendam regem cui-
dam approbate uirtutis uestis imperialis cum diademate fuisset oblata. Ille uestem res-
piciens ait: O pannum nobilem potius quam felicem, quem si quis plene agnosceret quantis sol-
licitudinibus et periculis et miseriis sit refertus, nec in luto iacentem tolleret. Iste
angustia et occulta diuinum tormenta cognouerat. Quoniam ut diuitie et honores na-
turis anxiatum aculeis pungentium, nunquam spinis eas dominus comparauit diuitias
in sancta religione et aurea paupertate contingere dico uobis. Felicitati uestre non
poterit regni gloria comparari. Melius erit modicum iusto r. d. p. m. Perdidistis dies
quos in tepidibus expendistis. Melior erit tamen dies una in atriis tuis super milia. Quamdiu in
ciuitatis in Sicilia euatis tanquam nas perditum. Nam illa regio infernalis que deuo-
rat habitatores suos nimis faciebat redditum desperari. Nec a proposito
dei natiuum aerem et inna blesencia bibitis cum Sicilia si nos tenuisset di-
uitiis more suo nimium assiduum porrexisset. Modo sepulti in sepulcris iacetis marmo-
reo. Quid ad te amor glorie? Quorum forsitan in superficie sepultum est Willelmus alias
Matinensis hic iacet. Testimonio poete leuis est iactura sepulchri. Monu-
menta dum in memoria quandam dabile reddent. Tragedia uestra deflanda
et marco. Ipsius depinxit et mea comedia uestra de Alda. Sermones mei
et tota theologica facultatis que nomina diffusius erant ac celebri publicata
plus honoris attulerunt nobis ex uestris operibus quam ex iiii. abbatiis. Species et
auri deceptat nos. Bu et quedam uirtutum pietas spes mee comparauit dis-
pendio. Et dominus cancellarius sicut Ierosolimitanus refusus in sancta constitit, quem
et corpus estiomenum quod uulgo lupus dicitur ferm ei enormiter occupasset, omnia
in eo medicorum experimenta frustrata sunt. Tandem ex in sancta ciuitate iuxta Blachia
regis et tocius principum circumstantium et plangentium spiritum exalauit ex indicta
et quinquenali relatione cognouimus quod in uisione domini templi carnes pio erunt
ad tremorem gesta et e. et subuersa. Nunc filius ille superbie nobis aperte suppla-
tanat fraudulenter et aduersus innocentes proditoria suscitauit factione
incepit et obiuit animam mistram in equitatis et acillam Sathane ...
...am sit in dulci Francia que sola teste Ieronimo monstra non habet. Bonum est
nos hic esse. Viuat in Sicilia qui proditores et ueneni peruat adula-
toris officiariis et que aures magnatum uerbo ... gloria prurientes uene-
nenosa suauitate demulcent. Viuant a... illic et catulus mone-
at quod magis incandida uiuunt in suspicio. Pro illic uina et morta non uoce
xxiii. pro et mode. Vita clericorum in acceptam uel cum nascendi exordio | Quod milites quorum opera clericorum deprauant.
inter me e ... existunt.
R. Reginaldo domino suo J. archidiacono P. Blesensis salutem. In auctore salutis et sopo-
rum uirorum militum fastuosam gloriam tolerare non possum quam inter
milicaris eminentia iactitantes ... sortem multiplici detectio-
ne defraudat uita et opera eorum ducentes in opprobrium et contemptum sane ideo

natos uiri nominis militum eorum excellentia promoveret. qui tunc milites adhuc quam multum
tum professio esset cognoscerent. Deferrent clicas et se a scurrilitate illorum quos
puellarum modestia temperarent. porro ordo militum nunc est ordine non tenere. nam
cum eos maiore illorum spurcitia polluitur quod detestabili vivat quam nimirum dum eu-
met quam ministros dei vilificat quam ecclesiam non timent iste hodie in eorum militum
fortior et nominatior reputatur. tolerabilius in esset si alii quorum nepotes uiri in spurci-
tie publice et abusione audenciam prinpussent. maxime cum illi aspicerentur in-
nabulis solum in nobis modestia nomine. sola a nobis discedunt honestate. cum
tamen omnis etas prona sit ab adolescentia in malum ex quo prius ad haec erunt communi-
tonibus ab eis mores priscos excesserunt. nam et in recitationis argumentum ...
agmen et quod tangit picem inquinabitur ab ea unaque conspecta livore ducit aliu-
na. militaris hodie disciplina quam negotii renatus et ceteri alii docent inter
quos eviamine de me quidem dehiscit libertatem et sensibilitatis speciem de-
formavit. Olim siquidem antiqui iniculo milites obligabant ut starent pro
rei publice statu quam morte non fugerent et ut inter ipsum utilitatem publicam
preferrent. sed et hodie tirones enses suos recipiunt de altari ut profiteantur
tamen se filios ecclesie atque ad honorem sacerdotii ad tuitionem pauperum ad vindi-
ctam malefactorum et patrie liberationem se gladium accepisse. porro res in contrarium
versa est. nam ex quo hodie militari cingulo decorantur statim insurgunt in
christos domini et deserviunt in patrimonium crucifixi. spoliant et predantur
subiectos quos pauperes et miserabiles atque innocentes affligunt miseros
ut in doloribus alienis illicitos appetitus et exorbitantes impleant voluptates.
refert lucas quod milites accedentes ad iohannem interrogaverunt eum dicentes.
magister quid faciemus et nos. neminem inquit concusseritis. neque calumpniam facia-
tis sed contenti estote stipendiis vestris. qui enim inimicos crucis vires suas
exercere debuerant in potibus et ebrietatibus pugnant. vacant ocio. mar-
cent crapula. vitaque degenerem in immundiciis tabescentes nomen et officium
militie dehonestant. inter damnabilius est in milite quam ocium post usum ar-
morum desuetudinem inducit. pusillanimitas vitio facit ut ab re per
inertia et ad immundicie actus animus occupatur. ideo publice nasica con-
certum in externis regem. licet ipsum chartam non exerceret ne cum miles tocius
portu desidia vel per ocium licentia suspiraret naves edificare. instituit le-
gitur traianus imperator milites suos quotiens vacabat ab hostibus exercuisse in
campo in palestra in usu natandi in studio cursus et saltus faciendi mittendi
que lapides manu vel funda et missilia iaciendi eos ad omnes modos eru-
diens quibus bellum susceptum debeat eum inferri. de magno pompeio refert
salustius quod cum alacribus saltu cum velocibus cursu cum validis vecte certabat.
tantum ex quo ... et senatus ac populus romanus ocio et quieti vacare ceperunt
quod opibus et remotis finibus nascentibus hostibus insule modico aggere pulsa-
bant super nemenete tesarea pancitate. relinquerunt presidia fortissime urbis
et in sola fuga spem fiducia posuerunt. sed et si peryme cesaris excitabat
audaciam quod res ei erat ad usus ocii. militie duce quorum cum cuncti et quod solo
pace didicerat duce. refert trogus pompeius quod novissimus rex assiriorum sardana-
paulus propter ocium et mollicie vite a regali solio cecidit et deiectus quod roma-
nos ex ocio adhuc non habuerunt super omnes populos principatum. nomen eius et
gloriam ad que sunt armorum usus et exercitacio preliorum. vegecii renati testimo-
nio instituto omnis militie meritis tenet et debetis assuetus cum adhuc cen-
set plus aptiorem quod sub divo et sole nutritur. laboris patiens umbre
negligens balneorum nescius equo ferens iniurias frigoris et caloris

6

uestis in cultu simplex in actibus cibo moderatiore contentus quod non erubescit fossam ducere
parietem aggeres ferre lapides et cementum lignorum etiam materiam comportare. Ideo teste eodem auc-
tore romana iuuentus quondam abluebat in Tyberi sudorem quem cursu uel exercitio campestri
collegerat non in balneis que effeminatos actus palmatos abhorrebant. Et etiam temporibus iudi-
cum Ierobaal filius Gedeon ut figuraliter militiam instrueret domino mandante prohibuit conuenit
tiam delicatam atque in ocio nutritam et timidam Madianitis occurrere. Cumque clamasset Gede-
on cunctis audientibus Qui formidolosus est et timidus reuertatur recesserunt ab eo xx et duo mi-
lia et tantum decem milia remanserunt. Et de illis tamquam ad pugnam expeditiores dominus tan-
tum elegit qui in siti sua uelud canes lambentes et festinantes aquam ad os mitterent aliis pro-
abiectis qui se ad bibendum flexo poplite inclinabant. Trecentis itaque fractus est liberato po-
pulo. quos non credidimus inter delicatiores exquisita et exquisita quecumque uidissent aquam
lambentes. quos ideo preelegit dominus quia necessitatis satisfecerunt in humilitate nature ho-
die in delicias nutritus et totum ad carnis delicias se relaxat. Felix [illegible] uestra
in curte curando plus equo opera intentus quod si milites nostri ire in expeditionem oportuerit
oportebat. summarii eorum non ferro sed uino non lanceis sed caseis non ensibus sed utribus non hastis
sed ueribus onerantur. Credas eos ire ad domum conuiuii non ad bellum. Clipeos deferunt op-
time deauratos quasi predam pretii hostium quod custodiant ab hostibus et eos referunt ut ita loquar
uirgineos et intactos. bella tamen et conflictus equestres depingi faciunt in sellis et clipeis ut
se quadam imaginaria uisione delectent in pugnis quas actualiter ingredi aut uidere non
audent. Elegantem Scipio Africanus sicut in libro stratagematum Julius Frontinus refert cum
scutum cuidam uidisset auro et gemmis multipliciter adornatum dixit se non mirari si tanta
diligentia honorasset in quo plus presidii quam in ense haberet. Eneas quoque gemmas adiectis ad
ensem una a digitis ad pocula legitur transtulisse. refert [illegible] non picturam non aurum
et lapides sed scutum diminutum fractam galeam hebetem gladium faciem uulneratam. cede in-
licibus ad cenaturum porro cum nostri milites ab expeditione et sine uulnere et cicatrice sanguine
et integris armis [illegible] reuertuntur [illegible] ad bibendi conflictum crateras statuunt
et uina coronant atque expansa canunt [illegible] marte [illegible]. Illic eacides achilles et [illegible]
[illegible] fundi [illegible] tota mero garriunt [illegible] laxant [illegible] linguas in detractionem do-
minum innocentum desaeuiunt in nostros christos domini referunt et conferunt labores suos et ocia
sacerdotum. Dant itaque [illegible] eos sua et eorum lege sancti ut decimas auferunt et clericis et
clero non deferant ut excommunicationem non timeant ut non reuereantur dominum ut minimum non aff-
iciant sacerdotes et clericos in usus ecclesie cessit de largitione aucte aut patrie liberalitatis
concesserunt. Verum tamen magnus dominus et terribilis nimis qui humiliat omnem altitudinem ex-
tollentem se aduersus scientiam dei. ipse pauperes faciet filios [illegible] et humiliabit calumniatorem
tollensque [illegible] peccatorum [illegible] arguet in mansuetis [illegible] et obstruet
os loquentium iniqua [illegible] excellentiam superborum qui a domino dicat sacerdotibus suis. Qui uos sper-
nit me spernit et qui tangit uos tangit pupillam oculi mei. Si nepotes uestros diligitis
et zelatis ad uitam ne pereat cum Oza [illegible] ad archam domini manum temerariam porrigit [illegible]
ad reuerentiam ecclesie et officialium [illegible] salutaribus monitis informate. nam cum eos re-
ceperitis in sortem familiaritatis et participium mense uestre non estis ab inimicis a cul-
pa si quam [illegible] mores [illegible] passi garrire in clericos et in ecclesiam [illegible]. Cum est
[illegible] nepos uester [illegible] in brachio et fortitudine aduocati [illegible] et forsitan semel sol-
lempnes militie titulos ad [illegible]. Et non [illegible] aduersus ecclesiam dei superbire nouerit debue-
rit occepisse. [illegible] est quod magis [illegible] laudis [illegible] quod suas assidue iactita-
re successus et singulis diebus [illegible] legitur de mario quod cum plurima fecisset
egregie. una sui iactitatione gloriam fame perdidit et quicquid [illegible] consumpsit [illegible] quod ex ore alieno

capere debuerat. publice quam dictis nota deinde ut ad domestica iactantie et ostentationis
veniamus exempla. rex ezechias quem dominus in umbra orologii in appositione annorum et in fuga
sennacherib pre ceteris regibus honoraverat qui nunciis Beradach filii Baladan regis
babilonis pigmenta unguenta que ad domum nascebantur cellas que aromatum et omne quod erat in
thesauris suis ad ostentationem et iactantiam demonstravit. mox audivit quod ipsius filii omnes
thesauri eius ei ablati et in babilonem translati sunt. filii que eius captivati et in palatio regis
babilonis facti eunuchi. triplex opus divine anime ad superbiam proposita est. de eo quod ad iactantiam
eum pro filii dei nominavit. quod et nabugodonosor qui se magnificavit in fortitudine et
decore et gloria regni sui. humiliatus in animalibus brutorum comparatus est. m. m. et s. f. t. bona non
meminerimus ad usus. et et ... humilie ac devote recolentes quod pro gratiam dei
dicentem de pulvere suscitati. Ysaiam et abraam electum adnotat a domino memor cum pro se
dicitis. loquar meus ad dominum cum sim cinis et pulvis. In levitico est de sacrificio animi
precipitur ut pluma et vesicula pulmonis deponatur in pulvere. quoniam ius quem dominus exal-
tat humiliter in divine gratie magnificentias et se pulverem recognoscat sub val-

De exactionibus mercatorum et forestariis

R

Regi domino suo H. dei gratia illustrissimo anglorum regi. domino nostro et ac. et eo anno. D. u. p.
vile va. m. p. et in regne ... regum celestis memoria et amore loquendi et
tacere non expedit. in tuti iudicet estimantis et motu dissimulare silencio. sed in
tacere non expedit ... locutus quod et ut ubi ...
inter dic mee magnam ex mea taciturnitate periculi. locuturus quod nos ad honorem et salutem vestram debeat
si tacuero os meum condempnabit me. locuturus quod nos ad honorem et salutem vestram debeat
si tacuero os meum condempnabit me. locutus de ... regibus terre subiectorum mores in
nostris subditis ad querere licet ... regibus terre subiectorum mores in
quod regum statum noverit qui tam humanum excendit ingenium omnium licet noti
quod in tam diffusis provinciis fuerit audire pauca quod non ego sed pecco
etiam quod intor et in tam diffusis provinciis fuerit audire pauca quod non ego sed pecco
possumus silencio tacere non nos sed periculo ignorare. multa siquidem domini operis latet quod
subditis innotescunt. nam testimonio aquatio dederit ille dominus facit ultimus. cum
multa fiant in domibus principum quod dominorum notitie subducuntur non est mire neglige
tia aut tomie ascribendum. in tanta pacis et diffusis regionibus quibus dominus nos
fecit. singulorum excessus non nominatis ad plenum. ipsos sed iniusticias quas inulgaverit
cronices ut ... dominus dum errata hominum diligenter exploret. frequenter
errare contingit excessus namque hominum excludunt. aut amore aut timore aut
lege consanguinitatis aut pietatis officio. aut occultas muneribus redimuntur. ad in...
cum et nos. recepte miseris et inimici senatus consulti. turpitudo abolitio impetrare
forestariorum sicut ac inecconmentum minimi officiales dum avaricie et cupiditati
suo satisfacere student. depredantur pauperes simplicibus insidiantur ponunt in suos ossi
munt innocentes exultant in rebus pessimis. letantur cum malefecerint peccata po
pulis comedunt luxiantur in lacrimis in fame pupillorum in pauperum indigentie
et afflictione supplicium. legitur in libro sapientie quod venatio leonis onager in
heremo sic et pauperes ineccomitum aut nemoralium inimicum et aliorum collata lumi
sicut esca et potus ac publica depredatoris et deuorat iniustum ipsi rusticum contra
exactio innocentes simplices fraudulenter iniustum aliud siquidem tamen a inulierendo
est contra est locorum in ipsis recedentibus illi succedant et quod ex parte sint deuor
tum. aliorum devorate exicialiter tempus implicitum in eis illud prophetia residuum erace
comedit lacta residuum locuste comedit bruchus residuum bruchi comedit

ea ut de samuele quod scriptum est. qui iudicabat populum israel circuiens bethel et gal
gala et masphat. revertebaturque in ramatha ubi erat nativitas et habitacio eius in quo
manifeste ostenditur quod non est silentium ubi potentium iniquorum vocem capiebat. unde loquens
ad omnes filios israel in galgala coram populo et teste dicebat. ego adolescentia mea nobiscum conversa-
tus sum. loquimini de me coram domino et coram christo eius utrum bovem alicuius tulerim
aut asinum. si quempiam calumpniatus sum. si oppressi aliquem. si de manu cuiusquam munus accepi et con
tempnam illud hodie restituamque vobis. attestatur hodie simplex et innocens quod silvam
succidit. quod feratum captori consenserit. quod toronis iniuria tacuerit. quod publice fruitus sit
bonum non solvit. quod incredens et amotis desinit. quod regio iusticiales honorifice non
exhibuit. quod tamen non habebat unde et uxori mitteret ac filiis et hic tam tolerabilis esset
si eis respondere liceret. ac suam allegare inopiam. porro apud tales ubera pauperum veneno
lenosa sunt. et sepe cum libris firma iniuria inlesit. quod nisi ubi cespita competente silva
ma pauperum credidit atque deus dominus ignoscentibus ipsis eorum quasque sua memoria servat
in archa. cum hic et fidei quod scriptum sit. beati qui esuriunt et siciunt iusticiam. hii quod
iudicant pauperes modo iusticia et prudentia ignorantes solam exercuerunt et sicut
iusticia maiores ita minores officiales diu tacere sub sistunt. quos ex statu hic vel
affinitas aut natura aut iniuria commendat. ideoque sapientia miserabili lamentatione co
queritur. tenentes mensuram legum vestierunt me. iudices fuerunt et ego ignoravi. potes
tas iudicandi et execucionis iusticiam non ex carnis dilectione. sed ex sola debet electione
procedere. cum quod moyses dubitaret de filiabus salphaat. iudicavit dominus ad patrem hereditatis
vindicatas deficienti sicut ad iniuste successio ut sanguinis heredem facit. electio iudicem.
sane illi continendi sunt iudices populorum quos vita purior et eminentior pruden
tia quod ceteris illustrant. nam reverentia et auctoritate presidentium iuxta tempore in sub
ditos. scipionem africanum tanta morum gravitas et amplius maritas pudicitie gubernante
ut solo sue castitatis exemplo publicum notum continentie firmaret et populis. iste
sicut titus livius refert. cum apud iuvenis motibus usque ad calumpnias hostibus et usque ad ot
tavum donec hanibale et aliis romanorum hostibus provincias subiugasset. pueros cap
tivos et puellas egregie pulcritudinis restituit barbaris non passus est eas in suum venire
re conspectum. ne vel oculus eius aliquid de integritate pudicitie delibaret. legitur pro
te tantam civitatem iuxta opibus et facie prevaluisse. ut non solum actus sed affectus illi
citos in hominibus cohiberet. de se ipso iob dicit. cum procedebam ad portam civitatis in
platea cathedram parabant michi. videbant me iuvenes et abscondebantur. senes
assurgentes assistebant. principes cessabant loqui et digitum superponebant ori suo.
dedignantur viri nobiles et districti quod coram iniuriosos publicant sicut quos sciunt ce
beres et quod nullos prudentie aut ... titulos asserunt. neque de familiaribus neque
parentela vel affinitate obsequiosa muneribus adiecerunt. sic in universi noticia a
mantissime principes facile venire non possunt. licet et clamores pauperum benigne
et iuiter exaudire velitis. pauperes tamen vel capere malicia exactorum negligentia vel
... in eum et sunt postea hoc pericula sorbitur quod si aliquis oppressione et iniuria ductus
vestris pauperum pressuras et tirannicas ministrorum exactiones revelare attemptet. dum eos
conveniet monebunt atque rodunt ... illi qui tam pauperis ad nos detulit. omnes ali
quos excitabunt licet et in plerisque causibus simultates et iudicio ... regnet ...
tum ... calumpnia aliquis diffamabitur et etiam hostes suos inveniunt defensores. cumque in om
nibus voluntates eorum dissideat mercatione tamen ad defensionem invenia sociat. gre

iudicium servant et spiritum iniquitatis huius. Namque serenissime benevolentie. De quibus nobis legitur quoniam in
in congregatione et separatione vite non recedit peccato. Qui in auditoris mei conspectibus aut in presentia mea
tue iustitie principatus, earum negotia ventilantur ubi nec avaritia munerum locum invenit nec ac-
ceptio personarum. In omnibus procedunt in iudicio et iustitia nec excedit statera vestra ut in iudi-
cio limites equitatis. Porro circa pedaneos et minores iudices pauperum negotia devolvun-
tur: iustificant impium pro muneribus atque in subversione iudicum et captione pauperis ... aucupa-
tores ... vendicando compromittunt ... super exhibitione aut executione iustitie litteras
non indulgent nisi sub certa promissione pecunie. Sed sciat quisquis huiusmodi litteras vendit
quod dei iustitiam cum debito et quod gratis exhibere tenetur venale exponit. Sed et patrum
auctoritate qui iniuste vendit seu quod recepimus non prohibemus neutrum in venditum delinquit
certe acceptor. Est apud deum iustitia quod perversa ideoque cum ... sit quippe simoniaca, quanto
detestabilior tamen est omnis venalitas in exhibitione iustitie quam in venditione decime aut prebende.
De hec nos iustissimos principes oportet diligentius inquirere et inquisita corrigere. Nam minorum ex-
cessus de vestris manibus a domino requiratur frequenter. Et culpa populi redundat in principem
qui de maiorum negligentia obvenit in errata minorum. Legitur in libro regum quod fornicante popu-
lo Israel cum Madianitis Phinees pugione perfodit Zambri et Madianitidem coeuntes quin
etiam ira domini. Factus quoque est sermo domini ad Moysen: tolle inquit cunctos principes populi et suspende
de eis contra solem in patibulis. Non peccaverant sed populus; principes tamen pro peccato populi puni-
untur. Sustinere patienter iniustissime principes quod nobis exprimeat devotione prono zelo et sci-
tis salutem vestram ardentissimo caritatis effectu non est ... in oppressionibus pauperum quoniam
non expiatur muneribus nec elemosinis redimuntur. Nam qui offert sacrificium de substantia pauperis
teste Salomone sicut qui victimat filium ante oculos patris. Ne dicat dives sapiens in multitu-
dine munerum respiciet deus et offerente me munera placabitur altissimus. Certe bonorum nostrorum non
indiget. Sed qui dat regibus divitias terre ab eis aurum non postulat vel argentum. Sed ut iudi-
cent causam inopi et pupillo et arguant in mansuetudine terre. Expedit nobis illustrissime princeps
ista diligentius attendere. Tales ministros publici iuris instituere qui iura ... iusti-
tie principat exemplo deum timeant qui non sequantur retributiones qui personam gratiam non accipient
qui de virorum familiarium parentela fiducia impunitatis et audaciam semel non habe-
ant. Apud antiquos teste Citone publice dicebatur exuit personam iudicis quisquis amici in-
duit. Equitas et cum iudex obsequitur sinistram oculi ut amoris dexteram nesci-
at. Talis debet esse iudicis iustitia ut in eius manu nulla necessitate ... autem vel-
let libram iustitie. Magni quondam Alexandri erat in castrensi iudicio ... iudice-
ibus ei abiecto ... doctor Pitagoras in
ea que habebat ... disciplina singularem postulabat iustitiam. Ei tamen petitio dilata est.
Nec terror Alexandri nec auctoritas Pitagore iustitie latitudinem ab equitate fecit
declinare. Michi a deo glorioso ... se licet in principe sicut amare et exhibere iustitiam
sine omni acceptione personarum. Zaleucus cum in urbe Locrensium filius eius in adulterio deprehen-
sus secundum leges civitatis quas ipse condiderat privandus esset utroque oculo atque ob ho-
norem patris penam ei debitam populus remitteret universus. Ille aliquandiu repugnavit. Tan-
dem precibus et instantia populi victus uno suo primo et secundo filio altero ... oculo et
sic relicto utrique usu videndi mirabili equitatis temperamento iustitiam imperavit et iudicium
servavit in principe. Qui si pre vestris manipulos iustitie in ... magni et distri-
cti iudicio oportet quod regni vestri iudices districtissime iudicetis ut ... ac re-
verentia regie maiestatis eos ad salutarem exercet quod ... metum et
pena ... sine ... deputata iudicibus non deceret.

recepit quod sepe a
contumensis ...
sine recederet

Magister P. Blesensis ... magistro Alexandro monacho salutem et in desiderio salutari ...
tancia si accepte indignationis spiritum possem dissimulare silentio, mallem tacere
quam scribere. Quamvis illo ... plenus sum sermonibus et coartat me spiritus ventris mei ...

quod mustum atque spiritualis quod novas disrumpit lagunculas. Nec licet nimium tua mens ange-
ret temeritas scribere inceptum. Nec sic se minus desidat membris et in commune fine fabellis sun-
sit in ociis habebam serpentem cessare an illis quibus amicitia minuatur. Unde tibi enorme
dispendium tue opinionis communem tollere non possum. Factus es tu fabula in clero et in plebe
labium desenit inter [illegible] linguarum garrulitas et qui te comedunt non dormiunt. Sitie-
lamus vero et multiplicamus [illegible]. Verbis non auferetur a te macula prevaricationis tue. Unum
tu non reputas minimum dampnum fame quibus quam acquisisti sub saturatorum. Et ut [illegible]
conversari. Fidos [illegible] es in voluisti erubescere dereliquisti fontem aque vive et fodisti tibi
cisternam dissipatam que aquas continere non potest. Et nunc quid tibi vis in via egypti et quid tibi in via assi-
riorum ut bibas aquam turbidam. Cogitas de migrando atque in confusionem et scandalum fratrum tu-
orum quos precinxisti ad exitum multorum et disponunt quod cupiebat anathema esse a christo pro
fratribus suis. Cepisti spiritu carne consummandus atque sic spiritus sancti accepisti ardorem et populum
recepisti. Iure ubi illius sapientie abstulit venit desiderium tuum et velut imbres [illegible]
fideis primam et fidem irritam facies scilicet conversationis novitate [illegible] quam veterem. Hec ho-
mines reformare debueras sub eodem religionis calore divicias appetit et seminat
spinas. Iam senuisti vinee quod tue testimonium dat esse te. Unde obrepsit [illegible] inconstan-
tia in etate provecta ut semper sic apud te est et non semper quod [illegible] a te ipso. Et sci-
pisti quomodo sicut et tu sic ante [illegible] et sic [illegible] maris [illegible]. Proferens sane dicit
ipso quomodo laudari desidat [illegible] tuam et consilium meum sub typo [illegible] redarguens peccati
peccatum quid peccavit iherusalem propterea instabilis facta est. Stultus sicut luna mutatur. Et mod-
ium tuum maturitate aliquando debuerat stabilisse. Porro si mutare potest ethiops pellem suam aut
pardus varietates suas et tu [illegible] potest [illegible] inter mationis[illegible] induere. Ideo etenim
ba mea dolore est plena. Cur sermo et [illegible] ordine carthusiensium prevaricando deponis
numquid resina non est ibi. Ubi sine [illegible]. Numquid resina non est in galaad vel
medicus loci [illegible] secretum solitudinis pacem [illegible] contemplationis arcanum gaudium in spiritu
[illegible] minimus salutis et efficax [illegible] medicine. Verum manna celeste fastidiens et suspi-
rans ad ollas carnium domum illam expetis quam desiderio tuo satisfaciet. [illegible] dedicati [illegible]
indulgentia [illegible]. [illegible] tumultum frequentie popularis silentio et sollicitudinem [illegible]
[illegible] licet novus [illegible] est quam [illegible] accepit. [illegible] solitariis [illegible]
[illegible] in ordine carthusiensium [illegible] quod singulis diebus missas non faciunt [illegible]
[illegible] religionis aut [illegible] superstitionis obtentu. Tu machinaris egressum tue [illegible].
[illegible] te in [illegible]. [illegible] sapientia illorum [illegible] minor sapientia et [illegible] deficiens [illegible]
[illegible] habundat [illegible] et [illegible] legem [illegible] quod mediator [illegible] ordinis [illegible]
[illegible] nec [illegible] sacerdotii statum [illegible] attigit [illegible] multo tempore [illegible] pas-
cha [illegible]. Paschali [illegible] sollempnitatis ignorantie. Paulus primus heremita et antonius. Petrus et pau-
lus apostoli atque [illegible] in evangelio non legimus singulis diebus salutis hostiam im-
molasse frequentia [illegible] parit et ex ipsa raritate crescit reverentia sacramenti. Unde et
augustinus [illegible] reputat sacerdotem qui semel in vita sua missam una digne celebrare [illegible]
[illegible] quod assidue et [illegible] peccatum [illegible] remedium
[illegible] mundi [illegible] incomparabile [illegible] humane salutis hostiam [illegible] in spiritu
humiliatio et corde contrito immolare non licet [illegible] in olla [illegible] helisei farinula [illegible]
[illegible] anima [illegible] certis temporibus [illegible] non erat. Exterminabitur de populo suo
[illegible] celebrabat agni paschalis [illegible] amaritudinis agrestium lactucarum. Magnum
est sacramentum et [illegible] corde contrito et humili celebrandum. Magnum est dicente
apostolo sacramentum pietatis manifestatum in carne iustificatum in spiritu appa-

runt angelis. predicatum gentibus, creditum in mundo, assumptum in gloria. teste ambrosio
in quo si non socorde et inmundis manibus et contritione devota offeratur est hostia in qua
salus est mundi tua si sumatur est. ut enim dicit apostolus singulis diebus indiscrete (?) non diiudi-
cans corpus domini. propterea multi imbecilles dormiunt in peccatis. hostia enim indigne
suscepta suscipientem dampnat non salvat inquinat non mundat. propheta enim dicit
quid est quod dilectus meus fecit scelera multa in domo mea. numquid carnes sancte au-
ferent malicias tuas in quibus gloriata es. et alibi tu quid credis mundari per hostias
scito quod non mundaberis si amplius pollueris. tamen ne in domo tua fieres scan-
dali generalis occasio ut obturaret os loquentium iniqua (?) tibi fraterna caritas singulis diebus offerre
hostiam spirituali dispensatione indulsit. sciens itaque et prudens viam declinas
et festinas in mortem. atque ad excusandas excusationes in peccatis nulla secreta
potes potes pretendere rationem si attendas domum cartusiensem. quam desideras si con-
sideras in veritate cum quo vadas iherusalem pro babilone terram promissionis pro egypto
pro exilio patriam celum pro inferno quietem et pacem pro labore et miseria. Describo
domus siquidem cartusiensis et locus habitationis illius sita est in montibus et scopulis
et in petris ut sit potius habitatio angelorum quam hominum ad dandam altissimo vo-
cem confessionis et laudis. sicut scriptum est super ea. no. ce. ha. se. m. p. d. n. c. (?)
et columba nidificat in foraminibus petre et vir prudens domum suam edificat
super petram. ubi nec maris fluctus nec venti turbinis nec fluminis inundatio non al-
luvio formidatur. Vere terribilis est locus iste non est hic aliud nisi domus dei. Sed tacet
licet domus illa sit intra heremum et vaste sollitudinis vastissima tamen est in
observantia religionis et ordinis in omnem terram per gratiam dei exiit sonus
eius et in fines orbis terre sue odorem suavitatis effudit. plantatio enim vere
est in ea domini sabaoth. ideoque iam extenuit (?) in immensum et multiplices fructus
fecit. vidisti iam non operuit montes umbra eius. si non extendit palmites suos
usque ad mare et usque ad magna flumina propagines suas. tu si acuisti linguam tuam in ea (?)
tuum. ut inter agnos sanctos que domus ordinem deputaveris. scriptum est quoniam spiritualis homo omnia
diiudicat et ipse a nemine iudicatur. tu vero qui sis carnalis homo et nondum dicas sub
peccato. spirituales viros iudicas et in ore tuo suspendium domum sanctissimam
scandalizas ad exemplar siquidem domus illius de qua scriptum est. in domo patris mei
mansiones multe sunt habet quisque monachorum cellulam et mansiunculam suam ut ante
placitum et omni liberius vacet. sic enim in sola evangelica vitas nos informat di-
cens tu autem cum oraveris intra in cubiculum et clauso hostio p. t. solitudinem hanc cellule
propheta elegerat quod sicut ipse commemorat similis factus erat pellicano sollitudinis et

sic p. g. t. t. elongavi me fugiens et mansi in solitudine quia radicis amplexus et delicias
contemplationis affectat. Cum beato Iob contempsisti multitudinem civitatis et vocem
exactoris non audivit. Cum et Ieremias: quis dabit me in solitudine diversorium viatorum. Ante in di-
versorium viatorum si affectares vacare et si appeteres solitudinem orare legere meditari et
psallere, nunc quod civitate hemo nunc sollicitudinem solitudini pretulisti. Non ma-
nifestissime hoc quod multis diebus in corde meo diu dissimulasti de so-
taciturnitate suspecta concepisti dolorem et repperisti iniquitatem. Cum beato Iob
de ova aspidum erumpunt qui comedit de ovis morietur et quod confotum est e-
rumpet in regulum. Nocuit prior tuus quod te nimis familiaris et blandien-
tium atque ex ipsa humilitate superbiam concepisti. Egregiis prudentis sicut
inter honoratos insolentes. Et de te in multis erga te ... scriptum
est in libro sapientie quod malitiam ociositas docet. Semper inclinat operationes
assidue. Iure servo malivolo debentur compedes et tortura. Ad hunc re-
spiciens quod sciens et prudens in initium die et fame periculum te devolvis. Scrip-
tum quippe est qui amat periculum in illo peribit. Non est religiosorum sapientia nec cum nova-
riis et querens non invenietur media sicut in ... mutacione
aggressus est sed cito emarcuit religio tua que in vinea in primo flore et qui hoc
fecit flores suos. Vix ad hunc inimicum eras cum corrumpetur in electum si per
longam experientiam didicisset. Omnibus illud sine ... sapientum cogitationi. Nam
testimonio sapientie vir in multis expertus cogitavit prudentiam et qui multa
didicit ... intellectum. Porro et dicit apostolus Thimotheo ab infantia sacras litteras
nosti que te possunt ad salutem instruere. Sed sicut idem loquitur ad Hebreos
cum deberetis magistri esse propter tempus rursum indigetis ut [illegible] vos doceam
in ... quibus lacte opus est non solido cibo. In legibus et decretis quibus cautum
est consolatione prelati te impetraverunt ... cum beato Iob adducit consiliarios in stultum
finem et iudices in stuporem. Et unum quod est ut recedas a loco cum te religionis vo-
to et stabilitatis vinculo obligasti. Dispice quod negotiatoris cautius ne te
penitentie incipias. Cum non erat penitendi locus si apud te deliberasse debuisses
antequam arbitrio alieno tua subiceres voluntate. Sive in potestate tua erat
declinare dum servitute in manu consilii tui eras. Cum bonum et malum ignis
et aqua vite et mortis oblata erat discretio. Porro nunc novi vinculo necessita-
ti astrictus es et exigis oblatum cum non exegerat offerendum. Quid queso
est debitor quod dum cum cartusiensibus eras ... non exigit. Quod satis est
ope extrinseca sufficientia non mendicat et addictorum non indiget plenitudo

Numquid dicit iob rugiet onager cum habuerit herbam aut mugiet bos cum plenum presepe
steterit. Ubi necessaria adsunt natura te damnat. Ex quo cum eis pabulum tibi sufficit ex adipe pro-
dit iniquitas tua quam per labores studiorum et scolares angustias otiositas instabilem fe-
cit et sufficientia contumacem esse. Nam et poete testimonio luxuriant animi rebus plerumque secundis
difficile est equa commoda mente pati. Ferrem patienter si ad cisterciensis ordinis observan-
tiam te transferres. Si ut religionem in proposito habes. Ubi probatissime religionis scola est.
ibi modestie usus morum regularitas. fraternitatis affectus. pax animi omnium
edificatio. mutua obsequela discipline rigor amor obedientie vinculum caritatis
carnis servitus. hospitalitatis exhibitio legendi libertas. vigiliarum excubie crebro
meditationis devotio psalmodie. quid ergo dulcedinis cum devotionis invenies apud eos
quibus usque est in nauseam. insipida atque confusa recitatio et farsura psalmorum. paulus dicit.
psallam spiritu psallam et mente. Si psallentibus non adsit devotio licet eum psalmum inutilem
reputant. ut est tamen hic psalmus recitanda decolorata laudatio. doctrina salomonis est. fili ne i-
tes illum in ore tuo. cum ecclesiasticus dicat omnis labor hominis in ore ipsius. vereor ne hoc eis
nimis periculose aptetur. et ne faber labiorum ipsorum operiat eos. Effraim puer delicatus
es. scio quod carnis delitie te a spirituali studio retraxerunt. te inter quos infelicis tue primi-
tias fervescam erunt. in excepta mente asperitas rigor ordinis. lex obedientie. soli-
tudinis arctus et penitus austeritas discipline. sane disciplina morum est claustri in nocte
religionis anchora. custos ordinis et per eam specialiter morum alis revocatur a malo et stabi-
litur ad bonum. cum propheta nos moneat apprehendite disciplinam apostolus aperte precepit
et recordat si estis in disciplina ergo adulteri estis. certe eos quos exemplo tua multis scan-
dalum generabit scriptum est autem generaliter nec ullum excipitur ve homini per quem scandalum venit
esses excusabilis si ex simplicitate delinqueres sed studiose hoc agis. ut tua iniquitas
nemini ad odium. mereris promogeniturum assumi ut inspicientium ut ante redimitur quo
datur intelligi quod omnibus religio uno summa eius adeptio meretur. si pigritiam ut defec-
tum boni operis ad simplicitatem non redimat quid expediat est. tu inde. sed ut apostoli utar
exhortatione me accomode. si quod consolatio est in christo si quod solatium caritatis si qua societas
spiritus si qua in sua miserationis imple gaudium meum imple postulatum. quod fecisti. ne deseras
tua terminum et exhibitio fama tua pro amicitie quorum ab antiquis temporibus salutem
anime zelo et studio in visceribus christi et in caritate in ficta precor et consulo quod arbitror expediens
et honestum. nomi recentes quos neminem quod te sollicitat ad quo .... vereor ne ... te ...
leat magistro romani voluntas et in amicitia novitas inconstanti sapientia dicit si tu ubi
sapiens audire dignus non derelinquas amicum antiquum. novum ut non erit similis illi. vinum no-
vum amicus novus. veterascet et cum suavitate bibes illud consida quod ..... ubi sapi-
entias themanis ... ... et excepta paululum ut ... maiore consilio super fluc-
tuante et instabili ... statum ... vincendi remissio te colligationibus impietatis
in occupare ad terrena. sic quies apud te et mea notione quod necat est. negotii tue salu-
tis constantia in sistas. sic ad philippenses scribit apostolus. oportet ... ut efficti fidei et immo-
negem ... ad chorinthios fratres mei dilecti stabiles estote et im-
mobiles in opere dei semper abundantes. ergo ingo domini iuxta sicut cepisti pedem
tuum in compedes eius. et ne accidie vincitur. illi si quid ... ... a-
marum in ordine cartusiensi est. totum leniget amor totum ca-
ritas dulcerabit. caritas omnia suffert. omnia sustinet. nil
difficile est amanti inde quod omnis

Nos [illegible] capitulum ecclesie Cabilonensis notum facimus universis presentes litteras in- Vendi.
specturis quod nos inspeximus et diligenter inspeximus quasdam litteras non cancellat-
as non abolitas nec in aliqua parte sui viciatas formam que sequitur continentes Uni-
versis presentes et futuris litteras presentes inspecturis quod nos Durandus
dominus Palucelli et cantor Eduensis pro nostris necessitatibus manifestis ac etiam pro
rata que nos contingit de debitis contractis a bone memorie fratre nostro domino Petro quon-
dam de Palucello milite persolvendis vendimus et titulo pure perpetue et perfecte
venditionis tenore presentium cedimus concedimus et deliberamus reverendo in Christo patri
ac domino nostro Guillermo dei gratia episcopo Cabilonensi ementi et recipienti ac etiam
retinenti nomine et ad opus sedis episcopalis ecclesie Cabilonensis castrum nostrum de
Palucelli cum mandamento redditibus justitia magna et parva aquis a-
quarum decursibus et piscariis universis. Item passagium nemus dou Ch-
amp molendinum ex parte nostra duo prata que vocantur les roseres et omne
jus quod habemus et habere possumus et debemus in omnibus aliis pratis domi-
no in finagio Palucelli. Item laye dou champ les Verneis laye de
Palucello usagium nemoris monachorum Palucelli et quicquid habemus et
habere possumus vel debemus in eodem nemore tam in justicia quam in us-
agio nemoris predicti. Item quicquid habemus et habere possumus vel debemus
in villa Palucelli tam in omnibus ... terris cum justicia magna
et parva. Item villam dou champ et quicquid habemus et habere possumus et debe-
mus in villa sancti Martini de Gastenay et apud Gastenay apud le
Trembloy et in villa de Alta ripa. Item meos proprietarios et redditus quos debet
et la grance. Item quatuor bichetos bladi quos habemus in molendino de
Alta ripa et generaliter omnes redditus proventus et exitus tam castri Palucelli
quam villarum et locorum omnium predictorum quocumque sint et quocumque nomine cen-
seantur nobis pro parte nostra obvenientes et accidentes et quicquid in
eis habemus et habere possumus et debemus in rebus omnibus supradictis tam in pis-
cariis justitia magna et parva pratis terris nemoribus planis pascu-
is usagiis corveis gardiis censibus costumis gallinis avenis
talliis feodis et retrofeodis monetibus a domino Palucelli in locis et vil-
lis omnibus et singulis supradictis quam in aliis quibuscumque cum pertinentiis
et appendiciis eorundem universis. Item quicquid habemus et habere possumus
et debemus in nemore quod vulgariter dicitur li forest de sancto Lupo in fundo

& pertinentiis ipsius universis. tali tamen conditione apposita quod nos dictus com
tes predictam forestam tenebimus quamdiu vixerimus tantummodo & post deces
sum nostrum ad dictum episcopum & eius successores episcopos cab. debet dicta fores
ta totaliter devenire. que omnia supradicta & singula confitemur essemus esse de
feodo ligio dicti episcopi & sedis episcopalis cabil. Ita tamen quod quicumque fuerit episcopus cab.
pro tempore solvere tenebitur pro dicta foresta singulis annis centum solid.
vienn. capitulo ecclesie cab. post decessum nostrum pro anniversario nostro in
dicta ecclesia annuatim faciendo adepta tamen prius a dicto episcopo vel eius suc
cessoribus possessione foreste supradicte. Item vendimus tradimus & deliberamus predicto
patri & eius successoribus episcopis cabilon. villam nostram de esconale cum app
endiciis & pertinentiis dicte ville universis a dicto episcopo & eius successoribus
episcopis cab. post decessum nostrum solummodo ipsam villam de esconale cum
appendiciis & pertinentiis ipsius ville universis quecumque sint & quocumque no
mine censeantur tenendam possidendam imperpetuum pacifice & quiete [illegible]
dicto episcopo vel ille qui fuerit episcopus pro tempore acceptare possit feodum dicte vil
le de esconale a domino [illegible] monte dicitur. Item gardam quam habemus in abba
tia domo & pertinentiis de molesma cum iuribus magnis & parvis & in
ribus universis dictarum domus & abbatie a dicto domino episcopo & eius successoribus e
piscopis cabilon. predicta omnia & singula ut dictum est tenenda pacifice & qui
da. pro duobus millibus & ducentis libris vienn. nobis in numerata pe
cunia iam solutis a predicto episcopo & de quibus tenemus nos plenarie &
in solidum [illegible]. Et eandem pecuniam in utilitate nostram [illegible]
[illegible] debitorum confitemur totaliter esse conversam. Et pro trescentis
libris vienn. nobis annuatim solvendis quamdiu vixerimus tantummodo &
[illegible] canonicus cabilonis in obventionibus sigilli curie cabil. de predictis
omnibus castro mandamento villis appendiciis & pertinentiis omnibus
que superius sunt expressa. nos & heredes nostros penitus devestientes
& supradictum dominum episcopum nomine suo & ecclesie episcopalis cabil. investientes

et inducentes in possessionem corporalem promittentes pro nobis et heredibus nostris per iuramentum nostrum super hoc a nobis super sancta Dei evangelia corporaliter prestitum predictam venditionem, traditionem, concessionem et in possessionem inductionem et premissa firmiter et inviolabiliter observare et non venire contra per nos vel per alium vel alios verbo tacite vel expresse, immo si quis alius dictum episcopum vel eius successores impediret in possessione predictorum vel molestaret in aliquo super premissis vel aliquo predictorum, nos et heredes nostri ipsum episcopum et successores suos deffendemus et tenemur deffendere in iudicio et extra et prestabimus et faciemus quicquid in tali contractu nomine emptoris debet fieri et prestari. Promittimus etiam per idem iuramentum nostrum predicto domino episcopo et eius successoribus quod si aliqua pactiones obligationes vel ypothece invenirentur aliquo tempore que dicto episcopo vel eius successoribus in predictis seu aliquo predictorum preiudicarent, nos et heredes nostri ipsum episcopum et eius successores tenemur et tenebimus indempnes in omnibus observare. Patrimonium nostrum de Champsus [illegible] et de Lancheres, de Pondan bois et de Chamblanc et [illegible] et expresse pensionem decem quingentarum librarum in qua nobis tenetur singulis annis dominus episcopus ut dictum est et omnia alia bona nostra mobilia et immobilia ubicumque existencia ypothece vel pignoris titulo eidem episcopo et eius successoribus episcopis Cabilonensibus preterea obligantes, cedentes et concedentes dicto episcopo et eius successoribus omnes actiones et querelas et omnia alia iura que nobis competunt vel possent competere in predictis nullis et locis omnibus ratione predictorum, eadem in ipsum episcopum et eius successores penitus transferentes sub obligatione et iuramento nostro supradictis.

Nos autem supradictus episcopus Cabilonensis confitentes predictam venditionem nobis et successoribus nostris episcopis Cabilonensibus esse factam et omnia predicta et singula esse vera prout superius continentur et per ipsos supradictos de voluntate et consensu capituli ecclesie nostre Cabilonensis et assensu promittimus per iuramentum nostrum in presentia [illegible] supradictorum assignationem reddituum in [illegible] quingentarum librarum viennensium in obventionibus sigilli curie nostre Cabilonensis.

annuatim percipiendam a dicto Durando quamdiu vixerit et fuerit cantor Cabil-
lonensis firmiter et inviolabiliter observare. Et faciemus de dictis quadraginta libris ab
officiali nostro qui pro tempore fuerit fideliter responderi terminis inferius annotatis
videlicet in qualibet synodo Cabil. de centum quinquaginta libris ~~viennensium~~ vien.
prout vien. quindecim valent duodecim turon. quam quidem officialis noster qui tunc temporis
fuerit pro tempore invalebit solutionem quadraginta librarum vien. facere sicut su-
perius sunt expresse. Et si dicte quadraginta libre non invenirentur vel percipi pos-
sent ab eodem cantore vel mandato suo quolibet anno in obventionibus sigilli
curie predicte ut dictum est, nos dictus episcopus assignamus eidem cantori pro re-
siduo deffectus redditus nostros de Fontanis ut in dictis redditibus
percipere valeat illud quod non receperit in obventionibus sigilli curie supradicte.
Volumus etiam quod si nos officiales nostri seu successores nostri in predictis pactionibus quod ab-
sit defecerimus nos et successores nostri episcopi Cabilonenses tenemur solvere qualibet
septimana pro pena et nomine pene viginti solidos vien. de quibus decem solidi
erunt dicti cantoris et alii decem in opere ecclesie Sancti Vincentii Cabilonensis et tene-
mur eidem cantori reddere et resarcire omnia et ex dampna et custamenta
que faceret seu incurreret ratione predicte ecclesie pecunie statutis terminis non so-
lute. Et ad hec omnia supradicta et singula facienda et tenenda nos et succes-
sores nostros episcopos Cabilonenses et officialem seu officiales nostros qui pro tempore
fuerint de voluntate et assensu tocius capituli nostri Cabil. specialiter astrin-
gimus ac etiam obligamus sub prestito iuramento. Nos autem Odo decanus et
capitulum ecclesie Cabilonensis coram quibus acta sunt omnia predicta et concessa sicut
superius sunt expressa predictam venditionem traditionem missionem in possessionem et
redditum assignationem quantum in nobis est laudamus et approbamus promittentes
bona fide quod nos contra predicta seu aliquod predictorum decetero non veniemus per nos vel
per alium in toto vel in parte clam seu aperte nec contravenienti seu contravenire vo-
lenti consentiemus ullo modo immo promittimus bona fide quod impediemus toto
semper posse nostro ne aliquis veniat contra predicta seu aliquod predictorum ab-
renuntiantes insuper in hoc facto specialiter et expresse. Nos omnia predicta tam episcopus
et Durandus cantor Eduensis prout cuilibet nostrum competit sub prestitis
iuramentis quam Odo decanus et capitulum Cab. bona fide cum actum

et nisi quod possemus venire contra predicta vel aliquod predictorum et expresse exceptioni
hoc instrumento perfectum beneficio restitutionis in integrum exceptioni non numerate et
recepte et non solute pecunie deceptioni ultra dimidiam iusti precii omnibus
graciis privilegiis et litteris a sede apostolica impetratis et impetrandis concessis
et concedendis indultis et indulgendis et omnibus aliis exceptionibus juris et
facti per que possemus venire contra predicta seu aliquod predictorum et specialiter iuri dicen
ti generalem renuntiationem non valere et quia omnes exceptiones ad hec perti
nentes non enumeravimus eas omnes et singulas habemus pro nominatis
specialiter et expresse in quorum omnium predictorum robur et testimonium. Nos
predicti episcopus cabilonensis et Durandus cantor eduensis sigilla nostra presen
tibus apponimus. Et nos iam dicti Odo decanus et capitulum cabilon.
in quorum presentia predicta omnia acta sunt et de consensu nostro certa sigill
um nostri capituli una cum sigillis dictorum episcopi et cantoris presentibus
apponimus. Nos vero prefati Guillermus episcopus cabil. et Durandus can
tor eduensis Rogamus et requirimus Reverendos in Christo patres dominum
Girardum dei gratia episcopum eduensem et dominum Guichardum dei gratia
episcopum matisconensem ac etiam nobilem virum dominum Robertum sine emerio
militem ballivum matisconensem ut ipsi sigilla sua una cum sigillis
nostris presentibus apponant. Et nos predicti Girardus episcopus eduensis Guich
ardus episcopus masticonensis sigilla nostra et nos dictus ballivus matisco
nensis sigillum commune ballivie matiscon. ad preces et requisitionem
dictorum G. episcopi cabilon. et D. cantoris eduensis una cum sigillis eorum
presentibus litteris duximus apponenda in robur et testimonium per
petue veritatis. Actum et datum Anno domini M° CC° septuagesimo quin
to mense octobris. Datum visionis nostre anno domini millesimo
CC° octogesimo quinto die martis die ante festum beati Michaelis
archangeli. In cuius visionis testimonium sigillum curie nostre cabilon.
presenti transcripto duximus apponendum — — — — —

Littera bona de supplicatione

Dignum est eos ad ecclesiastica beneficia promoveri quibus morum honestas
litterarum scientia circumspectio et prudentia suffragantur. Cum igitur dominus J.
de Sine muro legum professor in predictis sit merito commendandus cum in ipso morum
honestas jugiter polleat et vigeat et litterarum scientia atque circumspectio predicta
polleant vigeant in eodem. Nos considerantes meritorum probitatis in predictis in
pluribus aliis existentia in eodem toto corde volumus ac affectamus
de canonicatu et prebenda Belnensi ecclesie eidem provideri. Cum nos quantum in nobis
est libenter provideremus si se offerret facultas provisionis predicte. Cum eius
persona possit esse predicte ecclesie quamplurimum fructuosa. Propter quod vestre reverende
paternitati humiliter supplicamus quatinus predicto J. de canonicatu et prebenda
predictis dignemini providere.

Notum sit omnibus etc. quod in presentia mei Guillermi de Divione notarii
etc. magister Benedictus Stephani camerarius et dominus Radulphus Flacher
canonici ecclesie beate Marie Belnensis appellaverunt coram me in scriptis in modo
cum qui sequitur. Nos Benedictus Stephani etc. et R. etc. sencientes nos
et ecclesiam nostram Belnensem indebite aggravatam ex eo et propter hoc quod cum ex parte
decani et capituli ecclesie predicte fuit legitime appellatum ad sedem apostolicam
... anno domini M° CC° septuagesimo sexto mense julii ex indicto gravaminibus in predicta appellatione expressis contra Costantinum de Argnedon
rectorem ecclesie sancti Juliani Lingonensis dyocesis et nos predictam
appellationem prosecuti fuerimus coram auditoribus in curia romana nostris
super hoc a domino papa deputatis legitimo tempore cum predicte appellationi in
...
... ex parte dictorum decani et capituli adhesimus et eidem adhesimus
... predictus Costantinus predicte appellationi non deferens sed lite
pendente in curia anno domini M° CC° octogesimo septimo dictus Costantinus
... voluntatem nostram ... se divinis officiis in
predicta ecclesia ... fuit ... canonicus deservire
officium divinum ... nos attendentes quod pendente lite
nichil debeat innovari ex predictis gravaminibus et aliis ... nobis
a predicto Costantio illatis ... canonico ... temeritate ...
... divinis ... fuit in possessione canonie Belnensis ...
... in hiis scriptis ad sedem apostolicam appellamus non recedendo a
... in hiis scriptis ad sedem apostolicam appellamus

pma appellacōe interposita ex pte decani & capituli [illegible] q̄ deīn
cestanciam sed etiam potius innovamus & nos & ecclīam nrām pdcām
supponimus protectioni dcē sedis

Item nos venerande pat dnē Hug. Ebroicen epē nobis & capitulo ecclē
beati comminatē pluris cp inst clericum chori pro delicto super q diffa
matur & ceperit in prisione nrā tenemus nobis ante mandato nrō infra
die dominicam post festum sancti Barnabe apli reddiderimus & cedendi nos
ex tunc contra nos procederetis. cum tamen pace non tenemus eo quod in possessione su
mus iusticiandi clericos chori nrē de q̄ choro & clericos ille capit.
& cognoscendi de delictis & excessibus eorundem. & eos corrigendi ac
debite puniendi nos sencientes nobis ecclē nrē gravamen ex commina
tione huius inferendum & preiudicium imminere quod etiam si exequeremini gra
vissime gravaremur per nos. decano nrō & aliis canonicis nrīs assen
tibus nobis in hac parte adherentibus in hiis scriptis ad sedem apostolicam
appellamus et instanter instancius et instantissime. apostolos petimus
quos si denegaveritis. ex hac causa in hiis scriptis. iterum appella
mus supponentes nos ecclīam nrām & nobis adherentes &
beneficia nrā cum omnibus bonis nrīs & bonis pertinentibus ad ec
clesiam nrām & beneficia nrā quecumque sint & ubicunque
reperiantur protectioni dcē sedis & de hoc invocamus testes omnes
ibidem existentes & super hoc petimus a te notario predicto nobis
fieri publicum instrumentum

Item vir relig & honest venerabilis in xpo pat.. pr [illegible] abbas [illegible] dioc. patronus ecclē parochialis. de Paningh. pre
beat. Ebroicen dioc. dcā ecclā de Paningh vacante per mortem ma
gri canonicus quondam rectoris dcē ecclē. me petrum dcm [illegible]
[illegible] clericum presentavit venerando in xpo patri. domino Hugoni epō
dei grā Ebroicensis ad regimen & ad curam dcē ecclē. dcūs q̄ venerabilis
dnūs pr. dnūs epūs Ebroicen ad presentationem dcī .. abbis me admisit
seu recepit ad regimen dcē ecclē de Paningh. q̄ ad temporalia & ad
curam ut alius loco mei ne tamen q̄ me [illegible] sum in [illegible]

[illegible] in presentatione seu collatione dicte ecclesie seu eius quilibet-
aliquis in [illegible] quid in meum preiudicium ab aliquibus valeat attemptari quod
ad regimen seu etiam onus ad curam pertinere ecclesie. Ego prefatus Petrus coram
[illegible] domino Guillermo Granspine sacrosancte Romane ecclesie publico notario
quod sepius ad sedem apostolicam appello me et omnia bona dicte ecclesie [illegible]
[illegible] predictum et omnes coadiutores meos [illegible] eos protectioni dicte sedis apostolice
suppono et hic astantes in testes et notos videlicet dominum Hugonem Gau-
[illegible] dominum Galterum de Curte [illegible]. Actum die sabbati post Ascen-
tionem Domini anno eodem millesimo ducentesimo lxxxiii^mo [illegible] in
ecclesia beate Marie Belin circa horam prime.

Excellentissimo principi domino Ph. Dei gratia Francorum regi magister Johannes de
Primmis canonicus Landunensis et Johannes de Ver[illegible] miles auditores
testium reverendi in Christo patris G. Dei gratia episcopi Cabil. et domini Johannis de
Marley et Johannis eius filii et eorum consortum dati a vobis salutem et quicquid
potest regie maiestati. Cum vestra regia maiestas [illegible] nos inqui-
sitionem inchoatam per dominum cantorem Eduensem et officialem Cabilonensem [illegible]
[illegible] et novam a vobis missam, tamen propter infirmitatem mei
Johannis militis cum propter alia negotia nostra inevitabilia perficere ad ple-
num non potuimus, sed Domino concedente pro posse nostro nobis [illegible] perfecto
expediatur per [illegible] [illegible] presentem sub sigillo nostro
inclusum per Dei gratiam remittemus. Valeat bene et diu vestra regia
maiestas. Datum apud Belin sub sigillo nostro die Veneris post quin-
denam Penthecostes anno Domini M. CC. octog. [illegible]

Nicolaus episcopus servus servorum Dei. Dilecto filio nobili viro duci
Burgundie salutem et apostolicam benedictionem. Iudicia Dei abyssus multa nul-
li scrutabilia, nulli comprehensibilia, nulli nota. Quis enim novit
celi ordinem, ut supernarum dispositionum videat predestinationes occultas
aut quis ponere potest rationem eius in terra ut ante humanam
cordium talium secretorum causas aperiat vel superiorum iudiciorum
misteria considerando disputat manifesteturque loquendo hec

utique in hec [illegible] aspicere facere nullus potest. Ante hominem nemo quippe con-
ne circumdatum [illegible] cognoscere donec in dei sanctuarium
in quo sunt omnia conspicua super filios hominum ergastulo corporis abso-
lutus introeat ibique non solum presentia sed etiam novissima intel-
ligat et cognoscat. Horum quidem consideratio mirandi nimium stupen-
da pariter et tremenda nec nec immerito admirationes sollicita-
mentemque nostram in gestione stuporis hebetat concutitque timo-
re [illegible] eternum non absque [illegible] magnitudine ac eius
[illegible] non indigne terribilis contra
[illegible] contemplatione propositum toties
et [illegible] stat ut elegeramus
[illegible] nobis deus tribuit intellectum
abiecti [illegible] contemplationi vacando sedere ad pe-
des ipsius audituri verba eius cum Maria que illa partem testi-
monio ipsius domini optimam eligentes ne implicati mundi tur-
binibus cum Martha erga plurima turbaremur. Propter quam a te
iuventutis auspiciis ordinem fratrum minorum intravimus ut in
humilitate spiritus deo spirituum serviremus cum tante abiecti-
onis et paupertatis professoribus pauperes et abiecti. Dum que per hec ad
Rachelis amplexus [illegible] solis in [illegible] proposito plenis
suspiraremus affectibus. [illegible] experimur nobis acce-
ptam pro Rachele primum in [illegible] ordine frequenter nobis
predicte partis integritate direpta et ea postmodum per occupa-
tiones diversas quas habuimus necesse subire est et corpus ad
[illegible] occupati namque fuimus ex obedientie debito in vari-
is ministeriis [illegible] ordinis et demum in ministri generalis offi-
cio [illegible] gessimus in eodem sub-
sequenter [illegible] cardinalatus in sacerdotum gradu
per apostolicam sedem assumpti dum absentes [illegible] aliquid de
hoc agi reformande concordie inter clare memorie Philippum
Francorum et A. Yspanie reges de mandato sedis ipsius in arte

montanis partibus uocarentur deinde prefati fratres et specialiter eundem in episcopum
ecclesie Penestrinum nominatum ut fratrum ipsorum electione concordi uo-
cati et instantia importuna coacti ad summi apostolatus sarcinam sube-
undam quod series subscripta describit ut exinde nobilitate tua
illarum processus et ordo non lateant. sed et cause admirationis stupo-
ris et timoris huiusmodi ad humiliationem nostram aperiamus innotes-
cant. felicis siquidem recordationis Honorio pp. quarto predecessore
nostro ut domino placuit ab hac luce subtracto eiusque corpore cum exequi-
arum sollempnitate debita tumulato. nos tunc in Penestrinum episco-
penestrinum. cum fratribus nostris aliis in curia romana presentibus in pa-
latio sancte Sabine de urbe in quo predecessor ipse decesserat concordi uo-
luntate quemlibet sub[illegible] Romani pontificis sollicite ua-
cauimus. circa quod licet impedimenta uaria et presertim diuersarum et pro-
lixarum infirmitatum angustie que quamplures de ipsorum fra-
trum collegio uexauere diutius et proth dolor. nonnullos
etiam subtraxerunt aliquandiu conatibus nostris obstiterint de-
mum tamen in prima dominica presentis quadragesime nobis
et reliquis fratribus tempore ipso presentibus conuenientibus in palla-
tio supradicto electa concorditer una sententia et diu tractatu facto p-
ublicatoque scrutinio illo qui concordiam in sublimibus suis facit
ut supponit deuota credulitas assistente tanta finaliter in uo-
tis eorundem fratrum est inuenta concordia quod de ipsorum omnium una-
nimi uoluntate ad conscendendam petri cathedram secuta
est et humilitate nostra concors electio et communis fratribus ipsis
instantibus importune ut electioni consentiremus eidem. In quo
admirationis magnitudine redditi nec inmerito summe attoni-
ti stupor nostrum animum hebetauit et timoris uarii tremor repleuit
conspectu. numquid enim non admiratione dignum est quod [illegible]
minus quod precedentium nostrum tam salubre ordinauit [illegible] a desi-
derio quietis optate fraudari. iam licet [illegible]
indictum officium plurissam[illegible]

cum potius contemplationi deuote uacare ac instructioni diuine
feruentem insistere [illegible] mente deposcat uerendum tamen
ne sollicitudo conuexa [illegible] cum totius orbis curas innumeras et in
mensas uidetur benedictioni [illegible] impediat et secretum quiete mentis
deserere prorsus compellat nec ad [illegible] redeundi facilem sit facultas
[illegible] in suo stupore non caruit quod inter tot et tantas eorundem
fratrum personas uite ac fame claritate pollentes uirtutibus redi
mitas habundantes ad hec nichil sufficientia meritorum in persona
de apostolico culmini nostra indignitas extimatore nostro merito post
ponenda excitata dei et pauenda nobis dignatore offertur nonne
dum immensi oneris molem attendimus et nostram insufficientiam
comparamus digne maiestatis timor et tremor ne sit prima quod portamus
opprimat sit opprimat debilitas nobis eius immensitati suc
cumbat nonne timendum iterum et tremendum si summi iu
dicis seueritas attendatur et districte pensetur quod si rationem de talen
tis creditis exacturus ueniat nec ea inueniat in sibi gratum
numerum excreuisse seruum a bono torpentem opere quam seuerissime
iudicabitur hec et alia plura que perplexitatis meande gratia sub
citet sermo succinctus debilitatem nostram subducendam ab
onere tante insufficientie imperfectum a subeundo totius mundi
spirituali regimine difficultatis inextricabilis compescere
dum adeo efficaciter suggerebant quod eorundem fratrum importuni
tati diutius excusationum obiectum opponendo contra petitionis
reluctatione restitimus aperte negantes electioni summi
prestare consensum et tam ipsi quam nos nobis ex ea super hoc renunci
antes expresse tandem fratres iidem nostre resistentie instanti ab
uiantes electione mediolanensem repetita concordi ut ei consen
tirem et insistere feruenti et in uirtute obedientie iniunx
erunt. nos uero licet ex nostrorum defectuum conscientia diffiden
tes confidentes tamen de illius omnipotentia qui non solum cordis
sufficit supplere defectus set potens est facere gratiam habundare.

quamquam ad hoc nobis nequaquam merita suppetant [illegible] non [illegible]

tant per fratres eosdem nostris excusationibus non [illegible] ne sub [illegible]

meriti diminutione eum contemptu [illegible] et [illegible] gravi oner[illegible]

rat multiplicatos [illegible] quasi [illegible] auxilio cessionte

predicta differende promotionis [illegible] censerem [illegible]

eminus eorundem fratrum instanti[illegible] [illegible]

in nostro submissum apostolice [illegible]

iterate consensum [illegible] [illegible]

qui nobis ingenium idem subire [illegible]

[illegible]bilitatem in manu [illegible]

[illegible] portabile [illegible] non [illegible] ignorat [illegible]

[illegible] deficit [illegible] ita [illegible]

et populo [illegible] nostre commissi [illegible]

referamus optatum ad hoc autem a domino [illegible] obtinendum et

fidelium suffragia imploranda et catholicos principes qui secularis

potestatis sollicitudinem in plebe domini susceperunt nostre commisso ad

laudem ut sicut ad ipsos pertinet nobis cooperari studeant et eo

dem decrevimus exhortandos [illegible] nobilitatem tuam rogamus

instanter et obsecramus in domino [illegible] Christo quatenus prudenter attendens

quod datum est et [illegible] in orbe [illegible] pro [illegible] iudicium iusti

tiam diligas et eum [illegible] tue dictioni subiectis nostro commissa tam

clementie [illegible] obser[illegible] [illegible] huiusmodi eum [illegible] [illegible]

nos [illegible] fuerint [illegible] principes

et [illegible] [illegible] pacifice principatus ecclesiam insuper

matrem [illegible] [illegible] personas ecclesiasticas

[illegible] [illegible] in [illegible]

[illegible] [illegible] tuo favore

in suis libertatibus [illegible] defendas de nobis

spem certam et fiduciam [illegible] tue prospe

ritatem paterno zelantes affectu [illegible] [illegible]

et facultate succedente [illegible] favorabiliter

ampliare. Dat. Lateran. [illegible] pontificatus nostri anno primo

[illegible] nos miseratione divina canonici [illegible] archipresbitero nostro de Bellua [illegible] eius vices
gerenti [illegible] nostrum et omnibus [illegible] capellanis in archipresbiteratu Bellui consistentibus ad
quos presentes littere [illegible] salutem in domino. Cum nos decanus et capitu-
lum Bellu[nensis] [illegible] nobis vel mandato nostro compelli
[illegible] nomine [illegible] de [illegible] ut [illegible]
[illegible] aptum mercatum [illegible]
[illegible] et [illegible] receptum [illegible]
[illegible] minime tenentem [illegible]
[illegible] nobis apud Bellunum [illegible]
[illegible] apostolice decanum cap[itulum]
[illegible] dicto loco hora [illegible] assig[nata]
[illegible] sequentis [illegible] nos decanus
[illegible] Bellunensi [illegible] via [illegible]
[illegible] supplicantes idem decanus
et officiales [illegible] ex parte [illegible] apostolice memorie [illegible] nos non compelleremus [illegible]
ad restitucionem dicti [illegible] nobis faciendam cum essent in possessione tempo-
rum episcoporum [illegible] predecessorum nostrorum iusticiandi clericos chori [illegible] ex tota
[illegible] tempore cuius [illegible] ex [illegible] ad nos
[illegible] spectat in nostra diocesi [illegible]
[illegible] et maxime in [illegible] in possessione pu-
niendi per se eum predecessorum [illegible] clericos chori sui
delinquentes tam in [illegible] et [illegible] ut patens erat
[illegible] loci et tempore [illegible] decanus [illegible]
nomine et capituli [illegible] possessionem [illegible] offere-
bat [illegible] quibus auditis [illegible] intellectis [illegible]
nomine suo et capituli [illegible] privilegium a
summo pontifice [illegible] in omnibus [illegible] non [illegible]
[illegible] restitu[illegible] volebamus [illegible]
[illegible] de plano [illegible] decanum et capituli [illegible]
[illegible] et [illegible] posset eos esse in possessione iusticia-
[ndi] clericos chori [illegible] maxime in [illegible] parati eramus eosdem
[illegible] de [illegible] poterat de [illegible]

quemadmodum volebam quod sui reclamatione nostra possent in possessionem malefa[illegible]
dictos cheri sui pugnire et restituere dicti malefactoris quousque inde
et ipse esset dispossessum de possessione vel proprietate quod facere cor[illegible] re[illegible]
sarunt petentes dilationem a nobis super hoc quo dicti ad deceanum et
consulendum capitulum suum super predictis quod facere noluimus cum alias a nobis
dilatio super hoc fuit. Sibi data. Firmiter monuimus predictos decanum et capitulum decanum
cantorem ut ipse nomine suo et capituli sui dictum malefactorem nobis restitu
erent quod facere renuerunt et [illegible] a nobis recesserunt [illegible] fe
rentes dilationem quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] corrigam [illegible] [illegible] animam [illegible] [illegible] ma
lefactor detinent cum nec habeant jurisdictionem aliquam firmiter [illegible]
delinquentes ipsos in cri[illegible] detento [illegible] [illegible] [illegible] puniri ut
non possimus [illegible] debitam [illegible] [illegible] cum omnes
capientes et detinentes eundem malefactorem sine ipso facto a ca
none excommunicati nobis in virtute obedientie [illegible] manda
mus quatenus universos et singulos qui dictum clericum ceperunt vel capi [illegible]
raverunt seu captionem ratam habuerunt aut consenserunt
[illegible] fuerunt [illegible] et omnes illos de capitulo [illegible] qui ipsum detinent
carceri mancipatum aut etiam detineri [illegible] singulis diebus
dominicis et festivis in ecclesiis vestris a tenere [illegible] excommunicatos et quos
in huius scriptis excommunicamus auctoritate nostra excommunicatos publice nuncietis
datum die mercurii ante festum beati barnabe apostoli. Anno domini m.
cc. octog. octavo reddite litteras sigillo.

Cum in [illegible] nos ad [illegible] mandatum [illegible] decanum et capi
tulum ecclesie beate marie [illegible] a quibus [illegible] nostra [illegible] [illegible]
me [illegible] [illegible] nos sancti nicholai sancti martini [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] negotium nos capituli et [illegible] [illegible] se [illegible] ex hoc sentie
tes nos gravari ad curiam romanam et in huius scriptis appellamus et
instanter apostolos petimus a nobis nobis dari [illegible] si nobis dare dene
gaveritis iterum [illegible] [illegible] appellamus supponentes nos ecclesias
nostras et bona nostra protectioni dicte sedis

Transcriptum litere sequentis sane et integre. Nos Hugo decanus 91
ecclesie Matisconensis, P. archidiaconus Bassie in ecclesia Cabilonensi, Odo officialis
et canonicus Cabilonensis, frater Archembaudus [illegible] de Montana, Guillelmus Landelini
canonicus Cabilonensis, magister Martinus [illegible] Matisconensis, Girardus de S-
[illegible] dominus de Drace, Ferrandus de Buxeria milites, Bartholomeus
Amileo castellanus Sancti Iangulphi, Jacobus curatus de Monter-
dono, Sanglote et Petrus de Julier procuratores domini regis et Guillelmus de
[illegible] domicellus ad perpetuam memoriam volumus pervenire notitiam rei
geste quod anno domini m° cc° octogesimo die [illegible] post festum beate Marie
Magdalene comparentibus in judicio coram reverendo in Christo patre G. Dei
gratia Cabilonensi episcopo in aula episcopali Cabilonensi Beatrice filia quondam domini
Petri de Palucello militis ex una parte et Johanne de Sancto Lupo clerico procurato-
re dicti domini episcopi pro ipso episcopo ex altera, petiit dicta Beatrix in loco ab eodem
episcopo super [illegible] que [illegible] dictam Beatricem respondente
procuratore dicti episcopi quod non sufficienter comparebat dicta B. cum esset mi-
nor et compareret sine curatore etiam quod haberet alias [illegible] et ac-
ceptacionem [illegible] non [illegible] sine curatore suo poterat [illegible]
[illegible] quia tempus erat feriatum propter messes et timebat quod [illegible]
[illegible] quod [illegible] tempus posset revocari propter causas predictas.
dicta B. respondente quod poterat comparere sine suo curatore necnon
procedere tempore feriato secundum consuetudinem Burgundie [illegible]
sine [illegible] dicti procuratoris quod ipsa [illegible] et non revocaret quod
[illegible] esset cum ipsa sine suo curatore [illegible] minoris etatis quod
facere [illegible] et super predictis omnibus [illegible] a domino episcopo
supradicto. quibus auditis dominus dictus episcopus assignavit sibi diem lune
post decollationem beati Johannis Baptiste ad audiendum jus seu [illegible]
[illegible] super [illegible] et responsionibus partium predictarum quibus auditis
[illegible] quondam [illegible] ex parte dicte Beatricis proposuit quod cum [illegible]
ipsa Beatrix et Ysabella soror [illegible] peterent a dicto domino episcopo castrum
Palucelli quod teneret et multo tempore litigaverint coram ipso nec
ad finem ad hunc venire potuerunt nec venerunt [illegible] assignet [illegible]

B. Genaliam ad inteloquendum super omnibus predictis [illegible] hinc inde dicendo

dictum B. deficit ad instanciam dicti domini episcopi [illegible] mandatum domini regis [illegible]

appellavit dominus electus nomine quo supra [illegible] gravata erat tam [illegible]

ob defectum iudicii [illegible] in dilacione super [illegible] responsum fuit [illegible]

parte domini episcopi quod non credebat [illegible] ipse [illegible] gravasse [illegible]

[illegible] gravatas [illegible] erat in [illegible]

nem non posset ad presens [illegible]

nare dictam diem ad quam [illegible]

[illegible] pars erat [illegible]

perinde recensuit [illegible]

gilla in [illegible] presentibus [illegible]

ut supra.

Ph. de gra[illegible] [illegible]

tum factum quod cum beat[illegible] [illegible] de defectu iudicii [illegible] ut

[illegible] dicto [illegible] episcopi [illegible] ad nostram curiam appellasset et

[illegible] in [illegible] pro dicta appellatione in [illegible] fecisset quod

dicta [illegible] maritus in nostra curia fecerunt presentiatum fuit [illegible]

curie nostre iudicium dictam domicellam [illegible] in dicta appellatione

[illegible] debet et fuit iniunctum [illegible] curie [illegible]

hoc facere dicto episcopo mandamus —

[illegible] dicto [illegible] domini regis [illegible] miseratione divina [illegible]

[illegible] prout [illegible] et dilectorum ex parte domini regis. [illegible] domini

[illegible] in [illegible] sigillo et nostro nobis mandamus [illegible]

[illegible] in curia domini regis [illegible] diem [illegible]

post [illegible] beati [illegible] fuit [illegible]

super defectum iudicii [illegible] dicta [illegible] nos [illegible]

in curia [illegible] laicali [illegible] domini [illegible] se asserit appel

lasse [illegible] nos [illegible] fuit [illegible]

tionem beate marie [illegible]

Decanus [illegible] executor a summo pontifice [illegible] una

cum venerabilibus viris [illegible] de [illegible] domino [illegible] capitulo et [illegible]

lingon. et officiali lingon. discretis viris Gerardo de [illegible]
[illegible]ri cabilon. et hugoni de Arangons canonico lingon. salutem et mandatis
apostolicis efficaciter obedire. Noveritis nos sanctissimi patris et domini domini
Nicholai pape IIII litteras recepisse non viciatas non cancellatas nec
in aliqua sui parte abolitas vel suspectas cum vera bulla et filo in
[illegible]pis canabis quarum tenor talis est. Nicolaus episcopus servus servorum
dei [illegible] [illegible]dent presentium mandat [illegible] renuerit eum ad prestandum
et [illegible] ecclesie beati [illegible] personalis [illegible] minime [illegible] vos me
[illegible] in virtute obedientie [illegible] mandantes sub pena
[illegible] in nos [illegible] exnunc [illegible] quatinus mand[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] renuerit [illegible] [illegible] ecclesiastica
[illegible] [illegible] ad [illegible] beati ecclesiam personaliter accedentes
predicti [illegible] [illegible] [illegible] sine [illegible] ad hoc
[illegible] et seniores [illegible] [illegible] beati ecclesie [illegible]
dare faciatis predictum magistrum Gerardum [illegible] [illegible] sui [illegible]
in ipsa ecclesia auctoritate apostolica in canonicum [illegible] et in [illegible]
et in corporalem possessionem inducatis et defendentes inductum et eidem
magistro Gerardo de [illegible] et prebenda nulli alii de iure debite
[illegible] vacante [illegible] vel [illegible] ad id se facultas obtendit
[illegible] [illegible] [illegible] et rebelles per censuram ecclesiasticam [illegible]
cendo appellatione postposita [illegible] [illegible] apostolice littere [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] renotum
das in cuius rei testimonium presens [illegible] [illegible] publici instrumenti
per Johannem Baconerii clericum lingon. auctoritate [illegible] publicum notarium
scribi et publicari mandavimus et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actum
et datum [illegible] in domo [illegible] dicti domini decani inhabitat presen-
tibus [illegible] viris domino Joh. de [illegible] canonico [illegible] domino
Stephano capellano dicti domini decani [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
domino Juvento canonico cabilon. [illegible] [illegible] [illegible] testibus [illegible]
ad hoc rogatis sub anno domini m° cc° octog. viii°. [illegible] Junii feria [illegible] die martis
post octabas penthecostes [illegible] pontificatus domini Nicholai pape
quarti anno primo. Ego vero predictus Johannes Baconerii clericus lingon. diocesis auctoritate apostolica
publicus notarius presentacioni litterarum predictarum interfui et ad instanciam et rogatum
dicti magistri Gerardi et de mandato dicti domini decani fideliter scripsi et in publicam
formam redegi meoque signo signavi — [illegible].

cp

[S]ua appellans nos ad exequendum mandat. virum cont. decanum et capitulum ecclesie beate
mar. belni a quibus beneficia nostra optinemus ideirco ne sint ingrati nos et Nicholaum
sancti Martini capellanum belni et marie cum negotium [negligit] et ego cur. de poleign ex hoc sencientes
nos gravari ad curiam romanam in scriptis appellamus et instanter apostolos petimus a vobis nobis
et si nobis dare denegaveritis petimus ex hic gravamine appellamus. supponentes nos et eccl.
nostras et bona nostra protectioni dicte sedis

[H]ugo dei gratia eduensis episcopus. dilectis filiis. in christo omnibus archipresbyteris et
eorum vices gerentibus tam in civitate quam diocesi eduensi constitutis ad quos presentes
littere pervenerint salutem in domino ad nostram noveritis audienciam pervenisse quod decanus et ca
pitulum ecclesie beate marie belni ab audiencia officii nostri belni eduensis quasdam litteras moni
torias in parte et in parte spirituales non est diu impetraverunt. de monendo omnes iniu
riatores bonorum dictorum decani et capituli raptores et detentores bonorum et rerum eorundem
tempore dicte monicionis predicte. Et extunc usque ad festum beati nazarii proximo venturum
iurisdictionem iusticiarii quos fractores et nos eosdem periuriatores de quibus habetur
mentio in dictis litteris sigillo curie eduensis quo ad causas utitur sigillatas. Que date fu
erunt die sabbati post festum beati barnabe apostoli. anno domini millesimo ccc octogesimo octavo
octavo. Cum monitionis vigore et tenor ex causa legitima revocamus. Et exinde
viribus carere decernimus vobis mandamus quatenus a tempore representationis presentium
eorum quos in predictis litteris mentionatis continentur executionem nullatenus demandetis
quod si secus attentare presumpsitis contra vos digna animadversione procedemus. Datum et cetera

[U]niversis presentes litteras inspecturis. Archidiaconus Eduensis et magister Nicholaus
thesaurarius tullensis / ecclesiarum executores una cum venerabili viro domino Giran
do dicto paxerat canonico ecclesie montis belliardi. bisuntine diocesis super provisione
facta in ecclesia sancti dyonisii de Vergeyo eduensis diocesis. dilecto viro petro dicto de
cussello canonico ipsius ecclesie sancti dyonisii de vergeyo eduensis diocesis de canonicatu
et prebenda eiusdem ecclesie sancti dyonisii de vergeyo a sede apostolica deputati salutem
in domino sempiternam. Noverit universitas vestra. quod in nostra propter hoc constitutus presentia
predictus petrus dictus de cussello canonicus predicte ecclesie sancti dyonisii de vergeyo eduensis
diocesis fecit constituit et ordinavit discretos viros dominos Gaufridum de ple
beyo. Guidonem dictum flamant de marsolio eduensis diocesis. Johannem de edua de
columpna bisuntine diocesis ecclesiarum rectores. et Girardum de Vaux clericum magistri
Johannis de lugduno exhibitores presentium suos veros et legitimos procuratores
actores. responsales. deffensores / negotiorum gestores. et nuncios speciales. et
quemlibet eorum in solidum. ita quod non sit melior conditio occupantis. sed quod unus eorum
inceperit alter prosequi valeat et finire. ad prosequendum gratiam apostolicam sibi factam de
canonicatu et prebenda predicte ecclesie sancti dyonisii de vergeyo eduensis. si quando vacat
vel dum ad presens. vel quamcito eam vacare contigit et ad id obtulit se facti
tas presentandum quas litteras apostolicas venerabili viro Girardo dicto paxerat canonico
ecclesie montisbelliardi / coexecutori nostro sibi a sede apostolica deputato vel suis sub
delegato seu subdelegatis tam ab ipso quam a nobis. petendum quod et faciendum
se in eadem ecclesia sancti dyonisii in canonicum recipi et in fratrem. et ad recipiendum
nomine et nomine suo provisione seu provisiones quam vel quasidem Girardo coexe
cutori et collega nostro. vel subdelegatus seu subdelegati tam ab ipso quam a nobis

decet vel denuo fieri faciet seu faciet. eidem petro de canonicatu et prebenda in eccl(es)ia
sancti dyonisii predicta iuxta traditam a sede apostolica nobis formam cum omnibus iuribus et pertine(n)
ciis suis nomine stalli in choro et loci in capitulo assignatorem et possessionem dictorum canoni
catus et prebende eiusdem ecclesie vel quasi possessionem nanciscendi et adipiscendi et de obs(er)
vandis statutis et laudabilibus consuetudinibus ipsius ecclesie prestandi in animam suam
debitum et solitum iuramentum. petendi etiam et recipiendi fructus proventus
redditus obventiones et iura universa ipsius prebende. colligendi et recipiendi
ac dandi ad firmam agendi in super et defendendi vice et nomine suo in predictis
omnibus et singulis coram quibuscumque personis coram quibuscumque iudicibus seu executoribus et de veri
tate dicenda aliis actibus quibus facere et [illegible] necnon sua prestandi. defensiones et omnia
obiciendi proponendi et probandi appellandi et appellationes quaslibet prosequendi insuper et
ad petendum et si copiam de laudabilibus statutis et consuetudinibus ipsius ecclesie
sancti dyonisii de Vergeio et ad omnia alia et singula faciendi quae veri et legitimi
procuratores facere possunt in talibus et quae ipsemet facere et facere deberet et posset si p(rese)ns
esset. etiam si ea vel eorum aliquod mandatum speciale exigant et requirant. concedens [illegible]
nimirum liberam potestatem dictis procuratoribus suis et eorum cuilibet in solidum [illegible]
eidem loco sui unum vel plures procuratores qui in premissis et premissorum singulis [illegible]
heant vel heant potestatem et revocandi eosdem quotiens [illegible]
eis vel eorum alicui visum fuit expedire promittens se ratum gratum et firmum
in posterum habiturum quicquid per dictos procuratores suos vel eorum aliquem aut per
substitutum seu substitutos ab eis vel eorum aliquo in premissis et premissorum
singulis actum fuit seu etiam procuratum sub obligatione omnium bonorum suorum
In quorum omnium testimonium nos supradicti archidiaconus eduensis et magister Nicholaus
thesaurarius tullensis ecclesiarum presens publicum instrumentum per Johannem de bassa scriptum
et publicatum scribi et publicari mandavimus et nostrorum sigillorum appensionibus
munimine. Actum die datum anno domini nostri ihesu christi et cetera indictione tali
mensis tali die tali pontificatus et cetera tali. presentibus talibus testibus. fratre Aymone
de cornasol de montesupello clerico sacrosancte romane ecclesie publico auctoritate notario qui
de mandato predictorum archidiaconi eduensis et magistri Nicholai thesaurarii tullensis
ecclesiarum una ad petitionem predicti petri de crissello in testimonium se subscrip
sit testibus ad premissa vocatis et rogatis

Universis venerabilibus et discretis dominis. decano et capitulo et singulis prelatis et canonicis necnon
et omnibus aliis dignitatem ballivam administrationem vel quecumque officia habentibus
seu tenentibus in ecclesia sancti dyonisii de Vergeio eduensis diocesis quocumque nomine cense
antur. Archidiaconus eduensis et magister Nicholaus thesaurarius tullensis ecclesiarum
executores. una cum venerabili viro Girardo dicto Faxeriat canonico ecclesie
sancti belardi bisuntinensis diocesis sub prestatione sua in eadem ecclesia sancti dyonisii de
Vergeio eduensis diocesis. discreto viro petro dicto de crissello dicte ecclesie sancti dyonisii
de Vergeio eduensis diocesis canonico a sede apostolica deputati. salutem et apostolicis obedire
mandatis. litteras sanctissimi patris et domini. domini Nicholai pape iiii cum vera bulla serica
et filo canapis bullatas non viciatas non cancellatas non abolitas non ab
rasas nec in aliqua sui parte corruptas sed omni suspicione carentes nobis
eidem petro presentatas cum ea qua convenit obedientia recepimus reverenter et cetera sub

pres

legimus que in tenores decidimus in hec verba Nicholaus [illegible] archid[iaconus] Cenomanensis et magister Fachola thesaurarius [illegible] scriptum valentes [illegible]
nobis in hac parte directi [illegible] exequi hinc est [illegible] vos dominos decanum et capitulum ac uni
versos et singulos prelatos et canonicos necnon administratores baillivos et officiales [illegible]
parte ecclesie sancti Dyonisii de Vergeyo [illegible] et dominum [illegible] vobis inchoavi
[illegible] dominum [illegible] quem fungimur in hac parte in virtute sancte obedientie et sub
[illegible] precendo mandantes quatenus [illegible] petrum de Carssello vel eius procuratore [illegible]
eo [illegible] predicta ecclesia [illegible] Dyonisii [illegible] presentatio litterarum tenore [illegible]
[illegible] et quolibet [illegible] ut dominum infra sex dies post presenta
tionem [illegible] duos pro primo [illegible] nos secundo et duos vobis [illegible] et
singulis tertio [illegible] peremptorio termino [illegible] dominus regnandus
de Varseyo [illegible] [illegible] cum [illegible] paris [illegible] osculo
recepit [illegible] [illegible] canonici recipiatis eique stallum
in choro [illegible] [illegible] canonicis eiusdem ecclesie sancti Dyonisii de Vergeyo assigne
tis et [illegible] possessionem canonie et prebende [illegible] nulli alii de iure debita
[illegible] vacat eidem petro vel procuratorem
[illegible] ponatis [illegible] et deffendatis inductum ad
[illegible] ad predicta amoto ab ipso quolibet illi
[illegible] ad cautela amonemus et facientes eidem petro ut
[illegible] de [illegible] canonicatus et prebende vacantis tempore provisionis
[illegible] de iure debite fructibus redditibus proventibus obventi
onibus [illegible] universis plene et integre respondeat et si tempore provisionis
[illegible] prebenda in ibi non vacabat sed vacavit post ea ut nunc vacet
nos eandem prebendam nulli alii de iure debitum eidem petro predicto auctoritate
conferimus et de illa [illegible] ac ipsum per birretum nostrum de eadem presentialiter
investimus. Monentes insuper vos et vestrum singulos primo secundo et tertio ut eidem
est [illegible] petro vel petri [illegible] suo nomine plene et integre et sine difficultate quolibet
de prebende [illegible] redditibus proventibus [illegible] obventionibus et iuribus universis
respondeatis [illegible] alius [illegible] ad vos et vestrum singulos [illegible] faciatis. Si vero ad
presens in eadem ecclesia sancti Dyonisii tali prebenda non vacat nos primam vacaturam ibidem
nulli alii de iure debitum dicto petro conferendam collationi nostre [illegible] college seu exe
cutoris [illegible] seu subdelegatorum nostrorum reservamus. Decernentes exinde irritum et inane
si secus attemptari [illegible] hoc quovis auctoritate de tali prebenda quolibet fuit attemptatum aut in futurum
contigerit attemptari inhibentes et interdicentes vobis et vestrum singulis et omnibus aliis ne ad [illegible]
prebende collationem [illegible] procedant nec ad alicuius receptionem seu eam a quocumque contigerit quavis
auctoritate conferri et ne prebendam pro nos tali reservatam vel aliquod ius pertinens ad eadem alicui alii
[illegible] assignare curetis. Si enim vos domini decanus et capitulum ut premittitur prefatum petrum
non admiseritis vel impedimentum [illegible] prefactis in premissis publice vel occulte nos in vos et singulos
prefatos prelatos et canonicos et in omnes alios administratione a baillivia dignitate vel quocumque offi
cio [illegible] seu tenentes in eadem ecclesia sancti Dyonisii seu quibuslibet opponentes seu ipsum vel eius
procuratore [illegible] executione iuris seu impedientes necnon et in omnes alios contradictores et rebelles
et collationem reservationem provisionem et inhibitionem huiusmodi seu quoscumque [illegible] opponent vel impedi
mentum prestant [illegible] dicta collatio seu provisio suum impedite sortiatur effectum vel [illegible]

p de [illegible] [illegible]

plike .. recipiant in eam et in fratrem vel recepcionem huiusmodi maliciose differrent vel
impedimentum prestabunt [illegible] vel quod plene in hac parte nostris litteris immo pocius
apostolicis non parebunt mandatis vel eorum aliquis contradictores [illegible] rebelles existent et mandantes
[illegible] per [illegible] recipi procurantes. cumque super pre
[illegible] auctoritate [illegible] ut [illegible] in huiusmodi scriptis excommunicacionis sentenciam [illegible]
[illegible] ad penas alias processurum
pro nobis [illegible] magistro Guillelmo [illegible]
eduen. et [illegible] de [illegible] de fidelitate eduen. diocesis [illegible]
canonicis [illegible] executores [illegible]
[illegible] ad nos [illegible] pena [illegible] volumus [illegible]
si mandatum [illegible]
[illegible]
[illegible] de Vergeyo [illegible]
[illegible] et [illegible] Dyonisii [illegible]
et stallum in choro [illegible]
apostolico [illegible]
[illegible]
aut [illegible]
[illegible]
[illegible] nos [illegible] volumus
[illegible] per nos seu superiorem [illegible] relaxari et quibus [illegible]
[illegible] ut secundum mandatum apostolicum [illegible] canonicatum
et prebendam [illegible] de jure [illegible]
plenitudine [illegible] volumus [illegible] per [illegible]
ut ei peticioni [illegible] et aliud [illegible]
[illegible] immo si aliquis illud [illegible] peticio [illegible]
[illegible] excommunicacionis [illegible] in [illegible] in ipsum
[illegible] Mandamus tamen [illegible] copia de [illegible]
nostris [illegible] si ea petierint [illegible] volumus [illegible] per [illegible]
et singula instrumenta et litteras reddatis [illegible] ut ei peticioni sine difficultate aliqua
copia si placet [illegible] et recepcionem. Processus tamen huiusmodi volumus [illegible] nostro
judicante colligere. quicumque [illegible] in hoc [illegible] processu per se vel per alium possint
[illegible] negocio huiusmodi collectis et [illegible] procedere sic eis placuit et videbitur expedire.
In quorum omnium nos supradicti [illegible] eduen. et magister Nicholaus thesaurarius
tullen. presentes [illegible] de Baya [illegible] de monte Rolani clericum cathalaunen. diocesis
publicum imperiali auctoritate notarium infrascriptum presens publicum instrumentum scribi et
publicari mandavimus et nostrorum sigillorum appensione muniri. Actum [illegible]
anno [illegible] domini millesimo [illegible] octavo. indictione prima
[illegible] pontificatus domini Nicholai pape iiii. anno primo. [illegible]
talibus testibus et Aimone de [illegible] de monte [illegible] [illegible]
romane ecclesie publico auctoritate notario de mandato predicti archidiaconi eduen. et magistri Nicholai
thesaurarii tullen. ecclesie [illegible] et ad peticionem et rogatum [illegible] de [illegible]
cum predicte ecclesie sancti Dyonisii de Vergeyo eduen. diocesis in testi[monium]

[illegible]

[illegible]

Ego ... Johannes de ... [illegible]

... [illegible] ...

... et ... signo ... [illegible]

... [illegible] ...

Ego ... [illegible] ... Johanne de ... [illegible] ... anno ... [illegible] ... manum ... et signum meum apposui ... [illegible]

... [illegible] ... Amen.

... de trinitate

Die ... tota. Et ... missa de trinitate

dicitur ... sicut est ... Libera nos salva nos ... [illegible]

... sit nomen domini benedictum ex hoc nunc et usque in seculum. Oratio

Omnipotens sempiterne deus qui dedisti famulis tuis in confessione vere fidei eterne trinitatis gloriam agnoscere et in potentia maiestatis adorare unitatem quesumus ut eiusdem fidei firmitate ab omnibus semper muniamur adversis. Per dominum.

Libera nos salva nos vivifica nos o beata trinitas. Sit nomen domini benedictum ex hoc nunc et usque in seculum. Oremus

Ut panis non comburatur in igne accipe acetum forte ... et pone in vaso plumbeo et habeas laminam plumbeam et bene agita acetum illud cum lamina plumbeis et post ea pone panem illum in aceto et dimitte ibi morari ad per diem unam. et tunc extrahe panem et pone desiccari sub domo ruinosa sive stale in loco illo ubi non appareat sol et tunc pone in igne et non comburetur.

Ut panis non possit coquere in furno accipe unam miniatam argenti et scribe in carta ... pone argentum vivum in carta illa liga cum filo et pone in uno pane antequam ponatur in furno et post pone panem tuum ... in furno et videbis mirabilia

Ad ... oculorum

... aloe epatic mastix sarcacolla ... pone pulverizentur et distemperentur in vino albo ad modum collirii

Feniculus verbena rosa celidonia ruta

ex istis fit aqua que lumina reddit acuta

... ut sine cura lumina ...

95

[illegible] et broye menue et la met a libarre [illegible] [illegible] celestre

[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] bien [illegible] [illegible] et mettes la glaire en une escuele d'une

[illegible] [illegible] autre escuele d'autre part [illegible] chascun [illegible]

part [illegible] le moyeul [illegible] [illegible] trop espes [illegible]

res le moyeul [illegible] [illegible] et batres bien

ce faire [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et puis [illegible] [illegible] [illegible] et les moullerez [illegible] [illegible]

[illegible] ce faire [illegible] [illegible]

en le [illegible] [illegible]

¶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible]

¶ Si vis facere nobilissimum [illegible] [illegible] probatissimum. Recipe tuchiam [illegible] lapidem et pone in igne et extingue [illegible] [illegible] in vino albo [illegible] et postea [illegible] [illegible] et lava pulverem cum pura aqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et tunc [illegible] [illegible] de canfora et [illegible] de aloe [illegible] et [illegible] [illegible] et omnia [illegible] tempera cum aqua rosacea [illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible] fratris Hugonis.

Ita fit aqua [illegible] et valet ad rubedinem oculorum et [illegible] palpebrarum et [illegible] pruritum et contra lacrimas de qualibet causa et in quibus [illegible] sicut expertum est pluries. ¶ Recipe [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] viridis de qualibet [illegible] [illegible] pulverizentur et [illegible] in aqua clara ad quantitatem librarum trium [illegible] [illegible] aqua et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] puelle [illegible] [illegible] et post ea [illegible] [illegible] ¶ [illegible] fratris Hugonis.

¶ [illegible] [illegible] [illegible] aqua quam composuit magister [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] frater Johannes [illegible] aqua [illegible] ad confortandum visum oculorum et contra [illegible] [illegible] oculorum. ¶ Recipe feniculi, [illegible] [illegible] eufrasie, [illegible] [illegible] celidonie, rosarum rubearum, capillis veneris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et permaneant per unam diem et unam noctem in bono vino albo [illegible] [illegible] ponantur in alembico in quo fit aqua [illegible] et quod [illegible] prima distillatione [illegible] argenti [illegible] distillacio valet [illegible] et [illegible] [illegible] valet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] ampullis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]